AZ.
ole III
6

BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III
166
G
18
NAPOLI

166. g. 18

❧ CLEMENTIS

PAPAE SEPTIMI, EXTRAVAGANS CONSTITVTIO contra Clericos non incedentes in habitu, & tonſura vna cum mirifico apparatu,

ET NOVISSIMIS AC VTILISSIMIS ADDITIONIBVS, TAM IN CLEMENtina, q̃ in materia ſpoliorum, & renunciatione beneficiorum, & aliis ut in opere apparet.

EXCELLENTISSIMI DOMINI IOANNIS ANTONII DE NIGRIS DE CIVITATAE CAMPAniæ I. V. D. Ac cum Repertorio, & Indice apte ſituato per Magnificum Dominum Aloiſium Tronulum eiuſdem Ciuitatis Campaniæ Iuris Vtriuſq; Profeſſorem peritiſſimum. Nouiſſime per Magnificum Berlengerium Bernaliam eiuſdem Ciuitatis V. I. Interpetrem, cum magis vberrimo, & facundiſſimo Indice reformato nouiter in lucem edita.

1569.

☞ Imprimatur Marcus Laureus Epiſcopus Campanienſis.

M D LXVIIII

REVERENDO IN CHRISTO Patri, ac Domino, Domino Cherubino Cayetano, de Cayeta, Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia, Campanienſi Epiſcopo digniſſimo. Ioannes Antonius de Nigris, eiuſdem Ciuitatis Campaniæ, Vtriuſq; Iuris Doctor immeritus, cum recommendatione ſui, ad intellectus exercitium, & acuitem, preſens opuſculum dirigit.

CVM Reuerendiſſime antiſtes, & domine, maxima habenda ſit ſollicitudo, & cura, circa vera Dei dogmata, & Sacer-
1 *dotum honeſtatem. ✝ Quæ vitam humanam exornat, & cum honore gubernat, nihil q; ſic erit ſtudioſe agendum: ſicut ſacerdotum honeſtas. ✝ Qui ſemper Deo*
2 *ſupplicant, Et ſi ſacerdotiũ inculpabile ſit, maxima nobis a Deo dona dabuntur, quia bene vniuerſa geruntur, ſi principium fiat decens, & amabile Deo, probantur hæc omnia, in autentico quo. opor. epi. in prin. coll. i. Addi. Et hodie in Concilio Tridentino in. 22. ſeſſione. c. i. Per clericos enim, & ipſorum orationibus ſummi numinis veniam ſperamus, vt in epiſtola inter*
3 *claras. C. de ſum. trin. & fid. cath. Additio ✝ Clericos enim, qui intercessores pro populo ad Deum parantur, c. i. 49. diſtin. veſtes ſuo ordini congruentes deferre oportet, vt per decentiam habitus extrinſeci. morum honeſtatem intrinſecam oſtendant, & bene viuendo, gratiam apud Deum mereantur. Et Clericus ſollicite ambulare cum Domino Deo, per vitæ ſanctitatem, & morum honeſtatem, quæ & ſi in omnibus hominibus, in clericis tamen potiſſime requiruntur, Clerici namq; non ſolum verbo, ſed exemplo laicos inſtruere debent, & vitæ honeſtate, qualiter in domum Domini conuerſari oporteat, vt dicit Hoſti. in ſum. de vita & hone. cleri. in prin. Iuſta illud, indicabo tibi homo, quid ſit bonum, aut quid Deus requirat a te, vt per Hoſt. vbi ſupra. Cum itaq; felicis recordationis Clemens Papa ſeptimus modernus ad ſupplicationem Caroli Imperatoris, pro reformando clericorum ſtatu, & honeſtate, in Regno Siciliæ citra Farum conſtitutionem hanc nouam ediderit, quæ cum paucis innoteſceret, paulatim clerici eam deſerere, & contemnere cœperunt, pedetentimq; poſt exordia boni operis, ad mala reuerſi ſunt, & in vicia ruere, ex indeq; ſubſequutæ ſunt morum corruptiones, & deformitates ſtatus eccleſiaſtici, ac dehoneſtationes, & decolorationes grauiſſime, quotidieq; in iudiciis diſceptandi occaſio prebetur, Nunquid clericali priuilegio tales gaudere debeant, nec nedum magiſtratuſq;, & ceteri Iuriſperiti, quibus interpretandi, conſulendiq;, facultas tribuitur, plurimum exhiant, de eaq; frequens in*
4 *iudiciis concio ſit. ✝ Id circo Ego Ioannes Antonius de Nigris de Ciuitate Campaniæ Regni Neapolitani, Iuris Vtriuſq; Doctor, licet immeritus, ſperans in eo qui dixit ad Moyſen, ero in ore tuo, & docebo, te quid loquaris, vt habetur exo. 4. c. ſtatui pro ſimplicium faciliori intelligentia, prout mei ingenii tenuitas patitur, aliqua per modum commenti, ſuper ea in ſcriptis reddigere. Vobis igitur Reuerendo Domino Cherubino Cayetano, Campanienſi Epiſcopo, hanc interpretationem corrigendam offero, tuum namq; nomen, cum ſit conſonum rebus, & ſcientia plenus exi-*
5 *ſtas. ✝ Cherubin enim, ſcientiæ plenitudo interpretatur, extra de peni, diſtin. 2. in princ. poſt medium, & Specu. in prohœm. col. 2. Tu itaq;, qui pudicitia ornatus, honeſtate decoratus, temperantia compoſitus, charitate ſplendidus, & ſcientia plenus exiſtis, opuſculum hoc, quale, quale ſit, libenti animo accipere, & protegere, non dedigneris, vt pro tui nominis authoritate, vita, honeſtaſq; clericorum, iuxta Canonicas ſanciones, a ſubditis, non immerito obſeruetur. Vale, & iterum, atq; iterum Vale.*

DE VITA ET HONESTATE CLERICORUM. Rubrica.

CLEMENS Septimus, Hieronymos Centelles, in Regno Siciliæ citra Farum, Nuncio, & Commiſſario Apoſtolico.

DON Hieronymus[a] Centelles, Iuris Vtriuſq; Doctor, Sanctiſſimi Domini Noſtri Clementis, Diuina prouidentia Papæ ſeptimi,

DON Hieronymus. Clerici in minoribus conſtituti, non incedentes in habitu, & tonſura, & alia, iuxta canonicas ſanciones non obſeruantes, tanq laici, ſunt curiæ ſeculari ſubiecti, & a iudice ſeculari, vſq; ad vltimum ſupplicium, puniri poſſunt, nulla alia ſuper hoc declaratione requiſita. hoc dicit.

¶ Et diuiditur in tres partes principales, in prima ponitur Iudicis delegati narratio, vſq; ibi dilecto, in ſecunda ponitur Pontificis conſtitutio, vſq; ibi poſt quarum. In tertia ponitur mandati Apoſtolici exequutio. Item ſecunda ſubdiuiditur, quia primo ponitur facti narratio, Secundo Pontificis prouiſio. Secunda ibi nos igitur.

2 *¶ Hieronimus, nomen eſt proprium Iudicis delega-*
1 *ti, ✝ Et nota ex hoc Quod delegatus ſe premittit in litteris, & hoc quia repreſentat perſonam domini Papæ*
2 *94. diſtinct. c. i. ✝ Et quo ad negocium ſibi commiſſum, ſicut Papa honorandus eſt. 93. diſtin. c. fin. 7. q. i. c. omnis Spe. in tit. de cita. § iam de citatione col. 4. verſiculo quod autem.*
3 *¶ Et ✝ delegatus Principis, vel Papæ, maior eſt ordinario, in cauſa ſibi delegata. c. paſtoralis, & ibi doct. extra de offi. ordi. de quo per Alex. & alios in. l. i. col. 23 verſi. quarto. ff. de offi. eius cui man. eſt iur. in illa queſtione, An delegatus principis, poſſit cauſam meri*

&Sedis Apoſtolice, in Regno Neapolitano, Nuncius, b & Collector, c generalis, ad infraſcripta ſpecialiter deputatus, Vniuerſis, & ſingulis, preſentis noſtri publici generalis edicti ſeriem inſpecturis, tam preſentibus, q̃ futuris, d ſalutem in domino. Notum facimus, ꝙ Sanctisſimus Dominus noſter, Clemens e Papa Septimus, nobis direxit infraſcriptas litteras Apoſtolicas, in forma breuis, f in carta mẽbrana ſcriptas, ſub anulo piſcatoris, g ſigillatas, ſanas, & integras, h non uiciatas, non cancellatas,

imperij ſibi delegatam delegare, tex. in. c. ſane extra de offi. deleg.

1 b ¶ *Nuncius, + ideſt Legatus Sedis Apoſtolice, vt*
habetur in prohœmio pragmatice ſanctionis, in ver-
2 *bo nuncios, + Aduerte tamen, ꝙ iſte nuncius, de quo*
loquitur iſta clem. eſt inferior nuncio, ideſt legato de
latere, Et de iſto nuncio ſeu
legato habente magnam
poteſtatem, loquitur totus
titulus extra de offi. lega.
& tex. in. c. ad Apoſtolice
in prin. extra de ſenten. &
reiudi. in. 6. & tex. in ex-
trauag. viam ambicioſe
extra de regula, & in ex-
trauag. ſuper gentes de cõ-
3 *ſue. + Similiter etiam dici-*
tur legatus Principis, ſeu
Regis, de quo loquitur tex.
in. l. diem functo. ff. de offi.
4 *aſſe. & ff. de offi. preſi. l. legatus cum ſy. + Alibi ta-*
men Nuncius ponitur pro apparitore, ſeu iurato, &
de iſto loquitur Conſtitutio Regni, quæ incipit in ciuili
bus cauſis, ſub rub. de apparitoribus, & eorum ſala-
5 *rio, & late Paris in tra. ſindi. in verbo nuncius. + Et*
de multiplici nomine talis nuncij, vide Specu. in titu-
lo de cita. §. ſequitur col. ſecunda verſiculo quandoq;
per nuncium.

1 c ¶ *Collector. i. collectas, & decimas, ac alia tributa,*
Pontifici debita capiens, & de iſto loquitur tex. in ex
trauag. poſtulaſti de preb. in extrauag. commu.

1 d ¶ *Futuris, + per hoc patet, quod conſtitutio iſta ex-*
tenditur ad preſentia, & futura, non autem ad prete-
rita, cum de eis non fiat ſpecialis mentio. l. leges &
conſtitutiones. C. de legi. c. fi. extra de conſti. & doct.
in. d. locis, Alberi. de roſa. in queſtio. ſta. in prima par
te q. 70. col. i. cum ſequen. & in. c. cognoſcentes extra
de conſtitu. late de iſta materia, per Fely. in. d. c. fin.
extra de conſti. & per Iaſo. in. l. non dubium col. 3. cũ
ſequen. C. de legi.

1 e ¶ *Clemens, + Iſte fuit Florentinus, de familia de Me*
dicis.

1 f ¶ *Breuis, breue dicitur, quia ſub compendio, & bre*
uitate, omnia continet.

1 g ¶ *Piſcatoris + Et ſic nota, Quod Iudex debet facere*
mentionem de ſigillo, & eius impreſſione, ſeu ſigno.
de quo etiam per Specu. in titulo de reſcrip. pre-
ſenta. in princi. col. 2. in verſiculo in nomine domi-
ni, Non tamen eius obmiſſio viciat, dummodo non
ſit falſum reſcriptum, quia ſi dubitaretur, poſſet prin
cipale inſpici, vt dicit Specu. vbi ſupra in fine, Ad
predicta etiam vide Fely. in. c. tertio loco col. i. ex-
2 *tra de proba. + Et ibi An in citatione debeat appo*
ni ſigillum, & ſi eſt ſigillata alieno ſigillo, an debe-
at fieri mentio, de quo etiam vide per Innocen. Io.
And. & alios, in. c. 2. extra de fid. inſtru. vbi. d. Fely.
late, col. antepen. vſq; ad fin. vbi multa de materia
ſigilli, & per Guil. de cu. & Bar. in. l. ad teſtium. §.
2. ff. de teſta. + Et an in teſtamento in ſcriptis, de-
3 *beant teſtes ſe ſubſcribere, & ſigillare, vide in. l.*
hac conſultiſſima, & ibi doct. C. de teſta. Et quid in
teſtamento ceci, vide in. l. hac conſultiſſima. C. qui
teſta. fa. po.

1 h ¶ *Integras, non viciatas, &c. + Nota ꝙ Iudex, &*
Notarius. quando tranſcri
bit reſcriptum, vel priui-
legium, debet diligenter
illud inſpicere, & aſſere-
re vidiſſe illud, ſanum, &
integrum, non corruptum,
non cancellatum, non abo-
litum, nec in aliqua ſui par
te ſuſpectũ, alias ſi reſcrip-
tum eſſet corruptum, vel
cancellatum, &c. non pro
baret, & eſſet ſuſpectum
de falſo. c. licet extra de cri.
fal. c. inter. §. inſtrumen-
tum extra de fid. inſtru. c. cum olim verſus fin. extra
de priuile facit. l. fi. C. de edi. diui Adri. toll. l. i. §.
ſi heres. ff. ſi tab. teſt. nulle. exta. & docto. in dictis
locis. Specu. in titulo de reſcripti. preſen. §. primo
2 *igitur col. ſecunda verſiculo Item excipitur. + Et*
ibi etiam ponit, Ex quibus detegitur reſcriptum fal-
3 *ſum, de quo in. d. c. licet. + Et Spe. in. d. titu. in prin.*
col. ſecunda verſiculo ſit quoq;, ponit cautelam pro
notario, vt bene inſpiciat reſcriptum, alias ſi dixerit
in ſuo inſtrumento illud incorruptum &c. Si poſtea
apparet contrarium, eius inſtrumentum redarguitur
de falſo, niſi vitium probetur poſtea ſubſequutum,
4 *vt ibi per eum. + Et Iaſo. in. d. l. fin. col. 3. in fin.*
vbi ponit. An tale inſtrumentum, in quo dicitur de
alio, ꝙ non eſt cancellatum, nec abolitum, &c. Si
illud reperitur cancellatum, an habeat exequutio-
5 *nem, vide ibi per eum. + Intellige ſupradicta. quan*
do vitium eſt viſibile, ſecus ſi eſſet inuiſibile. l. ii. &
ibi glo. C. de edic. diui Adri. toll. ſentit glo. in. d. l.
fin. eodem titulo in verbo viciatum, & ibi Iaſon. in
6 *prima col. in fin. verſiculo tertio requiritur. + Item*
intellige, quando eſſet in parte ſubſtantiali, alias ſe-
cus, vt per Iaſo. ibidem, vbi ponit multas alias li-
7 *mitationes in col. ſeptima cum concor. ibi. + Vbi po*
nit etiam multa, de raſura reperta in inſtrumento,
ad quod vide etiam tex. & glo. in dicto. c. licet.
§. quinta in verbo tenuem. extra de crimi. fal. &
8 *ibi glo. ponit nota. limitationem. + Quod licet ra-*
ſura noceat, quando eſt in parte ſubſtantiali, Ta-
men quando reſcriptum, ſeu littere, eſſent clauſe,
& intus reperitur raſura, in quocunq; loco fuerit,
non nocet, quia non eſt preſumptio contra impe-
9 *trantem, vt ibi per glo. & vide docto. ibidem. + Ad*
predicta vide etiam Spe. in titulo de inſtru. edict. §. in-
ſtrumentum col. quarta verſicu. item excipitur, vbi
ponit, Quando inſtrumentum eſt vituperatum, abra-
ſum, cancellatum, ſupraſcriptum, vel interlineatum,
vel corroſum, vt. l. i. §. ſi roſe. ff. de bo. poſſ. ſecun.

tabu. vel quando eſt inciſum, vel raſum, ita ꝙ legi non poteſt, an tali caſu dicatur nullum, vel
10 falſum, ✝ Et Specu. eodem titulo .§. oſtenſo col. 4. verſiculo & collige. & eod. titulo .§. reſtat, circa prin ci. vbi ponit In quibus locis raſura, vel alia ſupradicta, inducant ſuſpitionem, vel dicatur in parte ſubſtantiali, vide ibi per eum.

non abolitas, nec abraſas, aut in aliqua earum parte ſuſpectas, quas, ea qua decuit reuerentia, i ſupra caput recepimus. k Huiuſmodi ſub tenore, l a tergo. Dilecto m filio, Hieronymo Centelles, in Regno

1 i ¶ Reuerētia. ✝ nota ꝙ delegatus debet cū reuerētia recipere litteras ſui ſuperioris, & Pōtificis, depoſito bireto a capite, vt dicit Spe. in titulo de reſcri. preſentatio. in prin. & ibi Io. And. in addi. in verbo exhibitio, allegat etiam ita tenere Egi.

2 k ¶ Recepimus ✝, Iudex enim delegatus tenetur recipere reſcriptum, nō falſum, nec ſuſpectum, vt hic, & per Specu. in titulo de reſcrip. preſen. in princ. col. 2. verſiculo bis igitur. ✝ Quando enim delegatus eſt ſubiectus deleganti, cogitur obedire .c. paſtoralis extra de offi. delega. c. paſtoralis extra de offi. ordi. & glo. & docto. in dictis locis.

3 l ¶ Tenore, ✝ patet ergo, ꝙ delegatus debet inſerere tenorem ſue commiſſionis in ſuis literis, vel citatione, vt ſciatur quis, & qua authoritate, illud faciat, alias reus non teneretur comparere, quia ignorat eum eſſe Iudicem .C. de ſuperindi. l. i. libro. x. c. preterea extra de
4 dilatio. & docto. in dictis locis ✝ Nec ei crederetur ſi aſſereret habere litteras ſue commiſſionis, niſi illas oſtenderet .l. vnica .C. de mand. princi. c. cum in iure, extra de offi. delega. c. i. extra de electio. in extrauag. Bonifatij. octaui in extrauaga. commu. per Bart. & docto. in. l. ii. in prima lectura col. ii. verſiculo. ſed iuxta ff. ſi quis in ius voca. non ierit, Spe. in titulo de cita. §. iam de citatione verſiculo ceterum col. 3. & verſiculo viſo, vbi ponit formam in ſpecie cum inſerto tenore de verbo ad verbum, & idem Spe. in titulo de iudi. delega. §. ſequitur col. 5. verſiculo commiſſo autem, & in titulo de reſcrip. preſen. in principio col. 2. late per docto. vbi .d. Fely. in .d. c. cum in iure col. 2, vbi ponunt
5 etiam. ✝ An, & quando credatur Cardinali ſine litteris, Et quid de ſtilu Romanæ curiæ, vide cotas ibi allegatas, & per Iaſo. in repe. l. admonendi in ſecunda lectura col. 73. ff. de iure iuran. & Ang. in conſilio. 182. incipiente mandatum principis, & in .c. nobiliſſimus, & ibi docto. 97. diſtin. Fely. in .c. quod ſuper extra de fid. inſtru. Bald. in .l. ſi quis per calumniam col. fin. C. de epi. & cleri. & Guid. papæ in queſtionibus parla. delfi. queſtione. 445. incipiente an valeat. de hac materia vide late que ſcripſi in pragmatica diſpendia litium.

1 m ¶ Dilecto filio, ✝ Nota ꝙ Papa īferiores Episcopo, vocat dilectos filios, vt hic, & .c. quam graui, extra de
2 cri. fal. & .c. miratus. 93. diſtin. vnde ✝ Abbas etiam vocatur filius .c. cum olim el. i. in prin. extra de priuil. Similiter rectores eccleſiarum, & alij, vocantur filij, vt in extrauag. Io. vigeſimi ſecundi que incipit fre-
3 quentes extra de iudi. in extrauag. commu. ✝ Similiter fratres predicatorum, & aliorum ordinum, vocantur dilecti filij, vt in extrauaga. Sixti quarti, que incipit vi-
4 ces, extra de treg. & pac. in extrauag. commu. ✝ Epiſcopi vero, & alij ſuperiores prælati, vt ſunt Archiepiſcopi, Cardinales, & Patriarchæ, vocantur Fratres d. c. quā graui. & .d. c. miratus, & in dictis extrauagantibus, & extrauaga. ex debito .§. huiuſmodi extra de electio. in extrauaga. commu. & in .c. fundamenta .§. ne autem in text. & gloſ. in verbo fratres extra de electio. libro ſexto, & in epiſtola inter claras .C. de ſumm. trinitate, Specu. de reſcrip. preſen. §. ratione forme in princi. & Docto. in dictis locis, Sed in contrarium videtur tex. in .c. ad apoſtolice in princi. extra de ſenten. & re iudi. in. vi. vbi vocat Cardinalem dilectum
5 filium. ✝ Reges vero, & alios Principes, Papa vocat dilectos filios, vt hic, & in extrauaga. vices, §. nuper, & in extrauag. ad vniuerſalis circa prin. extra de tregu. & pa. in extrauaga. com. & in .c. hæc quippe. 3. q. 6. & in extrauaga. Io. vigeſimi ſecundi, prodiens. de cri. fal. & in .d. c. quā graui, & ibi docto. & Spec. vbi
6 ſupra. ✝ Et ſi aliter reperitur in reſcripto redargueretur de falſo .d. c. quā graui. cum ſupra allegatis. ✝ Et
7 nota quia quos vocat fratres, videtur Papa illos ſibi pariſicare, vt probat tex. iūcta glo. in .l. victor. §. fin. in verbo fratrem C. de ſumm. trin. quos vero filios ſecus,
8 ✝ Quia pater maior eſt filio, & etiam Reges vocat fratres, vt in dictis iuribus, & glo. in .d. extrauagan.
9 prodiens in verbo filij. ✝ Et aduerte ꝙ in ſalutatione litterarum Papæ, non ponitur in Chriſto, puta dilecto in Chriſto filio, &c. niſi vt infra dicam in alia glo. in ver-
10 bo in Chriſto. ✝ Quando vero Papa ſcribit vniuerſitati, appellat omnes filios, vt dicit Abb. in prohœmio decreta. in ſecunda lectu. col. 2. in prin. verſiculo item collige, ad predicta, etiam vide glo. in .c. i. in verbo fratribus extra de renun. in. vi. & in .c. i. in eo. verbo de offi. delega. in. vi. vbi patet, ꝙ Papa loquens per mixtim de Cardinalibus appellat eos fratres. Ad tex. in .c. ad apoſtolice de ſenten. & re iudi. in. vi. quem ſupra allegaui in contrarium, reſponde, ꝙ ibi loquitur in presbitero Cardinali, propterea vocat filium, ſed Epiſcopos Cardinales, vocat fratres, colligitur etiam iſta differentia ex dictis per Fely. in prohœmio decreta, ibi Gregorius Epiſcopus in ſecunda lectura. col. i. Addi. Et ibi ante eum tenuit Pet. col. 5. Et quando appellat dilectū intelligitur ſub amore ſpirituali, & quando dicit filium intelligitur in Chriſto non in carne ſecundum Pet. ubi ſupra. & ibi Io. And. in ſecunda lectu. col. i. in fin. vbi tenet ꝙ quādo dicit dilectis. intelligitur amore ſpirituali non carnali de preben. c. graue & .c. vno. vt eccle. benefi. quādo ſcribit filijs intelligitur in Chriſto non in carne. Sed non exprimitur in Chriſto niſi cum ſcribitur Abbatiſſis, Sororibus, Regibus, vel Reginis, vt ibi per Io. And. allegat Specu. in titu. de reſcri. preſen. §. ratione forme in prin.

n ¶ Siciliæ citra Farum, ideſt in Regno Neapolitano
1 ✝ Et dicitur citra Farum ad differētiam Inſulæ Siciliæ
quæ eſt vltra Farum, Et nota ꝙ hic eſt poſitus locus
vbi erat Nuncius, quia ſemper poni debet locus vnde
eſt, puta abbati talis Eccleſiæ &c. vt dicit Spe. in tit. de
reſcri. preſen. §. ratione col. i. in fi.

quando Papa ſcribit Regibus, vel Reginis, quia tūc ponitur chariſſimo in Chriſto, filio, vel chariſſime in Chriſto filie, extra de cōuer. coniu. c. chariſſimis, latius in. d. extrauag. ad vniuerſalis ī prin. de treg. & pa. in extrauag. cōmu. & Spe. in titu. de reſcri. preſen. §. ratione forme col. i. & d. Prepo. ī. c. hæc quippe col. ii. iii. q. vi.

Siciliæ [n] citra Farum Nuntio, & Commiſſario noſtro, Intus uero. Clemens Papa ſeptimus. Dilecte fili ſalutem, & apoſtolicā benedictionē [o] Exponi nobis nuper fecit Dilectus filius nobilis uir Ludouicus de Corduba Dux Sueſſæ, chariſſimi [p] in Xp̄o [q] filii noſtri Caroli [r] Romanorū, & Hiſpaniarum Regis Catholici, [s] in Imperatorē

1 o ¶ Benedictionem ✝ Quid operetur talis benedictio, & an remittantur peccata venialia, vide glo. & doct. in probemio ſexti in verbo
2 benedictionem ✝ & ibi ponit Quot modis remittitur peccata venialia, vbi etiā vide Philip. fran. & Abb. in probœmio, decreta. in. ii. lect. col. ii. verſiculo qd aūt. Addi. Et Hoſt. in ſum. de peni. & remiſſio. §. de quibus col. 2. in fi. cum ſeq. vbi ponit, Quot modis mundātur peccata venialia. Et quæ dicantur venialia peccata, & quæ mortalia, & vide per Spe. in ſuo aureo reperto. in titulo de peni. verſi. ſiue debent etiam Preſbiteri col. i. cū ſeq. vbi dicit Qđ multis modis peccata venialia purgantur, & dimictuntur. ſ. igne purgatorij. p orationem dominicam, per cordis contrictionem, per aquam benedictam, per ſumptionem corporis, & ſanguinis Chriſti, per ſacrificium, per peccatoris confeſſionem, per elemoſinā, per orationem, & ieiunia, & alia bona opera, per benedictionem Epiſcopalem Item cū dicit Sacerdos in miſſa cōfiteor Deo &c. Itē p extremā vnctionē. Itē p cōfeſſionē. Itē p bapuſmū. Itē p cōfeſ-
3 ſionē factā proximo, vt ibi latius p eū. ✝ Et de maledictione Papæ, quē effectū operetur, vide in. c. i. circa fi. extra de cenſi. in vi. & per glo. in. c. i. de vſur. in. vi.
4 ✝ Quid autem ſi ſcriberetur Hæreticis ſciſmaticis, vel excommunicatis, vel rebellibus, an tunc Papa eos benedicat, vel ſalutet, vide Io. in. And. in probœ. decreta. in fi. vbi dicit ꝙ non ſalutat nec benedicit, ſed dicit ſpiritum conſilij ſanioris. vide ibi per eum. vbi etiam ponit, Quare dicitur apoſtolicam benedictionē. & ibi hoc
5 etiam tenet Pet. col. 6. in fin. ✝ Limita predicta, niſi Papa ſalutaret ad captandam beneuolentiam, prout fecit Gregorius xii. ſcribens fautoribus benedicti, quos pro ſciſmaticis habebat vt dicit Ant. de but. ī probœmio decreta, & ibi Fely. in. ii. lectu. col. vi. verſiculo, & adde, cum concor. ibi.

5 p ¶ Chariſſimi ✝ nota ꝙ papa vocat Imperatorem, & Regem chariſſimum filium vt hic, & in. c. ad vniuerſalis in prin. extra de treg. & pace. in extrauag. cōmu. & in. c. prodiens de cri. ſal. in extrauag. Io. xxii.

1 q ¶ In Chriſto ✝ nota vnam differentiam, quia in ſalutatione literarū Papæ non ponitur in Chriſto, puta venerabili in Chriſto fratri &c. vt patet ſupra eod. ibi dilecto filio, alias illud reſcriptum poſſet redargui de falſo. c. ꝗ graui. extra de cri. ſal. ✝ Fallit hoc niſi ſcribā-
2 tur Abbatiſſe, & Monialibus, quia tunc apponitur in Chriſto, extra de reſcrip. c. cū dilecta. extra de confir.
7 util. uel inuti. c. cum dilecta. extra de excep. c. dilecte, & tenet Pet. in probœ. decre. col. 5. ✝ Fallit ſecundo

1 r ¶ Caroli ✝ iſte Carolus eſt de Inclita nobiliſſima, & Imperiali progenie de Auſtria, & coronatus, & cōfirmatus Romanorum Imperator, & dictus eſt Carolus Quintus Romanorū Imperator inuictiſſimus, et glorioſiſſimus, & multum auxit Imperium, & uicit Africam, & eius ditioni & Romano Imperio ſubiecit, & perſonaliter bello Africano interfuit in anno proximo preterito nono indictionis.
1534. & Deo auſpice triumphum, & victoriam reportauit, repoſuitq; verum Regem Tuneti in regno. qui
2 fuerat expulſus, & hodieq; dictus Rex Tuneti eſt ſubditus, & tributarius Imperatori, dictuſq; Tuneti Rex amicus, & ſubditus Imperatori, venit perſonaliter in Ciuitatē Neapolis cū quinq; nauibus, ſuitq; honoriſice receptus a pro Rege Regni, de Menſe Iunij primæ indictionis. 1543. miſitq; ad Imperatorem Carolum qui erat in partibus Lombardie.

1 s ¶ Catholici ✝ nota ꝙ Rex Hiſpaniæ dicitur Catholicus vt hic. ſimiliter fides noſtra dicitur Catholica extra de ſum. trini. & fid. cath. in rub. & in. vi. & clem. eod. titu. & l. fin. §. in præſenti. C. de epi. & cleri. & in autentico de ſan. epi. in prin. & C. de ſum. tri. in rub. & l. liquet. C. eo. c. excommunicamus in prin. extra de here. & in autentico iuſiur. quod preſt. ab his in prin. ibi communi-
2 cato &c. ✝ Similiter ſancta eccleſia dicitur catholica, vt in. c. hæc eſt. 24. q. i. & in. c. omnis. 21. q. 4. & in extrauag. vnam ſanctam de maio. & obed. in extrauag. com. & in. l. ſi quis in hoc genus. C. de epi. & cler. & d. l. fi. & l. decernimus. C. de epi. aud. & l. ii. C. de ſum.
3 tri. & l. i. C. de his qui in eccle. manu. ✝ ſimiliter collegium ſiue Concilium Clericorum, & Monacorum dicitur catholicum. l. i. C. de ſacro. ſā. eccle. Et religio &
dicitur catholica. l. mathematicos. C. de epi. aud. l. nemo. C. eod. l. ii. C. de ſum. tri. Similiter clerici dicuntur catho-
4 lici. l. cum clericus. C. de epi. & cle. ✝ Et dicitur catholicus ideſt generalis & vniuerſalis ac perfectus ī fide, cui nihil deficit vt colligitur ex dictis per glo. in. d. extrauag. vnam ſanctam in glo. ſuper verbo ſponſo, benefacis tex. in. d. l. ii. C. de ſum. tri. Add. & glo. in autē. iuſiu. quod preſta. ab his in prin. in verbo catholice quã
5 exponit ideſt generalis. ✝ Dicitur etiam eccleſia & fides catholica ideſt vniuerſalis & vbiq; porrecta, vt not. glo. in rub. C. de ſum. tri. & glo. in. d. autentico iuſiura. quod præſtatur ab his in verbo catholice, & Azo. in ſum. cod. titu. de ſum. tri. §. item quid, & Archi. in. c. fundamēta in prin. extra de electio. libro vi. & Alber.
6 in ſuo dicciona. in verbo catholica. ✝ Alibi tamen Papa vocat Imperatorem Iuſtinianum chriſtianiſſimum

electi t orator. u ꝙ licet in Regno Siciliæ citra Farum clerici primæ tonſuræ & minorum ordinũ, tã iuxta canonicas x ſanciones, q̃ ipſius regni pragmaticam y ſancionem, habitum, & tonſurã

& glorioſiſſimũ, vt in epiſtola inter claras. C. de ſum tri. alibi vero uocat Carolum Regem Francorum glorioſum, & ſic Imperator dicitur Chriſtianiſſimus, & glorioſiſſimus, Rex Hiſpaniæ dicitur catholicus Similiter Imperator vocatur catholicus c. ſi Imperator. 96. diſt. Rex Franciæ dicitur glorioſus, & vocatur etiam Chriſtianiſſimus vt dicit Iaco. Bonaudi. in ſuo panegirico col. 18. & col. 41. & licet iura per eum allegata non probent quia vocãt cũ chariſſimũ, tamẽ de facto vocatur Chriſtianiſſimus.

t ¶ *Electi, nunc vero confirmati & coronati.*

1 u ¶ *Orator i. Ambaſciator ✝ & talis debet eſſe vir magnæ authoritatis bonus, fidelis, & eloquens. arg. in c. ad apoſtolice in prin. extra de ſen. & reiudi. in vi. i. q. i. c. eſtote. & debet eſſe gratus, vel ſaltem non odioſus illi ad quem mittitur vt in epiſtola inter claras in fi. C. de ſum. tri. quia cum is qui diſplicet ad intercedendum mittitur irati animus ad deteriora prouocatur. c. i. 49. diſt. 3. q. 7. c. in grauibus, & glo. in d. c. ad apoſtolice i verbo*

2 *ſalutem. ✝ Et munus ambaſciate eſt publicum d. l. i. C. ex quib. cau. ma. & illud cogitur ciuis pro ciuitate ſuſcipere, not. in l. ſi quis decurio. C. de decu. libro x. &*

3 *ibi Bart. & Domi. in d. c. ad apoſtolice. ✝ Aliquando etiã ſumitur orator pro aduocato, vt in prima conſti. ſforũ.*

4 *✝ Ad predicta etiam vide late Lucam de pen. in rub. C. de legatio, libro. x. vbi per multas col. ponit viginti qualitates & perfectiones quibus debet eſſe munitus legatus ſeu ambaſciator & orator, vide ibi quia longum eſſet hic ſcribere.*

x ¶ *Canonicas ſanctiones, vt in c. in audientia extra de ſen. exco. c. clerici officia extra de vita & bone. cle. c. ſi quis. c. clericus el. i. & c. clericis, eo. titu. clem. i. & ii.*

1 *extra de vit. & hon. cleri. ✝ in quibus iuribus probatur ꝙ clerici incedere debent cum habitu & tonſura, alias ſi tertio moniti non deſiſtant priuantur priuilegio cle-*

2 *ricali. d. c. in audientia, & d. clem. i. ✝ Addi. Et hodie eſt etiam deciſum in Cõcilio Tridentino ſexione. 14. ca. 6. vbi ſi moniti clerici ſiue in ſacris fuerint, aut dignitates, perſonatus, officia, aut beneficia qualiacunq; eccleſiaſtica obtinuerint ſi poſtq̃ ab Epiſcopo ſuo, etiam per edictum publicum moniti fuerint, honeſtum habitũ clericalem illorum ordini & dignitati congruentem, & iuxta ipſius Epiſcopi ordinationem & mandatum non detulerint per ſuſpenſionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipſorum beneficiorum, nec non ſi ſemel correpti denuo in hoc deliquerint etiam per priuationem officiorum & beneficiorum huiuſmodi cohercere poſſint & debeant; vt ibi latius habetur. Idem eſt ſi a negociationibus ſecularibus non abſtineant. c. fi. extra de vit. & hon. cle-*

3 *ri. & d. clem. i. & ii. & doct. in dictis locis ✝ quia oportet clericos per decentiam habitus extrinſeci morum intrinſecam honeſtatem oſtendere. d. clem. fi. §. dignitatẽ*

4 *✝ vnde veniendo contra canonum prohibitionem non debent canonum beneficio iuuari quia fruſtra legis im-*

plorat auxilium qui committit in legem. l. auxilium in fin. de mino. c. fi. extra de inmu. eccle. cum concor. ibi per gloſ. & glo. in c. ii. in verbo ab eccleſia extra ne cler. vel mo. bene facit glo. in c. tranſmiſſã extra de electio.

5 *✝ Intellige niſi rationabilis cauſa eos excuſet, puta ad euitandum ſcandalum, quia tunc poſſet dimittere habitum. c. Deus qui extra de vit. & hone. clerico. vel quia cauſa neceſſitatis in iii nexe conſtituti. d. c. clerici officia, puta q̃ ſub eẽt cauſa timoris vt. d. clemen. ii. i prin. & ibi glo. i verbo rationabilis, & doct. in dictis locis. Addi. Et dicit Io. de Imo. in clem. i. de celeb. miſſ.*

6 *pillũ tex. col. i. in fi. cũ ſeq. ✝ ꝙ clerici nõ debẽt portare nec ſecũ portari facere aues vel canes venaticos, maxime dũ celebratur diuinũ officiũ. Et incedere debent cũ*

7 *congruentibus veſtibus & tonſura, ✝ Nec debent facere coreas, vel dicere cantilenas in cimiterijs, vel ec-*

8 *cleſiis in feſtis, vel vigilijs earum. ✝ Et vti debent cõdecentibus, veſtibus, & ornamentis, & vaſis in cultu diuino, & condecentiam conſiderare ſecundum quantitatem facultatũ eccleſiæ vt per Imo. vbi ſupra in not.*

y ¶ *Pragmaticam ſancionem, vt eſt in regno regia pragmatica Regis Ferdinandi que incipit Ferdinandus &c. vniuerſis &c. ſub rub. q. diaconi vulgo dicti ſiluatici*

1 *vadant in habitu & tonſura, ✝ in qua diſponitur, Q. ꝙ diaconi & clerici prime tonſure debẽt vbiq; aſſidue, & continuo incedere in habitu & tonſura clericali & eccleſiæ ac diuinis officijs horis congruis intereſſe, &*

2 *deſeruire & a ſecularibus negocijs abſtinere ✝ alias non gaudent priuilegio clericali, ſed ciuiliter & criminaliter coram ſecularibus iudicibus poſſunt conueni-*

3 *ri, ✝ & tenentur ſoluere functiones fiſcales, & alia munera & onera ciuilia ſubire, quia in fraudem illud facere preſumitur, Et ſimiliter etiã ſtatuitur in alia pragmatica ſequenti, quæ incipit Magnifici ſub rubrica contra diaconos ſiluaticos, & eſt alia prag. que incipit Ferdinandus &c. Illuſtriſſimo don Henrico, in qua eſt inſerta bulla Papæ Honorij, & incipit Honorius epiſcopus, ſeruus ſeruorũ Dei, Ad perpetuam rei memoriã, ſub rubri. quibus immunitatibus debent gaudere clerici, in qua ſtatuitur, Q. ꝙ illi q ſe clericos aſſerunt, ſi clericaliter non viuunt, portando habitum & tonſuram, & a negotiationibus, & queſtubus, clericis interdictis ſe abſtineant; vel ſe vilibus & inhoneſtis ac prohibitis ſe immiſcent, & ſordida, & vilia exercẽt, vel publice operas ſuas locant ad arandum, & ſimilia ſordida faciendũ tenentur ad functiones fiſcales, & non gaudent priuilegio clericali, ad predicta vide etiam clem. i. & ii. ex-*

4 *tra de vit. & hon. cler. ✝ Et ad materiam An liceat clerico ſeruire in ruralibus, vide in l. quiſquis cenſibus. C. de epi. & cler. & Spe. in titu de cleri. cõiug. col. ii. verſiculo ſed quam dices in fin. vbi dicit q. eſt interdictum clericis publice operas ſuas locare, ad arandum, vel fodiendum, & ſimilia ſordida, vt calcis coquende, & arene fodiende, vt dicit glo. in c. generaliter. §. nouarum*

5 *in verbo ſordidorum. 16. q. i. ✝ Quid autem ſit de cleri*

cis coniugatis, Et an teneantur ad functiones fiſcales, Et an gaudeant priuilegio fori in criminalibus, ſi vadunt in habitu, & tonſura, vide in.c.i.extra de cleri.cõiu.libro.vi.& ibi docto.& que dicit Spe.eod. titu. & in regno eſt regiã prag.que incipit Ferdinandus &c.magnifico viro. Barſie ſub rub.ꝙ clerici coniugati contribuant fiſcalibus functionibus. Addi.& vide Gui. Papæ in queſtionibus parlamenti delphi.qõe.53.que incipit die quarta, Et ibi ẽt ponit, An clerici coniugati dicantur viuere clericaliter. & eſt Ritus Magnæ Curiæ Vicariæ, qui incipit. Itẽ ꝙ ſi aliquis, ſub rubr.clericus coniugatus non admittitur ad priuilegium, vbi dicitur, ꝙ contra dictum clericum proceditur tamꝗ̃ contra laicum, & non admittitur ad priuilegium, tamen ille Ritus quando clericus incedit cum habitu & tonſura videtur contra iura ſupra allegata, & ideo nõ ligaret de iure, ꝑ ea que ſtatĩ dicã, reſpectu priuilegij fori, nõ dico reſpectu fũctionũ fiſca-
6 *liũ, vt ẽt probat.d.prag.proxime allegata. ✠ Quid aũt ſit pragmaticis, vide glo.in.l.iubemus nullã.C.de ſacro ſan.eccle.& in autentica qua in prouintia.C.vb.de cri.agi.opor.& Iaſ.in.l.fin.ĩ priu.C.ſi contra ius vel vtil.*
7 *pub. Et dixi ĩ prin.pragmaticarũ regni ✠ Sed vtrũ dictę prag. editæ a Rege & Principe ſeculari, diſponentes ſup clericos & ꝑſonas eccleſiaſticas valeãt, & ſint ſeruãde, reſpõdeo ꝙ nõ, qa lex aſſumit vires a poteſtate cõdẽtis legem .l.ſi.ff.de iur.om.iud.c.a nobis extra đ ſen.exco.c.vt animarũ extra ꝺ cõſt.I.vi.ſed Rex nõ habet poteſtatem ſuper eccleſias, nec perſonas eccleſiaſticas vt in.c.cum ad verum, & .c.ſi Imperator .96. diſtin.facit.c.eccleſia ſanctæ Mariæ cum ſua materia, extra de conſti.& in autentica caſſa.C.de ſacro ſan. eccl. ergo Rex ex defectu poteſtatis non potuit leges, ſeu pragmaticas, condere contra eccleſiaſticas perſonas.*
8 *✠ Pro hoc facit, quia lex principis preiudicialis eccleſiis, non extenditur ad eccleſias, niſi expreſſe approbetur per Papam, vt eſt cõis theorica doct.in.c.fin. extra de ſol.& Abb.in.d.c.eccleſia ſanctæ Mariæ col 4.verſiculo vna.& col.5.Ad predicta benefaciunt que dicit Alex.conſilio.355.incipiẽte põderatis his, col. pen. verſiculo benefacit.2.vol.alias ſecundum alium ordi-*
9 *nem eſt conſilio.210. ✠ Et ſi diceretur, ꝙ tales pragmaticæ valent, cum ſe conforment cum iure canonico, per dicta per Abb.vbi ſupra, dico ꝙ tunc habet a canone poteſtatem, nõ autem ab ipſa lege, ſed iſte pragmatice non conformant ſe cum canone, quia clericus non incedens in habitu & tonſura, vel clericus negociator, vt ꝑdat priuilegium fori, requirebatur trina monitio.c.ſi.extra de vita, & hone.cler. c.ii.extra ne cle.vel mo.c.in audientia extra de ſen. exco.clem.i.& .ii. de vit.& ho. cler.cum ſimilibus, de quo tamen vide que infra plenius dicam, ſed per dictas pragmaticas ſtatim abſq; monitione perderet priuilegium clericale igitur &c. Et propterea fuit neceſſaria iſta clem.& extr.uagãs cõſtitutio, per quam fuit facta trina monitio, & ſtatutũ illud qđ in ea, & in dictis pragmaticis continetur. Ad predicta vi-*

honeſte deferre clericales, & alia ſolemnia ſeruare, alias priuilegio [z] clericali minime gaudere deberent, & foro ſeculari ſubiiciantur,

de que dicit Abb.ĩ .d.c.eccleſia ſãctæ Mariæ col.5.& ibi Fely.col.16.ĩ fi.uerſi.pri.eſt, vbi ponit, An leges que habẽtur.C.de ſacro ſan. eccl.& de epi. & cleri. ꝑ totum, an ſint ſeruãde, benefaciunt que dicit Matth. de affli.ĩ conſtitutione comite primo nota. & in Regno Siciliæ vltra Farum eſt alia pragmatica ſuper hoc edita vt dicam infra in glo.ſequenti.

z ¶ Priuilegio ✠ nota ꝙ cle-
1 *ricus non deferens habitum & tonſuram non gaudet priuilegio clericali vt hic, & in iuribus ſupra alle-*
2 *gatis in glo.in verbo canonicas. ✠ Intellige precedẽte trina monitione vt dictis iuribus, licet in regno per iſtã clem.extrauagantem non requiratur alia monitio, cum ſit in hac conſtitutione per edictum facta, Et ratio aſſignari poteſt, quia clericus q non incedit in habitu & tõſura, videtur indignus priuilegio clericali, maxime ſi ſe immiſcet enormitatibus .c. cum non ab homine extra de iudi. c. perpẽdimus extra de ſen.excom.c.ex parte cleiii.extra de priuil.c.ii. extra de apoſt. ſaltem quãdo ſũt in minoribus conſtituti. vt not. doct.in dictis locis, & Alex. cõſilio .8.incipiente videtur ſuper primo, in primo nolum. quia cum elegerit vitã ſecularẽ ipſius vi-*
3 *te iudici ſubici debet, iuſta illud ✠ Dignum eſt vt quicumque aliis ſimilem vitam ſuſcipiunt ſimilem in legibus ſentiant diſciplinam, extra de ſta.mona.c.recolentes, vt p Alex. cõſilio. 58.quia ſepiſſime in fi. 4. volu.*
4 *¶ ✠ Sed quero que ſũt priuilegia cõceſſa clericis, & ordini clercali, dic ꝙ ſunt multa, que conſiſtunt tam in ſpi-*
5 *ritualibus ꝗ̃ ĩ temporalibus. ¶ ✠ Primũ eſt in ſpiritualibus ꝙ non poteſt concedere niſi ſolus Deus, uel eius vicarius, quale eſt illud quodcũq; ligaueris ſup terrã, erit ligatũ & ĩ celo & quodcũq; ſolueritis ſup terrã erit ſolutum & in celo, vt habetur Matthei.c.16. & Ioha.c. 20. hoc enim priuilegium Chriſtus cõceſſit Petro ĩ perſona eccleſie vt per Inn. in .c. nouerit circa prin. extra de ſen.exco.& tex.glo.& doct.in.c.quodcunq; 24.q.i.*
6 *¶ ✠ Secũdũ priuilegium eſt, quia ĩ omnibus dubiis iuris, que per inferiores ratione iuriſditionis humane terminari nõ poſſunt, ad eccleſiam recurritur.c.per vene-*
7 *rabilẽ prope fi.extra qui fil.ſint legi. ¶ ✠ Tertiũ eſt priuilegium, đ decimis, primiciis, & oblationibus, que ſunt clericorum.16.q.i.c.reuertimini, extra de deci.c. tuas*
8 *¶ ✠ Quartũ, qa ſola eccleſia res eccleſiaſticas miniſtrare debet, & de ſpiritualibus ius ſtatuere & iudicare poteſt.96.diſt.c.ſi Imperator.c.cum ad verũ & .c.deniq;*
9 *¶ ✠ Quintũ quia verberans clericum eſt excomunicatus ipſo iure.17.q.4.c.ſi qs ſuadẽte, de quo vide Hoſt. in ſum.extra de ſen.excom.§. qualiter proferatur, col. 3.in fin.cum pluribus ſequen. vbi multas queſtiones ponit ad hanc materiam peroptime facientes & neceſſarias, & per Aſtes. in ſum.libro ſeptimo titu.tertio.§.*
10 *ſequitur videre de ſecundo. ✠ Dicta tamen regula ꝙ percutiens clericum eſt excomunicatus, fallit in multis caſibus de quibus vide Aſtes.ĩ.d.ſum.libro.7.titu.13. §.Sequitur videre de tertio, & ponit decem & ſeptem caſus in quibus dicta regula fallit vide ibi, & per Sum-*

miſtas maxime Sil.in verbo excommunicatio ſexto.
11 *¶ + Sextum, quia ſolum clerici poſſunt obtinere bene-*
ficium eccleſiaſticum .c.ex litteris extra de tranſ. Car
12 *di.in clem.i.q.17.de vita & ho.cleri. ¶ + Septimũ pri*
uilegium eſt, quia clerici habent priuilegium fori, vt
non conueniantur coram iudice ſeculari .c.ſi diligenti
extra de foro compe.Card.
in clem.i.q.17.de vita &
hone.cler.quod procedit in
quolibet clerico, etiã in mi-

tamen dictorum clericorum ſine habitu & ton
ſura incedentium, delinquendi.

noribus conſtituto .c.ii.& ibi doct.extra de foro comp.
& in.c.cum non ab homine & ibi docto.extra de iudi.
& Alex.conſi.355.alias conſilio.210.ponderatis bis
col.ii.in prin.ſecundo volu.quod vltimum intellige ſi
incedit in habitu & tonſura, vt in iſta extrauag. & ſu
13 *pra pluries dictum eſt. + Et dicto priuilegio non po-*
teſt clericus etiam cum iuramento renuntiare, quia eſt
inductum fauore totius ordinis clericalis .d.c.ſi diligen
14 *ti, & ibi doct.extra de foro compe. + Et ex predictis*
ponitur regula, Q đ clericus debet coram ſuo Epiſcopo
conueniri per ſupra allegata, ad idem .xi.q.i.c.inolita.
15 *& .c.placuit. + Solus enim Epiſcopus de iure habet iu*
riſditionẽ contenſioſam in clericos ſue diœceſis, de quo
in.c.quanto in.c.cum ab eccleſiarum, extra de offi. or
di.& xi.q.i.c.de perſona. Et ex predictis ſequitur, ꝙ
coram alio iudice etiã eccleſiaſtico non poteſt conue-
niri, & longe minus poteſt conueniri coram iudice lai
co, & ratio eſt, quia clerici ſunt exempti a iuriſdictio-
ne Imperatoris, & ſic Iudicis ſecularis, quia clerici
ſunt res ſpirituales, ex quo ex toto corpus, & animam
deputauerunt, & aſcripſerunt in ſeruitium in ſortem
Chriſti.xii.q.i.c.cui portio.not.Inno. & Io.And.in.c.
ii.extra de maio.& obe.Inno.& Io.And.in.c.ſignifi-
cantibus, extra de offi.deleg.Maria.ſocci.in.c.primo
col.i.cum ſeq. extra de foro comp.vbi etiam ponit vi
ginti quatuor declarationes circa hoc, quas ibi vide in
16 *ii.col.cum ſequen. + Et ibi ẽt col.xi.ponit triginta duas*
fallentias, quas ibi vide per eum, in quibus poteſt co
17 *ram ſeculari iudice conueniri. + Ad predicta etiam*
vide Decium conſilio.240.incipiente diligenter pro
tenui, & Tho.gra.in uoto.18.in cauſa nobilis col.pen.
& fin.vbi etiam ponit cautelam, vt clericus citatus co
ram Iudice incompetenti non opponat Iudicis incom-
petentiam ſed patiatur vt fiat proceſſus, & poſtea pote
rit opponere de nullitate proceſſus ſecundum Bald.&
Pau.de ca.in.l.ſi per errorẽ.ff.de iur.o.iud. & ibi Iaſ.
18 *ſed iſta cautela ẽ cõtra cõſcientiã vt ibi ꝑ eos. ¶ + Octa*
uum priuilegium eſt, quia familia clericorum gaudet
priuilegio fori, vt non poſſit coram ſeculari Iudice con-
ueniri.c.clericum el 2.xi.q.i.& ibi glo.c.eos & ibi glo.
22.diſt.& .c.indicatum 89.diſt.Cardi.in cle.i.q.17.de
uita & ho.cle.quia idem priuilegium habet familia qđ
habet Dominus, extra de Iudeis.c.ad liberandam & li-
bertus forũ patroni ſequitur .ff. ad mu. l. aſſunptio xii.
q.2.c.eccleſiarum ſeruos, & dicit Bal.in.l.ii.in tertio no
ta.C.đ Epi.& cler. Q đ ſeruiẽtes clericorũ, & qui ſunt
in miniſterio ipſorum, gaudent priuilegio dominorũ, non
principaliter ꝑꝑ ſe ſed ꝑꝑ fauorẽ ſuorũ dominorũ, &
19 *ibi etiam hoc tenet Iacob.but.qui dicit. + Q đ priuilegia*
que ſunt data ſcolaribus per auten.habita.C.ne fil.pro
pa.in declinatione fori, & in alijs ibi contentis, extẽdun
tur ad famulos ſcholarium quamdiu ſunt in ſeruitio do
mini, poſtea non, quia non habent priuilegium propter
20 *ſe ſed fauore domini. + Et ceſſante cã fauoris ceſſat fa-*
uor, & ſequitur ibi Bar. &
Bal.in prima col. verſi. 2.
inducit, vbi circa finem.d.
21 *l.dicit. + Q đ filij, & vxor*
clerici, poſt mortem clerici nõ habẽt priuilegium, quia
deſtructo fundamento per mortem clerici non poteſt
22 *fieri extenſio. + Ad predicta adducitur, quod dicit*
Bal.in.l.reſtituende.C.de aduo.diuer.iudi. vbi tenet,
ꝙ priuilegium conceſſum officialibus, videtur conceſ-
23 *ſum eorum ſubditis. + Et dicit Bal. in .l.i.C. de vxor.*
mili.ꝙ ſcutifer, & familiares militum gaudent eodem
priuilegio, ſi ſunt familiares neceſſarij, ſecundũ digni
tatem perſone, & hoc etiam ibi tenet Cy. & hanc opi.
tenuit Hoſti.in ſum.extra de foro compe §. quibus ex
24 *cauſis col.6.verſiculo ex premiſſis. + vbi vult, ꝙ cau*
ſe ſeruorum, & ruſticorum Eccleſie, pertineant ad fo-
rum eccleſiaſticum, & tenuit Maria.ſocci. in .d.c.2.
col,9.in decima octaua declaratione extra de foro cõ-
25 *pe. + Vbi tenet hoc ẽt procedere, ſi eſſet familia mer*
cennaria dummodo ꝙ non dietim ſeruiat, ſed ad annũ,
vel ad longius tempus, quia ſimiliter gaudet priuile-
gio, allegat Alb.de roſa.in l.i.C.de epi.& cler.& hãc
partem videtur tenere And.barb.in. d.c.2. & Gemi.
in.d.c.eos.22.diſtin.& ſimpliciter ho. et tenet Tho.
gra.doctor Neapolitanus in voto.33.in cauſa clerici
26 *col.8.num.20. + Vbi dicit familiares clericorum non*
deferentes habitum, nec tonſuram gaudere priuilegio
clericali, hanc opi.in conſulendo tenuit Laur.calca.
conſi.70.quidam Nicolaus vbi conſulut pro quodam
familiari Epiſcopi, & tamdem concludit generaliter
ꝙ familiares epi.& clericorum gaudent priuilegio fo-
ri, tam in ciuili, quam in criminali vt ibi per eum.
27 *+ Idem in familiari Epi.tenuit Io.de monte ſperello in*
conſilio, quia copioſe, poſito inter conſilia Laur.calca.
conſi.71.vbi dicit hoc de familiari Epiſcopi cõiter tene
ri, idem in conſulendo tenuit .d.Benedictus de bar-
tarijs in conſi.ſuo poſito inter conſilia Laur.calca.con
ſilio.72.Incipiente eum in vtroq; dubio, Immo poteſt
per ipſam Curiam eccleſiaſticam repeti, ſecundum eũ
allegat nota.in.c.ſi iudex laicus extra de ſen. excomu.
in ſexto, pro hoc vltimo dicto, benefacit quod tenuit
Abb. antiquus, & poſt eum Io.And.in.c.fi.col.2.ex
tra de offi.archi.vbi dicit, ꝙ Iudex ſecularis poteſt ſe
opponere, ſi ſubditus ſuus in cauſa ſui fori ipſo non ne-
28 *gligente trahitur ad eccleſiaſticum forum. + Immo iu*
dex poteſt repetere ſubditum ſuum ab alio iniuſte de-
tentum, vt dicit Philip.deci.in.c.dilectis in prin.extra
de app.& ibi Bal.in col.2.& .3.vbi multa pulchra di-
cit, & tangũt Moder.in.l.hoc edicto.§.& poſt operis
ff.d.oper.no.nunci.in illa queſtione poſita ibi per Bar.
29 *& alios. + An vaxallus poſſit renunciare priuilegio*
fori abſq; conſenſu domini, de quo etiam per Maria.

Io. Anto.de Nigris.

ſocc .ex tranſmiſſa col.3 .in quinto principali articu
30 lo extra de ſoro cope.✝.Et ibi etia ponit, Q d dominus
pot inhibere vaxallis ſuis, ſub debito fidelitatis, q non
debeant l gare coram illo, ſed coram ſe, & ſi nollet ob-
dire, poſſet eos punire, vt ibi per eũ, & p Pari.in tract.
ſindi.in rubrica de exce ſſibus baronum.§.an baro.de
quo etiam per Io.And.in addi.Spe.ſ titulo de cope.iu-
d .ad.§.generaliter col.6.in addi.incipiente queritur in
fine. Et Anto.capi.deciſi.1 o c .4 nu.10. Contrari
31 am opinionem. ✝ Quod familia clericorum non gau-
deat priuilegio, qñ ſunt famuli non perpetui, vel ſunt cõ
ducti, tenuit Abb. panor.in.d.c.2.extra de ſoro cõp.
col.2.& ibi hoc tenuit Fran.de arc.col.1.in ſecũdo nota
bili, qui pro hac parte allegat.c.pen.verſiculo non ſic
autem extra de priui.in ſexto, vbi priuilegiũ datũ con-
uentui, nõ prodeſt familiaribus, ad idem tex.in.c.per ex
ceptionem eo titulo de priuile.in ſexto, vbi ſi in oblatis,
quorum vita habet aliquid ſpiritualitatis, requiritur qua
litas perpetuitatis, quanto minus gaudebũt famuli tẽpo
rales, nihil habentes ſpiritualitatis, & iſta opi.eſt tutior.
ſecũdum.d.Fel.in.d.c.2.qui reſpondet in ſpetie ad om-
nia cõtraria, & pro certo paſſus ẽ dubius, & variæ ſunt
opiniones, ideo pro clariori doctrina, facias infraſcriptas
32 c clusioes. ¶ Prima cõcluſio vera & cõis ẽ, ✝ Q d ſerui
& mancipia, ac famuli perpetui, eccleſiarum, & clerico
rũ, gaudent priuilegio fori, ſicut gaudent eorũ domini,
21.q.2.c.eccleſiarum ſeruos.89.diſt.c.indicatum, tex.
in.l.1. & 2.C.de Epi.. & cler.glo.Hug.Archy.& d.
Prepo.in c.clericum el.i.xi.qo.i.gloſſ.in.c.eos.32.di-
ſtin. Hoſt.in ſum. de foro compe.§.quibus ex cauſis
col.6.verſiculo ex premiſſis, Anto.capi. deciſio.xy.in
cauſa Hurgonu, & tenent omnes pro prima opi.allega
33 ti. ✝ Immo clerici, & mancipia clericorum ſunt exempta
ab omnibus angarijs, & muneribus ciuitatum, niſi ſub
eſſet magna neceſſitas, vt tenet glo.in .d.c. eccleſiarũ
ſeruos, & ibi d.Prep.Si enim ciuitas eſſet obſeſſa, non
debet pati eccleſia, ſuos ruſticos defendi aliquo priuile-
gio, a cuſtodia, & huiuſmodi ſimilibus, Immo debet eos
ad hoc compellere, extra.de immuni.eccleſia.c.perue-
nit, & ibi Ber.Inno.& Hoſt.& d.Prep.in.d.c.eccleſia
34 rũ ſeruos. ¶ Secũda concluſio eſt, ✝ Q d famuli Epiſco
pi gaudet priuilegio fori, tam in ciuili, q̃ in criminali.c.
fin.& ibi cõmuniter ſcriben.extra.de offi.Archy.Abb.
in.d.c.v.col.2.& ibi Feli.& alij extra.de foro compe.
Hoſti.Ioan.And.& Abb.in.c.cũ nõ ab homine col.i.
in ſecundo nota.extra.de iudi.Ioan.And.& Imo.in.d.
c.v.Laur. cal.in.d.conſil.70.quidam N colaus Io.de
monte ſperello, in .d. conſilio.71. quia copioſe, &
Bened.de barzarijs.in.d.conſilio 72.cum in vtroq; qui
dicunt hoc communiter teneri, ſiue ſint famuli perpetui, ſi
ue non, ſiue ſeruiant pretio, ſiue non. & tenet Anto.
capi.deciſio.xij.in cã Hurgonu Ant.de bu.in.d.c.ij.
de foro compe.Et hoc eſt ſpeciale in familia Epi opi.
vt dicunt doct.in d.c.fin.extra.de off. Archy. in lo-
cis precallegatis, ſicut alia multa conceduntur Epiſco-
pis, quæ non conceduntur alijs, vt patet in.c.fin.extra.
de re iudi.in ſexto, & in.c.quia periculoſum extra.de
ſen.excomuni.in ſexto ſecundum Fely.in .d.c.ij.col.2.
ſicut etiam conceditur Epiſcopo, & eius vicario, vt poſ
ſit habere familiam armatam, pro executione iuſtitiæ,
& non aliter, vt tenet Bald.in.l.nam ſalutem.§.fin.ff.
de offi.prefe.vigil.And.barb.& Philip.decius, in.c.
ſignificaſti col.pen.extra de offi.deleg.& iſtud magis
communiter tenetur, licet contrarium voluerit Abb.
in.d.c.cum non ab homine.col. .in fi.& Abb.& Fely.
in.d.c.ſignificaſti, de quo etiam per Matth. de affli. in
cõſt.regni intentionis col. .vbi tenet, Q d familia Epi-
ſcopi, qui non habet temporalem iuriſdictionem, ſi re-
peritur portare arma, poteſt capi a familia Iudicis laici
ſed captus debet Epiſcopo preſentari, vt ibi per eum.
35 ✝ Limita tamen predicta, non procedere, quando eſſet
famulus Epiſcopi, qui dietim ſeruiret, & non ad annũ,
quia tunc nõ gaudet priuilegio, per ea quæ dicit Alber.
de roſa.in.d.l.i.C.de epi.& cleri.& Maria.ſocci.in.d.
c.ii.in col.9.in decima octaua declara.extra.de foro
36 compe. ¶ Tertia cõcluſio, ✝ Famuli, & ſeruitores cle
ricorum, non perpetui, ſed temporales, vel conducti,
& mercennarij, qui precio ſeruiunt, non gaudent pri-
uilegio fori, nec dominorum, ita tenet Hug.& Archy.
12.q.2.c.eccleſiarum ſeruos, Archy, & d. Prepo.in
c.clericum el. .col.2.xi.q.i Abb.in.c.ii.col.2.verſicu
lo licet gloſ.extra.de foro compe.& ibi Franc.de are.
in ſecundo nota.& Anto.de butri.col.i.& d.Anto.ca-
pi.in.d.deciſio.12.in cauſa Hurgonij. Pro iſta conclu
ſione adducitur, quod dicit Iaſo.in.l.ſcriniarios in prin.
C.de teſta.mil.vbi tenet, Quod priuilegium conceſſum
alicui perſone, non extenditur ad eius miniſtros, vel fa
miliares, temporales, vel etiam ad beneplacitum, ſecus
ſi eſſent perpetui, vt ibi per eum, allegat tex.in.c.per
exemptionem in prin.extra.de priui.in ſexto. Ad pre
dicta, vide etiam Ioan.de pla.in.l.ii.C.de mune. pat.
libro decimo, doct.in.l.inter eos.§.i.ſecundum vnam le
ctu.ff.ex quib.ca.maio.& docto.in.l.non alter.§.i.ff.
de iudi.Cy.& Bal.in l. .de vxo.mili.Limita niſi ali-
ter eſſet conceſſum per priuilegium ab Imperatore, vt
dicit gloſ.in.d.c.indicatum. 9.diſtin.& Abb.in.d.c.ii.
col. .verſiculo, quid autem de ruſtico extra.de foro 1
compe.vbi ponit etiam duos alios caſus ſpeciales, quos
ibi vide, & ſequitur ibi Maria.ſocci.col. . ¶ Quarta
37 concluſio. ✝ regulariter familiares aliorum, non gau-
dent priuilegio dominorũ, q a eſt ſpeciale in clericis, ita
tenet Alber.de roſa.in.l.i.C.de epi.& cler.& ibi Pau.
de caſt.& Anto.capi.in.d deciſi.xu.vbi ex hoc deci-
dit, Q d habens priuilegium citandi aliquem in ma-
gna Curia Vicariæ, non extenditur ad eius familiares.
38 ✝ Aduerte tamen, quod vbi priuilegiatus non poſſet
vti comode ſuo priuilegio, niſi includatur familia ſua,
tunc includatur, etiam familia, vt per Bar.in tra.repre
ſa.i ſexta queſt. .queſti.principalis, vbi dicit, Q d
ſcolares gaudent priuilegio repreſaliarum, Item famu
li, & alij, ſiue veſtes, & pecuniam portantes, & eos vi-
ſitantes, beneficium dicta per Bald.in .d.l.i.C.de vxor.
mili.vbi dicit, Quod familiares neceſſarij militum, gau
dent eodem priuilegio, quo ipſi milites, & ibi hoc tenet
Cy.& vide Bal.in auctentica habita.C.ne fil.pro pa.
& hoc etiam tenet Fely.in.d.c.ii.col.2.verſiculo, tenet

iſtam concluſionem extra de foro. competen.
39 ¶ Qui autem contineantur appellatione familie, + vi
de in l. pronunciatio. §. familie. ff. de verb. ſig. & in l.
fin. C. eodem titulo, & in l. i. §. familie. ff. de ui. & vi
arma, in l. preſenti. §. ſane. C. de ſacro. ſanc. eccle.
& in l. ediles. §. familie. ff. de edil. edict. c. quoniam mul
tos. xi. queſtio. iij. glo. in c. in litteris, & ibi Abb. extra
de teſti. & in c. cum dilectus, extra de cleri. non reſi.
per Matth. de affli. in conſtitutione Regni iuriſgenti
um, col. 6. in octauo nota. cum queſtionibus ſequen.
40 Fely. in c. inſinuante extra de offi. deleg. + vbi dicit
vnu notabile. Q. iſti qui habẽt literas familiaritatis nõ
habent priuilegia familiariũ niſi exerceant officia prop
ter que dantur ille litere, & de hoc eſt extrauagans In
no. quinti quæ incipit ad futuram Rerum memoriam.
& Cardy. conſilio. 126. Incipiente vacarunt canoni
catus, & Fely. in c. per tuas in fine extra de maio. &
obe. Addi. Et tenet Phi. Probus in addi. Io mona. in c.
i. col. 2. de ſciſma. in vi. vbi refert Barb. conſi. 2. col. 2. 4.
vol. vbi q non ſufficit oſtendere literas familiaritatis
Cardynalis ſed oportet docere q ſe exercet in famulatu
41 Cardynalis. + Et dicit Matth. de affli. in conſtituti. Re
gni intentionis noſtre col. 7. in quarto not. verſiculo ſed
quero, quod qui habent literas familiaritatis a Rege vel
a Cardinali non gaudent priuilegio niſi ſint in curia Re
gis, niſi de eius mandato abeſſet, allegat dicta per Ab
ba. in d. c. cum dilectus extra de cleri. non reſi. Pet. de
anch. conſilio. 398. Incipiente premiſſo pro clariori.
& ad predicta faciunt que dicit Matth. de affli. in con
ſti. Regni Magne Curia noſtre col. 2. in quarto nota.
vbi dicit q Magna Curia Vicariæ cognoſcit de cauſis
curialium, tam ciuilibus, quam criminalibus ſiue agant
ſiue conueniantur. Addi. Et de hoc Ritu Magnæ
Curiæ qui Incipit, Item q omnes curiales ſub rub. de
immunitate officialium curiæ num. 158. ſecundum pri
mam impreſſionem, & num. 228. ſecundum nouam
impreſſionem. Et idem de ſeruientibus officialium cu
riæ Regis, qui ſunt ad ſeruicia Regis, & hoc priuilegi
um non tranſit ad ſeruitores Officialium regis, niſi illi
ſeruitores aſſiſtant ſeruicijs Regis quod dicit eſſe men
ti tenendum, nam licet regulariter familia gaudeat
priuilegio domini, vt not. in d. l. i. & ij. & ibi Bald. C.
de epi. & cleri. tamen familia officialis que non aſſiſtit
ſeruicijs Regijs non gaudet priuilegio conceſſo Regio
officiali vt ibi per eum, predicta tamen competunt Ma
gnæ Curiæ Vicariæ ex quadam prebeminentia, vt di
cit Matth. de afli. in d. conſtitutione Magnæ Curiæ col.
i. verſiculo ſecunda prebeminentia. Aduerte tamen
quod idem Matth. in conſtitutione ſtatuimus la. ij. col.
8. in fin. in ſexto. nota. dicit q licet Magna Curia ſit Iu
dex curialium commorantium in Curia Regis tamen tẽ
pore Regis Ferdinandi, vidit quod quando aliquis cu
rialis Regis fuiſſet in Magna Curia conuentus ciuiliter
vel criminaliter magnus Seneſcalcus Regni ſignifica
bat, quod ille erat curialis Regis, & quod ad eum re
mitteret, & Magna Curia remittebat, ſed ipſe credit,
42 quod hoc procedebat de ordinatione Regis. + Ad
predicta etiam vide Henricum boicum in ſuis ſing.
in verbo cauſe cognitio col. 2. verſiculo ſi ſeruiens nu
mero. 6. vbi not. dicit quod ſi ſeruiens principis delin
quit infra iuriſdictionem baronis, baro debet habere
cauſe cognitionem. Addi. Et vide Pari. in tra. ſind.
in verbo officialis col. i. & Mari. frecia, in libro de ſub
feudis baronum libro. 2. num. 40. car. 243. Et dicit Bar
tol. in l. in officiales. C. de offi. rect. proui. per illum tex.
43 + q Iudex inferior poteſt punire officialem ſuperioris
delinquentem in territorio dum tamen notum faciat ſu
periori, & ſequitur Firm. in ſuo reper. in verbo iudex
inferior col. i. Addi. Ad predicta vide Fely. in c.
cum inferior col. i. extra de maio. & obe. vbi dicit q il
le qui eſt maior non tamẽ ſuperior poſſet puniri a mino
re ſi delinquat in eius territorio, vt dicit Pet. de ancha.
in clem. i. in nota. de foro compe. q etiam ſi Patriarcha
delinquat in dioceſi Bononiæ, poteſt puniri ab illo Epi
ſcopo, & ſequitur Io. de ana. in c. i. de rapto. faciunt di
cta per Bal. in c. i. §. ad hec de pace iura. fir. & in l. ſi
quis ſeruo. ad fi. C. de fur. & vide Bart. caſſa. in conſu.
burg. in titu. de foreſt. 3. col. 1437. verſi. ſed iuſta pre
dicta, vbi dicit, q ſi ſeruiens Regius delinquat in ter
ra alicuius domini ſi delinquat in officio debet remitti
ad præſidem, ſi delinquit tamquã priuatus punit eum
dominus alte iuſticie, non recedas a ſuperius dictis.
Et ad illud quod debet referre primo ſuperiori facit
tex. in l. ij. C. de ſpor. & ibi Saly. & hoc ad effectum
vt penam in conſulto ſuperiore non imponat l. ſolent
§. ſicut. ff. de offi. procon. & leg.
44 ¶ Quinimmo + etiam ſi delegatus a principe delin
quat in iuriſdictione ordinarij puniet eum ordinarius
ſecundum Pet. Bald. & Cyn. in autentica qua in pro
uincia in fin. C. vbi de cri. agi. oportet Ioan. Andr. &
Abb. in c. fin. extra de reſeri. late capella toloſa. q. 23.
& ibi late in addi. maxime ſi extra officium deliquit ad
quod facit, quod dicit Bald. in l. i. C. in quibus cau. mi
li. vbi ponit de eo, qui habebat priuilegium exemp
tionis, vt non poſſet conueniri niſi coram ſupremo iu
dice quod pro his quæ geſſit negociando in illo loco
poterit ibi conueniri non obſtante priuilegio, de quo
etiam per Barto. in l. fin. col. penultima. ff. de conſti
tu. prin. ſi autem talis delegatus delinquat in his quæ
ſunt circa ſuum officium, & examen cauſe in qua eſt
delegatus an poſſit puniri ab ordinario vide Cyn. in
d. autentica qua in prouincia in fin. & Saly. in d. l.
ij. C. de ſportu. & Cyn. in l. i. C. ne quis in ſua cauſa &
tangit remiſſiue Lucas de pen. in l. ſi quando col. i. C.
de diuer. offic. & appa. libro duodecimo.
45 ¶ + Quid autem ſit de colonis, vel ſeruis principis
vbi conueniantur, vide in l. ſi quis cum legibus ſe
quen. C. vbi cauſe fiſca. quæ nota, quia faciunt ad il
lam queſtionem quam vidi, de facto, an ſeruitor Re
gie Audientiæ qui deliquit in territorio Baronis poſſit
ab ipſo puniri, Et prædicta ſunt vera niſi dicti curia
les haberent ex priuilegio, vt non poſſent conueniri ni

Io. Anto. de Nigris.

ſola Magna Curia, vel coram aliquo alio iudice per
ea que dicit Matth. de afflic. deciſio. 257. incipiente di
cit conſtitutio col. pen. & ſequitur Anto. capi. deciſio
46 160. incipiente in cauſa. Quid autem ſit + de vxore
clerici maxime de vxoribus Clericorum Grecorum,
quid in conuerſis, & de alijs qui gaudeant priuilegio
fori, & quid in oblatis de omnibus vide Fely. & alios
in d. c. ij. extra de foro competen. & de oblatis vltra
ibi dicta per docto. vide c. Regni quod incipit priui-
legia, vbi quod oblati non portantes habitum, & de-
tinentes bona, & vxores non gaudent priuilegio, &
de materia vide per Abb. in c. cum & plantare col.
fina. extra de priuileg. & domi. Pariſium in c. in pre
ſentia col fin. extra de proba. & Capp. toloſa. deci-
ſio. octaua, Matth. de afflict. in conſtitutione Regni
Statuimus la. ij. 2. col. 6. in fine quarte queſtionis, &
Cald. conſilio ſeptimo, incipiente an fratres in titulo
de iudi. & foro competen. vbi an iſti Fratres Tertij
ordinis gaudeant priuilegio.
47 ¶ + Vnum tamen non obmitto, quia quotidianum.
Quod ſi eſtat ſtatutum laicorum puniens damnum dan
tes cum animalibus in agris alienis, ſi cuſtos anima-
lium eccleſie, ſeu clericorum dederit damnum cum
animalibus clericorum, an accuſari, & puniri poſ-
ſit, & licet videretur dicendum, quod non, quia prohi-
bitum eſt ſecularibus grauare iſtos cuſtodes, quia per
hoc clerici grauarentur ſaltem indirecte, vt dicit Bor-
to. in l. hi penes. C. de agri. & cenſi. lib. vndecimo,
vbi dicit Non valere ſtatutum grauans iſtos pro fa-
ctis clericorum. de quo latius per docto. maxime Fe-
ly. in c. eccleſie Sanctæ Mariæ col. 45. cum ſequen.
in xiij. queſtione extra de conſtitu. quia ſaltem indi-
recte eſſet contra libertatem eccleſiaſticam, & ſic ta-
le ſtatutum non valeret auten. caſſa. C. de ſacro ſan
ctis eccle. c. nouerint extra de ſen. excommu. + Ta-
men in caſu propoſito veritas eſt in contrarium, quod im
mo cuſtodes laici animalium clericorum poſſunt accu
ſari, & tenentur ad penam, non autem tenentur cle-
rici, nec animalia clericorum, ita tenuit in terminis
vic. & poſt eum Abb. antiquus Ioan. And. & Anto.
de Butri, in c. grauem. col. 2. extra de ſen. excom. &
Luc. de pen. in l. iubemus nullam col. prima. C. de na-
uibus non excuſan. libro vndecimo Fely in c. eccleſia
Sanctæ Mariæ col. 50. in fin. verſi. quintum exem-
plum extra de conſtitu. & Fely. in d. c. ij. col. 2. ver-
ſiculo de ruſticis extra de foro compe. Additio Et
Matth. de affli. in conſti. regni cum per partes Apu
liæ col. 4. in fin. bene facit gloſ. in l. ij. §. hoc interdi-
ctum etiam ad ea. ff. ne quid in loco pub. vbi dicit, quod
agitur contra eum, qui ducit animalia paſcendo, pro
hoc facit quod dixit Ioan. de Fan. xi. queſt. i. in ſumma
vbi dicit non eſſe iure cautum, quod coloni gaudeant pri-
uilegio fori, vt ibi latius per eum. Nec tale ſtatutum
eſt nominatim contra clericos, nec eorum animalia,
nec modo aliquo reſpicit perſonas clericorum, ſed
perſonas laicorum cuſtodum, qui ſunt cauſa dam-
ni, & ſic ipſi damnum dare videntur. l. qui occidit.
§. in hac. ff. ad leg. aquil. nec dicitur eſſe contra liber-
tatem eccleſie, quia libertas eccleſie non conſiſtit in
crimine, vt. ſ. poſſint vti clerici rebus, & paſcuis
48 alienis inuito domino. + Ne ambitio clericatus fiat
rapine ſecuritas. 8. q. 3. c. i. quia nullo priuilegio inue-
nitur eſſe conceſſum, quod clerici poſſint vti rebus,
& paſcuis alienis inuito domino, vt dicit Luc. de
pen. in d. l. iubemus col. 2. C. de naui. non excuſ. lib.
49 vndecimo. ¶ + Similiter etiam, ſi communitas ha-
beret aliqua loca paſture deſtinata ad ibidem paſcen
dum animalia ſoluto certo pretio, & clericus vellet
immittere animalia ſua ad ibidem paſcendum, tene-
tur ſoluere communi, prout alij ſecundum Abb. in
conſilio. 6. Incipiente caſus ſuper quo petite fuerunt
allegationes, & refert, & ſequitur Iaſon. in l. pla-
cet in prima, & ſecunda lectu. in fin. C. de ſacro ſan.
eccle.
50 ¶ Nonum priuilegium eſt, + quia facientes ſerua-
re ſtatuta contra libertatem eccleſiaſticam, & ſta-
tutarij, & ſcriptores ſtatutorum, & poteſtates, con-
ſules, rectores, & conſiliarij locorum, vbi ſtatuta
edita fuerint, & iudicantes ſecundum illa, & red-
digentes iudicata in publicam formam ſunt excom-
municati. c. nouerint, & ibi Inno. Io. And. Abb.
Fely. & alij, extra de ſen. excomm. Cardy. in clem.
i. queſt. 17. de vita & honeſta. clericorum.
51 ¶ + Et Similiter domini temporales interdicentes ſub-
ditis ſuis, ne prelatis aut clericis ſeu perſonis eccle
ſiaſticis quicquam vendant, aut emant aliquid ob eiſ-
dem, & ne bladum, aut frumentum molant, neque
panem coquant, aut aliqua obſequia neceſſaria exhi
beant, ex quo fit in derogationem libertatis eccleſi-
aſtice ipſo iure ſunt excommunicati. c. fin. extra de
immu. eccle. lib. vi. Quod tamen ſolum locum ha-
bet in habentibus temporale, ideſt ſeculare domi-
nium, non autem habet locum in habente eccleſia-
ſticum dominium, nec habet locum in his, qui do-
minium non habent, licet talia interdicant, vt tenet
Io. And. & alij in d. c. fin. vbi Philip. fran. in pri-
52 mo nota. + Quid autem ſi in interdicto, ſeu ſtatu-
to, non exprimuntur perſone eccleſiaſtice, ſed ſim-
pliciter interdicitur ne vendant, aut donent aliqui-
bus non exiſtentibus de iuriſdictione ſtatuentium, an
hoc caſu comprehendat clericos, vide Io. And. &
alios in d. c. fin. vbi late Philip. fran. col. i. & con
cludunt quod non. Additio Et ad materiam vi-
de Tho. gra. deciſio. 100. in cauſa vniuerſitatis col.
i. cum ſequ. vbi ponit an & quando ſtatuta laycorum
aliquid honeſtum continentia ligent eccleſias & eccleſi
aſticas perſonas.
53 ¶ + Que autem ſtatuta dicantur contra liberta-
tem eccleſiaſticam, vide Inno. Abb. Fely. & ali
os in dicto capitulo nouerint, Bart. Bald. Saly. &
alios in auctentica caſſa. C. de ſacro ſanctis eccle-
ſi. Philip. fran. in capitu. primo extra de conſtitu.
in vi.

in.vi. cum concor. in dictis locis. Decimum priuile-
54 gium eſt. † Quia per litteras, & reſcriptum impe-
tratum contra laicum, cum clauſula generali, non
poſſunt per tale reſcriptum clerici conueniri .c. ſe-
des, & ibi gloſ. & docto. ext. de reſcrip. Cardy. in
clemen.i.q.17. de vita & hone. cleri. † Vndeci-
55 mum priuilegium eſt ſecundum Syl. in ſumm. in ver
bo clericus primo col. 4. verſi. nonum, quia cleri-
ci non tenentur ſoluere ſportulas .c. cum ab omni
extra de vita & hone. cleri. Cardy. in clemen. i. q.
56 17. de vita & hone. cleri. † Iudex enim eccleſia-
ſticus ordinarius, qui habet beneficia ſuffitientia,
& redditus ſuffitienter, debet gratis litigantibus ius
reddere, & non petere ſportulas, ita tenet Io. And.
Abb. & communiter docto. in .d. c. cum ab omni
& in c. vnico ex. de plus peti. per tex. in d. cum ab om-
ni, in c. ſtatutum. § inſuper ex. de reſcrip. i. vi. & in au
ten. vt iudi. ſine quoquo ſuff. poſt prin. & quaſi per to-
57 tum † Et idem dicunt de iudice delegato, ſi habet ſuffici
ens beneficium, vt per Abb. in d. c. cum ab omni col.
penul. & Anto. cor. in ſuis ſingu. in verbo ſportule, de
quo vide Io. Fab. in § tripli. col. fin. Inſt. de actio. & ibi
per Iaſo. & alios, & ad predicta vide Guil. de cu. in. l.
cum clericis. C. de Epi. & cleri. vbi plene loquitur, &
58 Imo. in l. Pōponius alias eſt. l. ſi. vni ff. de re iudi. † Sed
ſi Iudex ordinarius, ſiue delegatus, non haberet bene-
ficium ſufficiens, nec redditus ſufficientes, eo caſu poſſet
recipere ſportulas, allegat Saly. in l. iubemus. C. ad leg.
iul. repe. vbi cōcludit, Quod licet iudicibus nō habētibus
ſalarium, accipere de publico munere, pro premio ſui
ſalarij, & non vltra, vt in auten. de man. prin. § illud
& in ante. de iudi. § ne autem labor, quod militat etiam
de iure canonico ſecundum Anto. cor. vbi ſupra, ad ma-
59 teriam vide Pari. in tra. ſindi. in verbo ſalarium. † Item
Iudex ordinarius non debet habere expenſas a parti-
bus, cum in aliquem locum proficiſcitur, nec familia po
teſtatis, cū mittitur ad aliquē locum, cum ſit ordinaria,
non debet habere expenſas, vt tenet Pilip. fran. in d. §
inſuper col. fin. ver. in ea, gloſſ. ibi, & allegat Bal. vt
ibi per eum, ſed Iudex delegatus cum proficiſcitur de-
bet habere expenſas, vt dicit gloſſ. in d. c. cum ab omni,
quia nemo cogitur ſuis ſtipendijs militare. Nec valet
conſuetudo contra predicta, vt tenet Io. And. in glo. in
clem. ſtatutum de electi. & Abb. in d. c. cum ab omni
col. penul. ver. nunquid autem & Ludo. Ro. in ſingu.
180. Incipiēte tu ſcis, qui dicit, q illa gloſ. communiter
tenetur, licet contrarium teneat ſpe. in titu. de ſalarijs. §.
1. ver. ſi vero, & Pet. de ancha. con. 201. premittendum
eſt col. i. & con. 218. iuxta ordinem queſitorum
60 col. 2. † Tamē quicquid ſit de iure de cōſuetudine male,
ſeruatur, quia omnes tam ordinarij q delegati recipiunt
ſportulas a litigantibus, vt dicit Per. de ancha. in d. con.
201. Aduerte tamen, quia licet iudicibus ordinarijs de
61 iure canonico non debeāt ſolui ſportule. † Tamen nota-
rio debet ſolui ſalarium, pro ſcripturis, & ſuo labore, vt
62 tenet Pet. de ancha. in d. con. 218. col. 2. † Sicut etiam
debet aliquid ſolui pro impreſſione ſigilli Epiſcopalis
quādo apponitur vt per ipſum aliqua ſcriptura priuata
tabellionis roboretur, vt ibi per Anch. Item licet predi
cta ſint vera de iure, tamen non dicitur eſſe ſpeciale
priuilegium clericorum, ſed eſt generale, tam in
clericis, q in alijs litigantibus in foro eccleſiaſtico,
vt probat tex. in .d. c. cum ab omni, & ibi commu-
niter docto. licet Syl. vbi ſupra dixerit eſſe ſpecia-
le priuilegium clericale, quod non eſt verum. No
63 ta † tamen, q in caſu in quo ſportule ſolui debent,
ſiue iudici, ſiue notario, non tamen debent ſolui a
pauperibus, vt eſt gloſſ. in .d. c. cum ab omni in ver
bo preter, & gloſſ. in .c. cum inſtantia in verbo pre
grauari, extra de cenſi. tex. in. §. ſit ibi quoq; ter-
tium ſtudium, & ibi gloſſ. in verbo gratis in auten.
de man. prin. & Par. in tra. ſindi. in verbo expen-
ſe, vbi etiam dicit, Q ſi aliqui pauperes litigāt cū Ba
rone, de extortis, angarijs, ratione paupertatis non
tenentur ſoluere ſportulas, per not. in. l. ta dementis. C.
de Epi. audi. & in conſti. Regni que incipit lege pre-
64 ſenti † Similiter ſubditus litigans contra prelatum de-
bet habere expenſas ab eccleſia, gloſſ. in. l. fin. C. de or
di. cogni Et dicit Par. in. d. tra. ſindi. in vebo carcer. §. an
carcerarius in fin. Q litigātes pauperes debēt habere
expenſas a publico, ſimiliter pauper litigans cum fi-
ſco, vel cum rege, ſi non habet vnde faciat expēſas in
lite, rex debet ſibi de ſuo facere expenſas vt tenet Mat
th. de affli. in d. conſtitutio lege preſenti col. 2. in quar
to nota. & Par. in .d. verbo expenſe col. 2. cum
multis concor. per eos allegatis, ad predicta vide
Ang. in auten. ius iur. quod preſt. ab his in prin.
vbi dicit, Quod cauſe pauperum ſunt per officiales
gratis agitande, ſine ſolutione ſportularum, & ſequi-
tur Bal. in auten. generaliter col. i. C. de Epi. &
cleri. vbi dicit, Quod in cauſis ſummarijs, & mi-
ſerabilium perſonarum, de iure Iudex non debet ha
bere ſportulas, quia celeriter expediuntur. Et dixit
Matthe. de affli. in .d. conſtitu. lege preſenti col. 3.
65 in octauo nota. † Quod Magiſtri actorum, & exa-
minatores teſtium, pupillorum, viduarum, & miſe-
rabilium perſonarum, debent examinare, ſine ali-
qua ſolutione facienda per ipſos litigantes paupe-
res, nec ab eis eſt poſtulanda aliqua merces, pro
ſcripturis, vel actis, nec pro ſubſcriptione ſenten-
tiarū. Addi. Ad predicta etiam vide Guid. Pape
66 in queſtioni. parlamen. delph. queſtione. 561. † Ac
cedat pro iſtis pauperibus quod nota. voluit Ro. in
l. ſi vero. §. de viro in fallentia propter paupertatem
ff. ſolu. matri. vbi vult, Quod quando notarius con
ficit inſtrumentum de aliquo actu, vel contractu
pauperis, de iure nihil debet ab eo recipere nomi-
ne ſalarij, & ſequitur Iaſo. in .d. §. tripli. col. penul.
67 in fin. Inſtitu. de actio. Addi. † Similiter uxori re-
petenti dotem lite pendente preſtari debent alimen-
ta. & litis expenſe, Matth. de affli. deciſio. 10. Hoſti.
in ſum. de accuſa. §. quis poſſit col. 4. verſicu. quid
ergo, Fely. in .c. ex parte col. fin. verſi. adde de ac-
cuſ. Egid. bloſi. in ſua pra. in titu. de alimentis col.
68 i. & 2. † Et in quantitate expenſorum oportet conſi-
derare quantitatem, & qualitatē perſonarū, facultates

taſtatis, & ſic intelligitur de bonis de quibus clerici
155 non tenentur ad collectas. Vigeſimo primo + Adducitur
auctoritas tenentium iſtam partem. quam tenuit
Spe.in titulo de cleri. cõiug. col.2.&.3.verſi. ad huius
autem, & ibi Bal.in addi, & Archy.Io.Andr.Gemi.
Imo.& Philip.frã.in prin.col.2.de imu. eccl.l.vi.Bar.
conſi.180. Incipiente ſi aliqua poſſeſio, Bald.& Saly.
in.l.placet .C.de ſacro ſan.eccl.Abb.in.c.fin. in vltima
col. de vita & honeſta. cleri. cum concor. infra allegã
dis. Et tenendo iſtam partem, q clerici, & eccleſie nõ
teneantur ad collectas pro bonis emptis, Ad contraria
reſponderi poteſt, q omnia in contrarium allegata
loquuntur in predijs tributariis, & oneribus mere reali
bus, ut dicit Bar.in. d. conſi. 180. in fine.& Bal. in
d.l.placet, Imo. Gemi.& Philip.fran. in.d.c.i. in prin.
col.2.de imm. eccle.l.vi. ſed collecte, que imponuntur
perſonis reſpectu bonorum non dicuntur onera realia,
ſed perſonalia, habita tamen conſideratione ad bona.ut
dicit Gemi.in. d.c.i.col.i.in nota. & ſic.dicuntur onera
mixta & non mere realia, Addi. Nec obſtat quod
habetur Matthei c.17.cum aliјs concor.ſupra allegatis
quia illud non fuit ex debito, ſed ad euitandum ſcãdalũ
vt ex ibi dictis colligitur. Nec obſtat q res trãſit cum
onere ſuo, quia ut dicit Bart.in.d.conſi.180.tale onus
ſoluendarum collectarum non inheret rei, ratione ipſius
rei, ſed ratione perſone .l. reſcripto .§.fi.ff. de mune.
& hono.ergo quando res non eſt talis perſone, que teneatur
ad collectam, minime ipſa res tenebitur, nec obli
gabitur .l.i.C.ſine cenſ. uel reli. quia quando aliquid
ſtatuitur ratione perſone, ſeperata perſona ceſſat ſtatu
156 tum .l.i.§. permittitur .ff.de aqua quo . & cſti. Nec
obſtat regis pragmatica. quia Rex non habet poteſtatẽ
condendi leges contra eccleſiaſticam libertatem .niſi
fuerit approbata.a Papa, ut dicunt docto.in.c.fin.extra.
de ſolu.Abb.l.c. eccleſia ſancte Marie col.4.& ibi p
Moder. de conſt.dixi.ſupra in glo. precedenti in uer.
157 pragmatica. Nec + obſtat bulla Honorũ Pape, &.c.
regni. Itẽ ſtatuimus, q poſſeſſiones, ubi eſt ſimilis littera
de verbo ad uerbum, & vltra reſponſionem ſupra poſi
tam, reſpondeo, q illa iura loquũtur quãdo poſſeſſiones
tenentur curie onere mere reali puta, quia tenentur
ad tributũ, uel ad aliud ſimile onus reale, ut plene hoc
declarãt Nico. de Neap.& Sebaſt.de.Neap.in .d.c.
regni.Item ſtatuimus, & ille eſt uerus intellectus dicte
bulle, & .d.c.Item ſtatuimus, alias ſequeretur, q nulla
158 bona Burgẽſatica poſſẽt donari eccleſijs + Sed collecta
non eſt onus reale, ſed mixtum .d.l. reſcripto in fi. &
ſupra dictum eſt, ex quo ipſa bona ſeu predia non ſunt
obligata ad collectas, ſed ipſi homines tenentur pro pre
diis, ideſt ſecundum quantitatem poſſeſſionum, & rerũ,
& ſic collecta quantum ad conſiderationem quantitatis
bonorum eſt munus reale, quantum ad obligationẽ eſt
perſonale, quia perſonis imponitur, & perſone ſunt ob
ligate pro rebus, & propterea dicitur mixtum vt latius
per Nico.de Neap. & Sebaſt.in.d.c.regni Itẽ ſtatuimus,
vbi latius hoc examinant, & alia exempla ponunt,
& ſic tale onus perſonale non trãſit ad eccleſiam, vt di
ctum eſt, & probatur ex dictis per Bald.in.l. via cõſti

tui.ff.de ſer.ruſt.predi. vbi dicit, quod onus ratione ſoli
trãſit ad eccleſiam, ſecus ſi eſt ratione perſone. Nec
159 + obſtat aliud .c.regni porrecta, quia vltra ſupradi-
ctas reſponſiones, dicitur, q argumẽtũ a cõtrario ſen
ſu non procedit, quãdo reſultaret intellectus cõtra alias
leges, vel quando reſultaret legum correctio, vt late
per Alex.in.l.i.col.xi.in..i limitatiõe.ff.de offi. eius. Et
ex predictis etiam reſpondetur ad illud, quod facit re-
gia Camera Summarie, expediendo prouiſiones, vt
clerici pro rebus emptis contribuant in collectis, quia
intelligitur, & intelligi debet, quando eſſet onus mere
reale, vel pro aliquo caſu, pro quo clerici tenentur cõ
tribuere, alias eſſet contra predicta, & non deberet in
ſpici quod factum eſſet, ſed quod fieri deberet.l. ſed li-
160 cet .ff.de offi.preſi.cum ſim. + Quid igitur dicendum
in hoc tã ambiguo articulo, in quo ab vtraq; parte ſunt
validiſſime rationes, & doct. auctoritates, certe dici
poſſet q articulus iſte egeret declaratione Summi Pon
tificis, vt dicit Cald.in.d.conſi.2.in fin. de cenſi. & in
d.conſ.7.de conſtitu.& dicit Syl.in ſum. in verbo im-
munitas col.12.circa medi.q licet iſta vltima opy. ſit
tutior, tamen alia opy.non eſt condemnanda. Tu au-
tem in hoc articulo pro veritate, & clariori doctrina
facias infraſcriptas concluſiones, cum limitationibus
161 in eis poſitis. Prima concluſio, + clerici, & eccleſie
pro bonis tẽporalibus, que tenent titulo emptionis, vel
alterius conceſſionis, de quibus anteq̃ ad clericos, vel
eccleſiam perueniſſent ſoluebatur tributum, vel cenſus
& ſic illa res erat tributaria, vel cenſualis, & habebat
certum, & determinatum tributum ordinarium, hoc
caſu clerici, & eccleſia tenentur ſoluere tributum, vel
cenſum conſuetũ, pro illis bonis, ſicut ſoluebatur quã
do erat in poxe laicorum, quia res tranſit ad clericos,
vel eccleſiam cũ onere ſuo, probatur iſta cõcluſio.l.c.
ſi tributum.xi.q.i.&.16.q.i.c.ſi quis cum cõcordantijs
ſupra pro prima parte allegatis, iuxta illud reddite
que ſunt Ceſaris Ceſari &c. & de talibus agris, &
poſſeſſionibus tributarijs loquitur.13.q.8.c. tributum,
cum ſuperius allegatis, iſtam concluſionem tenuit
Card. & .d prepo.in .d.c.ſi.tributum.xi.q.i. & Lu. de
pen. in.l.ſi diuina. C.de exactio.tribu. lib. .x.& Cy.in
auten.Item nulla.C.de Epi.& cleri.ratio, quia eccleſia
tenetur ad onera ordinaria mere realia, que imponũtur
ipſis prediis, & iſtã opy.tenet Bar.& Saly.in.l. placet
col.1.C.de ſacro ſan.eccl. Archy.l.c.placet 19.q.i.&
iſtam concluſionem ſequuntur omnes legiſte & canon.
p.d.l.placet canoniſtã in.d.c.placet ita dicit Iaſ. in.d.
l.placet in.2.lectu.col.pen.cum concor.ibi. & ita pro-
cedunt omnia ſupra pro iſta parte allegata. Et Guid.
162 Pape in queſti.delphi.q.79.+ Et munus mere reale di
citur proprie tributum, ſeu cenſus, & ãnua preſtatio.
Et dicitur tributum, quando proprie, & ordinarie, tribu
itur Principi omni anno, ut declarat Iaſo. in.d.l.placet
col.2.in ſecunda lectu.Et dicit Abb.in.c.non minus
col.3.de immu. eccleſi. q munera ordinaria dicuntur,
que habent certam & determinatam preſtationem In
163 tellige + ſupra dictam concluſionem procedere, quãdo
res que tranſit in clericum, uel eccleſiam, habet onus

*perpetuum annexum, & inuariabile, & ſic q tributum
ſeu cẽſus narietnr, ſed ſemper vniforme, & perpetuũ,
tunc enim res tranſit ad eccleſiam, cum onere ſuo, & te
nerctur ſoluere tributũ, ſeu illã annuã pſtationẽ ppetuo.
ãnexũ, ita dicit Abb. ĩ c. fi. eol. fi. de uit. & ho. cleri. & ĩ
d. e. nõ minus col. 3. de immu. eccl. & Iaſo in. d. l. placet.
col. 2. ĩ ſecunda lect. C. de ſacro ſan. eccl. & tãgit Phil.
fran. in c. 1. eol. fin. de immu. eccle. in vi. & in iſta ſeq.
164 concluſione. ✝ Limita 2. dictam concluſionẽ non pro
cedere, in his quæ eccleſia poſsidet iure ſpirituali, uel
inre dinino, ut ſunt decime, primicie, & oblationes, ut
habetur numeri. c. 18. ibi ecce dedi tibi cuſtodiam pri-
miciarum mearum. omnia que ſantificãtur a filijs Iſrael
tibi tradidi pro officio ſacerdotali, & filijs tuis, & ſubdi
tur, omnis oblatio, & ſacrificiũ, & quicquid pro pecca
to redditur, tuũ erit, & filiorum tuorum, nam de iſtis nõ
ſoluitur tributum, nec cenſus, ut habetur per Alex. de
ales in tertio. & refert & ſequitur Card. & d. Prepo. in
d. c. ſi tributum col. 2. xi. q. i. & tex. & gloſſ. in c. ſecun
165 dum 23. queſtio. 8. Limita tertio ✝ Non procedere
in locis deputatis ad diuinum cultum, & in territoriis
& alijs locis, deputatis ad officiũ ſpirituale, ut eſt cimi-
terium, ſeu locus ſepulturæ, & domicilia eccleſiarum,
& clericorum, & breuis ortus iuſta eccleſiam, unde
numeri. 18. dicitur ſacerdotibus, excubate in cuſtodiã
tabernaculi, & miſterio alteris, omnia quæ ad cultum
altaris pertinẽt, per ſacerdotem adminiſtrabuntur, ſiqs
externus acceſſerit, occidetur, de iſtis nullo modo eſt
ſoluendum tributum, nec cenſus, ſed omnia iſta libera
ſunt a tributo, & immunia ab oĩ ſeruicio, niſi eccleſiaſti
co, quia ſi terra, & poſſeſiones gentilium ſacerdotum li
bere erãt a tributo, multo fortius ſacerdotes Chriſti in re
bus prædictis liberi eẽ debẽt, ut tenent Card. & d. Prep.
vbi ſupra, & probatur in. d. c. ſecundũ & ibi gloſ. 23.
166 q. 8. ✝ Limita quarto non procedere in manſo, & agro
eccleſiaſtico Idẽ q de agro, ſeu loco, ĩ quo ẽ ſundata ec
cleſia, & atriũ, nõ dẽt ſolui tributũ, nec cẽſus, qa nõ dẽt
dotẽ recipere, niſi ſit libera, probatur oĩa in c. ſecũdũ
& ibi glo. 23. q. 8. Immo ſi eccleſia eẽt ſundata in agro
tributario, & ſundator eſſet malefidei, quia ſciebat
agrum tributarium, adhuc non debet ſolui tributum, ſed
eſt compellendus ad extimationem, vt dicit gloſſ. in d.
c. ſecundum, allegat tex. 14. q. 6. c. comperimus ad pre
dicta etiam vide glo. in c. ſi tributum xi. queſti. i. vbi
dicit, quod de predijs in quibus eſt ſundata eccleſia.
vel officine eius, debent eſſe libere, & non debet ſolui
tributum, de cenſi. c. ſancitum, & ibi glo. & doct. In
no. Io. And. & Abb. in c. non minus col. 4. circa prin.
de immu. eccle. Card. & d. Prepo. in d. c. ſi tributum
col. 2. xi. q. i. & ad predicta vide etiam, Aſteſ. in ſum.
libro ſexto titulo. 30. c. 4. col. fin. & tenet Berta. Firma.
in tra. de gab. in ſeptima parte princi. col. 6. in prin. ver
167 ſi, & ſic. ✝ Quinto & vltimo limita, & ĩtellige predictã
concluſionem procedere, in predijs extra, Italiam, vbi
ſunt predia tributaria, quia illa tranſeunt cum onere tri
buti, ſed in Italia, ex quo predia non ſunt tributaria. d.
l. i. & l. fin. & vtrobiq; nota. ff. de cenſi. & ſupradictum
eſt, [illegible] caſu ſupradictu concluſio reſpecto tributorum,
non procederet, vt tenet Alber. bru. in tra. de conſti.
decre. ſtatu. &c. tertio vol. in verbo tributa col. i. in ter-
tia queſtione, hoc intellige de iure, ſecus ſi eſſet conſue-
168 tudo in contrarium. ✝ Item intellige, niſi predia Italica
haberent aliquod aliud onus mere reale annexum, pu
ta ſi res eſſet cẽſualis, vel emphiteotica, vel deberet ali
quam certam annuam preſtationem ordinariam, quia
tunc tranſiret in clericos, vel eccleſiam, cum onere
ſuo, vt dictum eſt non obſtante quod eſſet in Italia.
169 Secunda cõcluſio eſt ✝ Clerici, & eccleſie, pro bonis
emptis, & aliis bonis ad eos peruentis, non tenentur ſol
uere collectas, nec gabellas cum laicis, iſtam opi. tenuit
Spe. in tit. de cleri. coiug. col. 2. & 3. verſi. ad huius au
tem & ibi Bal. in addi. iſtam etiam opi. tenuit Archy.
Io. and. Gemi. Imo. & Philip. fran. in c. i. in prin. col. 2.
de immu. eccle. Bar. conſi. 180. incipiente ſi aliqua poſ
ſeſio, Gemi. in c. i. § in ceteris ext. de cleri. con. ĩ vi &
in c. quãq de cenſi. in vi. Bal. & Saly. in l. placet col. fin.
C. de ſacroſan. eccle. Anto. de butri. Imo. & Abb. in c.
fin. in vltima col. de vita & ho. cleri. Bal. in l. fin. C. ſine
cenſi. vel reli. Barto. in l. reſcripto. §. ſciendum. ff. de
mune. & hono. Inno. & docto. in c. nõ minus de immu.
eccle. Io. de lig. in clem. preſenti de immu. eccle. Luc.
de pen. in l. obſiſtere. C. de anno. & trib. lib. x. & in ter
minis hanc opi. clariſſime tenuit Nico. de Neap. in c.
regni Item ſtatuimus ſub rubrica quod clerici clericali
ter uiuentes &c. Ratio eſt ſecundum predictos docto.
170 ✝ Quia collecta non eſt perpetua, nec certa, Immo ſe
cundum varietatem negociorum, & temporum immi-
nentium imponitur, & interdum in minori, interdũ in
maiori quantitate, ſecundum quod neceſſitas requirit,
& ſic non eſt perpetua, ſed variabilis, quandoq; plus,
quandoq; minus, propterea tale onus cũ non ſit perpe
tuum, non dicitur durare, poſtq res peruenit ad perſo
nam priuilegiatam. d. c. i. de iu. pat. in vi. & d. l. fiſcus,
ff. de iure fiſci. Et q debeat eſſe certa, ſpecifica, & deter
minata quantitas, alias non efficitur tributaria, tenuit ẽt
Iaſo in d. l. placet in prima & ſecunda lectu. ĩ vlti. col.
171 C. de ſacro ſan. eccl. ✝ Ea enim quæ variatur, nec ſunt
vniformia, nec certa, non poſſunt dici tributa, vt p In-
no. in c. verum de ſoro compe. & Bal. in l. neminem. C.
de ſacro ſan. eccl. & Alber. bru. in d. tra. de conſtitu.
decre. ſta. &c. in. 3. volu. in verbo tributa in prin. cum
concor. in d. locis. Fateor tamen q ſi eſſet aliqua gabel-
la, ſeu collecta, quæ ſingulis annis imperpetuum impo
neretur, & duraret perpetuo, ſine vllo emergentium
negociorum neceſſitate, & imponeretur pro bonis im
mobilibus, & eſſent ſingule poſſeſſiones taxate, in cer
ta, & ſpecifica ſumma, in perpetuum, & eſſent propter
illam ſummam ipſe poſſeſſiones ad hoc obligate, hoc ca
ſu concurrentibus omnibus predictis, ſi talis poſſeſsio
perueniret ad priuilegiatum trãsfereretur cum talibus
oneribus annexis, prout in terminis tenet Luc. de pen.
in d. l. ſi diuina col. 3. verſ. nunc autem. C. de exa. tribu.
lib. x. & eſt de mente omnium docto. ſupra relatorum.
Et ex predictis ponitur regula, Quod eccleſie, & cle
rici, regulariter, non tenentur ſoluere collectas, nec ga
bellas, ſeu alias preſtationes cum laicis, nec pro bonis*

queſtio.parla.delphi.q.561.ſi quis, & Spe. in titu. de
inquiſitione.§.vltimo col.i. verſicu. porro. d. Aymo.
conſi.164.pri.vol.& Ang.conſi.245.col.4.poſt me-
dium verſi.preterea quis tenetur, Silua nuptia. lib.6.
num.32.col.574.verſi.& ſi diues, mouentur per tex.
in.d.c.ex parte de accuſ.l.ſi inſtituta.§.de inofficioſo.ff.
de inoffi.teſta.l.fi.§i.& ſi ei.C.de ordi.cogni.cum con-
cor.per eos allegatis, & iſto caſu pauper pro ſe debet
habere preſumptionem iuſticie pro ſe, vt predicta lo-
cum habeant, vt tenet Silua nuptial.vbi ſupra allegat
Io.lup.i repe.c.per veſtras de dona.inter vir.& vxo.
car.61.col.i.in octaua, & vigeſima ampliatione, &
doct.in.d.l.ſi inſtituta.§.de inofficioſo .ff.de inoffi.teſta.
& ſupra tetigi. Contrariam opy. quod diues non tenea-
tur, tenuit Math.de afflic.in conſti.regni legẽ preſen-
ti col.7.in quarto nota.vbi late diſputat, & reſpondet
ad contraria.& eamdem opy.tenuit Fran.arc.in.d.c.ſi
qui teſtium col.3.verſi.tertia concluſio de teſti. eamdẽ
opy.tenuit Didacus corruuius licet inuoluté loquatur
in libro practicarum queſtionum .c.6.col.79.cum ſeq.
verſi.eſt tamen. Et dicit Boeri. deciſio.303, col.2. quod
nunquam vidit in practica ſeruatam fuiſſe opy. Guid. pa-
pe. eamdem opy. tenet Egid.blo.in ſua pra. in titu. de
alimentis preſtan.vxo.col.2.vbi ponit regulam nega-
tiuã, Quod reus diues non debet agenti inopi preſtare ali
menta nec expenſas litis, mouentur prefati doctores per
tex.in.l.Imperatores .ff.de tute.& ratio. diſtra. quem
77 dicit eſſe ſing.Fran.arc.vbi ſupra. + Et nemo contra
ſe ipſum cogitur adiuuare aduerſarium.l.iunius graue.
C.de teſti.immo qui cauſas fiſci protegunt non tenentur
contra ſe ipſum vel filios protegere, l.penul.ff. de po-
ſtu.& dicit Bal. in.d.l.Imperatores, quod nemo cogitur ad
78 uerſario ſuo cõtra ſe ipſum facere ſumptus litis. + Nec
tãtum pauperibus fauere debemus quod ceteris iniuſticiã
faciamus .c.ex tenore de foro compe.& Decius in .c.i.
col.fi.in tertia fallentia de conſti.in .i.lectu. vbi dicit quod
in fauorabilibus cauſis ſic debitores ſumus, quod aliis iniuſti
cia non fiat, Iuxta illud deutero.23.pauperis non miſe-
reberis in iudicio. Nec obſtant iura in contrarium alle
gata, quia ſunt caſus ſpetiales, vt dicit Egid. vbi ſu-
pra,& reſpondet Math.de afflic.vbi ſupra.daretur enĩ
vt plurimum pauperibus materia mouendi lites etiam
iniuſtas contra diuites, & iſta opy.eſt verior & tenẽ
79 da. + Nunquid autem pauper qui alimenta & litis ex
penſas in caſu permiſſo conſequitur debeat cauere de
reſtituendo, ſi in cauſa ſubcubuerit breuiter Boeri.deci.
324.col.2.tenet quod non, ſed contrarium tenet Corru. in
d.libro pra.queſtio.c.6.per tex. in.l.cum aũt.§.cum re
dibetur .ff.de edil.edi.& iſta pars videtur de iure ve-
80 rior. + Et aducrte ad illud quod eſt dictum de aduo-
cato; quod tenetur gratis aduocare pauperi, & Medicus
gratis curare egrotum pauperem, alias poſſet interdici,
ei officiũ aduocãdi vt dicit Guid.pape in queſtio parl.
delphi.56.& Corru.in.d.libro pra.queſtio.c.6.cum cõ
81 cor.intellige vt infra dicam. + Ad dictam materiam
expenſarum preſtandarum, vide Boe. deciſ.325. vbi
ponit. An accuſatus debeat habere litis expẽſas ab accu
ſatore, vbi etiam ponit de muliere accuſata de adulte-
rio a viro an habeat expenſas. Similiter etiam in cau-
ſis ſummariis, quæ de plano expediuntur, iudex non
debet habere ſportulas. Bal.in.l.generaliter col.i.C. de
Epi.& cleri. Et per Iaſo. in.d.§. tripli. col. penul.cir-
82 ca fin. Inſti.de actio. + Et circa iſtos pauperes, no-
tandum eſt illud pium dictum, quod obſeruare de-
bent aduocati, Quod non debent recipere ſalarium a
pauperibus; vt not. Bal.in.l. ſi furioſi .C de nup. &
ſequitur Iaſo.in.d.§.tripli. col.pen. circa fin. Addi.Et
Guid.pap. deciſio.561. & Corru.in.d.lib. pra. queſti.
c.6.de quo tamen qualiter procedat, & An ipſi paupe
ri competat actio contra aduocatum, vt cogatur pa-
trocinari vide late Fely. in .c.i. extra de offi. iudi. Et
idem eſt in medico circa egrotum pauperem, quia
gratis cogitur ſubueniri, & mederi infirmo pauperi,
vt dicit glo. 83. diſtin. in ſum. quia plus debet vale-
re apud Deum vita illius, quam propria pecunia, Quod
tamen intellige, in paupere conſtituto in extrema ne
ceſſitate, ſecundum Fely. vbi ſupra verſus finem.
83 + Nec videatur mirum ſi predicta ſunt ſtatuta in pau
pere, quia multa alia ſpecialia ſunt priuilegia pauper
tatis, quia cauſa pauperis eſt ante omnia, & in pri
mis expedienda, anteq̃ cauſa diuitis, gloſ.in.c.in pri
mis .2.q.1.in prima gloſ.Fely.in.c.i. col.fin. extra de
accuſ.& vide Arcby. in.c. pauper. xi.q.3. vbi po
nit circa triginta ſpecialia paupertatis, & multa alia
vide per gloſ. in.c. eum ad ſacroſancte extra de ſen.
exco. in extrauag. Ioan. vigeſimi ſecundi in gloſ. in
verbo paupertati, Vtinam predicta ſeruarent iſti im-
pii curiales, qui ſunt excoriatores pauperum, & ca
nes curiarum, deuoratores ciuium, vt dicit Iaſo. in.d.
§.tripli.col.2.in fin. loquor de malis; non de bonis, ſi
84 qui ſunt. + Et predicta quod non debent ſolui ſpor
tule, procedunt de iure canonico in foro eccleſiaſti-
co, ſed de iure ciuili in foro ſeculari ſolui debent ſpor
tule, vt probat tex. in.l. cum clericis, & in auten. ibi
poſita, ibi per omnes ſcribentes .C. de Epi. & cleri.&
in .§.ſportularum in autenti.de ſan.epi. & ita procedit
quod dicit gloſ. in auten. vt cleri. apud propri.Epi. in
prin.in verbo ſine damnis col. vii. Limita tamen non
85 procedere in pauperibus, vt dictum eſt. + Et ſportu
le debẽt ſolui ſecũdũ cõſuetudinẽ, vt dicit Guil.de cunio
in.d.l.cũ clericis, & Bal. in auten.generaliter col.i.C.
de epi. & cleri. & Abb.in.d.c.eum ab omni extra de
vita, & hone. cleri. qui concludunt, quod ſportule ſe
cundum fori conſuetudinem debent ſolui, Et tenet glo.
in auten. offeratur in verbo prebitis in fi.C.de litis con
te. In regno pro copiis proceſſuum, & quibuſdã aliis,
eſt taxatum ſalarium per.c. Regine Ioanne ſecunde,
quod eſt poſitum inter Ritus Magnæ Curiæ Vicariæ,
& Incipit Ioanna ſecunda, verſi. item pro copiis, &
ſimiliter ſalarium Regiæ Cameræ Summariæ, eſt taxa
tum per regiam pragmati. quæ incipit nos Ferdinãdus
86 & .c.vniuerſis & ſingulis. + Duodecimũ priuilegium
eſt, quia clerici de acquiſitis, etiam ſub patris pote-
ſtate diſponant, vt volunt, auctentica preſbyte-
ros, & ibi docto. C. de Epi. & cleri. & Card. in
clementinis prima de vita & honeſtate clericorum

qõ.17. quod qualiter intelligatur, vide ibi Saly. &
gloſ. & docto. in.c.fin.extra de offi.ordi. in ſexto.
87 ✝ Tertium decimum priuilegium eſt, quia clerici poſ-
ſunt eſſe in iudicio, & agere pro rebus ſuis recuperan
dis, etiam ſine conſenſu patris, ſecundum Archy. in
c.ſi.extra.de iudi.in.vi.& ibi per alios & Car.in clem.
88 i.de vita & hone.cler. qõ.17.✝Quartũ decimũ priui
legiũ ẽ, q̃a clerici poſſũt facere collegiũ,arg.c.ſi.ext. de
relig'o.do.vbi ſola noua religio prohibetur,& tamẽ lai
cis hoc nõ licet,vt.ff.de colle.illi.l.i.& p totũ,& Card.
ĩ d. cle.i.de vita. & ho.cleri.qõ.17.quod qualiter pro
cedat, vide ibi Bar.& docto. & in.l.i.ff. quod cuiuſq;
89 vni.& Inn.in.c.dilectis extra.de exce.prela. ✝ Quin
tum decimum priuilegium eſt, quia ſeruus ſciente do
mino ordinatus ad clericatum liberatur a ſeruitute, &
poteſtate dominica.c.ſi ſeruus.54.diſtin.& tex.in au-
ten.de ſan.epi.§.ſi ſeruus col.9.& Cardy.in.d.clem.i.
de vita.& ho.cleri. Et quid de aſcripticijs ordinatis cõ
tra Domini voluntatem, vide in auten. de ſan. epi.§.
aſcripticios, & in.l.quiſquis.C.de epi.& cleri.& in cõ
ſti.regni aſcripticios,& ibi Matth.de affli.col.2. in ſe-
cundo, & tertio nota.& ad materiam vide in toto titu.
extra de ſer.non ordi. Sextum dceimum priuilegium
90 eſt. ✝ Nam licet alias pater propter neceſſitatem fa-
mis poſſit vendere filium.l.ii.& ibi docto.C. de patri.
qui fili.diſtra.gloſ.in c.ſi quis extra de fur.& in.c. di-
ſcipulos, de conſe.diſtin.v.tamen pater non poteſt vẽ
dere filium presbiterum, Hoſtien.in.c.indecorum ex-
tra de eta.& qualita.& ibi docto.Ioan.de ana.in .d.c.
ſi quis col.2.uer.tu adde Cardy.in clem. prima col.5.
extra de vita.& bo.cleri.Hypo.de marſi.in ſing.101.
Incipiente pater, & in rub.ff de fideiub.col.56.num.
91 120. ✝Decimũ ſeptimum eſt,quia clericus poteſt vẽ
dicare rem conceſſam eccleſie, ante traditionem .l. ſi.
C.de ſacro.ſan.eccle.c.ex litteris extra de conſue. &
docto.in.d.locis, & Cardy in clem.1.de vita, & hon.
92 cleri. ✝ Decimum octauum eſt,quia clericus non po-
teſt dari tutor in teſtamento, Immo eum dans decedit
in peccato mortali.21.q.iii.c.Ciprianus, & ibi gloſ. Si
militer non poſſunt clerici eſſe tutores datiui, nec cogũ
tur ſuſcipere legitimam tutelam, licet volentes admit-
tantur.86.diſtin.c.fin.& ibi gloſ.C.de epi. & cleri.l.
generaliter,Canonizata.16.q.i.c.generaliter& doct.ĩ
dictis locis, Io.And.& Gemi. in.c.i.§. in ceteris col.
2.extra de cleri.coniuga.lib.vi. Abb.in.c. non minus
93 col.3.in prin.extra de immu.eccle. ✝Decimũ nonum
eſt, quia laici regulariter non admittuntur ad accuſan
dum clericos .c.cum. P.manconella extra de accuſa.
& ibi perſcriben.c.de cetero extra de teſti.ii.q.7.c.i.ii.
&.iii.6.q.i.c. beatus.xi.q.i. c.ii. & docto.in dictis lo-
94 cis. ✝ Fallit niſi ſuam vel ſuorum iniuriam proſequã
95 tur.4.q.6.c.omnibus. ✝ Fallit in crimine Simonie, he
reſis, & leſe maieſtatis, extra de ſimo.c. tanta.2.q. 7.
c. Sacerdotes, & .c. oues. 15.q.3.c.ſane.C.de epi.&
cleri.l.ſi quemquam, Et hoc, ſi bono zelo,non ex odio
procedant, vt per gloſ. in .d.c.cum P. manconella.
96 ✝ Fallit etiam,quando delictum clerici eſſet notorium,
vt tenet Ber.in.c. cum dilectus el.ii. ad fin. extra de
purga.cano.Anto.de butri.in.c. ex parte ade. col.5.
extra de teſti.Abb. & Fely. in.d.c. de cetero col.2.
verſi.ſecundo limita, cum concor.in dictis locis, quia
in notorijs non requiritur ordo iuris .c. ad noſtram el.
iii. extra de iure iuran. & hoc caſu ceſſat ratio qua-
re laicus non admittatur ad accuſandum, Laici enim
repelluntur ab accuſando, quia preſumuntur quod
moueantur malo zelo, tamquam clericis infeſti.2.qõ.
7.c.laicos, & in .c.clericis extra de immu. eccleſi.li-
bro .vi. ſed iſta ratio ceſſat in crimine notorio, quia
ex quo crimen eſt notorium, non videtur poſſe no-
cere clerico, q̃ ſit laicus, ergo debet admitti, vt di-
cit Anto. de butr. vbi ſupra, cum ceſſet ratio odij.
Sed contra iſtam fallentiam tenuit Fran. de are.in.d.
c. cum. P. manconella col. 4. cum ſeq. & quidam
Moder. ibi per eum relati. & .d.Prepo. in .c. laicos
col.2. ſecunda queſti.7.quia licet ceſſet ratio odij, non
tamen ceſſant alie rationes prohibitiue, maxime illa,
quia laicus prohibetur accuſare clericum, propter re-
uerentiam que ſibi debetur, & ſic licet ceſſet vna ra
tio ſcilicet odij, non tamen ceſſat alia, ſcilicet reue-
rentie, & ſic durat prohibitio .§.affinitatis, & ibi glo.
Inſtitu. de nup.l.quid ergo.§. notantur .ff. de his qui
not. infa. & ſic erit dicendum, q̃ etiam in notorijs
non admittitur laicus ad accuſandũ clericum, & licet
prima opy. videatur plurimorum auctoritatibus ro-
borata, tamen iſta videtur verior ſecundum Are.
vbi ſupra col.5.verſi. circa ſecundam, Conclude er-
go in iſta fallentia, quod regulariter laicus non poteſt
accuſare clericum, etiam notorie delinquentem, &
criminoſum, quod tamen fallit in ſeptẽ caſibus. ✝ Pri
97 mo in heretico, ſecundo in ſciſmatico, tertio in noto-
rio fornicatore, quarto in ſimoniaco quo ad ordines,
quinto in excommunicato, ſexto in ſuſpenſo, ſeptimo
in depoſito, vt tenet gloſ. in.c.cum non liceat extra
de preſcrip. quam ibi ſequuntur Io. And. Abb. Fe-
ly. & .d. Petrus, Paul. Pariſius, & communiter do-
cto. quia in dictis caſibus licitum eſt recedere ab obe-
dientia, & reuerentia, non ſolum clerici, ſed etiam
prelati, vt ibi declarant docto. ratio eſt quare iſtis nõ
debetur obedientia, & reuerentia, quia excommuni-
cato non poteſt communicari ſine periculo, vt nota.
Inno.in.c.inter dilectos extra de exce. prela. & in .c.
ſciſcitatus extra de reſcrip. c. cum ſuper extra de offi.
delega. Idem quod in excommunicato dicendum eſt
in notorio fornicatore, & ſimoniaco, quia ab eorum
obedientia ſua auctoritate recedere licet 32. diſtin. c.
verum, & tenet Inno. & alij in.d.c.cum non liceat,
quia ſecundum communem opy. iſti ſunt ipſo iure ſu-
ſpenſi ab officio, vt late declarat Abb. & alij in .d.
c.cum non liceat col.2. in fin.& ſubditi poſſunt dene-
gare obedientiam notorio fornicatori. immo tenentur
non obedire ei, etiam ſi eſſet tolleratus per ſuperio-
res, vt tenet .d. Prepo. in .c. preter.§. ad hoc col.
ſeptima. 32. diſtin. cum concor. ibi. quia talis no-
torius fornicator eſt ſuſpenſus quo ad ſe, & quo
ad alios .c. finali extra de coha. cleri. & mulie.
vnde ſequitur, quod ante ſententiam priuationis

non eſt ipſi parendum ſecundum.d. Anto.in.c.veſtra
extra de coha.cler.& mulie.& Domi.in.d.c.ſacerdo-
tes ; & d.Pariſ.in.d.c.cum nō liceat in quarta limita-
tione ; & alias rationes in dictis ſeptem caſibus ponunt,
Io.And.Abb.& alij in.d.c.cum non liceat, vbi vide
In dictis ergo caſibus cum ceſſet ratio reuerētie,& obe
dictie,laicus poteſt accuſare clericum notorie crimino-
ſum,& procedit opi.tenentium iſtam partem. & ceſ-
98 ſat ratio tenentiū contrariam opi.✝ Et predicta ꝙ lai-
cus non poſſit accuſare clericum procedunt etiam in cle
ricis prime tonſure, vt per Fely.ī.d.c.de cetero in prin.
extra de teſti.& Anto.corſ.in ſing.ſuis in verbo accu-
ſatio.Et in caſibus in quibus laici admittuntur ad accu-
ſandum clericos admittuntur etiam viles,vt eſt gloſ.in.
d.c.de cetero,extra de teſti.& Fran.are.in.d.c.cum.P
99 mancinella extra.de accuſ.❡✝ Vigeſimum priuilegiū
eſt,quia clericus nō cogitur per ſe iurare de calumnia,
ſed poteſt per illū iurare.c.i.& ibi docto.extra.de iur.
calum.& Gemi.& alij.in.c.i.§.in ceteris extra de cleri.
100 coniug.in.vi.❡✝ Vigeſimum primum priuilegium eſt,
nam licet alias in acquiſitis per filium ex cauſa aduenti
cia,pater habeat uſufructum,vt per omnes in.l.cū opor
tet.C.de bo.que lib.& in.l.placet.ff.de acqui.here, &
inſt.per quas perſo.nob.acqu.§.i.Tamen illud qđ acqui
rit filius presbiter, etiam ſi querat ex cauſa aduentitia,
contemplatione ſua, & non eccleſie pleno iure ſibi ac-
quirit,& pater in eis non habet uſufructum, ſecundum
Cy.in autenti.presbyteros.C.de epi.& cler.Inno, &
Hoſt.i.c.quia nos extra.de teſta.Hypo.in rub.de fide-
iuſ.col.10.& iſta coniunge cum dictis ſupra in duode-
101 cimo priuilegio.✝ Vigeſimū ſecūdū priuilegiū eſt,nā li
cet collecte, ſeu gabelle, & datia, ſeu noua pedagia,
& ſuperindictum, a nullo poſſit exigi, niſi fuerint
impoſita cū Imperatoris, ſeu Regis auctoritate.c.inno
uamus extra.de cenſi.c.ſuper quibuſdā extra.de verb.
102 ſig.C.de ſuperindi.l.i.lib.x.✝ Quia noua vectigalia in
ſtitui non poſſunt per ciuitates,niſi cum principis aucto
ritate.l.ij.C.vectiga.non po.& C.de exa.tribu.l.i.libro
.x.& de excuſ.mune.l.placet,late per Ioan. berta.fir-
ma.in tra. de gab.in prima parte col.3.in quarta que-
ſtione, & per Anto.cap.deciſio. 148.conſueuit bacte
nus, & per Saly.in.l.placet col.i.C.de ſacro.ſan.eccle.
cum concor.in.d.locis, quod tamen limitatur procede-
re, quando imponitur generalis collecta, ſed ſpecialē
pro neceſſitatibus vniuerſitatis bene ciuitas poſſet impo
nere, vt dicit Bar.in.conſi.180.incipiente ſi aliqua poſ
ſeſſio.in prin.& Saly.in.l.nemmem.C.de ſacro.ſan.ec
cle.ſed tamen firma, & Anto.cap.vbi ſupra tenent ꝙ
etiam hoc caſu requiratur licentia ſuperioris.Clerici ta-
men, & eccleſie,eccleſiaſticeq; perſone, a talibus ga-
bellis, exactionibus, & collectis, ſunt immunes, vt
probatur Gene.c.47.& Eſdre.c.vij.& hoc fuit ſtatutū
in Lateranēſi cōcilio.c.non minus & ibi docto.extra.de
immu.eccle.c.quanq̃ & ibi gloſſ.& docto.extra.de cē
ſi.in.vi.l.placet & ibi bona gloſſ.Bal.Saly.& alij.C.de
ſacro.ſan.eccle.canonizata.16.q.i.c.generaliter.§.pla
cet, alias eſt ſub.§.nouarum gloſſ.in.d.l.ij.C.vectig.
no.inſtitu.non po.tex.in auten.item nulla communitas
.C.de Epi.& cleri.& in corpore vnde ſumitur illa au-
ten.Spe.in.titu.de cleri.coniug.verſi.ij.& ibi Bal.in ad
di.Bar.in.l.de his.C.de Epi.& cler.& in.l.reſcripto.§.
ſciendū.ff.de muner.& hon.tex.in clem.i.& ibi Cardy.
extra de immu.eccle. Bert.firma.in.d.tra.de gab.in ſep
tima parte principali col.5.verſi.queritur etiam. Ad-
di. Adde ꝙ filij ſacerdotum nati ante clericatū,& ſic le
gitimi & naturales,ſunt etiā immunes a, gabellis, &
ongarijs glo.fi.i.l.2.i verbo filij.C.de Epiſco.& cleri.
103 ✝ Et licet ſit dubiū nunqđ clericus pro patrimonialibus
ſit immunis a collectis.per tex.in.l.fi.§.patrimoniorum
& ibi gloſſ.in verbo pontifex.ff.de mune.& hono.vbi
habetur, quod pro patrimonialibus nemo eſt immunis,
immo nec pontifex, nec clerici, ad quod.C.de mu.pa-
tri.l.ii.lib.x.& glo.in.c.i.extra de cenſi.in.vi.& And.
de yſer.in titulo que ſint regal.ſuper verbo, & extra-
ordinaria collatio, tamen communis opi.eſt.Q đ cleri
ci tam pro rebus quas tenent ab eccleſiis, q̃ pro patri-
monialibus, ſunt immunes a collectis, & gabellis; &
non tenentur ſoluere cum laicis, vt not.in.c.fin.& ibi
Abb.extra de vita & ho.cleri.Arch.y.& alij in.c.i.ex
tra de immu.eccl.li.vi.Bal.i.l.placet.C.de ſacro.ſan.
eccle.Bar.in.l.vnica.C.de muli.& in quo loco, lib.x.
Matth.de aflli.in conſti.regni hac edictali libro tertio
col.i.& ii.Gemi.in.c.i.§.in ceteris extra de cler.cōiug.
in.vi.& in.c.quanq̃ de cenſi.in.vi.Philip.fran.in.d.c.
i.extra de immu.eccle.in.vi vbi ponit multas limitatio-
nes, Anto.de butr.in.c.i.extra de cenſu. verſi. quid ſi
conſuetudo, & ibi etiam Io.de ana. & idem Anto. de
butr.in.d.c.nō minus in tertio not.de immu.eccl.Alex.
conſi.68 incipiente, & viſo in prin.ſecūdo vol.Fely.
in.c.eccleſia ſanctæ Mariæ col.4.cū ſeq.extra de cōſti.
& ibi Philip.Decius col.10.verſi.& ſicut, vbi late di
ſputant, An bona patrimonialia clericorum gaudeant
priuilegio bonorum eccleſie, & in regno de hoc eſt .c.
regni quod incipit, item ſtatuimus, ꝙ clerici numero.
96.ſub.rub.ꝙ clerici clericaliter viuentes, & ibi Seb.
de Neapol. in addi.vbi ſtatuitur, quod clerici qui cle-
ricaliter viuunt, non tenentur ſoluere collectas cum
laicis,nec pro bonis eccleſiaſticis, nec patrimonialibus,
de portionibus eis legitime tangentibus, & iſta eſt com
munis concluſio, quam limita, vt inferius dicam.
Nec obſtant in contrarium allegata, quia loquuntur
in predijs tributarijs, & oneribus mere realibus, vt di
cit Bar.in.d.conſilio.180.in fin.& Decius in.d.c.eccle
ſia ſanctæ Mariæ col. 10. in prin. Addi. Et videtur
velle Guid.pape in queſtio.delphi.queſtione.79.incipi
104 ente an clerico. Sed quero.✝ An clerici & eccleſie,
teneantur ſoluere collectas, & gabellas, pro bonis
emptis, a laicis, deſcriptis in extimo, ſeu cataſto, pro
quibus ipſi laici tenebantur ſoluere regias collectas, &
functiones fiſcales, iſta queſtio eſt multum ardua, &
difficilis, & multum dubia, & varie reperiuntur do-
ctorum opiniones. Et pro parte affirmatiua, ꝙ te-
neantur, adducitur. Primo. quia pro illis rebus
antequam ad clericos, vel eccleſias perueniſſent ſol
uebantur collecte, & functiones fiſcales, & regu-
lare eſt, ꝙ quando res peruenit ad priuilegiatum

nunq́ mutat naturam ſuam in alterius preiudicium, vt
not.Io.And.in.c.ii.in fi.extra de deci.libro.vi.quia nõ
debet ex perſonis clericorum, ad quos bona ipſa perue
niunt, obligationis conditio immutari .ff.de ver.obli.l.
ii.§.ex his, & l.eadem.§.cato.eod.titu. Secundo addu
105 citur. + Quia priuilegiatus ſuccedens non priuilegiato
non vtitur priuilegio ſuo.C.de here. actio.l.ſub pre-
textu.& .C.de non nume.pecu.l.ſi intra, & ibi glo. &
ff.de mino.l.emilius, ſed clerici qui in rebus laicorum
ſuccedunt, eo iure quo predeceſſores laici vti debent
ff.de reg.iur.l.ſi is qui in ius, variatio enim heredis
non variat ius rei, vel conditionem .ff. de decurio. l.
decurio qui.ff.de iure fiſci.l.iii.§.ſi poſteriori, & l. fi-
106 ſcus cum concor. Tertio adducitur.+ Quia ex quo cle
rici, & eccleſie, quotidie multas emunt, & acquirunt
poſſeſſiones, de quibus functiones fiſcales, & iura Re-
gis ſoluebantur, ſi ſoluere non tenerentur, multum re
gius Fiſcus lederetur, & occaſione priuilegiorum ec-
cleſie, & clericorum, non debet Fiſcus pregrauari,
pro hoc bonus tex.in.c.nuper extra de deci.ſalis enim
translatio prediorum a venditoribus ad emptores fa-
cta, debet eſſe ſine damno fiſco inferendo, ſunt enim
ſoluenda iura Regis abſq; diminutione.§. coges verſi,
non permittas, & verſi. ſi vero, in auten. de mand.
107 prin. + Quarto adducitur tex. in.§. ſi vero quidam,
cuilibet in auten.de alie.& emphi.vbi probatur, quod
ſi alicui eccleſie fuerit vendita vel donata aliqua poſ
ſeſſio . que fuerit onerata fiſcalium nomine, vel alio
onere, quod redundet in damnum eccleſie, illud gra-
uamen redundabit ad venditorem, vel donatorẽ, quia
ipſe tenebitur reſtituere eccleſie omne damnum, er-
go ibi probatur, & eſt caſus queſtionis noſtre, q̃ res
que peruenit ad eccleſiam, que tenetur pro fiſcalibus
functionibus, non efficitur libera, ſed pro ea ſolui de-
bent functiones fiſcales, & eccleſia recuperabit a vẽ
108 ditore. Quinto. + Adducitur tex.in.l. inter debitorẽ
ff.de pact.vbi probatur, q̃ pactum inter debitorem,
& creditorem factum, vt onus tributi predij pignora-
ti ſoluere teneretur debitor, & non creditor, talis con
uentio non nocet fiſco, quo minus conueniat ſemper
poſſeſſorem pro ſolutione tributi, vt ibi etiam dicitur in
glo.licet valeat reſpectu ipſorum paciſcentium, vt ip-
ſi inter ſe agant, & ſic ibi probatur, q̃ poſſeſſor tene
tur ſoluere tributum, & functiones fiſcales, quia pa-
ctis priuatorum ius fiſcale conuelli non poteſt, vt ibi di
citur, & ad predicta ẽ bonus tex.in.l.fin.C.ſi ſine cen.
109 vel reli. Sexto adducitur. + quia ſicut quando trans-
fertur in alium res emphiteotica, trãſit cum onere ſuo,
& eodem iure, ſicut erat apud primum emphiteotam,
per ea que dicit Spe.in titu.de loca.§.nunc aliqua,ver.
109.& verſi.166.per iura ibi allegata, eodem mo-
do dicendum eſt in caſu noſtro. quia non debet eſſe de-
terior conditio fiſci, quam priuati, vel eccleſie, cum
fiſcus, reſpublica, & eccleſia, a pari procedunt.l.fin.
110 C.de ſacro.ſan.eccle. Septimo, + adducitur tex. in .l.
de his.C.de epi.& cleri.vbi probatur, quod clerici pro
predijs proprijs tenentur ad fiſcalia ordinaria, non ſũt
111 ad extraordinaria, vt ibi per Saly. Octauo, + Ad-
ducitur quia legitur q̃ Chriſtus ſoluit tributum Ceſari,
vt habetur Matthei.17.c.& xi.q.i.c.magnũ, & .28.
q.i.c.iam nunc, ergo clerici, & eccleſie, tamq́ infe-
riores ſoluere tenentur, & Chriſti actio noſtra eſt in-
ſtructio.23.q.i.c.exemplũ, quia que bonus pater facit,
debet deuotus filius imitari.56.diſti. c.dominus noſter
112 I fi.Spe.in proba.col.4.verſi.ceterũ, Nono, + Addu-
citur, quia Chriſtus dixit, reddite que ſunt Ceſaris Ce
ſari, & que ſunt Dei, Deo, vt habetur Matthei.c.22.
& habetur ad Roma.c.13. vbi dicitur, reddite ergo
omnibus debita, cui tributũ, tributũ, cui vectigal, vecti
gal, cui timorem, timorem, cui honorem, honorẽ. De-
113 cimo, + Adducitur quod dixit apoſtolus, omnis ani
ma ſublimioribus poteſtatibus debet eſſe ſubiecta in tri
butis, & alijs, vt habetur ad Roma.c.13.in prin. &
xi.q8.i.c.magnum, & ibi etiam .d.Prepo. in nota. &
exponitur omnis anima, ideſt omnis homo peccato ob-
114 noxius, vt ibi p glo.& d.Prepo. Undecimo, + Ad
ducitur, quia etiam eccleſia debet ſoluere tributum de
agris, & poſſeſſionibus tributarijs, quas poſſidet, vt in
c.ſi tributum, & in.c. magnum.xi.q.i.& c.tributum.
23.q.8.& Fely.in.c.meminimus col.2.in fi..extra de
accuſa. niſi de his predijs, in quibus eſt fundata eccle-
ſia, vel officine eius, que debent eſſe libere, vt in .c.
ſecundũ cum ſeq.& ibi.glo.& doct.23.q.8. extra de
115 cenſ.c.ſancitum, & glo.in.d.c.ſi tributũ.xi.q.i. Duode
cimo adducitur, + Quia ex quo Imperator tuetur, &
defenſat eccleſias, & clericos, propterea tributum ſol
uere tenentur .d.c.tributum. 23.q.8. Et ratio fiſcalium
funcionum, & militibus, & priuatis, ipſiſq; templis,
& cuncte reipublice, vtilis, & neceſſaria eſt, vt dicit
tex.in auten.de mand.prin.§.publicorum vero, quia
defenſat ab hoſtibus, & i pace, & quiete tuetur. Ter
116 tiodecimo adducitur, + Quia bona illius, qui tenetur
ſoluere tributum, ſunt iure pignoris pro tributis obliga
ta .C.in quib.cau.pig.taci.contrah.l.i.& ibi glo. & in
l.i.I fi.& ibi glo.C.ſi propter publ.penſi.& tenet Bal.
in.l.i.§.quod ſi nemo.ff.quod cuiuſq; vni.no.& Bal. in
extrauag.de pace conſtan.in verbo nos Romanorum.
Pau.de ca.in.l.apud iulianũ.§.heres.ff.de leg.i. Socci.
conſi.343.in preſenti .2.vol.col.fi. Et bona poſita, &
ſemel deſcripta in extimo, ſeu cataſto, pro ſoluẽdis col
lectis, ſunt illo onere ſoluendi collectas, quaſi per pa
ctum affecta, & ſic, ſi perueniunt ad clericos, nihilo-
minus ſunt ſubiecta laicis, pro illo onere collectarum,
vt dicit Matth.de affli.in conſti.regni hac edictali. la.
117 ii.col.i.cum ſeq. Quarto decimo, + Adducitur illud,
quod notanter tenuit Ang.conſi.206 incipiente inter
ordinamenta, col.i.vbi dicit, Quod pro ſoluendis iſtis
preſtantijs, & collectis regijs, bona illorum, quibus im-
ponuntur, ſunt tacite hypotecata, ſicut pro ere alieno,
cum tales preſtantie loco eris alieni habeantur. Et ex
hoc infert ad deciſionem dubij, Quod ſi tales preſtan-
tie, ſeu collecte, fuerunt impoſite, vt ſoluantur pro tri
bus annis, & temporo quo fuerunt impoſite erat viuus
teſtator, qui poſtea obijt relicto hoſpitali herede, q̃ hoc
caſu dictum hoſpitale tenetur dictas preſtantias ſolue-
re per triennium, ſecundum extimum impoſitum, ex

quo impoſitis illis preſtantiis, ſtatim fuit obligatus ille
teſtator, & eius bona, vnde poſtea tranſeunt in hoſpi
tale cum onere ſuo, & iſta eſt notabilis deciſio, & ea
etiam refert, & ſequitur Fely.in.c.eccleſia ſancte Ma
rie col. 32. ver.tertio nota.extra.de conſti. & Alex.in
add.ad Bar.in.l.titio.ff.ad municip.allegat Bal.in cõſi
lio incipiente quidam laicus, vbi dicit, ꝙ clericus ſuc
cedens laico, cogitur ad collectas in preteritum impo-
ſitas ſuper illis rebus, ſecus ſi in futurum imponeren-
tur in rebus illis franchis, vt ibi per eos. Quinto de-
118 cimo, † Adducitur, quia ex quo tales poſſeſſiones vẽ
dite eccleſiis, ſeu clericis, per prius erant tributarie,
& affecte onere tributi, & collectarum, ex quo erant
deſcripte in extimo, tranſeunt ad eccleſiam, & ad cle
ricos cum onere ſuo. 16.q.1.c.ſi quis, de deci.c.paſto-
ralis, de pigno.c.ex litteris, tex.& glo.in cle.1.de cen
ſi.& d.c.ſi tributum xi.q.1.& c.tributum. 23.q.8.de
cenſi.c.1.de immu.eccleſiarum.c.1.libro vi.C.de epi.&
cleri.l.3.probat tex.in.l.peto.§.fratre.ff.de leg.ii.& di
cit Bal.conſi.143 incipiente premiſſo ſtatuto, 1.vol.ꝙ
ad clericos tranſit res cum ſua cauſa ſuiſq; viciis.l.põ
ponius.§.cũ quis adminiculo.ff.de acqui.poſſ. Sexto
119 decimo, † Adducitur, quia vendens, ſeu concedens
rem obligatam, & annexam oneri tributorum, intelli
gitur vendidiſſe, & conceſſiſſe, ſolum ius quod habe
bat in re.ff.de contrah.emp.l.qui tabernas de here.c.
accuſatus.§.ſi vero libro vi.& quod notat Inno.in c.
verum de foro compe.& nemo poteſt plus iuris in aliũ
transferre, ꝙ ipſe habeat.l.traditio.ff.de acqui.re.do-
mi.ſed laicus habebat poſſeſſionem pro functionibus fi
ſcalibus obligatam, ergo liberã ab illa obligatione traſ
ferre non potuit, ſed ſicut ipſe habebat, quia qui in ius
alterius ſuccedit, eo iure quo ille vti debet, vt in regu
la ſi quis ſucceſſit de reg.iur.in.vi. Decimoſeptimo,
120 † Adducitur illud, quod ponit Inno.in.c.non minus
de immuni.eccle.vbi dicit, ꝙ ſi ad eccleſiã peruenit
poſſeſſio, cuius ratione debet preſtare pſonale munus,
ſeu militare, puta exercitium, vel hoſpicium, eccle-
ſia ad illud tenetur, tamꝙ tenens rem oneri annexam.
121 Decimo octauo, † Adducitur, quia non eſt dicendũ,
ꝙ Eccleſia, que eſt mater, & fons iuſtitie, velit nega
re, aut auferre alicui quod ſuum eſt, & non ſoluere
tributum, de bonis de quibus ſoluere tenetur, vt dicit
122 Prepo.in.d.c.ſi tributum col.2. Decimo nono, † Ad
ducitur, Quia ſi clericus, vel eccleſia, ſciebat rem il
lam quam emebat oneratã onere fiſcalium functionũ,
& ipſe ſic oneratam accepit, ſibi debet imputari, quia
ſcienti, & conſentienti non fit iniuria, vt in regula ſci
enti de reg.iur.in vi. & damnum quod quis ſua culpa
ſentit, ſibi debet imputari, vt in regula damnum de
reg.iur.in.vi. Si vero ignorauit eſſe ſic oneratam, in-
tereſſe a venditore conſequitur, vt.C.de imponen.lu
cra.deſcri.l.1.§.res vero lib.x.beneſacit tex.in.§.ſi ve
123 ro quid.a in auten.de alie.& emphi. Vigeſimo, † Ad
ducitur tex.quaſi in terminis in.l.ſi diuina.C.de exa.
trib.lib.x.vbi probatur, ꝙ ſi alienaui prediũ, pro quo
ſoluebãtur fiſcales functiones, poſſeſſor qualicũq; pre-
rogatiua munitus ſit, etiam ſi fuerit eccleſia, debet pro

eo ſoluere fiſcales functiones, vt ibi in tex. Ratio aſſi-
gnatur, quia vt dicit ibi glo.in verbo prior, iſte publi
ce functiones, & tributa dicuntur onera rerum, & ideo
cum rebus ambulant, & tranſeunt, vt.ff.de publi.l.Im
peratores, & C.de fun.patri.l.vniuerſi lib.xi.& C.
de predi.& omni.rebus naui.lib.xi.& ff.de cenſi.
l.forma, & facit de deci.c.cum non ſit in homine & C.
de anno.& tribu.l.1.lib.x.& l.apud iulianum.§.heres
ff.de lega.1.& Bar.l.1.C.de mulie.& in quo loco. Vi-
124 geſimo primo, † Adducitur illud, quod dixit Io.And.
in c.1.de immu.eccle.lib.vi.vbi dicit, ꝙ ſi poſſeſſio p
eccleſiam acquiſita, erat aſtricta dare pro ſolido, & li
bera ad collectas, quia quandoq; patrimonialia munera
poſſeſſionibus indicuntur.ff.de mune.& ho.l.reſcrip-
to.& d.munerum.§.patrimoniorũ tunc res illa eſt one
rata, & cum illo onere tranſit ad eccleſiam.l.omnes.
125 C.ſine cenſ.vel reliqui. Vigeſimo ſecundo, † Addu
citur, quia ſi eſſet ſtatutum in ciuitate, ꝙ omnia pre
dia ſint tributaria tunc ſi predium perueniret ad eccle
ſiam, ex quo habet iſtud onus reale annexum, tenere
tur eccleſia, vt tenet Bar.in.l.reſcripto.§.fi.ff.de mu
ne.& hono.& in l.placet.C.de ſacro.ſan.eccle.in qui
bus locis etiam dicit, ꝙ ita fecerant Eugubienſes, &
Peruſini. Et propterea ſecundum eum in dictis locis
eſt hoc conſilium, quo mediante eccleſia ſemper tene
bitur ad collectas, ſcilicet, vt fiat ſtatutum, ꝙ omnia
predia ſint tributaria, quia ſi poſtea tranſeunt in eccle
ſiam, tranſeunt cum onere collectandi, & eamdẽ opy.
tenuit Bar.in.l.ſi.C.de exa.trib.lib.x.in.l.1.circa fi.C.de
mulie.& in quo loco lib.x.& Bal.in.c.que in eccleſiarũ
col.4.de conſti.& in titulo de pace conſtan.in.5.col.
Abb.in.c.quod clericis col.3.ver.& pro hac de foro
compe.& pro iſta parte conſuluit Collegium Peruſi-
num, cui conſilio ſe ſubſcripſit Gaſpar de cald.vt pa
tet in eius conſilio.2.incipiente ſtatuto Peruſino caue-
tur, in titulo de cenſi.& in conſi.7.in titulo de conſti.
quia communitas poteſt facere predia tributaria, dum
modo ceſſet fraus, ſecundum eum, quod patet, quia
facere munera ordinaria, pendet a iuriſdictione quã
quis habet ſuper re, extra de preb.c.ſignificatum, &
de ſepul.c.de his, Item pactum, & lex equiperantur,
quia quod poteſt fieri per pactum, poteſt etiam fieri
per legem.8.diſtin.c.que cõtra mores x.q.iii.c.penul.
20.q.1.c.puelle de deci.c.a nobis, ſed nulli dubium, ꝙ
hoc munus reale, & ordinariũ poſſet priuatus rei ſue
adiicere.d.c.de his, & de condi.appo.c.verum, &
de dona.c.cum dilectus, ergo poteſt fieri per ſtatutũ,
& eam opy.Bar.tenuit etiam Ang.conſilio.24.Inci
piente eccleſia non tenetur ad munera, & pleniſſime
Pet.de anch.conſi.303.incipiente hoc ſtatutum com
munis piſtorii, vbi pro hac parte multas rationes alle
gat, & inter alias, quia ſi ſinguli poſſunt hoc facere
126 ergo, & vniuerſitas.l.loci corpus.ff.de leg.iii. † Tamẽ
iſta cautela, & conſilium Bar, & eius opy.cõiter non
tenetur, quia tale ſtatutum diceretur factum in fraudẽ
& indirecte contra libertatem eccleſiaſticam, & tale
munus eſſet extra ordinarium, ad quod non tenetur ec
cleſia, & contra Bar.in caſu propoſito tenet Bal.in.l.

Io. Anto.de Nigris.

neminem.C.de ſacro.ſan.eccl.Bal.& Pau.de ca.in.d.
l.placet C.de ſacroſan.eccle.Archy.Io.And.& Ge-
min.in.c.i.de imuni.eccle.in.vi.Imo.& Abb.in.c.fi.de
vita & ho.cleri.Lud.ro.in.l.ſi publicanus .ff.de publi.
& vecti.Bar.conſi.180.ſi aliqua poſſeſſio, Iaſo.in.d.
l.placet in prima lectu.col.pen.& in ſecũda lectu.col.
fi.Fely.in.c.eccle.ſanctæ Mariæ col.31.de conſti.Al-
ber.bru.in tra.de conſti.decre.ſtatu.& e.in verb.tribu-
ta col.i.in tertio vol.cum concor.in.d.locis, in quibus
concludunt tale ſtatutum non valere. Ad predicta vi
dẽ etiam Pet.bellug.in ſpeculo principum in titu.de do
natiuo curie in prin.car.214.verſi.item & qui, vbi eti
am refert alium modum, quem fecerunt Eugubij ma-
gis ſecurum, quod quilibet ciuis, & comitatenſis, do-
narẽ communi omnes poſſeſſiones quas habent nomina
tim diſtinguenda per confines, & illas poſſeſſiones ca-
piebant poſtea a cõi ſub tributo, & cenſu collectarum,
& quod ſemper in qualibet alienatione, vel teſtamento
intelligatur exemptum ius cõmunitatis. Sed bene cogi-
127 tandum eſt ad hoc faciẽdum. Vigeſimo tertio; + Ad
ducitur, quia eccleſia tenetur ad onera ordinaria, me-
re realia, que imponuntur ipſis predijs, de cõſenſu prin
cipis, vt tenet Bar.in.l.placet.C.de ſacro.ſan.eccle.&
ibi Saly.col.i.& Archy.in.c.placet.16.q.i.& Iaſo.in
d.l.placet in ſecunda lectura col.pen.qui dicit, ꝙ omnes
Legiſte, & Canoniſte tenent iſtam opy.per.d.l.placet
canonizatam in.d.c.placet, quia illa non eſt correcta p
auten.item nulla cõmunitas .C.de epi.& cler.que loqui
tur in extraordinarijs. Immo hodie iſta extra ordinaria
imponuntur a rege, ex quo ſunt reducta ad ordinaria,
& omnia iura que loquuntur in ordinarijs habent locũ
in extra ordinarijs, vt.C.de legi.here.l.pen.& l.memi
nimus in fi.vt tenet Iaco.but.& Guil.de cu.in.d.l.pla-
cet, & Bar.in.l.reſcripto.§.fi.ff.de mune.& hono. &
Cald.in conſi.2.de cenſi.& conſi.7.de conſti.& eſt ea
ſus in.l.i.C.de indicti.lib.x. Et propterea Cald. vbi ſu-
pra, & alij dicunt, ꝙ licet onera que imponuntur per-
ſonis pro rebus, ſint extra ordinaria, ſicut ſunt colle
cte, & propterea ad illas non tenetur eccleſia, tamen
quia talia munera extraordinaria ſunt facta ordinaria,
& omni anno ſoluuntur, quod fieri poteſt, vt.d.l.i.C.de
i:dicti.lib.x.& talia munera conſtat eſſe tributa, & pre
ſtationes ordinarias, & reales, & rei coherentes, &
quando fuerunt ſcripta in extimo ſeu appretio poſſide-
bantur per laicos, ſi poſtmodum perueniant ad eccleſi
as tranſeunt cum onere ſuo, vt dicunt doct. vbi ſupra.
Et dicit Saly.in.d.l.placet, ꝙ hodie ſuperindictum eſt
effectum ordinarium, niſi aliquid extraordinarium ca
ſualiter imponeretur, de quo late per eundem Saly.in
l.fi.C.ſine cenſu.vel reli.& ab extraordinarijs tantum
eſſe immunes eccleſias, vt per Saly.in.d.l.placet. Ad
predicta etiam vide Bal.in.d.l.fi.C.ſine cenſu, vel reli.
col.2.ver.ſed hic poteſt dubitari, vbi dicit. Quod quã
do lex municipalis diſponit ſolui collecta, dicitur mu-
nus ordinarium, de quo tamen vide Firma.in reper. ĩ
128 verb.collecta in prin. Vigeſimo quarto, + Adducitur
quia predia que prius erant tributaria, & ſemel aſcrip
ta in collectis, tranſeunt in eccleſiã cũ onere ſuo, vt ta-
net Cardy.Flo.in clem.i.ĩ ſecunda oppo.de immu.eccl.
Archy.in.c.ſi tributum .xi.q.i.Dy.Iac.but.& Saly.in
d.l.placet col.ii.in prin.Cal.in.d.conſ.ii.de cenſ.& cõſ.
vii.de cõſt. Niſi tale predium daretur pro dote vel fun
damento eccleſie.d.c.ſi tributum & .23.q.8.c.tribu
tum, & c.ſecundum, & ibi gl.& Cardy. vbi ſupra. Vi-
129 geſimo quinto, + Adducitur, quia ſi pro bonis emptis
per eccleſiam, a laicis non ſoluerentur tributa, & col-
lecte, paulatim diminueretur, & confunderetur, tri-
butum debitum regi, quod eſſe non debet, ne tributorum
preſtatio confundatur, vt dicit Spe.ĩ titu.de loca.§.nũc
aliqua verſi.71.& ne fiſcus ſuis tributis defraudetur,
vt ſupra in prin.dixi, & facit quod in ſimili dicit Io.
130 fab.Inſti.de excuſa.tuto.ĩ prin. Vigeſimo ſexto, + Ad
ducitur.c.regni quod incipit. porrecta ver. exceptis,
vbi probatur, ꝙ omnia bona debent poni in appretio,
exceptis clericis. & bonis eccleſiaſticis, que in bene-
ficium tenent ergo a contrario ſenſu, alia bona debent
poni in apprecio, quia argumentum a contrario ſenſu
validum eſt in iure.l.i.& ibi do.ff.de offi.eius, bene fa-
cit tex.in.c.nõ ne extra de preſump.& excluſio vnius
eſt incluſio alterius.l.cum pretor.ff.de iudi. Vigeſi
mo ſeptimo, + Adducitur regia pragmatica, que inci-
pit, Rex Siciliæ ſpectabilis, & magnifici viri, vbi hoc
in terminis deciditur pro iſta parte. Vigeſimo octauo,
Adducitur.c.regni. quod incipit. Item ſtatuimus qꝫ
poſſeſſiones numero.97.ſub rub.quod poſſeſſiones, &
131 res alias non obligate &c. Vigeſimo nono, + Addu-
citur deciſio in terminis huius queſtionis; & hãc opy.
in terminis tenuit Matth.de affli.in conſt.regni, hac e.li
ctali.la.ii.col.i.ct ſeq.ver.ex hoc infero, lib.iii.vbi ĩ pro
prijs terminis tenet, ꝙ ſi clericus etiam in ſacris emat
res ſtabiles que ſunt ſcripte in catastro pro collectis, tene
tur pro illis bonis ſoluere collectas regias, per rationes
ibi allegatas, eamdem opy. tenuit etiam idem Matth.
de affli.in conſti.regni ſtatuimus la.ii.in.vii.nota.col.6.
in.4.queſt.& in terminis etiam hoc tenuit.d.Petrus pic
colus in forma apprecij ver.clerici, vbi dicit, ꝙ clerici
de bonis patrimonialibus non debent ſoluere apprecium,
ſed de bonis emptis ſic, allegat d.c.regni. Item ſtatui-
mus, eamdem opy.tenuit Lucas de pen.in.l.hi qui col.
2.C.de predijs & omnibus rebus naui.lib.xi. qui dicit,
ꝙ licet cõtraria opy.nimium placeat cupidis canoniſtis,
ipſe tamen tenet contrarium, contra clericos, & ſubdit
ꝙ forte magis expediret clericis non ſic faciliter eorum
priuilegia in eorum perniciem dilatari arg.l.ſi mulier.
ff.ad velleia.& ſic predicti doct.in terminis deciduñt que
ſtionẽ noſtram. Trigeſimo & vltimo, pro iſta parte,
132 + Adducitur, quia Regia Camera Summariæ pluries
ſecundum iſtam partem ſtatuit, & decreuit, faciendo
legem vniuerſalẽ in regno, & pluries vidi emanaſſe
litteras a dicta regia Camera, vt clerici pro bonis emp
tis cogerentur ad ſoluendum collectas, & gabellas, &
mouetur regia Camera per bullam Pape Honorij, que
eſt poſita inter regias pragmaticas; & incipit Hono-
rius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuã rei
memoriam &c.& facit ibi dum dicit item quod res que
non ſunt in aliquo curie, vel alijs obligate, dari, donari,

poſſint eccleſijs, & legari, ſed ſi ea obligatione tenen
tur propter quam datio, & legatio, vel donatio, de iu
re impediri non poßit, hoc caſu res & poſſeßiones hu
iuſmodi predictis titulis cum onere ſuo ad eccleſiã trãſ
ferant, & iſta ſunt formalia verba bulle Honorij, &
concordat cum.d.c.Item ſtatuimus.Ex quibus infertur,
ꝙ bona que fuerunt laicorum deſcripta in cataſto, &
extimo, ſeu appretio, ſunt curie obligata pro tributo,
& fiſcalibus functionibus ſoluendis, ergo clerici pro
illis ſoluere tenentur, quia res tranſit ad eos cum one-
133 re ſuo. Et tenendo iſtam partem, ✝ Non obſtat ſi di-
ceretur, ꝙ leges Imperatorum non ligant clericos, vel
eccleſias, quia ex quo hoc fuit ſtatutum cum auctorita
te Pape Honorij, & cum eius bulla, ideo ligant cleri
cos, & contrarium non obſtat. Et magis ſpecialiter re
ſpondendo. Non obſtat tex.in auten.Item nulla cõmu
nitas .C.de epi.& cleri.quia ibi loquitur de munere ex
traordinario, non autem de ordinario, vt dicit Saly.ĩ
d.l.placet col.2.in tertia oppo.C. de ſacro.ſan. eccle.
quia a munere ordinario reali non excuſatur eccleſia,
ſecundum communem opi.de qua ſupra dictum eſt, &
Iaſ.in.d.l.placet in ſecũda lectu.col.pen. de ſacro.ſan.
eccle.cum concor.allegatis ſupra ver.vigeſimo tertio.
Alio etiam modo ad illam auten. reſpondet Math. de
affli.in.d.conſti. hac edictali, quia debet intelligi illa
auten.niſi bona per prius eſſent affecta illo onere, per
pactum, vel quaſi, vt per extimum, vt ibi per eum.
Nec obſtat tex.in auten.caſſa.C.de ſacro.ſan.eccl.vbi
probatur, ꝙ ſtatuta contra libertatem eccleſiaſticam
ſunt caſſa &c.quia reſpondent doct. peruſini, & Cal.
d.con.2.de cenſi.& conſi.7. de conſti. ꝙ ex quo tale
onus tributi erat impoſitum ei anteq̃ veniret ad eccle
ſiam, non dicitur cõtra libertatem eccleſiaſticam, quia
res tranſit ad eccleſiam cum onere ſuo, ſed tunc demũ
diceretur contra libertatem eccleſiaſticam, quando im
poneretur aliquod onus rei eccleſie, que non eſſet affe
cta onere tributorum, anteq̃ ad eccleſiam veniret. Et
ita etiam loquitur tex.in.c.i.de immu.eccle. in.vi.ſecus
quando onus tributi eſſet impoſitum anteq̃ veniat ad ec
cleſiam, quia illud eſt ſecundum diſpoſitionem iuris ca
nonici.d.c.tributum, ita reſpondent predicti docto.vbi
ſupra, & Fely.in.d.c.eccleſia ſanctæ Mariæ col.31.ĩ
prin.extra de conſti.Et dicit Ang.in.d.conſi.206. col.
pen.ꝙ non obſtat ꝙ tale onus non imponitur pijs locis,
nec perſonis eccleſiaſticis, quia dicit ipſe iſtud conce-
do de plano, ſed illa onera que ſunt impoſita laicis tran
ſeunt in perſonam eccleſiaſticam, & ad illa tenentur
eccleſie, quia res tranſit cum onere ſuo.Et ex predictis
134 etiam infertur, ✝ ꝙ non incurritur aliquo modo excõ-
municatio, nec aliud de contentis in clem.i. de immu.
eccle.quia vt dictum eſt non imponitur clericis, nec
eccleſijs, ſed tranſit cum onere ſuo, & quod fit lege ꝑ-
mittente non meretur penam.l. gracchus .C. de adul.
cum ſi. Nec obſtat illud quod dicit Bar. in.l. reſcripto
§.fi.ff.de mune.& ho.& Bal.in.l.i.§. nemo.ff. quod cu
iuſq; vni.no.vbi dicunt, ꝙ quando imponitur collecta
perſone pro rebus, prout eſt hodie, tunc non tranſit res
cum onere ſuo in clericos, vel perſonas eccleſiaſticas,
ſecus in ꝑſonas ſubditas, vt.l.quero.ff.de vſufru. leg.
& Bar.in.l.neq; ſtipendium.ff.de impenſ.in reb. dota-
lis.& l.lucius.§.idem reſpondit.ff.ad muni.quia reſpõ
det Math.de affli.in.d.conſti.hac edictali, ꝙ ex quo
illa bona ſunt tacite obligata pro collectis ſecundũ Bal.
in.d.l.i.§.nemo per.l.murileguli.C. de murileg. lib.xi.
& Bald.in titu.de pace conſtan.in verbo nos Romano
rum, & Pau.de caſt.in.l. apud Iulianum.§. heres .ff.
de leg.i.& ſupra dictũ eſt, ergo talis obligatio, & res
taliter obligata, tranſit in ſubditos, & non ſubditos, vt
ibi per eum, quia ex quo ante acquiſitionem erat affe-
cta illa tacita obligatione pro ſoluendis tributis, & col-
lectis, tranſire debet in clericos cum onere ſuo.ff.de cõ
trah.emp.l.alienatio.& ibi Bal.ff.de acqui.re.do.l.tra-
ditio.C.ſine cenſu vel reli.l.omnes, vbi etiam ſi eſſet
factum pactum inter emptorem, & venditorem, vt
poſſidens predia tributaria non teneretur, ſed vendi-
tor, non obſtante tali pacto emptor poſſidens tenetur,
vt ibi, & ſupra dictũ eſt. Nec obſtat ꝙ predia Italica
non ſunt tributaria ſeu ſub tributo vt.l.i.iuncta glo. &
l.ſi.ff.de cenſi.l.de his, & ibi glo.C.de epi.& cler.glo.
135 in.d.l.omnes.C.ſine cenſ.vel reli.quia, ✝ Italia non
eſt prouintia, ſed prouintiarum domina, vt ibi ꝑ
glo.quia reſpondeo, ꝙ licet iſtud ſit de iure, tamen de
conſuetudine vniuerſali in tota Italia imponuntur col-
lecte, vt dicit Bar.in.l.i.in antepenul.col.C. de mulie.
& in quo loco.& refert Alex.conſi.68.Incipiente, &
viſo col.4.ver.his conſonant vol.2. ¶ Pro parte ve
136 ro contraria, ✝ ꝙ clerici & eccleſie non tenentur pro
bonis emptis ſoluere collectas, ſeu gabellas, adducitur,
eccleſia, & clerici non ſunt ſubditi laicis vt not.Bar. ĩ
l.vna.C.de mulie.& in quo loco. lib.x.ſed collecta nõ
imponitur niſi ſubiectis, hoc eſt ciuibus & incolis.ff.
de mune.& ho.l.reſcripto.§.fi.& ibi glo. & not.C. de
anno.& trib.lib.x.ſuper rub.& collecta eſt munus qđ
imponitur perſonis pro patrimonio, & non debet impo
ni, niſi ſubditis, ſed clerici non ſunt ſubditi laicis, ergo
137 eis imponi non poteſt. Secundo adducitur, ✝ Quia re
gulariter clerici, & eccleſie ſunt immunes ab omnibus
collectis laicorum, & impoſitionibus, immo imponen
tes tales collectas clericis, ſi moniti non deſiſtant, cũ
ſuis fautoribus excommunicantur.c.non minus de im-
mu.eccl.& ibi Abb.in tertio nota.c.q̃q̃ de cenſi.in.vi.
c.i.de immu.eccleſi.in vi. Alex.conſ.68.incipiente &
viſo, & dudum diſcuſſo col.i.vol.2.Immo laici tales
collectas imponentes, & ſcriptores, & prebentes con-
ſilium, auxilium, & fauorem. ipſo facto incidunt in ca
nonem, & excommunicationem, clem.i.de immu.ec-
cle.& Ciuitas incurrit penam interdicti .c. clericis de
immu.eccle.in.vi.& in duplum tenentur reſtituere qđ
acceperunt a clericis, vt not. Archy.in.c.vno de bi-
ga.ĩ.vi.& Nico.de Neap.in.c.Regni.Item ſtatuimus
ꝙ clerici, ſub rub.ꝙ clerici clericaliter viuentes &c.
138 Tertio Adducitur, ✝ Quia collecte dicuntur munus ex
traordinarium, ex quo non imponuntur a lege, ſena-
tuſconſulto, vel conſtitutione principis .l.i.C. de va.
pu.mu.lib.x.& ibi glo.& l.in oneribus.§.qui munera
ff.de vaca.mu.ſed clerici ad extraordinaria nõ tenẽtur.

Io.Anto.de Nigris.

vt per Iaſo. & alios in .l. placet. C. de ſacro. ſan. eccle.
ergo clerici ad eas non tenētur. Quarto adducitur
139 ✠ text. in auten. Item nulla communitas. C. de epi. &
cleri. & gloſſ. in .l. de his. C. eo. titulo vbi probatur, ꝙ
hodie clerici ad nulla munera tenentur, licet de iure cō
muni clerici ad munera ordinaria tenerentur. d. l. de
140 his. Quinto ✠ adducitur quia nemo poteſt vrgeri
ad ſolutionem debiti alieni. C. ne vxor pro mari. l.
fin. & per totum titulum. C. ne. fil. pro patre, ſed ſi cle
rici tenerentur ſoluere collectas cogerētur ad ſolutionē
debiti vniuerſitatis, ergo ad collectas & gabellas cogi
141 non debent. Sexto adducitur ✠ quia habenti honorē,
collecta imponi non poteſt .l. honorem, & ibi no. ff. de
munc. & bono. ſed ſacerdotium eſt maius ſeculari hono
re. c. ſolite ext. de maio. et obe. ergo ſacerdotibus collecta
142 īponi nō poteſt, Septimo ✠ Adducitur illud quod not.
conſuluit Pet. de ancha. conſi. 126. Incipiente ſuper
primo vbi per multas rationes concludit, ꝙ ſi laicus di
mittit omnia bona ſua pro alendis pauperibus. & admi
niſtrationem bonorum relinquat alicui cōmunitati ſecu
lari cum adiectione, ꝙ epiſcopus uel alia perſona eccle
ſiaſtica ſe non intromittat in dictis bonis, etiam ſi non in
teruenerit auctoritas epiſcopi nihilominus gaudet priui
legio, & non poſſunt collectari vt ibi latius per eum.
143 Octauo ✠ adducitur illud, quod ſupra in precedenti
queſtione eſt adductum, & concluſum, ꝙ clerici pro
144 bonis patrimonialibus gaudent priuilegio. Nono ✠ ad
ducitur, quia in caſu iſto non poteſt dici ꝙ ſit onus rei
annexum, & ſic res ſit tributaria, quia de iure predia
Italica non ſunt tributaria .l. i. & .l. fi. & vtrobiq; nota.
ff. de cenſi & Alex. in. d. conſi. 68. col. 2. in prin. inci
piente & viſo. 2. vol. cum concor. ſupra allegatis.
145 Decimo ✠ aducitur, quia quādo imponitur collecta
perſone pro rebus pro ut eſt hodie, tunc non tranſit res
cū onere ſuo in clericos, ut dicit Bart. in. d. l. reſcripto
146 §. fi. cum concor. ſupra. Vndecimo ✠ adducitur, quia
regulariter collecta que imponitur perſonis pro rebus
non poteſt imponi eccleſiis, quia eccleſia tenetur ad
onera mere realia tantū. l. placet, & ibi not. Pet. & Cy.
& Saly. in ultima col. C. de ſacro. ſan. eccle. Innoce. in
c. non minus extra. de immu. eccle. Fulg. in .l. ad
inſtructionem. C. de ſacro ſan. eccl. qui dicit ꝙ ita viden
tur docto. cōmuniter intelligere, & Alex. in .d. conſi.
68. col. 5 in prin. verſi. preterea etiam. 2. vol. & Iaſo.
147 in. d. l. placet. Duodecimo ✠ Adducitur illud quod vo
luit Saly. in. d. l. placet col. fi. verſi. ex quo videtur, vbi
dicit, ꝙ hodie eccleſia non tenetur ad dacia, vel gabel
las, niſi quatenus impoſita eſſent pro refectione via
148 rum vel murorum. Tertio decimo, ✠ Adducitur il
lud, quod habetur Matthei. c. 17. dū interrogauit Chri
ſtus Reges terre a quibus ſuſcipiunt tributum, vel cen
ſum a filiis ſuis, vel ab alienis, & reſponſum accepit,
ꝙ ab alienis, dixit Ieſus, ergo liberi ſunt filii regis, ſub
quo ſunt omnia regna, ex quo colligitur ꝙ ſacerdotes
non ſunt obnoxii in aliqua poteſtati ſeculari, Quarto
149 decimo, ✠ Adducitur, quia mutata perſona mutatur
rei ſtatus vt. C. de impo. lucra. deſ. l. i. lib. x. a contrario
ſenſu, ſed res deuenit a laico non priuilegiato ad cleri
cum priuilegiatum, ergo res etiam dicitur effecta pri
uilegiata, & dicitur exempta ab omni exactione, vt
per Pet. de ancha. conſi. 129. incipiente ſuper primo
150 col. 2. Quinto decimo, ✠ Adducitur in ſimili qđ
dicitur in fiſco, quia ſi fiſcus ſuccedit priuato pro tem
pore preterito, cenſetur iure priuati & tenetur ſolue
re collectas preteritas, ſed pro futuro tempore poſtꝗ
ad fiſcum peruenit vtitur priuilegio, & non tenetur. l.
fiſcus. ff. de iure fiſci, & Pet. de ancha. in. d. cōſi. 129.
ſuper primo col. 2. ſic etiam eſt dicendum in eccleſia,
& clericis, quia a pari procedunt. l. f. C. de ſacro. ſan.
eccle. vt ad collectas pro tēpore preterito, quando erat
in poxe laici tenetur, pro futuro non tenetur Sexto
151 decimo, ✠ Adducitur tex. in. c. vnico. §. fin. de iure pa
tro. in. vi. vbi ſi laicus confert ius patronatus alicui ec
cleſie, licet laicus habeat quadrimeſtre tempus ad pre
ſentandum, tamen eccleſia habebit ſemeſtre, quia nō
cenſetur iure laici, ſed iure eccleſiaſtice perſone ut ibi
in tex. ſic in caſu noſtro, licet clericus ſeu eccleſia ha
buiſſet rem a laico, tamen poſtꝗ peruenit ad clericum,
non cenſetur iure laici, ſed eſt immunis ipſe clericus,
ſeu eccleſia, & gaudebit priuilegio eccleſie. Decimo
ſeptimo pro iſta parte benefaciunt dicta per Imo. in. c.
fi. de vit. & hon. cler. vbi late diſputat, & multa pro iſta
152 parte adducit. Decimo octauo. ✠ Adducitur, Quia in
caſibus in quibus clerici & eccleſie contribuūt vna cū
laicis in collectis, ad hoc vt teneantur debent plura cō
currere. primo conſenſus epiſcopi, & cleri. ſecundo
ꝙ ſoluatur imminente maxima neceſſitate, vel vtilita
te ciuitatis, tertio tenentur in ſubſidiū, quando laicorū
facultates non ſuppetunt. quarto ꝙ fiat Romano Pon
tifice prius conſulto, vt plenius per Abb. in. c. non mi
nus col. i. in nota. extra de immu. eccl. cum iuribus ibi
153 allegatis, Decimo nono, ✠ Adducitur. Quia cum iſta
pars vt eccleſia non teneatur, ſit pro religione, & ec
cleſiaſtica libertate, tenenda eſt, cum non paruа ſit ra
tio que pro religione facit, vt. l. ſunt perſone. ff. de reli
154 gio. & ſump. ſune. Vigeſimo adducitur, ✠ Quia pro
iſta parte, ꝙ clerici non teneantur etiam pro bonis qui
buſcunq; fuit deciſum in ſexionibus Concilii lateranen
ſis, & prohibetur ſub cenſuris, ne tali caſu collecte exi
gantur, vt ibi latius apparet in nona ſexione concilii la
teranenſis, in noua bulla Leonis incipit, Et cum omnis
etas verſi. & cura iure. ſub rubrica reformationes cu
rie, & aliorum, & fuit poſt bullam Pape Honorii,
& ſic illa determinatio Lateranenſis Concilii tamꝗ po
ſterior derogat bulle Pape Honorii, arg. §. igitur &
que ibi habentur per glo. & docto. in prohe. Inſti. & p
ea que habentur in. l. pacta nouiſſima. C. de pact. & in
l. ſed & poſteriores, vbi per doct. ff. de legi. ſed ad hoc
poſſet reſponderi, quod non procedit in Regno, ex quo
per bullam Pape Honorii ſpecialiter fuit conceſſum,
vt clerici teneantur, ſtatutum in Concilio Lateranenſi
non nocet etiam ſi eſſet generaliter ſtatutum. quia illud
priuilegium Honorii ſpecialiter conceſſum in regno,
non tollitur per legem generalem poſtea factam, per
ea que dicit Deci. in. l. in toto iure. ff. de reg. iur. Item nō
obſtat ex alio, quia non loquitur de bonis emptis ecclſ-

patrimonialibus, nec pro bonis emptis, cum de eccleſi
172 aſticis non ſit dubiū, quam regulam. + Limita primo
non procedere, quando eſſent predia tributaria, vel cē
ſualia, vel haberent aliquod onus perpetuo annexū, vt
ſupra dictū eſt, quia tūc, ex quo res trāſiret cū onere
ſuo, eccleſia, & clerici tenetur, vt tenēt docto. ſupra re-
lati, & Barto. in l. ad inſtructionē. C. de ſacro ſan. eccl.
Addi. Et Fely. in. c. verū in ſi. de foro cōpe. & Gui.
pape ī queſtio. delphi. queſti. 76. incipiēte on clerici, eēt
enī onus reale, ad quod ēt eccleſia tenetur, vt dicit Iaſ.
in. d. l. placet col. fin. ī prī. C. de ſacroſa. eccle. & Bert.
firma. in tra. de gabellis in ſeptima parte princi. col. 5.
& d. Prepo. in. d. c. ſi tributa col. 2. xi. q. 1. Limita ſecun
do, niſi gabella fuiſſet īpoſita pro oneribus, ad quæ tene
retur eccleſia, & clerici, quia tunc ex quo talis gabella
ſuccedit loco onerum, vt tenet Iaco. butri. in. d. l. ad in
ſtructionem. C. de ſacro ſan. eccle. tali caſu eccleſia, &
clerici tenerētur ad gabellam, vt tenet Abb. in. d. c. nō
minus in fin. de immuni. eccle. Firm. in tra. de gab. in. 7.
parte princi. col. 4. Aſteſ. in ſum. libro ſexto titulo. 30.
173 & Silue. in ſum. in verbo immunitas el. 1. col. fin. + Li
mita tertio, niſi tempore quo res Laici peruenit ad eccle
ſiam, vel ad clericos, eſſet factum pactum expreſ-
ſum inter venditorem, & clericum emptorem, q̃ cleri
cus, ſeu eccleſia, pro tali predio teneretur ad collectas,
& gabellas, quia tunc interueniente tali pacto expreſ
ſo bene teneretur ad gabellas, ſeu collectas, ſecundum
Inno. in. c. verum de foro compe. & Bal. in. l. neminem
C. de ſacroſan eccle. Iaſo. in. l. placet in prima, & ſecun
da lectu. in fin. C. de ſacroſan. eccle. Firma. in tra.
de gabe. in ſeptima parte prīci. col. 6. licet referat quoſ
dam tenere cōtrarium, tamen dicta limitatio cōiter te
netur, quam etiam tenuit Io. And. in. c. non minus col. 2.
verſi. ſed nec tunc de immu. eccle. & Aſteſ. in ſum. li-
bro ſexto titulo. 30. de immunitate, & aliorum pertinen
tium ad eccleſiam. c. 4. col. 3. & Bal. in auten. ſed peri-
culum. C. ſine cenſ. vel reli. Nico. de matta. & Bal. in
174 l. fin. in fine eo. titu. Limita. + quarto dictam regulam
nō procedere, quando teſtator legaſſet fundum eccle-
ſie, ſeu clerico, & diſpoſuiſſet, q̃ pro dicto fundo ec
cleſia teneatur ſoluere collectas, quia tunc eccleſia te
neretur ſoluere: vt tenet Pet. de ancha. conſi. 217. in
cipiente dubium facit in predicta queſtione, & ſequitur
Fely. in. c. eccleſia ſanctæ Mariæ col. 32. verſi. i. q̃ teſta
tor extra. de conſtitu. quia licitum eſt cuicumq; priuato
donanti res ſuas eccleſie, addicere conditiones, & one
ra, quæ vult, & eccleſia tenetur illa ſeruare. c. verum
cum materia, & ibi docto. de condi. appo. & in tantum
predicta ſunt vera, q̃ ſi bona transferantur ī eccleſiā
ſub predicta conditione, & eccleſia non ſoluat onera
īpoſita, licitum eſt laico, propria auctoritate ea cape
re, vt tenet Hoſti. in. c. cum dilectus de dona. Hoſti. &
Io. And. in. c. verum de foro compe. Pet. de ancha. ī. d.
cōſi. 217. & Fely. in. d. c. eccleſia. ſācta Mariæ col. 32.
Limita quinto, niſi cōmunitas haberet aliqua loca paſtu
re, puta defēſō, ī qua nemo poſſet ponere aīalia ad pa-
ſcēdum, niſi ſoluta certa mercede, quia tali caſu, eccle
ſia, & clerici nō poſſent īmittere eorū aīalia ad paſcē
dum, niſi ſoluta mercede. ſicut mere laici, ita conſuluit
Abb. conſ. 6. Incipiēte caſus ſup quo q̄ritur fuerit alle
gationes. i. vol. refert, & ſeqtur Iaſo. ī. d. l. placet ī pri.
& 2. lectu. in fi. C. d. ſacro ſan. eccl. & dixi ſupra in hac
175 eadē glo. + An aūt Barones poſſint ſtatuere, ut anima
lia clericorum arceātur a ſuis paſcuis priuatorū, v. de
Mat. de affli. in plu. coſti. in vi. queſtio. in fi. & in cōſt.
176 cū p partes Apulie, col. 5. nu. 9. Limita ſexto. + non
procedere, ſi clericus nō viueret clericaliter, qa tūc nō
cōpetit ei hoc beneficiū, ſeu priuilegiū. l. ſi quis p calū-
nia, & l. generaliter. C. d Epi. & cleri. C. de here. l. i.
& in. c. regni ſtatuimus ſub rub. qđ clerici clericaliter
viuentes, & in. d. bulla Pape Honorij, & probatur in
iſta cle. & tenet Nico. de Nea. in. d. c. Ite ſtatuimus &
ibi Seba. de Nea. qđ maxime procedit in clericis in mi
noribus vt ī iſto tex. huius clemen. Et vide Guid. Pa
pe ī qō. delphi. qōe. 43. Incipiēte dic quarta vbi dicit, q̃
clerici in minoribus prime tōſure exiſtētes ī ſcholis gra
maticalibus dicūtur viuere clericaliter vt ſint exēpti a
177 cōtributionibus. + Ad pdicta faciunt q̃ dicit Bal. in. l.
i. in. i. nota. p illū tex. C. de his qbus vt indig. vbi dicit, q̃
clerici q nō ſeruiūt ī diuinis, nō debēt fructus beneficio
rū lucrari. Immo tāq̄ īdigni, tenētur ad reſtitutionē om
niū fructuū, facit tex. ī c. ſi. in prin. et ibi ad hoc not. Ge
mi. de reſcri. in. vi & tex. in rone ſui in. c. i. & ibi ponde
rat Io. cal. de cele. mi. bonus tex. in. c. ſi canonici. §. ſcith
& ibi Gemi. in prin. de offi. ordi. in vi. Pet. de acha. cōſi.
228. īcipiēte primo inqrendū ē Iaſo. in. l. ſcriniarios. C.
de teſta. mili. Sed contra hoc vltimū tenet Abb. in. c. 1. ī
vlti. col. poſt. Car. ibi in nona qōne de celeb. miſ. de quo
vide. Cal. in. c. cū tu in verbo circa diuinum officium
extra de vſu. Gem. 40. di. ſim. in gloſſ. ſumme. & Phili.
fra. ī. c. cōmiſſa. §. porro de elect. ī vi. vbi dicit, Q đ ſi ali
quis conſequitur beneficium, non intendens promoueri
ad ſacros ordines, non facit fructus ſuos, & non poteſt
ſalua conſcientia tenere beneficium, & tenetur tam in
foro conſcientie, q̃ in foro iudiciali ad reſtitutionem
fructuū, ſi de hoc cōſtare poterit. Addi. Similiter Simo
niacus, vel q ſine titulo, vel q hēt titulū q pro non titu
lo ſit habēdus, tenetur reſtituere fructus, Hoſt. in ſum.
178 de ſimo. §. qualiter col. 6. verſi. ſed nunquid + Qui autē
dicātur clericaliter viuere ponit Nico. de Neap. in. d.
c. itē ſtatuimus vbi dicit, quod dicitur clericaliter viue
re qui omnibus alijs relictis Dei omnipotentis inhereret
miſterijs, de quo infra dicetur in fine huius glo. Limita
179 + 7. Niſi in fraudē collectarū eēt traſlata poſſeſſio in
clericū, qa tūc teneretur ad collectas. l. ſacro ſocta. et. l.
q ſub ptextu. C. de ſacro ſan. eccl. & C. de Epi. & cler.
l. de his clericis, & tenet in terminis Bar. in. d. co. 180.
& Spe. in tit. de cleri. cōiu. in vlti. col. ver. ſed q̄d ſi fra
tres, ubi tenet, Q đ ſi frater uel nepos donat clerico par
ti ſuā, vel bona ſua, ſi talis donatio ē facta in fraudē col
lectarum, non gaudet priuilegio. & ſequitur ibi Bal. in
addi. & ibi Spe. ponit: Quomodo probetur fraus. Et di
cit Luc. de pen. in. l. fin. in fine. C. de anno. & trib. libro
decimo, Quod ſi quis alienaret fraudulenter bona ſua
in clericum, vel alium, vt propterea poſſit collectas,
vel alia ciuilia munera euitare, perdit bona, quæ alie-

ſeudi.efficitur de iure domini, vt ibi per eũ, qui dicit eẽ
mirabile. Confirmantur pdicta, ex his q̃ dicit Io. And.
in.c.non minus col.2.de immu.eccl. vbi dicit, Q̃d ſi ad
eccleſiã veniant poſſeſſiones, quarũ rõne debet preſta
ri perſonaliter munus, ſeu militare ſeruiciũ, puta exer-
citus, vel hoſpitium, vel quid ſimile, eccleſia tenetur il
lud preſtare, tamq̃ tenens rẽ oneratã, Nec obſtat.c.nõ
minus preallegatum, quia Hoſt. vbi ſupra reſpondet,
quod illud ius non imponit legẽ Imperatori. nec hoc Pa
pa facere debet, de electi.c.venerabilem de iudi.c. no-
uit de priuil.c.i. ſicut enim ad Imperatorem nihil de de
cimis & deci.c.tua, ita nihil ad Papã de feudo, niſi rõne
violentie, vel peccati, qa cognitio ſpectat ad Imperato
rem de foro comp.c.ex parte.c.trãſmiſſa, & .c.verum,
191 & de iudi.c.nouit. ✝ An autem clericus ſuccedat ĩ feu
do, vel poßit habere feudum, vide ĩ coſti.regni errores
& ibi docto. & Matthe.de affli.deciſio.320. Incipiente
Ioãnes de maſtrillis, & ibi etiã, Quod ĩ caſu quo admit
titur ad feudum preſtat adoham, ad predicta vide etiã
Anto.capi.deciſio.32. In cauſa mangnifice mactielle.
192 ✝ Limita decimo octauo, niſi clericus ſit ſolitus pro fũ
do proprio ſoluere collectas, qa tũc tenetur, vt tenet Fir
ma. in tra.de gab.in ſeptima parte princ.col 5.verſi.itẽ
niſi pro fundo, allegat Spe.ĩ tit.de cler.coniu.col.2.ver
ſi.ĩ quibuſdã autem locis, & Bal.conſi. incipiente per
cõmune ciuitatis ducalis, ſed Spe. vbi ſupra nihil de hoc
dicit, & iſta limitatio mihi non videtur vera, quia ſolitũ
poteſt verificari in vna vice, vt probat tex. & ibi gloſſ.
& Bar.ĩ.l.mella.§.i.ff.de alim. & cib.leg. & Ang.arc.
§.ex non ſcripto, in fin. Inſti.de iure nat. & dicere, q ſol
uendo pro vna vice preiudicet ſibi ĩ perpetuum, non vi
detur bene dictum, ſed q requiratur legitima conſuetu
do preſcripta, vt infra dicam in ſequenti limitatione, &
faciunt dicta per Pet.bellu. in ſuo ſpeculo principum.
193 in titulo de propoſitione grauaminum.§.videndũ. ✝ Li
mita 19.nõ procedere, qñ eẽt cõſuetudo legitime pſcri-
pta, & tãti temporis cuius nõ extet memoria ĩ cõtrariũ;
vt aliquid annuatim detur per clericos, vel eccleſiã, qa
pſumitur, q ab initio ſic fuerit cõſtitutũ, & cõuentũ, &
ad hoc probandum inducitur patientia tãti temporis, cu
ius non extet memoria in contrarium, que vim cõſtituti
obtinet.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quo.et aſti.
ita tenet Hoſt.in ſum.de immu.eccle.§.a quibus col.5.
verſi. Item hoc intelligas, cum iuribus ibi allegatis, et ita
poſſunt procedere dicta in precedenti limitatione Li
194 mita vigeſimo, ✝ niſi collecta ſeu gabella eſſet impoſi-
ta pro communi vtilitate clericorum, & laicorum, quia
tunc etiam clerici tenerentur ſoluere, vt tenet Iaco.bu-
tri.ĩ.l.ad iſtructionẽ C.de ſacro ſan.eccl. Nic.de Nea.
in.d.c.regni ſtatuimus ſub rub q clerici clericaliter vi
uentes &c. Firma.in tra.de gab. in.7.parte prin.col.5.
Aſtes.in ſum.lib.6.titu.30. Sylu.in ſum.ĩ verbo immu
nitas, el.i.col.fi. & facit quod dicit Spe. in titu. de cẽſi.
§.nunqd dictũ, ver.pone q̃dã vicinia, & q̃ dicã in ſeqñ
ti limitatione, hoc tamen caſu, ex quo agitur de cõi vtili
tate, dẽt interuenire conſenſus vtrorũq; laicorũ, & cle-
ricorũ, vt infra dicã, et ex iſta limitatiõe ĩfertur ad aliã
notabilẽ limitationem videlicet. ✝ Limita 21.dictã re-

gulã nõ procedere, quãdo collecta ſeu gabella impone
retur p vniuerſitatẽ, vt vniuerſitas, ſeu patria, ſe redi-
mat ab aliqua praua ſocietate hoſtili, quæ deuaſtat ter-
ritoriũ, & poſſeſſiones, & ciuitates incendit, & conſu-
mit, cõmittendo rapinas, incendia, captiuitates, & alia
mala faciendo contra ciuitatem, & eccleſia, & clerici
habẽt poſſeßiones in illo territorio, & ẽt ſunt pſone cle
ricorũ in ciuitate, & ciuitas nõ valens ſe defendere re
demit ſe pecunia, ab illa hoſtili ſocietate, hoc caſu, ex
quo verſatur cõis vtilitas laicorũ & clericorũ, qa pote
rant ẽt poſſeßiones clericorũ deuaſtari, & clerici effici
captiui, hoc caſu eccleſia, & clerici tenentur cõtribuere
in tali ſolutione pecunie, & in gabella ppea ĩpoſita, ita
p multas rões tenuit Pet.de anch.in conſ.96. Incipiẽ
te ſup dicto dubio, & idẽ Pet.de anch.in.c.nõ minus de
imm.eccl. Bar.in.l.nullus.C.de curſu pub.lib.xii. qcqd
aliter dixerit Iaſo in.l.placet in 2 lectu.col.4. de ſacro
ſan.eccl. & iſtã opy.tenuit Abb.in.d.c.non minus col.
pen. vbi multa pro, & contra adducit, & tãdem in hoc
195 tenet iſtã partẽ. ✝ Dicit tamen, q ex quo tractatur de cõi
vtilitate clericorũ, & laicorũ, reqritur cõſenſus vtro-
rũq;, & ſi clerus nollet ſine legitima cã conſentire, po
terit populus officiũ ſuperioris eccleſiaſtici implorare,
vt cõpellat clerũ ad cõſentiendũ, & cõtribuendum, nec
in hoc reqritur cõſultatio pontificis, vt ibi latius p Abb.
ſupra dictã ẽt opy.tenuit Io.berta. Firm. ĩ tra. de gab. ĩ
7.parte prin.col.5.verſ. ſed limita verum, & Luc. de
pen.in.l.agros col.3. & .4. C.de fund.lim.lib.xi. vbi cõ
cludit, q hoc caſu nobiles, & feudatarij, & alias ĩmu-
nes, & ẽt eccleſia, a talibus nõ ſunt ĩmunes, & idem
Luc.in.l.ii.col.3.in fi.C.a qbus mune.nemi.lice.ſe ex-
cu.lib.x. et faciunt dicta p Abb.in.c.pueniẽ col.2.in fi.
cum ſeq.de immu.eccl. & dicit Bal.in.l.iubemus nullã
in primo, & .2.nota.per illum tex. Quod a neceßitati-
bus ĩminentibus pp guerrã, nullus põt ſe excuſare, rõ-
196 ne alicuius priuilegij. ✝ Quia publica vtilitas eſt cuili
bet priuilegio preferenda, & predictã opy.ſequitur ẽt
197 Iaſo.ĩ.l.ſi ex toto ĩ prin.col.pe.ff.de leg.i. ✝ Quia ĩmu
nitas alicui cõceſſa, nõ extenditur ad onera tẽpore guer
re ſubeũda, niſi hoc expreſſe dicatur ĩ priuilegio, et iſta
eſt cõis opy.quã tenent Dy. Alb.de ro. Sal y. Alex. Iaſ.
ĩ iceñ. Heren. & alij Mod.in.d.l.ſi ex toto ĩ prin.et Fe
ly.ĩ.c.cãmq̃ col.12.verſ.5.declaratio de reſcri. Flori.
ĩ.l.ſi ſeruitus ĩ prin.ff.de ſer.urb.pred. Io. And. ĩ addi.
Spe.in tit.de cenſi.§.2.verſi. ſciendũ eſt Anto.de butr.
ĩ.d.c.peruenit de ĩmu.eccl. Alb.de ro.in qõ.ſtatu.in.2.
parte q̃ſtio.138. Incipiente ſtatutũ eſt ciuitatis alicui cõ
cedens, & pro iſta parte multa ſimilia adducit Iaſo. in
d.l.ſi ex toto ĩ prin.col.pen. & ibi etiã reſpondet ad cõ
traria, & pdictã opy.tenuit etiam Sylu. in ſum. in ver
bo ĩmunitas, el.i.col.12. pro hoc facit illud quod tenet
And.de barn.in.l.ii.C.de mune. patri. lib. decimo, &
Nico.de Neapo.in.d.c. regni item ſtatuimus in fine
198 numero 96. ✝ Vbi dicunt, Quod quando collecta eſſet
impoſita propter magnã neceßitatẽ, tũc ẽt clerici tenen
tur, pro hoc facit, quia vbi occurrit repentina neceßi-
tas, clerici ſicut alij obligantur.l.placet.C.de ſacro ſan.
eccle. canonizata.16.q.i. ibi poſtremo &c. Et clerici

*tenentur vigilare pro cuſtodia, & tuitione ciuitatis.c.
peruenit de immu.eccl.Aduerte tamen, ꝙ Rapha.ĩ.d.
l.ſi ex toto in prin.quẽ ibi refert Alex. & Hercul. col.
pen.videtur limitare, & reſtringere, predicta, niſi cul
pa vniuerſitatis fuiſſet mota illa guerra, quia ſi ciuitas
ipſa cauſam dedit, non eſt licitum ꝙ ex facto ſuo illicito
grauet illos, qui habẽt immunitatẽ, benefacit in rõne ſui
tex.in.l.ſi merces.§.culpe.ff.loca.& licet iſta opy. Ra-
pha.videatur multũ colorata, tamen Alex. & alij vt
ſupra adherent ſimpliciter opy.Dy.ſupra relate, et ideo
iſtã limitationẽ, & reſtrictionẽ Rapha.nõ pono pro con
ſtanti, cũ Alex.& alij nõ teneant opy. Rapha.ſed Dy.
quia publica vtilitas, eſt cuilibet priuilegio preferẽda,*
199 *vt ibi per eos. ✝ Item aduerte ad illud qđ ſupra tetigi,
ꝙ in caſibus ſupradictis nõ deberet imponi collecta ad
deliberationẽ ſolius populi, ſed oporteret, ꝙ clericus, &
populus principaliter cõueniant, & deliberẽt, qa quod
omnes tangit debet ab omnibus approbari, cle.i. & .ii.
de cenſi.c.ad hoc de offi.Archy.Et tali caſu, ſi clericus
nollet ſine legitima cauſa conſentire poſſent laici implo
rare auxiliũ ſuperioris eccleſiaſtici, vt cõpellat eos .c.
nullus de iure patro.ita tenent Inn.Io.And.& Abb. ĩ
d.c.non minus col.pen.de immu.eccl.Syl.in ſum in ver
bo immunitas el.i.col.12.Bal.in.l.ad inſtructionẽ.C.đ
ſacroſan.eccl.Aſteſ.in ſum.lib.vi.titu.30.in 4. articu-
lo col.antepen.vbi plus dicit, Qđ quando ſuperior nol
let cogere, poſſet haberi recurſus ad Papã, nõ aũt ad iu
dicẽ ſecularem, qa Iudex laicus non eſt cõpetens inter
clericũ, & laicũ in cã gabelle, ſed Epiſcopus debet adi
ri, ſecũdũ Card.in cle.ſi.de cenſi.in.6.qõne.Immo Eps
loci, tenetur inquirere, ẽt clerico non cõquerente, q coa
ctus ſoluerit gabellã, ſecundũ Firm.in tra.de gab.in.7.*
200 *par.princi.col.6.verſi.circa predicta. ✝ Limita.22.ni-
ſi collecta ſeu gabella eſſet impoſita, pro reficiendis ag
geribus, & foxatis, ſeu rõne viarũ, pontiũ, murorũ, ci-
uitatis, et reparatione fluminis, qa eccleſia, & clerici te
tentur, ſicut tenentur ad refectionẽ viarũ.l.ad inſtructi
onẽ.C.de ſacroſan.eccl.ita tenentur ad gabrllas pro ta
libus oneribus impoſitas, vt tenet Iac.but.& Bal.in.d.
l.ad inſtructionẽ, & ibi ẽt hoc tenet Saly. vbi dicit, hoc
procedere tã in itinere q̃ pro pontibus de nouo facien-
dis. eãdem opy.tenet Saly.in.l.placet, col.2. verſi. ex
qua videtur, ꝙ hodie.C.de ſacroſan.eccl.& Bar. vero.
in tra.de ſerui.vrba.predio.in titulo, de refectione, col.
fi.verſi.13.q dicit, ꝙ eccleſia & clerici tenentur ad re
parationẽ murorũ, & fortilliciorũ ciuitatis, & pontiũ, et
viarũ, & portarũ, & aque ductus, & ſimilia, allegat.l.
ad portus.C.de oper.pub.& Azo.in ſum.de ope. pub.*
201 *in prin.& Bal.in tit.de pace conſtan.in.7.col. ✝ Vbi di-
cit ꝙ tenentur contribuere niſi ſint eccleſie mendicãtiũ
qa nulla bona in ciuitate habent & vide Azo. in ſum.
C.de qb.mune.vel preſta.nemini lice.excuſa.lib.x. al
legat multa iura, vt ibi per eũ, & Azo.in ſum.C.de im
mu.nemi.cõce.lib.x.Et tangit Bal. in.l. ſi pendentes in
2.lectu.ff.de vſufru.& tenet Io.Pet.de papia in primo
libello, in glo.in verbo iure dominij, vel quaſi, in vltima
col.hanc opy.tenet Luc.de pen.in.l.cũ ad feliciſſimam
col.i.cũ pluribus ſeq.C.de qb.mune.vel praſt.nemi.l*

*ce.ſe excu.lib.x.vbi latiſſime diſputat, & reſpõdet ad
oĩa cõtraria, vt ibi videre poteris, allegat ita tenere Ho
ſti.in ſum.de imm.eccl.§.a qbus col.5.verſi. hæc vera
cũ ſeq.& col.ſeq.verſi.ergo ſi inferior cũ ſeq.& reſpõ
dent predicti docto.ad.c.non minus, & .c.ſi aduerſus đ
imm.eccl.ꝙ illa iura loquũtur ĩ inferioribus a principe,
quando aliqs dominus inferior Imperatore, vel Rege
munera ipſa indiceret eccleſijs, qa nõ eſt veriſimile, ꝙ
Papa velit in hoc derogare Imperatori, vel Regi, nec
dicte legi ad inſtructionẽ, eãdem opy. tenuerunt Lau.
Goff.Ber.Hoſt.& Inn, in.d.c.nõ minus col.fi. vbi dicit
Inn.Qđ eccleſia tenetur ad munera extraordinaria, q̃
reſpiciunt pietatem, ꝑ.d.l.ad inſtructionẽ, et dicũ ꝙ ſic*
202 *poteſt intelligi.c.peruenit de imm.eccl. ✝ Sed non põt
cogi ad ea ꝑ iudicẽ ſecularẽ, ſed eccleſiaſticum, ſed ad
munera extraordinaria, q̃ reſpiciunt ſolũ publicã vtili-
tatẽ, nõ tenetur eccleſia, niſi ĩ aduẽtu principis, et felicis
embole, vt.C.đ ſacroſan.eccl.l.placet.l.iubemus.l. nul
li, & .l.neminẽ, vt ibi ꝑ eũ, & hãc opy.tenuit Archy. ĩ
c.iuſta ĩ fi.16.q.i.q ſubſtinet.d.l.ad inſtructionẽ, hanc
opy.tenuit ẽt Fulg.in.d.l.ad inſtructionẽ, q dicit, ꝙ ita
videtur magis cõiter doct.ĩtelligere, eãdẽ opy.tẽet Iac.
đ are.in.d.l.ad inſtructionẽ, & reſpõdet ad.l.fi.C.đ q-
bus mu.nemi.lice.ſe exc.lib.x.que allegatur ĩ cõtrariũ,
ꝙ loqtur de ipa fabricatura, et ſic de opere manuali, qa
ad illud non tenetur eccleſia, nec clerici, qa eſt munus
ſordidũ, ſed aliud eſt ĩ ſoluendo pecuniã pro muris ciui
tatis, qa ad illud tenentur clerici, & eccleſia, facit.ff. de
vaca.mun.l.ĩ honoribus.§.philoſophis, vt ibi ꝑ Iac. de
are.vbi ſupra, eãdem opy.tenet Alex.cõſi.68.Incipiẽ
te et viſo, col.5.ver.ꝑterea ẽt.2.vol.q refert fulg.dice
re ẽe cõem opy.eãdem opy.tenet gl.ĩ.d.c.nõ minus, et
ibi Card.Pe.de anch.& Phi.& Alb.de roſa. ĩ.d.l. ad
ĩſtructionem, & Aſteſ.in ſum.in lib.vi.titu.30.articu-
lo.4.vbi refert diſtinctiõem Riccha.ĩ quolibe.2.q.30.
artic.4.tãdem Aſteſ, videtur cõcludere, ꝙ ſi neceſſitas
imminet, et clerici ſunt diuites, tenentur cõtribuere, ꝓꝑ
cõem vtiliatẽ, q̃ etiam clericis obuenit, iſta diſtinctio
Aſteſ, videtur adherere diſtinctiõi poſite ꝑ Iac.đ are.
& Bal.& Lam.de rãpo.in.d.l.ad inſtructiõem, vbi di-
cunt, ꝙ aut muri fiunt ad ornatum ciuitatis, & eccleſia
nõ tenetur cõferre, aut fiunt ꝓꝑ neceſſitatem, puta ꝓꝑ
guerrã, vel ſuſpitionẽ guerre, & tunc eccleſia tenetur
cõtribuere, facit tex.ĩ auten.de mãd.prin.§.qđ ẽt hi mu
rorũ.dicũ tamen.Bal.in.d.l.ad inſtructionẽ, ꝙ cõpelli-
tur eccleſia, & clerici ad cõtribuendũ ꝑ Epm, & nõ ꝑ
laicos.Et dicit Bal.in.d.l.ad inſtructionẽ, idẽ eſſe in re-
fectione põtis, vel putei neceſſarij ad vſum hominũ, ſi-
cut dicitur de vijs, allegat Spe.in tit.de cenſi.§.nũc dicẽ
dũ ver.itẽ pone quedã vicinia, & ſic vt vides, videtur
magis cõis opy.antiquorum vſq; ad Abb. ꝙ in caſibus
predictis eccleſia, & clerici teneantur contribuere, in*
203 *refectione.viarũ, murorũ, & ſimiliũ, vt dictũ ẽ. ✝ Con
trariã opy.ꝙ eccleſia et clerici nõ teneãtur cõtribuere,
tenuit gl.ĩ.d.l.ad ĩſtructionẽ ĩ uerbo titulo, et ibi hoc te
nuit Guil.de cunio, et idẽ Guil.ĩ.l.neminẽ.C.đ ſacroſã.
eccl.Bar.ĩ.d.l.ad iſtructiõẽ, q tenet ꝙ eccleſie et clerici
nõ tenẽtur cõtribuere, niſi eẽt onus reale, vel eẽnt ꝑdi-*

tributaria, vt ibi per eum, eãdem opy.tenuit gloſſ.in.c.
generaliter.§.nouarũ 16.q.i.que dicit, ꝙ lex ad inſtru
ctionem.C.de ſacro ſan.eccle.vt eccleſia teneatur ad.
conſtructionem murorum, hodie non tenet, idem tenet
Lau.16.q.i.c.placet, & Io.And.in quodam ſuo conſi
lio vt refert Cal.conſi.2.col.2.in.fi.in titulo de cenſ.eã
dem opy.tenuit Io.And.in.c.non minus col.fi.de im-
mu.eccle.qui voluit, ꝙ nulla lex nec fforum nec.C.nec
autenticorum potuit in hoc aſtringere eccleſias, cum
Imperator ſuper illis ſtatuere non poſſit, niſi per Papã
ſit approbatum, de conſti.c.eccleſia ſanctæ Mariæ.95.
diſtin.c.bene quidem, ſed dictæ leges, non ſunt per
Papam approbatæ, ergo eccleſiam nõ ligant, eãdẽ opy.
tenuit Abb.in .d.c.non minus col.5.cum ſeq.vbi late
hoc diſputat, & dicit ita conſuluiſſe, & obtinuiſſe, ean
dem opy.ſequutus eſt Abb.conſi.30.caſus ſuper quo,
lib.primo, & in conſi.3.Incipiente videtur primo di-
ctum monaſterium. primo lib, late And.Barba.conſi.
primo.tertio libro, & conſi.29.4.lib.& Philip.Decius
in.d.c.eccleſia ſanctæ Mariæ col.12.verſi.ex qua con
cluſione, de conſtitu.& ibi Abb.& Fely.col.16.in fin.
verſi.recipit autem, Io.de Imo.in clem.vnica col. fin.
verſus fi.de immu.eccle.vbi dicit, ꝙ.d.l.ad inſtructio-
nem nõ tenet de iure canonico. Idem tenuit Gul.zenzi.
& Imo.in clem.i.de vit.& ho.cleri. Et pro iſta parte fa
cit, quod dicit Ang.conſi.29 Incipiente ticius exiſtens
col.2.vbi dicit, ꝙ tempore quo Imperator princeps mũ
di triumphauit in Roma, & erat Romanus Impera-
tor, & imperabat, & diſponebat etiam in ſpiritualibus,
vnde diſpoſuit de Epiſcopis, Abbatibus, & monacis,
& de ꝗpluribus generibus clericorum. Addi. Sed il
lud factũ erat auctoritate Papæ, & eccleſiæ non autem
propria, vt declarat Campenſis in libro de eccleſiaſtica
hierarchia, Sed hodie diſpoſitio eccleſiarum, & clerico
rum, non ſpectat ad Ceſarem, ſed ad ſolum Papam.d.
c.eccleſia ſanctæ Mariæ, eandem opy.tenuit etiam Pe
Phi.Cor.conſi.72.col.pen.& fin.quarto volu. Et dicit
Silue.in ſũ.in verbo immunitas cl. i.col.12.circa prin.
ꝙ cõmunis opy.canoniſtarũ tenet iſtam partem, vt per
docto.in.c.fi. de vita, & ho.cleri.& in clem.preſenti
de cenſi.✝ Nec obſtat.c.i.de no. oper. nunci.cum ſy.
dũ probatur ſtãdũ eẽ legibus, ex quo ĩ canonibus cõtra
riũ nõ reperitur, qa hoc nõ ẽ verũ, quãdo lex Imperi-
alis ẽ damnoſa eccleſijs, ſeu eccleſiaſticis perſonis, quia
tunc non tenet, niſi ſpecifice approbetur ab eccleſia, vt
eſt communis opy.docto.in.c.fin.de ſol.& in d.c. eccle
ſia ſanctæ Mariæ de conſti.& in.c.fin.de reb.eccle.nõ
alie.& .x.diſtin. c.ſi in adiutorium, & Abb. in .d.c.
204 non minus col.pen.in prin.✝ Et vt vides cõmunis opy.
modernorum videtur tenere hanc vltimam partem, &
ab vtraq; parte dicitur eſſe communis opy.& queſtio
eſt adeo dubia, ꝙ Decius in d.c.eccleſia ſanctæ Mariæ
col.fin.in fine verſi.ſecũdo limita, tangit, & nullã par
tẽ firmat, & ſimiliter Cor.in.d.conſ.72.2.vol.nullã par
tẽ firmat, nonnulli alij docto.aliter dicũt, diſtinguẽdo
vt dicit Riccar.in ſuis quolibetis quoli.2.q.30.articulo
4.& Aſtes.in ſũ.libr.6.titul.30.articulo.4.col.3.ver.
ſi vero, & Summiſtæ.vt eſt Ray.piſa.Archy.Epi.Flo.

& Silue.in ſũ.in verbo immunitas q diſtingunt, ꝙ ſi fa
cultates communitatis laicorũ ſufficiũt. pro refectione
põtium, murorũ, & viarũ, & ſimiliũ, tunc clerici,
& eccleſie nõ tenẽtur cõtribuere.c.nõ minus, & .c.ad
uerſus, de immu.eccle. Immo hoc caſu clerici etiã volẽ
tes, & cũ Epiſcopi autoritate, nõ poſſent imponere eis
tallias, & collectas, pro ſubuẽtione laicorũ, niſi prius
conſulto Romano pontifice.d.c.aduerſus. Si uero facul
tates nõ ſufficerẽt laicorũ, tunc ſi immineret aliqua iuſta,
& honeſta neceſſitas, vel pietas, que cõcerneret vtili
tatẽ eccleſiarũ a remotis, puta quãdo imponeretur ga-
bella principaliter propter vtilitatẽ laicorũ, ſed indire-
cte, & a remotis reſpiceret vtilitatẽ etiã clericorũ, &
eccleſie, hoc caſu eccleſia, & clerici minime tenerẽ-
tur, niſi ſponte vellẽt ſoluere, approbãte Epiſcopo, cũ
clero, & cõſulto põtifice.d.c. aduerſus, niſi eſſet tãta ne
ceſſitas, vel pietas, ita ꝙ nõ poſſet ſine ſcandalo, & peri
culo, recurſus prius haberi ad Romanũ põtificẽ, nã tali
caſu ſufficeret deliberatio cleri, cũ Epiſcopo, vt dicit
Abb.in.d.c.nõ minus col.pen.& facit.c.fi.de eccle.edi.
205 & quod ibi not.& Silue.vbi ſupra. ¶ Quid igitur ✝ di
cendũ in hoc ambiguo paſſu, dico Quod regulariter, cle
rici, & eccleſie, nõ tenẽtur cõtribuere, pro cõſtructione,
vel refectiõe, murorũ ciuitatis, nec põtiũ, & viarũ, & ſi
miliũ, p iura, & rõnes ſupius pro iſta parte allegatas, et
ita procedat opy.Io.and.& Ab.et aliorũ ſequaciũ quos
ſupra retuli, iſta tamẽ regula recipit aliquas limitatiões,
& reſtrictiones, in quibus põt ſaluari opinio tenentiũ ali
am partẽ. Amplia dictam cõcluſionẽ procedere, etiã in
ĩpa fabricatura, & opere manuali, quia etiã in caſibus
in qbus clerici vel eccleſie tenẽtur, nõ tamẽ tenẽtur de
perſona deſeruire, in fabricãdo, & alia manualia faciẽ
do, ratio quia eſt munus ſordidũ, ad quod nõ tenetur ec
cleſia, nec clerici.l.fi.C.de quibus mune.nemi.lice.ſe
excu.lib.x.ſed in caſibus in quibus tenerentur contribu
ere, ſolũ tenerentur ad contributionẽ pecunie, vt tenuit
Iac.Butr.& Iac.de are, in .d.l.ad inſtructionẽ.C.de
ſacro ſan.eccle. Limita, niſi propter aliquã neceſſitatẽ
guerre, eſſet neceſſe facere, vel reparare muros, pro-
pter imminentẽ neceſſitatẽ, quia eſſet ab hoſtibus obſeſ-
ſa, vel timerentur de obſſidione, & hoſtes vellẽt de po
pulare, & depredare ciuitatẽ, & capere, & interficere
hõies, & ĩ illa ciuitate eẽnt clerici, & eccleſie, qa ex quo
tractatur de cõi vtilitate laicorũ, & clericorũ, ĩ tali caſu
tenerẽtur cõtribuere, p ea que dixi ſupra in xxi.limi-
tatione, proxime pcedẽti, & hãc opy.tenuit ẽt Iaco.but.
& Bal.in.d.l.ad inſtructionẽ, & Lãber.dẽ rãponi.vt ibi
p eos. Et ibi Iac.dẽ arena, Iaco.but.Cy.& Bar.& Iac.
alua.in titu.de pace iur. fir.§.illicitas, & ita fuit ſeruatũ
in curia Delphinatus, vt dicit Guid.pape in qõ.delph.q.
78.incipiente an eccleſia.& iſto ẽt caſu procedat opy.
illorũ, q tenent eccleſiã, & clericos teneri, pro hoc ẽt fa
cit, qa clerici tenẽtur vigilare pro cuſtodia, & tuitione
ciuitatis.c.peruenit de immu.eccl.& pro hac cã licitũ eſt
eccleſias incaſtellare pro tuitione fideliũ, vt not.Inn.et
Io.And.i.c.cũ eccleſia de imm.eccl.& nulla maior iu-
ſtitia, ꝗ defendere patriã, ĩfirmos, & debiles, a pdõibus
ſiue hoſtibus, 23.q.3.c.fortitudo et.c.ſi qs et.c.nõ ĩferẽ

da, & multorum ſalus, & incolumitas procuratur .l.
prouinciarum .C.de ſcrip, beneſaciunt, dicta per Pet.
de ancha.conſi.96.& in.d.c.non minus de immu.eccl.
vt ibi latius per eum. Et hoc caſu, quando eſſet tanta
neceßitas, vel pietas, ita q non poſſet ſine ſcandalo,
& periculo recurſus prius haberi ad Romanum Ponti-
ficem, tali caſu ſufficeret deliberatio cleri, cum Epiſco-
po, vt dicit Abb.in.d.c.non minus col pen. & Sylue.i
ſum.in verbo immunitas col, 12.& ſupra dixi. Idē ſor-
te dici poſſet, quando eſſet aliqua tam magna neceßitas
pontis, vel vie, quia eſſet forte penitus deſtructa, ita
q non poſſent clerici ad eorum poſſeßiones accedere,
nec plauſtra eccleſie duci, ita q principaliter vertere-
tur vtilitas eccleſie, & clericorum, ac laicorum, tali
caſu tenerentur contribuere, p ea quæ ſupra dicta ſunt,
hoc tamen non procederet quando fieret ad ornatum ci
uitatis, p ea quæ tenuit Iaco.butri.Iaco.de are. & Bal.
in.d.l.ad instructionem. Similiter intellige procedere,
pro itinere publico reficiendo, & ſic pro itinere regali,
vel pretorio, ſecus in itinere priuato, vt dicit glo.& Sa
ly.in.d.l.ad inſtructionem.C.de ſacro ſan.eccl. Limita
ſecundo dictam concluſionem, non procedere, quan-
do refectio vie eſſet onus reale, puta vt quilibet tenea-
tur reficere viā ante domū ſuam, vt.l.fi.ff. de via pub.
& iti.refi.tunc tale onus, ex quo eſſet rei annexum, per
tinet ad eccleſiam, & ad clericos, vt dicit Barto.in.d.l.
ad inſtructionem, & Syl.in ſum.in verbo immunitas,
206 vbi ſupra. + Limita.23.dictam regulam non procede
re, quando imponeretur collecta pro ſalario cuſtodum
ciuitatis, & murorum, tempore guerre, iuſta ea quæ
habentur in.c.peruenit & in.c.non minus de imm.eccl.
& doct.in.d.locis, cum concor.allegatis per Io.berta.
Fir.in tract.de gab.in ſeptima parte prin. col.5.in fin.
verſi.Item niſi, quod aliqui intelligunt, quando ciuitas
eſſet ab infidelibus obſeſſa, de quo per Cald.conſi.2.In
cipiente ſtatuto Peruſino col.2.in prin.in titulo de cēſi.
207 + Limita.24.dictā regulā procedere, quando cleri-
ci non ſponte, ſed precedente aliqua extorſione ſoluerēt
collectas, ſecus ſi clerici ſponte ſine aliqua coactione,
& ſine extorſione ſoluerent gabellam, quia tunc ga-
bellarij recipientes non eſſent excommunicati, ſecundū
glo.in clem.i.in verbo declaratione de immu.eccle. &
ibi ſequitur Pau.& tenet Hoſt.in ſum.de immu. eccle.
§.a quibus col.pen.vbi dicit, q ſi clerici ſponte darent
abſq; petitione, honeſte recipi poſſet, nec haberet locū
c.aduerſus de immu eccle.& ſequitur Aſteſ.in ſum.li-
bro. vi.titu.30.articulo quarto col.pen.ver.nec obſtat,
& Sylue.in ſum.in verbo excomunicatio nono col.28.
verſi.octauo.nota.vbi etiam tenet, q clerici ſoluētes ex
torquentibus, non eſſent excommunicati, ſed Card.in
d.clem.i.de immu.eccle.dicit, q licet clerici poßint ſpō
te ſoluere collectas. tamen hoc eſt verum, cum licen-
tia Pape ex cauſa, vt ibi per eum. & Firma. in tra.de
gab.in ſeptima parte principali col.6.verſi. licet autē,
Sed hoc debet intelligi. vt dicit Hoſti.vbi ſupra, nō pro
cedere quando ſponte abſq; petitione darent, tunc enim
honeſte recipi poſſet, ſecus quando violēter peteretur
& clerici non valendo alio modo ſe iuuare, ſponte ſol-
208 uerent, tunc procedere poſſet dictū Cardy. + Limita
25.dictam regulam non procedere in aduentu princi-
pis, & felicis embole, ideſt quando princeps vadit ad
expeditionem cū exercitu, quia, vt dicit lex, nullus ab
aliquo munere excuſatur, ſiue ſit domus principis, vel
auguſte, vel ad ſacroſanctas eccleſias, vel quaslibet il-
luſtres domos pertinent, neq; legis pragmatica, neq;
diuina aduocatione ſacro ve oraculo excuſatos, Idictio
nibus magnificentie tue, ſed tempore noſtre expeditio-
nis decernimus obedire, & ſic tempore expeditionis ſe
licis embole, ab angariis, & per angaria nullus excu-
ſatur, nec etiam clerici, nec eccleſia, dummodo ad ſor
dida munera non cogantur, vt dicit tex.in.l.cum ad fe
liciſſimam .C.de quibus mune.vel preſta.nemi.lice.ex
cu.lib.x.l.neminem.C.de ſacro ſan.eccl.l.nullius.C.de
curſu pub.lib.xii.facit optime.l.i.C.de naui.non excuſ.
lib.xi.ibi cum omnes i communi ſi neceßitas exegerit,
conueniat neceßitatibus publicis expedire, & ſubiectio
ne ſiue dignitatis priuilegio celebrare, & facit. l.ij. eo.
titu.& docto.in.d.locis, & tenet.d.Pet.bellugs. in Spe.
principum in rub.de donatio curie car.218.col.fi.ver.
or ad fundanda, faciunt quæ dicit idem Pet.ibidē car.
217.col.2.ver.Item excuſantur, vbi dicit, Quod im
munitas conceſſa non ſoluende cene, non videtur re-
miſſa cena preſentie principis, quæ pro principis viſita
tione datur, allegat de cenſi.c.cum venerabilis, cum cō
cor.per eum ibi allegatis, de cuius tamē limitationis ve
ritate, vide Inno.& Io.And.in.c.nō minus col.2.ver.
clerici autem, de immu.eccle.& ibi plenius per Abb.
& Cardy.conſi,2.incipiente ſtatuto Peruſino, col.2.
circa medium, verſi.quandoq; fit contributio, & col.3.
209 in prin.in titulo de cenſi.+ Limita.26.& vltimo.dictā
regulam non procedere, in clerico negociatore, quia
pro illis rebus tenetur ad gabellam, vt tenet Spe.in titu.
de immu.eccle.in fine, vbi dicit, Quod clerici pro bo-
nis quæ cauſa mercimonij transferunt, non gaudent im
munitate, negotiatio enim eſt clericis interdicta, eum ab
ſtrahat a diuinis.c.quamq̄ de cenſi.in vi.& .c.fi.de vi
ta, & ho.cleri.14.q.4.in ſumma, & .c.i.& .88.diſtin.c.
negotiatorē, & hanc opy.tenuit Archy.Io.And.Gem.
Philip.fran.& alij in.d.c.quamq̄, & Fed.de ſenis cōſ.
207.Incipiente nos Griſolus, glo.& Imo.in clem.fin.
col.2.de cenſi. & Io.berta.firma.in tra.de gab.in ſep
tima par.prin.col.3.Philip.Decius in.c.eccleſia ſancte
Marie col.fi.de conſti.Abb.cōſi.6.ſecūdo dubio, Syl.
in ſum in verbo excommuicato nono, numero.3.car.
289, & ibidem verſi.21.cum ſequen.Ratio, quia cle-
ricus negociator, vt peſtis eſt euitandus, ſecūdum Io.
And.& alios in.d.c.quamq̄ in fi.& eſt tex.88.diſtin.
c.negociatorem, Ad predicta faciunt, quæ dicit Pet.
de ancha.conſi.209.Incipiente contra fratres, vbi te-
net, Quod fratres mendicantes, qui de facto tenent poſ
ſeßiones, & immobilia, tenentur cōtribuere cum alijs
monaſterijs in contributionibus decimarum, & procu-
210 rationum, legatorum ſedis apoſtolice. + Quin immo
Epiſcopus, qui aliquid cōduci facit cauſa mercimonij,
tenetur ad gabellam, vt dicit Io.de Imo.conſi.184.vi
ſa relatione in fi.Confirmātur predicta nam licet alias

nobilis pro mercimonijs, & induſtrijs, quæ ad lucrum,
queſtum ue non prodeunt, ſed ſolum pro ipſorum vite
ſubſtentatione procedunt, non teneantur contribuere
in collectis, pro quo facit .c. dilecti. de deci. & quod ibi
211 *notatur per Inno. & Ber. in prin. † Et ſimiliter, ſi nobi*
les operantur eorum manibus, in eorum poſſeſſionibus
ruſticanis. non perdunt propterea nobilitatem, nec
debet cōtribuere in collectis, vt tenet Guid. pape in que
ſtio. parla. delſi. qō. 41. Incipiente fuit dubitatum ſi no-
biles, & queſtio. 292. Incipiente ſed quid de nobilibus,
Tamen ſi dicti nobiles negociarentur, & mercantias,
atq; induſtrias facerent, ad pingue lucrum, & queſtū,
tali caſu tenentur contribuere in collectis, vt dicit Luc.
de pen. in l. agros col. 2. ver. ext. autem. C. de fun. limi.
212 *lib. xi. † Et eſt aduertendum, ꝙ in rebus in quibus fit*
negociatio per clericos, non requiritur trina monitio,
de qua. in. c. ſi. de vit. & bo. cleri. ad effectum, vt per-
dant priuilegium, ſed ipſo facto perditur priuilegium,
vt tenet Fede. de ſenis conſi. 207. nos Griſolus in fine,
& Gem. in. c. quāq; col. 1. de cenſi. in vi. quis ſi interueni
rent monitiones, amitteret in omnibus priuilegium, vt
ibi per eum, & ibi Philip. fran. in fi. & ita intellige quæ
dixi ſupra in glo. in verbo pragmaticam, in fin. & quæ
dicit Imo. in. c. ex litteris de vit. & bo. cle. vbi dicit, Qđ
clericus gerens negotia ſecularia, ſi ter monitus non de
ſiſtat, tenetur ſoluere gabellas de mercantijs, & ſequi-
tur Matth. de affli. in conſti. apoſtatātes col. 4. quia dēt
intelligi, vt amittat in totum priuilegium, alias non re
quiritur trina monitio, vt ſupra, & vide aliquid per
Fely. in. c. ceterum col. 2. de iudi. Et multa ad materiam
de clerico negociatore, vide Sylue. in ſum. in verbo cle
213 *ricus tertio col. i. & ii. Et † ex predictis infert Spe. in*
d. titu. de immu. eccl. in fine, Qđ emptores reddituū cle
ricorum, vel regis, vel baronis, non gaudent illa im-
munitate qua gaudēt clerici, & Rex, vel baro. Et ideo,
volentes vinum, bladum, & alia ex huiuſmodi emp-
tionibus obuenientia, transferre, tenentur ad gabellā,
vt ibi per eum, Ratio quia exemptio vectigalis, non
tranſit ad emptorem, vt per Io. And. in. c. i. de immu.
eccl. cum concor. allegatis per Alex. in addi. ad Bart. in
l. licitatio. §. mercatores. ff. de pub. & vectig. & ſupra
dictam opy. ꝙ tales emptores reddituum non gaudeant
illa immunitate, tenet Archy. in. d. c. quāq; de cenſi. in
vi. & ibi Io. And. Gemi. & Philip. fran. eamdem opy.
tenuit etiam Fede. de ſenis conſi. 111. Incipiente que-
ſtio talis eſt an diœceſanus, col. 6. in prin. vbi expreſſe
dicit, Qđ ſi clericus affictat eccleſiam ſuā, vel vendit
fructus, emptor non gaudet priuilegio eccleſie. Immo
ſi transferat fructus ad ciuitatē, vel alibi, ſoluet ad por
tas ciuitatis gabellam, ſicut de bonis proprijs, & tenet
glo. Pau. & Imo. in clem. fin. col. 2. de cenſi. Gemi. in. c.
quāq; col. fi. de cenſi, in. vi. & Dy. in. d. l. licitatio. §. mer-
catores. ff. de publi. & vectig. vbi ponit, de ementibus
ſalinas ab eccleſia, ꝙ tenentur ſoluere pedagium, & ſe
quitur Iaſ. in auten. quas actiones, col. 13. ver. & per
illum tex. C. de ſacro ſan. eccl. allegat glo. in. c. preſenti
de cenſi. & docto. in. d. c. quāq; de cenſi. in. vi. Io. And.
in addi. Spe. de immu. eccle. in fin. & tenet Bar. in. d. l. li
citatio. §. mercatores, vbi intelligit procedere in ordina
rijs vectigalibus, ſecus in extraordinarijs, vt ibi per
eum, de quo etiam per Saly. in. l. vniuerſi. C. de vectig.
vbi dicit idem eſſe in ementibus a fiſco, & Firma. in
tra. de gab. in ſeptima parte princi. col. 8. in tertia deci-
ma queſtione, cum concor. in. d. locis, & eſt communis
opy. Addi. Et tenet Lucas de pen. in. l. i. col. 2. ī prin.
ver. vnde is. C. đ iure reip. lib. xi. vbi dicit. Qđ is q emit
redditus clericorum aut regis, vel baronis, non gaudet
immunitate qua gaudent ipſi vendentes, circa trāslatio
nem reddituum ipſorum, & tenet Guid. pape in queſt.
214 *delphi. 208. † Ad predicta bene faciūt quæ dicit Bar.*
per illum tex. in. l. i. & ibi glo. fi. in verbo fructus. C. de
anno. & trib. lib. x. qui dicit, ꝙ ſi aliquis locauit fundum
ſuum ad penſionem percipiendam in pecunia, ita ꝙ fru
ctus omnes remaneant apud colonum, ꝙ dominus ad
tributa, vel collectas non tenetur, ſed colonus, niſi ali-
ter ſe haberet conſuetudo, quod dicit eſſe menti tenen-
dum. Et dicit ibi Alex. in addi. de hoc eſſe caſum in. l. ſi
ſine herede. §. lucius. ff. de admi. tuto. & iſtam opy. te-
nuit etiam Iaſo. in. l. i. col. 7. verſi. Item quod dictum eſt
C. de iure emphi. & Firma. ī tra. de gab. in ſeptima par
te prin. col. 4. in fi. Ratio eſt, quia onus collectarum, re-
ſpicit ipſos fructus, & conſequenter ſpectat ad eum ad
quem ſpectant ipſi fructus. l. ſi pendentes. §. ſi quid cloa
carii. ff. de vſufru. de quo etiam per Lud. in. l. iter quos
§. damni. ff de dam. inſc. & tenet. d. Socci. conſi. 217. In
cipiente circa hanc. col. 2. verſi. vi. hæc concluſio, ſecū
do vol. cum concor. ibi. Et ſupra dictam opy, ꝙ empto-
res reddituum clerici, vel eccleſie tenentur ſoluere col
lectam, tenuit Sylue. in ſum. in verbo excommunicatio
9. col. 28. verſi. 7. nota. Addi. Et ſupradicta opy. eſt
tenenda quicquid dixerit Nico. bello. conſi. 37. tria ſunt
num. 9. vbi tenet ꝙ colonus qui nūmis colit nō tenetur
ad collectas allegat Parpal. in. l. placet nu. 3. C. de ſa-
cro ſan. eccle. & Fran. cur. ſenio. conſi. 36. ſuper con-
trouerſia, niſi dicas, ꝙ talis colonus pro fructibus qui ꝑ
ueniunt ad eccleſiā, non tenetur ſoluere, alias non bene
diceret, & Fran. cur. vbi ſupra tenet, ꝙ emphiteota te-
215 *netur ſoluere, & ſic eſſet contra eum. † Similiter etiā*
coloni parciarij, & ruſtici eccleſiarum, qui colunt pre
dia eccleſiarum ad medium, vel ad affictum, tenentur
ſoluere gabellas de parte fructuum eis contingentium,
& alia onera quæ imponuntur per dominū temporalē,
quia pars contingens colonis, in nullo eſt priuilegiata
ita tenuit Fed. de ſenis in. d. conſi. cxi. Incipiente queſtio
talis eſt, an diœceſanus, col. 5. in fi. verſi. Item queritur
216 *cum ſeq. † Dicit tamen, ꝙ ſi dominus temporalis vi-*
dens, ꝙ non poteſt eccleſiam directo grauare, nec ex
preſſe. ſi nimium grauaret ruſticos eccleſie, indirecte
contra eccleſiam, ita ꝙ eccleſia non inueniret qui vel-
let laborare ſuas poſſeſſiones, hoc caſu Epiſcopus non
deberet hoc tollerare, quia indirecte eſſet contra eccle-
ſiam, vt ibi per eum, & ſequitur Fely. in. c. eccleſia ſan
ctæ Mariæ col. 45. in fi. cum ſeq. verſi. 13. quero de cō
ſtitu. Addi. & Pet. de ancha. conſi. 13. incipiente ſu-
perdubio vbi ponit de cōmunitate que imponebat ope
ra euntibus ad molendinum Archiepiſcopatus, ꝙ nō

Io. Anto. de Nigris

valet, quia indirecte venit cõtra eccleſiam. eandẽ opy.
q̃ coloni teneantur pro parte ſua, tenuit Gemi. in.d.c.
quamq̃ col.fi.de cenſi.in vi.& Syl.in ſum. in verbo ex
communicatio nono col.28.verſi.vi.nota.Similiter etiã
ſi aliquis tenet rem ab eccleſia in emphiteoſim, vel ad
cenſum, tenetur ſoluere collectas, & gabellas, debet
tamen de fructibus deduci ea ſumma quam preſtat pro
penſione, vel cenſu eccleſie, ita tenet And.de yſer. in
titulo quæ ſint rega.§.& plauſtrorum,& Luc.de pen.
in.l.i.col.2.in prin.C.de impo.Lucra. deſcri. lib.x. &
idem Lu.in.l.agros col.2.circa mediũ.C.de fund.limi.
lib.x.& Seba.de Neap.in.c.regni porrecta col.i. ver.
4.ſub rub.de mod.& for.appre.quia onus ſoluendi col
lectas ſpectat ad eos, qui fructus percipiunt, vt ibi per
eos, ſed emphiteota poſſidet, & fructus percipit, ideo
tenetur ad collectas, ita etiam tenet Bal.in.l.i.col.i.ver.
vi.C.de iure emphi.& late.d.Socci.in conſi.217.Inci-
piente circa hanc queſtionem 2.volu. cum ibi allega-
tis, & Matth. in conſti.regni conſtitutionem diue me-
morie col.9.& col.21. Add.Et Fran.cur.ſenior cõſi.
36.ſuper controuerſia. & iſta eſt cõmunis opy. & ẽt
de conſuetudine approbata, licet contrarium, & male
tenuerit Bar.in.l.priuate per illum tex.C.de excu. mu-
ne.lib.x.quem etiam refert Iaſo.in.d.l.i.col.7.verſi. il
lud tamen .C.de iure emphi.& in auten.quas actiones
col.13.quæ eſt pen.verſi.vide etiam.C.de ſacroſan.ec
cle.& tam ipſe Bar.q̃ Iaſo.tenent q̃ eorum dictum de
217 conſuetudine non ſeruatur. Ad predicta + etiam fa-
ciunt in ſimili, quia licet pro bonis feudalibus, pro qui
bus preſtatur perſonale, ſeu militare ſeruitiũ, ſeu ado
ba, non debeat ſolui collecta, ſeu gabella, ne duplicĩ
onere feudatarius grauetur, vt per And.de yſer. in
titulo quæ ſint rega.§.& plauſtrorum col.2.& Luc.de
pen.in.l.agros col.2.verſi.tertio querit.C. de fund. li-
mi.lib.xi.& per eundem in.l.i.col.8.in fi. cum ſeq. de
impo.Lucra. deſcri.& in.l.ſi quando col.2 C. de bon.
vacan.lib.x.& Matth.de afflì.in conſti. regni conſtitu
218 tionem diue memorie col.9 in prin.& col.21. + Et ſi-
militer pro bonis mobilibus, quæ ſunt in feudo, ad in-
ſtructionem feudi, vt boues ad laborandum feudum,
& alia animalia, vt ſunt pecora ad impinguandum feu
dum, & pecunia non ocioſa ſimiliter de eis nõ ſoluitur
collecta. vt per And.de yſer. in.d.§. plauſtrorum col.
pen.& ibi etiam, quid de fructibus feudi, de quo etiã
per Luc.de pen.in.d.l.ſi quando col.2.& in.d.l.agros
col.i.C.de fund.limi.lib.xi.Et intellige quando ſunt ibi
poſita ad inſtructionem feudi, ſecus ſi ad cõmercium,
vel non ad feudum ſint ibi repoſita, vt dicit Luc. vbi
ſupra. Et ſimiliter pro bonis morticijs, & excadentiali-
bus non ſoluitur collecta. quando apparet q̃ ſunt feu-
dalia, & accedunt feudo, dummodo preſtetur ſeruitiũ,
vel adoha de eis, vt dicit Matth.in.d.conſti. conſtitu-
219 tionem diue memorie col.9.& col.21. + Tamẽ ſi ſunt
feuda excadentialia, quæ vulgus vocat feuda ruſtica,
& etiam vocantur athenesie, ſeu feuda plana, mini-
ma, & de tabula, & de eis non ſoluitur militare ſerui
cium, ſeu adoha, ex quo talia feuda non cenſentur pro
prie iure feudi, de eis dẽt ſolui collecta, vt tenet Luc.
de pen.in.d.l.i.col.8.cum ſeq.C.de impo.Lucra.deſcr.
& in.d.l.agros col.i.& .2.C.de fun.limi.lib.xi.& Mat
the.in.d.cõſt.cõſtitutionem diue memorie, col.9.& col.
21.Et propterea dicebat Bal.in.c.i.in verbo libellarius
de pace coſtan.in vſi.feu.feuda. quæ non preſtant ſer-
uitium, cenſus pecuniarios, vel aliquam ſpeciem, pu
ta frumentum vel vinum, vel unum par caponum feu
di, niſi aliter diceretur in inueſtitura, & hoc caſu pro
cedat illud quod dicit Bal.in ii.per quos fiat inueſti. vbi
tenet q̃ feudatarius qui percipit fructus tenetur ad one
ra, & collectas, & non dominus directus, quem etiã
ſequitur Socci.in.d.conſi.217. circa hanc col.2. verſi.
tertio probatur. 2.volu.& Iaſo.in prin.feudo. ibi opus
iſtud col.10.in prin.quia debet intelligi, niſi pro illo feu
do preſtetur militare ſeruicium, ſeu adoha, quia tunc nõ
ſolueretur collecta. Et eodem modo debet intelligi illud
qđ dixit Luc.de pen.in.l.litibus in fi.C.de agri.& cẽſi.
lib.xi.vbi dicit, q̃ vaxallus comitis, vel baronis, tenetur
Regi ad publicas functiones, pro bonis etiam pro qui-
bus domino ſuo ſeruit in pecunia, vel redditibus alijs,
aut alias de perſona, quia licet in puncto iuris ſit verũ,
tamen de facto ſeruatur contrarium, quia nobilis tenẽs
bona feudalia mobilia ſub comite, vel barone, plana mi
nima, & de tabula, ſi pro eis preſtat militare ſeruiciũ,
ſeu adõbam, non tenetur cum alijs contribuere in colle-
ctis, vt in terminis tenet Luc.de pen.in.d.l. agros col.
2.in.3.queſt.C.de fund.limi.lib.xi. Addi.Tamẽ Par.
in tra.de reintegra.feud.c. viſo ſub rub. de attenesijs
car.13.tenet q̃ ſolum pro bonis feudalibus quæ proce
ſerunt ex munificentia Regis, & preſtant ſeruicium mi
litare, vel adobam non ſoluitur collecta, de alijs ſic, de-
ducto onere, vt ibi per eum. Et dicit Paris in .d.tra de
reinteg.feu.car.2.c.veniamus ſub rub. quæ dicuntur
feuda plana, vbi dicit q̃ iſta feuda plana quæ vocantur
feuda ruſtica quæ non ſunt quaternata, non cenſentur
iure feudi, & contribuitur de eis in collectis, & ge-
neralibus ſubuentionibus, vt ſunt feuda ruſtica de qui-
bus debetur redditus panis, carnium, pecunia, vel an-
none ſeu preſtatio operarum, vel ſordida ſeruicia, vt
ibi per eum, facit etiam ad predicta quia etiam ſi datur
res ad annuum redditum non erit feudum ſed erit res
cenſualis non feudalis, vt tenet Anto.capi.deciſi.103.
in cauſa magnifici col.i.& Tho.gra.deciſio.77.licet cõ
trarium, & male tenuerit Matth.de affli. deciſio.129.
vt per Capicium vbi ſupra. In caſibus tamen in quibus
pro bonis feudalibus debet ſolui collecta, eſt habenda
conſideratio eius quod ſoluit pro dicto feudo, & debet
deduci de fructibus, vt dicit Lu.de pen.in.d.l.litibus ĩ
fi.cum cõcor.ſupra allegatis in emphiteota. Et predicta
ſunt menti tenenda, quia multotiens in facto contingũt
220 + Et ſolet etiam dubitari, quando aliquis pro aliqua re,
non eſt ſolitus ſoluere collectas, quanto tempore pre-
ſcribatur talis immunitas non ſoluendi collectas, & qa
non eſt materia noſtra, vide late Io.fran.Balb. in tra.
de preſcri.in ſecunda parte quinte partis principalis in
ſeptima queſtione. Et Tho.gra.deciſio.110. in cã vni-
uerſitatis col.pen. Et de priuilegio non ſoluendi colle-
ctas, per quem poſſit talis immunitas concedi, & an

poſſet renocari, vide late Alex.conſ.101.Incipiẽte vi ſu inſtrumentis primo vol.Fely. in.c.accedẽtes col.pe. & fi.ḋ preſcri.& in deciſi.cappelle toloſane.349.inad di.& Pet.de ancha.cõſi.2.& cõſi.351.& conſi.366.

222 ✝ Illud aũt quod dictum eſt de clerico negotiatore, in telligẽ ꝙ ille dicitur negociator, qui rem comparat, & emit, vt integram & immutatam vendendo lucretur, ſed is qui rem comparat,non vt integram & immutatam vendat,ſed vt materia ſit ſibi aliquid inde operari di,ille nõ eſt proprie negotiator vt dicit Ioan.criſo.88. diſtin.c eyciẽs, & hanc negotiationem clerici exercere non debent vt dicit Arch.Io.And.Gemi.Philip.frã. & alii.in.d.c.quamquam de cenſi.in.vi.& Fir. in.d.tra de gab.in 7.par.prin.col.3.ĩ fi.& Card.ĩ cle.pſenti de cenſi.ſed talis dicitur artifex,& ſecũdũ diuerſas ſpecies artificii denominãtur artifices,vt lanifices,textores,auri fices,fabri,et ſimiles vt.d.c.eiciens,vnde negotiatio di citur clericis interdicta.nõ artificiũ,vt dicit Fed.ḋ ſenis

223 ĩ.d.cõſi.207.nos Griſolus ✝ Et quę negotiatio ſeu que ars,dicatur clericis interdicta,& que permiſſa,non po no nunc, quia eſſet nimis longa materia,ſed vide Spe. in titu.de cleri.coniug.col.2.& ponam infra in glo.ſu

224 per verbo ſolemnia. ✝ Et an ex vnico actu mercandi, dicatur mercator, vide p Barto.& alios in.l. legatis ſer uis in prin.ff.de leg.iii.& per Ang. are. in.§. ſi igitur col.fi.&.§.introduxit col.i.Inſti.quod cum eo.q in alie. pot.& Inſti.in probe.§.cumq; hoc num.9. Et per De

225 cium in.c.i.col.fi.in ſecunda lectura ext. de iudi. ✝ Et ex predictis infert Fed.de ſenis in.d.conſi.207.nos Gri ſolus, Quod monaſterium,ſeu eccleſia, quę fodi facit venam ferream in ſuis prediis, & poſtea portat ad ci uitatem ad colandum, & faciendum ferrum, & portat ferrum ad vendendum, non tenetur ſoluere gabellam, quia non dicitur negociatio, ſed artificium, quod non ẽ clericis interdictum, & ſequitur Pet.de anch.& Imo. in.c.fi.de vita & ho.cleri.& comprobantur ex dictis p

226 Abb.& alios in.d.c.fi.vbi dicunt. ✝ Quod quando cle ricus portat res eccleſie,cauſa negociandi, non tenetur ad gabellas,ſed quando portat ſuas,vt etiam tenet Fir. in.d.tra.de gabe.in ſeptima parte prin.col.3.circa fi nẽ ver.Itellige tamẽ,ſed Fed.ḋ ſenis ĩ.d.cõſ nõ videtur fir mare iſta rõnẽ,ꝙ nõ teneãtur,ex quo sũt res eccleſie, ſed ex eo ꝙ nõ ẽ negociũ ſ; artificiũ.Aduerte tñ ꝙ Lud. ro. ĩ l.ſi publie.ius.§.i.ff.de pub.& vecti.reprehẽdit pdi ctos docto.vt dicit Iaſo.in.l.placet in ſecunda lectu. in fi.C.de ſacroſan.eccl.ſed tamen magna eſt auctoritas Fed.& aliorum. Item aduerte ꝙ Sylue.in ſum. in ver bo excommunicatio nono, verſi.21.ibi ſecundo nota.in caſu ſupra relato per Fed.de ſenis dicit, ꝙ dicitur nego ciatio mixta artificio, & hoc quando monaſterium eme ret venam, ſecus ſi monaſterium haberet venam, quia tunc diceretur artificium, vt ibi per eum, & ſic vide tur velle, ꝙ quando monaſterium emeret venam, & portaret ad ciuitatem ad colãdum teneretur, ſecus quã

227 do non emeret. ✝ Similiter etiam clerici non tenentur ad gabellam, ſeu collectam, pro vino, vel frumento, vel oleo, quod habent ex ſua prebenda, vel ex ſuis bo nis patrimonialibus, ſiue vendant, ſeu vendi faciant, minutum, ſiue ad groſſum.Ratio, quia non dicũtur ne gociari, quia non faciunt illud principaliter, vt nego- cientur, vt tenet Cy.in.l.ii.C.de Epi.& cleri.Bal. in.l. placet.C.de ſacro ſan.eccl.& in.l.omnes.C. de Epi. & cleri.Abb.in.c.fi.de vita & ho.cleri.& Abb. in conſ. 6.in ſecundo dubio, & Philip.Decius in.c.eccleſia ſan ctę Marię col.fi.verſi.limita niſi de conſti.& Abb.in c.non minus in fin.de immu.eccl.& Fir.in tra.de gab. in ſeptima parte prin.col.5.ver.an autem.Et Tho.gra. deci.100.in cauſa vniuerſitatis col. pen. & Sylue. in ſum.in verbo excõmunicatio nono,col.28. ver.5. vbi dicit, ꝙ non tenentur ſoluere gabellam, nec etiam te- nentur ſoluere ad portam ciuitatis, & Sylue. in verbo immunitas primo col.13.in ſexta q̃ſtione verſi.primũ & ver.tertiũ,dicit tamen Silue.in.d.verbo excommu-

228 nicatio nono, col.21.ibi tertio nota. ✝ Quod ſi clericus emeret vinum, & ſimilia,vt ea integra venderet,lu cri cauſa, tenetur ſoluere gabellam, ſed ſi emat pro ſuo vſu, non tenetur ſoluere, vt ibi per eum.Idem eſt pro equis, vel alys rebus, quibus clerici vtuntur ad pom- pam, quia non tenentur ad gabellam,quia non dicun- tur negociari, vt dicit Firm.in.d.tra.de gab.in 7.parte prin.col.3.in fin.ver.Item verum allegat its conſulu ls

229 ſc Io.de porto vt ibi per eum. ✝ Idem eſt pro rebus, quas clerici tranſmittunt de loco ad locum ſue habita- tionis, pro ſuis neceſſitatibus, quia non tenentur ad ga bellam, ex quo non faciunt principaliter ad quęſtum, & vt negocientur, ſed pro ſuis neceſſitatibus, vt per Firma.vbi ſupra,cum ibi allegatis, & tenet glo. quam ibi ſequuntur doct.in.d.c.quamq; in verbo negociandi

230 extra de cenſi. ✝ Sicut etiam hoc caſu laici non tenẽtur ſoluere gabellam pro rebus, quas portant ad proprium vſum.l.vniuerſi,& ibi doct.C.de vecti.et cõmiſ.l.ſi pu blicus.§.i.& ibi not.ff.ḋ pu.et vecti.et tẽet Io.ḋ Imo. conſi.184.viſa locatione, vbi tenet, ꝙ pro rebus quę conducuntur pro vſu ſuo proprio, & familię, non ſol- uitur gabella,nec etiam quando pro defenſione ciuita- tis,vt ibi per eum, quia non mercimony cauſa conducũ tur, & tenet Pet.de ancha.conſi.264. Incipiente pre mittendum eſt, ꝙ iſta pedagia, & Card.conſi.12. cũ

231 concor.in.d.locis. ✝ Et ex predictis dicebat Saly. in.d. l.vniuerſi, Quod iudices,ſeu officiales, nihil ſoluere de bent pro libris,quos portant ſecum,Idem in ſcolaribus, quia exercendi cauſa portant, non negociandi, ad qḋ facit auten.habita, & ibi ſcrib.C.ne filius pro pa.Simi- liter etiam de frumento, quod portatur extra ciuitatẽ cauſa ſeminandi, nihil debet ſolui pro gabella, vt per Saly.in.d.l.vniuerſi.quia non cauſa negociandi,ſed ſui

232 vſus portatur. ✝ & ſi ſit dubium inter portantem res ipſas, & gabellotum, ſeu publicanum, ſi res conducat cauſa ſui vſus, vel cauſa negociationis,vel vtrũ ſit cle ricus, vel laicus ille qui res portat,hoc caſu ſtatur iura mento clerici, & eius nuntij, ꝙ res conducat cauſa ſui vſus, & hoc verum, niſi qualitas rerum, & perſonarũ aliud ſuaderet,vel niſi cõtraria probatio eſſet ĩ pͦmptu, ſecundum glo.& doct.in clem.fi.de cenſi.& tangit Io. And.in.d.c.quamq; de cenſi.in.vi.& Bal.in.l.iii.C. de nau.ſeno.Et quo ad dubium clericatus, dicit Card. in

Io.Anto.de Nigris

d.clem.fin.in quarta queſti.ꝙ ſufficit ſi portans illas res
incedat in habitu, & tonſura, vt credatur illum eſſe cle
ricum, & predicta etiam tenet Firma. in.d.tra.in ſepti
ma par.prin.col.4.in prin.verſi.ſtatur autem, & Pet.
de ancha.& Phi.fran.in.d.c.quamq̄, & Bar.in.l.lici-
tatio.§.mercatores.ff.de publi.& vecti.cum concor.
233 ✝ An autem teneantur clerici ad gabellam impoſitam
ſuper carne, vel vino vendendo per laicos, ex quo ip
ſi clerici carius emūt, vide Aſtes. in ſū.lib.vi.ti.30.ar
ti.4.col.pen.cum ſeq.ver.eſto ꝙ una ciuitas, & Sil-
ueſt.in ſum.in verbo immunitas cl.i.col.fin.vbi viden-
tur concludere, ꝙ non tenentur niſi eſſet impoſita gabel
la propter cōmunē vtilitatem clericorum, & laicorum
vide in dictis locis, quia cum diſtinctione loquūtur, &
234 Firma.vbi ſupra. ✝ Vigeſimum tertium priuilegium
clericorum eſt, quia clerici non tenentur de perſona ire
ad bellum, vt per Abb.in.c.peruenit de imm.eccle.&
235 c.ſi quis.36.diſtin.& ibi Prepo. ✝ Vigeſimum quar-
tum priuilegium eſt, quia clerici non tenentur in eorū
domibus hoſpitari, nec in domibus eccleſiarum ſe-
cundum Odof.& Bal.in.l.i.tertio nota.C.de Epi.& cle
ri.qui ex hoc infert, ꝙ quando birroarij vadunt per co
mitatum non poſſunt inuitis clericis in eorum domibus
hoſpitari, pro hoc etiam eſt.c.regni quod incipit.Item
ſtatuimus ꝙ domos, num.94.ſub.rub.ꝙ domus prelato
rum, &c.vbi probatur, ꝙ domus prelatorum, vel cle
ricorum, & aliarum eccleſiaſticarum perſonarum, nō
poſſunt capi cauſa hoſpitandi ab officialibus, vel alijs
perſonis eis inuitis, nec ibi poſſunt criminalia iudicia
exerceri, nec poſſunt accipi lecti, vel alie res ipſorū eis
inuitis, ad predicta faciunt quæ habentur per Abb.&
alios in.c.cum eccleſia de imm.eccle.& Decius in.c.de
monachis col.2.de preb.cum concor.ibi.vbi vide.Pre
dicta intellige, niſi magna, & iuſta neceſſitas immine-
ret, vt ibi per Abb.Item ab hoſpitalitate pia clerci non
ſunt immunes, ſed tantum ab onceroſa, vt per Bal.in.d.
l.i.C.de Epi.& cleri.ad predicta etiam vide Pari. in
236 tra.ſindi.in verbo clericus.§.apparitor in fine ✝ Vi-
geſimum quintum priuilegium eſt, quia clericus habet
beneficium vt non teneatur niſi in quantum facere po-
teſt, deducto ne egeat, ſed tenetur ſub iuratoria cautio
ne promittere de ſoluendo, ſi ad pinguiorem fortunam
peruenerit.c odoardus, & ibi docto.de ſolu.ſicut etiam
dicimus in milite armate militie.l.miles, & ibi docto.ff.
de re iudi.& in conſti.regni ſi quis clericus, & ibi Mat
th.de affl.col.2, ī.vi.not.vbi etiā dicit, ꝙ contra clericū
nō poteſt fieri executio, niſi deductis eius alimentis.Et
dicit Imo.in.d.c.odoardus quem ſequitur Matthe.vbi
ſupra, ꝙ cautus debet eſſe clericus, quando conueni-
tur actione perſonali, vt non dicat ꝙ cedit bonis
quia tunc nihil ei eſſet relinquendum, niſi dimiſſis eius
veſtimentis congruentibus, ſed opponat beneficium.d.c.
odoardus, ſcilicet ne conueniatur niſi inquantum facere
poteſt, deducto ne egeat, ad predicta vide etiam quæ
dicit Iaſo.in.§.item ſi de dote Inſt.de actio.& vide que
dicam infra in ſequēti priuilegio, ex cuius dictis poteris
237 limitare. ✝ Et predicta ſunt adeo vera, ꝙ licet quis ceſ-
ſioni bonorum poſſit cum iuramēto renuntiare ſecundū

magis veram, & communem opi.vt per Alex.ī.l.alia
§.eleganter col.4.ff.ſolu.matri.& Rota in anti.deciſio.
567.Incipiente vtrum in rub.de ceſſio.bono. & tangit
Iaſo.in.§.fin.circa finem Inſtitu.de actio.& Fely. in.c.
ex reſcripto col.4.de iure iura.cū limitatione vt ibi per
eum.Tamen clericus non poteſt renuntiare beneficio
d.c.odoardus, ne cōueniatur vltra q̄ facere poteſt, quia
tale priuilegium eſt inductum in fauorem perſone cle-
rici, & priuilegij ac ordinis clericalis, & ob eius reue-
rentiam, & ideo ei renuntiare non poteſt, etiam cum iu
ramento, arg.c.ſi diligenti de foro cōpe.ita tenet Anto.
de butri.licet ſub dubio forte in conſi.41.Incipiente ſa-
tis puto, pro hoc quia quando eſt inductum ob reueren
tiam perſone alicuius non poteſt renuntiari, etiam cum
iuramento.l.alia.§.eleganter, & ibi Alex.& docto.ff.
ſolu.matri.& Rota in.d.deci.567.Incipiente vtrum in
anti.deci.& in alijs deci.rote recollectis per.d.Bernar.
de biſquinetto in rub.de iure iura. conclu.2.Incipiente
vtrum car.109.in libro meo, & Vince. hercula. in .l.
ſunt qui col.3.num.5.ff.de re iud.& ſupradictam opi.
ꝙ clericus non poteſt dicto priuilegio renuntiare, vltra
predicta, tenet Hoſti.& Io.And.in.d.c.odoardus in fi.
& Matth.de affli.in.d.conſti.ſi quis clericus, col.2.in
vi.nota.& Mattheſi.ſing.61.ī fi.Incipiente nota ꝙ cle
rici, ſicut etiam dicimus in milite, qui non poteſt tacite
nec expreſſe renuntiare priuilegio, vt non teneatur vl
tra q̄ facere poteſt, vt tenet Alex.in.d.§.eleganter col.
pen.& fi.quia eſt conceſſum fauore perſone, nō autem
ratione contractus, vt ibi per eum, & clericus qui dici
tur miles celeſtis militie, vt in.c.ii.de pen.in.vi. gaudet
dicto priuilegio militis armate militie, vt ꝑ glo.& doct.
in.d.l.miles, & in.d.c.odoardus.Et ſunt multe alie per
ſone quibus etiam competit hoc beneficium, ne exigan-
tur vltra q̄ facere poſſint, de quibus in.l.ſunt qui cum
legibus ſeq.& ibi docto.ff.de re iudi.& doct.in.d.l.mi-
les eo.titu.& in.§.ſunt preterea verſi.ſed & ſi quis, &
238 ibi doct.Inſti.de actio. ✝ Et iſta verba ne conueniatur
vel exigatur vltra q̄ facere poteſt, important, ꝙ ipſi cō
uento debeat tantum remanere ne egeat, & vt poſſit ui
uere, & ſic ſufficiat ſibi pro alimentis.l.in condemnatio
ne.ff.de reg.iur.& Matth.de affli.in.d.conſti.ſi quis
clericus col.2.in.vi.nota.& docto. vbi etiam Hercul.
in.d.l.ſunt qui in prin.& in.d.l.miles col.2.ff.de re iu-
di.Et in dictis locis etiam habetur, An hoc caſu debeat
haberi reſpectus ad neceſſitatem, an vero ad dignita-
tem, de quo etiam per Iaſo.in.d.§.item ſi de dote Inſti.
de actio.Et ſimiliter in.d.l.ſunt qui tangunt docto. An
debeat deduci es alienum, de quo etiam in.l.maritus fa-
cere.ff.ſolu.matri.Et quid ſi negat debitum, an perdat
hoc priuilegium, per doct in.d.c.odoardus de ſolu.& ī
.d.l.miles & in.d.l.ſunt qui.ff.de re iudi.vbi Vicen.
Hercu.& Iaſo.in.§.item.ſi de dote. &.§.fi. Inſtitu. de
actio.Et an hoc beneficiū tranſeat ad fideiuſſorem, vel
ad heredem, vide tex.in.l.& ſi fideiuſſor, & ibi docto.
ff.de re iudi.& in.l.maritum cum ſeq. quæ incipit quia
tale.ff.ſol matri.Et an iſta exceptio, ne exigatur vltra
q̄ facere poteſt, ſit dilatoria, vel peremptoria.& quan-
do poſſit opponi, vide glo.Bar.Pau.de caſt.Vic. Herc.

col.6.cũ ſeq.& alios in.d.l.ſunt q & in.l. neſennius.§.
239 inſolidũ.ff.de re.iudi. + Vigeſimũ ſextũ priuilegiũ eſt
q clericus pro debito ciuili,nõ põt capi, nec carcerari
c.ſi clericos a cõtrario ſenſu de ſen.exco.ĩ.vi. & ibi Io.
And Gemi..& Phi.fran.Inn.in.c.vt fame de ſen.exc.
Io.And.in.c.nullus de pig.Card.in cle.i.de offi. ordi.
Phi.de peruſio ĩ.c.dilectus de app.Hip.ĩ ſua pra.i cri.
§.attigã,col.pen.nu.70.& Lapus alliga.98. Incipiẽte
queritur uõ leniter in rub.de foro comp.col.i. circa finẽ
verſi.nec obſtat, vbi plus dicit, q iudex eccleſiaſticus
in cauſa pecuniaria de qua cognouit, non poſſet inuitũ
detinere clericum,etiam coniugatum incedentem in ha
bitu, & tonſura, ſine metu excommunicationis, ad
predicta facit tex.in.c.lator de pig.& regula.c.nuper,
& c.vt fame de ſen.exco.& Firma.in ſuo reperto.in
verbo clericus conuenitur col.i.verſi.clericus pro debi
to, Hoſtien.in.c.i.de depo. & ibi Abba.col.2. vbi di
cit, q ſi clericus eſt impotens ad ſatisfaciendum,
non debet carcerari nec excomunicari, nec poteſt com
pelli ad cedendum bonis, ex quo non tenetur vltra q
240 facere põt.d.c.odoardus de ſolu. + Sed ſi eſt ſuſpectus
de fuga poteſt retineri,ne aufugiat, vt ibi per Abb.Im
mo.debitor ſuſpectus de fuga poteſt carcerari,vt faciat
tutum creditorem,licet dies ſolutionis nõ dum venerit,
vt dicit Abb.in.d.c.lator in fi. de pig. de qua materia
An,& quãdo liceat capere debitorem ſuſpectum de fu
ga, etiam ſi ſit perſona eccleſiaſtica, vide Abb.poſt
antiquos,& ibi per alios in.c.cum non ab homine de iu
di. Pari. in tra. ſindi. in verbo captura Iaſo. in l.ij.
col.pen.ff.de iur.o.iud.& Iaſo.Inſtit. de actio. in prin.
col.15.ver. an autem iudex laicus, & de materia late
ibi per Iaſo.& per eundem Iaſo.in.l vinum col. 2. &
3.ff.ſi cer.pet. & in.l.ab arbitro.ff.qui ſatiſd. cog. &
Alex.ĩ.l.2.col.2.& in.l.diuortio col.3.ff.ſol.mat.& la
tiſſime p Iaſo. Inſti.de acti.in prin.col.12.cũ pluribus
241 ſeq.vbi ad ſaturitatem.+ Et predicta procedunt etiam
in clericis in minoribus conſtitutis, quia non poſſunt ca
pi pro debito ciuili, etiam ex contractu, vel quaſi, vt
tenet Matheſi in ſing.60.Incipiente, nota q clerici,
quia ex quo tex.in.d.c.ſi clericos generaliter loquitur
locum habet ſiue clerici ſint conſtituti in ſacris, ſiue nõ,
vt dicit Phi.fran.in.d.c.ſi clericos in primo nota.ſed in
modo detinẽdi eſt inter eos differẽtia ſecundũ Io.And.
242 & Phi.fran.ibi, & nota.45.diſtin.c.cum beatus.+ Sed
dici poteſt, quod non ſit ſpeciale in clerico vt pro de-
bito ciuili non poſſit carcerari, quia regulariter pro de
bito ciuili non poteſt quis de perſona capi, niſi lata ſen
tentia,& facta excuſſione bonorum, & ſi non habet
bona,capitur de perſona.l.a diuo pio.§.ſi ſuper rebus.ff.
de re iudi. pro hoc ẽ gloſ.trita.in.l.iij.§.tutores.ff.de ſu-
ſpe.tuto.quam ſequuntur ibi Bar.& Bal.& in.l.i.C.qui.
bo.ced.poſ.& Bar.& Ang.in.l.nemo carcerem.C.de
exa.trib.lib.xi.Par.in.tra.ſind.ĩ verbo captura ĩ prin.
Old.conſi.54.Incipiente an fugiens. Io.fab.in.§.ſi.cir-
ca prin.Inſti.de actio.& in deciſio. cappe.tolo.queſti-
one.422.in addi.Abb.& Fely.in.c.quod ad cõſultatio
nem col.7.verſi.non deuenitur ad capturã de re iudi.
cũ cõcor.ibi.Abb.ĩ.c.odoardus in not.de ſol.ſed.dicas,
q eſt ſpeciale in clerico, vt etiã facta excuſſione bo-
norum non poſſit carcerari pro debito ciuili, quia habet
beneficium.d.c. odoardus de ſolu.quod nõ competit lai
cis, quia eſt conceſſum propter reuerentiam perſone,
& ordinis clericalis vt ſupra ĩ precedenti priuilegio di
ctum ẽ. Addi. Ad predicta vide etiam Nico.boeri.de
243 ci.349.nu.10.+ Vbi tenet, q clericus poteſt detineri
carceratus, & poteſt fieri commutatio pene pecuniarie
incorporalem, vt ibi per eum allegat Abb.in.c.finem
litibus col.2.in vltimo nota.de dolo.& contu.ſed tu vi-
de Abb.in.c. odoardus col.a.in prima oppo.de ſolu.
244 vbi ponit veram diſtintionem ibi vide Sed quid + ſi cle
ricus eſt obligatus cum iuramento pro aliquo debito
ciuili infra certum terminum, & elapſo termino eo nõ
ſoluente fuit accuſata pena cõtra eum, an poſſit carce-
rari,Matthe.de affli.in conſti. regni ſiquis clericus col.
2.in vi.not.in fi.i terminus ponit iſtam queſtionem, & te
net q ſic, propter iuramentum in obligatione appoſitũ,
quia non ſoluendo, & implendo quod promiſit incur-
rit periurium.c.querelam de iure iura. & periurium
eſt graue peccatum.c.hoc videtur.23.q.5.& periuriũ
eſt maius adulterio, & homicidio, ſecundum Car.in
clem.i.de iure iur.& clem.i.§.porro de here.& vbi eſt
graue delictum clericus poteſt carcerari.c.ſi clericos
& ibi doct.de ſen.exc.in.vi.& Car. in.d. cle.i.§. porro
ubi dicit,q pro quolibet crimine põt carcerari.Confirmã
tur pdicta ex his q dicit Inn.Hoſt.& Io.And. in.c. ex
reſcripto in fi.de iure iura.& Arch.in.c.vt prid. 3.
245 q.8.+ Vbi dicunt,qd ſi clericus promiſit obſtagiũ,hoc ẽ
de certo loco non receſſurũ, iuxta terminos illius.c.ſi ta
lis clericus inuitus detinetur in compedibus, vel carce
re, ne poſſit fugere, detinens incurrit excommunica-
tionem, ſed ſi clericus ne dicatur fractor fidei, parcens
pudori ſuo, ibi ſponte manet, ceſſat excomunicatio.,
246 & etiam + licet alias ſit dubium, an quis poſſit ſe obli-
gare ad carceres,quia videtur cõtra bonos mores,& quo
per Fely.in.c.ex reſcripto, col.4.in fin.de iur.iur.&
Bar. & Alex.in.l. alias §. eleganter .ff.ſol.matri. &
eſſet ſpecies ſeruitutis, vt in dictis locis. & aliquid per
Bal.in.l.i.col.4.C.qui.bo.ced.po.quia ſequeretur, q ca
ro liberi hõis eſſet in obligatione quod eſſe nõ dẽt qa caro
& coriũ liberi hõis nõ poſſunt eſſe in obligatione,nec in
cõmertio.ff.de verb.obl.l.inter ſtipulantẽ.§.ſacram, &
Bal.vbi ſupra, tamen ſi ĩ ĩſtrumentis debiti eſt appoſi
tum iuramentum, iudices capiunt eos, & idem in cle
rico, quia ſi iurauit non diſcedere, compellitur ibi con
tinue morari,vt dicit Lu.de pẽ.in.l.generali.col.2.ver
ſus fi.C.de cu.lib.10.& ſic ratione iuramẽti detinetur,
licet alias ſi non eſſet iuramentum non poſſet detineri,
vt ſupra.Itẽ pro hoc facit,quia iuramentum habet exe
cutionem paratam, ſicut ſententia, vt tenet Bar.in.l.
ij.ad finem.ff.de iure iur.& ibi late Iaſo.col.2.cum ſeq.
vbi etiam ponit multas limitationes, & idem Iaſo.in.§.
item ſi quis col.17.cum ſeq.Inſtit.de actio. cum cõcor.
247 ĩ.dictis locis.+ Similiter obligatio penes acta habet exe
cutionem paratam, ſicut ſententia, glo.in auten.genera
liter.C.de Epi.& cleri.Pau.de ca.Alex.& alij, in l.eũ
pro quo.ff.de in ius vocan.And.barb.& docto.maxi-

me Moder. & Fely. ibi in.c.ſi quando col.pen.de offi.
deleg.Bar.in.l.in ſtipulatione alias eſt.l.i.col.2.ff.iudi.
ſol.Lu.de pen.in.l.ij.C.de iure fiſci.lib.x.Matth.de affl.
deci.387.Incipiente ſi uno in prin.& deci.30.Incipien
te ſuit dubitatum col.i.& ii.vbi dicit, q obligatio penes
acta curie habet executionem paratam ſiue in ea ſit ap
poſitum iuramentum.ſiue non, pro iſta parte etiam ad
ducitur Ritus Magne Curiæ Vicariæ q incipit. item ſiq
debitores, per quem diſponitur, q obligatus per inſtru
mentum publicum cum iuramento, ſeu pena,ſi citatus
ſuper preſentatione inſtrumenti in vltimo perēptorio
non cōparet cum ſacco paratus ſatiſfacere, carcera
248 tur Sed † contra predicta adducitur, q clericus obliga
tus pro debito ciuili non poſſit carcerari, vt probat tex.
in.c.ex reſcripto inducendo hoc modo, nam illi monaci
qui fuerunt dati in obſtagium pro ſumma debita, & eti
am Abbas, iurauerunt, & licet dicat ibi tex. q compel
luntur ſeruare quod iurauerunt, non tamen coguntur
per carcerationem, ſed ſi non ſeruant quod promiſerūt,
interdicitur eis ingreſſus eccleſie, & ſi potuiſſent carcē
rari, Pontifex hoc dixiſſet, pro vt dixit in.c.i.de depo.
ſed ad iſtam inductionem reſpondetur, q iuramentum
eos obligat ad ſtandū in obſtagio, quod patet, quia Pa
pa ibi mandat compelli ad obſeruandum quod promiſe
runt, & ſic ad ſtandum in obſtagio, & arreſto, & ſic
ratione iuramenti de perſona detinentur. Item contra
predicta adducitur, quia clericus pro debito ciuili non
poteſt carcerari, ēt ſi ſit obligatus, vt tenuit Io.And.
in.d.c.ſi clericos col.ij.& ibi Phi.fran.col.i.ver.Item
not.de ſen.exco.l.vi.& Nico.milus.in ſuo reper.in ver
bo clericus col.2.ver.clericus ſi pro debito, ratio q a cle
ricus non tenetur niſi in quantum facere poteſt, deducto
ne egeat.d.c.odoardus de ſolu.& huic priuilegio nō po
teſt renuntiare, etiam cum iuramento, tacite nec expreſ
ſe cū ſit inductū ob reuerentiam perſone, & ordinis cle
ricalis, vt dictum eſt, & ſi poſſet hoc caſu carcerari,
ſequeretur q ppetuo detineretur donec ſolueret, & ſic
teneretur vltra q facere poſſet, ſed reſponderi poteſt,
q predicta non loquuntur quando eſſet obligatus cum
iuramento, & iſtud vltimum non obſtat, quia licet poſ
ſit carcerari, poteſt tamen opponere beneficium.d.c.
odoardus, tunc liberabitur, & fiet exeutio in bonis de
249 ducto ne egeat. Tertio, † Contra predicta adducitur
q a tunc demum carceraretur quando criminaliter cleri
cus accuſaretur de periurio, ſecus quando ciuiliter de
bitum peteretur, vt probat glo.in.d.c.querelam & ibi
docto.de iure iura.ſed reſpōderi poteſt, q cum ſit obli-
gatus cum iuramento, accuſando penam non agit ciuili
ter ſed criminaliter, quia incurſum eſt periurium, licet
cautus eſſet, ſi in accuſatione pene diceretur, q accu-
ſat penam ciuiliter & criminaliter, prout ſeruatur quā
do accuſatur inſtrumentum ſecūdum formā Ritus Ma
250 gnæ curiæ † Aduerte tamen q quando accuſaretur cri
minaliter de periurio, quia non ſoluit in tempore, excu
ſatur ſi propter neceſſitatem, & p pupertatem non ſol-
uit, vt probat tex.in.d.c.querelam de iure iura.cum iu
ribus ibi allegatis per Inno. & ibi etiam hoc tenet Bal.
in fin. Qui enim in termino non ſoluit non preſumitur
periurus, niſi primo inquiratur an voluntarie non ſol
uerit, an vero neceſſitate coactus, vt dicit Bal.in.d.c.
querelam in not.& ibi Abb.& Fely.in i.col.faciūt quæ
habentur in.l.ij.& ibi docto.maxime.§.2.& .vi.ff.ſi quis
cautio.& in.l.fin.& ibi Alex.& alij.ff.qui ſatiſd.coga.
251 † Quarto contra predicta adducitur, quia fruſtra cleri
cus carceratur, ex quo carcer nō ſoluit debitum ſed bur
ſa, vt dicit Bal.in.c.dilectis col.2.de app.ſed reſponde
ri poteſt, q non fruſtra, quia cum eſt carceratus habet
maiorem curam ſoluendi debitum, q quando ſtat in li-
bertate, vt experientia docet, quæ eſt rerum magiſtra.
c.quam de elect. & electio, l.vi.quia dici ſolet, q carcer fa-
252 cit prouentum, quo dicto maxime vtuntur fiſcales. †
Quinto reſpōderi poteſt ad allegata ſup a pro opynio.
Matthe.& primo non obſtat, quod iuramentum, &
obligatio penes acta habēt executionē ſicut ſentētia, q a
fateor, ſed ſententia non mittitur executioni incipiendo
primo a captura perſone, quia ſi habet bona non carcē
ratur.ſed ſeruatur forma.l.a diuo pio.ff.de re iud.vt pri
mo capiantur mobilia, ſecundo ſtabilia, tertio deueni-
tur ad nomina debitorum, vltimo ſi non habet bona de
uenitur ad capturam perſone ut ibi in tex.& per doct.
ibi, & gloſſ.in.l.iij.§.tutores.ff.de ſuſpe.tuto.& ibi per
Bar. & p Abb. in.c.ij.in.2.nota de pigno.& gloſſ.in
rub.ff.de excu.bono.Phi.fran.in.d.c.ſi clericos col.i.in
2.not. & Paris in tra.ſind.in verbo captura. Nec ob-
ſtat Ritus Magnæ Curiæ Vicariæ ſupra allegatus, q a il
le Ritus nō habet locū inter clericos, nec ī foro eccleſia
ſtico, ita in ſpecie tenet Matthe.de affli.in conſti.regni
ſiquis in poſterum col.3.in ſeptima queſtione, Et Bal.
in.l.cunctos populos col.6.ver.ſed hic ēt.C.de ſum.tri.
bene faciunt quæ habentur per compoſt.Io.And. &
Anto.de butri.in rub.de conſue.dicentes, q coram iu-
dice eccleſiaſtico nō attenditur ſtatutum ſeculare, ſed
ius canoicū, cauſe enī clericorū ſecūdū iura canonica,
& non ſecundum laicorum conſuetudines, & conſtitu
tiones terminari debent.c.quod clericis de foro compe.
vbi vide Abb.col.4.in fi.q late diſputat, ſed licet ſit re
ſponſum dictis rationibus, non tamen eſt ſublata ratio
vinculi iuramenti, quod ſapit criminalitatem propter
periurium, vt dictū ē, & ideo teneo opy. Matthe.in.d.
conſti.ſi quis clericus, q clericus obligatus cum iura-
mento, ſi contra eum accuſatur pena, poteſt carcerari
propter periurium, & confirmatur ex dictis per Bal.
in conſilio.80.Incipiēte clericus 2.vol.vbi dicit, q cle
ricus non poteſt ſe obligare ad perſonalem diſtrictionē
iudicis ſecularis, ſed per Epiſcopum poſſet perſonali
ter diſtringi, ſi corā eo hoc eſſet actum, vt ibi per eum,
quod tamen intellige vt detineatur in curia eccleſiaſti-
ca, non autem in curia ſeculari, nec debet detineri in
clauſo carcere, nec in cōpedibus.propter metum excēſs
vt tenet Io. And. in.d.c.ex reſcripto in fin. de iure iu
ra.& ibi per alios, & tenet Io.Fa.in.§.fi.col.2.in prin.
Inſtitu.de actio. Et dicit Arch.in.d.c.ſi clericos de ſe.
exco.in vi.q in notorio dum tamen obedire parato, nō
habet locum diſpoſitio illius capituli, & ſequitur Cald.
conſi.iij.Incipiente appellatur in titu. de appella. & ſub
dit ibi litteras licet nondum appareant in corrigibiles.
vnde

vnde dicit ibi Io And. Caueāt ſibi prelati qui nimis ad
talis ſuut prōpti, hoc idē vult Hoſti. in. c. i. de depoſi. &
ibi ponit Io. And. vbi primo arguit clericū poſſe vincu
lis detineri, q geſſit adminiſtrationē luci, donec rōem
redat, & poſtea ſubdit φ hoc nō auderet facere ſine li-
cētia Pape, vt ibi factū fuit nec q̄ diu paratus eſt cleri
cus obedire, & refert, & ſequitur Cald. vbi ſupra, & vi
de Cor. conſ. vltimo. 4. volu. Predicta intellige, niſi cle
253 ricus eſſet ſuſpectus de fuga, vt infra. + Et ex predi-
ctis in preſēti priuilegio prenarratis, ponitur cōcluſio,
φ regulariter, clerici nō poſſint carcerari, maxime pro
254 debito ciuili, per ſuperius allegata. + Limita primo, ni
ſi clericus eſſet obligatus cū iuramēto, & cōtra eū eſſet
255 accuſata pena vt ſupra dictū eſt. + Limita ſecūdo, niſi
eſſet clericus ſuſpectus de fuga, vt qa nihil poßidet in
loco, vel eſſet alienigena, vel alio modo ſuſpectus,
arg. ff. de his que in fra. cred. l. ait preter. §. ſi debitorē
& ff. qui ſatiſd. cog. l. ſi fideiuſſor. §. vltimo nā iſto caſu
poſſet retineri ne aſugiat, & nō incurritur excōiatio. vt
dicit Abb. in. c. i. col. 2. ver. ego nō ſto de d̄ poſi. qa debi
tor ſuſpectus de fuga, licet nō dū dies ſolutiōis venerit,
poteſt carcerari, vt faciat creditorē ſecurū, vt tenet Io.
And. in. c. lator, & ibi Abb. de pig. Debet tamē āte om
nia ſūmarie cognoſci de ſuſpitione, vt dicit Io. And. in
d. c. lator. & Iaſ. Inſtitu. de acti. in prin. col. 14. cū ibi al
legatis, & de debitore ſuſpecto, vide quæ allegaui ſu-
pra in hoc priuilegio, & Alex. con. 121. col. i. & .ij. 4.
vol. & Pet. Phi. Cor. cō. 136 Incipiente viſis col. 2. 4.
vol. & Socc. cō. 113. Incipiēte quonia. i. vol. & Frā. de
256 are. cō. 95. ¶ + Limita tertio nō procedere, ſi illud de
bitū ciuile deſcēderet a crimine, & delicto, vel quaſi, pu
ta qa cōtraxit depoſitū, qa tūc clericus poteſt carce-
rari. vt in. c. i. & ibi. d. Anto. de depoſi. Gem ī. d. c. ſi cle
ricos col. i. ī tertia opp. de ſē. excō. in. vi. & ibi Phi. frā.
col. i. ī tertio nota. Nico. milus ī ſuo repertorio, ī verbo
clericus col. 2. ver. clericus ſi pro debito, & Firm. ī ſuo
repertorio. in verbo clericus cōuenitur, col. i. ver. 23.
Incipit clericus pro debito, & Hypo. in ſua pra. cri. §.
attingā col. fin. in prin. num. 70. Limita quarto, niſi cle-
ricus doloſe feciſſet, vt nō eſſet ſoluēdo, qa tūc nō gau-
deret tali beneficio, qa dolus ipſius argueretur, vt di-
cūt Gem. & Phi. frā. ī. d. c. ſi clericos col. i. & Nico. mi
lus ī. d. verbo clericus col. 2. proxime allegato, & quæ
dicit Io. Fab. ī. d. §. fin. col. i. Inſtit. de actio. talis enī cle
ricus propter eius dolū nō haberet beneficiū. d. c. odoar
257 dus. +. Limita quinto dictā cōcluſionē niſi eſſet cōſue-
tudo legitime preſcripta per decēniū, vt clericus poſſet
carcerari, vt tenet Nico. milus ī. d. reperto. ī verbo cle
258 ricus, allegat. ita tenet Matthe. ī. d. c. odoardus. + Limi
ta ſexto, niſi clericus volūtarie manet ī carceribus, par-
cēs pudori ſuo, ne dicatur fractor ſue promiſſionis, per
ea quæ dicit Io. And. ī. d. c. ex reſcripto ī fine de iure
259 iura. + Limita ſeptimo, niſi clericus cōueniatur ex de
licto, qa poteſt capi. & detineri ī vinculis. c. dilectis &
ibi Decius, & alij de app. & d. c. ſi clericos de ſē. exco.
ī. vi. Immo tali caſu pōt ēt torq̄ri, vt dicit Deci. ī. d. c. di-
lectis. Idē ē, ſi clericus cōueniatur ex maleficio, vel qua
ſi, vt tenet Abb. ī. d. c. odoardus de ſolu. & ſētit ibi glo.
dū dicit dignū ē enī vt male meriti egeſtate laborēt, be
neſaciūt dicta per Iaſo. ī. §. fin. ī quarta fallētia Inſti. de
actio. ſed hāc limitationē reſtrīgit. d. Vicē. hercu. ī. l. mi
les col. fi. ff. de re iudi. vt procedat quādo clericus cōue
nitur criminaliter ex maleficio, vel quaſi, & ſic ad vīdi
ctā, & penā applicādā fiſco, ſi enī ciuiliter cōuenire-
tur, haberet illud priuilegiū, ne cōueniatur vltra q̄ face
re poſſit, ut ibi per cū. Et an, & quādo liceat capere cle
ricū malefactorē, & an debeat prius cōſtare de delicto,
& an debeat fideiuſſoribus relaxari, vide tex. gloſ. &
docto. ī. d. c. clericos de ſē. excō. ī. vi. & Fran. are. ī. c. cū
nō ab homine col. 3. de iudi. & ibi. Fely. col. 2. & Deciū
260 col. 3. cū cōcor. ibi. + Vigeſimū ſeptimū priuilegiū eſt
qa breuiariū nō eſt auferēdū clerico, pro executione iu
dicati. ſicut nec militibus arm. nec ſcholaribus libri, ſecū
dū Bal. ī rub. C. qui bo. ced. po. facit gloſ. ī. l. nepos. pro-
culo in verbo dignitate. ff. de verb. ſig. & Iaſo. i. §. item
ſeruiana col. x. Inſti. de acti. & Ang. are. in. §. fi. col. an
tepen. Inſti. de acti. facit glo. in. l. ſtipendia. C. de exce.
rei iudi. q̄ dicit, φ ſicut ſtipendia militū nō ſunt capien-
da pro executione ſententie, ita nec ſtipendia, & pre-
bende clericorū, niſi in ſubſidiū, quādo alia bona nō ha-
261 beret, vt tenet glo. fi. in. d. l. ſtipendia. + Vigeſimū octa
uum ſpeciale priuilegiū eſt qa licet teſtis vacillans poſ
ſit torqueri. l. ex libero et ibi doct. ff. de q̄ſtio. tamen hoc
fallit in clerico vacillante q nō torquetur, ſecundū Bal.
in. l. preſbyteri in. i. col. in nota. C. de Epi. & cleri. ſequi
tur Firm. in rep. in verbo teſtes interrogantur ver. 74.
teſtis vacillans, & Hypo. in. d. l. ex libero in prin. col. i.
allegat Bar. ibi, licet talis clericus poſſit de falſo puniri,
262 vt ibi p eum. + Vigeſimū nonū ſpeciale eſt, qa licet cō
tra clericū, cōtra quem proceditur de delicto, extarent
indicia q̄cūq; ſufficientia ad torturā, tamen ipſe clericus
torq̄ri nō poterit, niſi alias ſit infamis, ita dixit Abb. anti
quus ī. c. grauis de depoſi. & ibi ſequitur eū Pau. de le-
aza & Io. de ana. in. c. i. col. 5. de cleri. percu. Abb. ī. c.
cum in contēplatione de reg. iur. Fely. in. c. veniens col.
2. de teſti. Hypo. in ſua pract. cri. §. nunc videndū col.
xi. ver. ſcias & §. expedita col. 7. num. 40. & in rub. de
fideiu. col. 58. num. 126. cum cōcor. in. d. locis faciunt
quæ in ſimili dicit And. de yſer. in conſti. regni ſi dāna
clādeſtina col. 2. vbi dicit, Q d̄ cōtra inq̄ſitum debet ēt
conſtare de leuitate vite, & vilitate, vt ibi p eum, facit
263 c. regni tormenta. + Trigeſimū ſpeciale eſt, qa mutilati
membris, & corpore viciati, non poſſunt in cā crimina
li teſtificari contra clericū criminaliter accuſatū, quia
in cā criminali cōtra clericū, tales teſtes req̄runtur, qua
les ad ſacerdotiū eligi dn̄t, vt in. c. ipſi apoſtoli, & in. c.
ſeq. 2. q. 7. & c. fi. de teſti. ſed corpore viciati, q habent
magnā deformitatē, repelliūtur, & promoueri nō pn̄t. c.
expoſuiſti de corp. vicia. & habetur p doct. ī. c. i. et. c. fi.
eo. tit. ergo admitti nō dn̄t, ita no. dixit Abb. antiq. ī. c. i.
de exce. & ibi Fely. & d. Pariſi. col. 5. & 6. q dicit eſſe
eūdem intellectū, & ſequitur Hyp. in ſua pra. §. nunc vi
dēdū col. xi. ver. itē teneas, Q d̄ ītelligitur de manifeſta
macula corporali, vt dicit Par. in. d. c. i. col. 6. de excep.
& hoc procedit contra clericum criminaliter accuſatū,
ſecus ſi opponeretur contra clericum in modum excep
tionis. quia non requiruntur huiuſmodi qualitates vt
per Pariſi. & alios in. d. c. i. col. 5. cum ſeq. de excep.

264 ✝ Trigeſimum primum ſpeciale eſt, quia quilibet poteſt eripere clericum a manibus ſamulie poteſtatis ſecularis & non tenetur ad penã, vt per Fely. in. c. i. in fi. de offi. deleg. & Guido. Pape in queſti. parla. delfi. queſti. 73. in fi. & vide gloſſ. in. c. non inferẽda in fi. 23. q. 4. Quod intellige, niſi talis clericus de mandato ſui prelati fuiſſet a ſeculari poteſtate captus iuxta. c. vt famę. §. fi. de ſen.
265 exc. ✝ Trigeſimum ſecundum ſpeciale eſt, quia licet filij propter crimen leſe maieſtatis cõmiſſum per patrem puniatur, & patiantur penas, vt late in. l. quiſquis et ibi doct. C. ad leg. iul. maieſt. tamen hoc non habet locum in filio clerico. gloſ. in. c. ſatis peruerſũ 56. diſtin. de quo vide p Archy. d. Prepo. & alios ĩ. c. ſiqs. 6. q. i. & Hip.
266 in rub. ff. de fideiu. col. 60. ✝ Trigeſimum tertium ſpeciale eſt, nam filius ĩ poteſtate ſi committat vnam ex cauſis ingratitudinis cõtentis in. §. aliud quoq; in auten. vt eum de app. cogno. & per glo. in c. quintaualis de iure iurã. poſſit exheredari a patre. tamen ſi talis filius poſt cõmiſſam eam ingratitudinis, ſit effectus clericus. nõ poterit exheredari a patre. c. nõ liceat. 19. q. vltima, & ibi docto. glo. in. l. fi. in verbo quaſi ingratũ. C. de Epi. & cleri. & in autcu. de mona. in prin. & Hypo. in rub. ff. de fideiu. col. 58. ſed cogita qa predicta loquuntur in ingrediente monaſteriũ, & ſic fauore religionis, vt dicit Fely. in. c. rodulfus col. 4. de reſcri. & nullus loquitur ĩ clerico niſi. d. Hypo. tamen bonũ eſt habere auctoritatẽ
267 Hypo. ✝ Trigeſimũ quartũ ſpeciale eſt, qa per ordinationẽ ad clericatũ tollitur precedens infamia, vt per Fely. & alios in. c. cũ te col. 5. extra de re iudi. & Hyp.
268 in. d. rub. ff. de fideiu. col. 61. ✝ Trigeſimũ quintũ ſpeciale eſt. qa ſtatuta laicorum non ligãt clericos, de quo tamen late p doct. in. c. eccleſia Sanctę Marię de cõſt. & Hypo. in rub. de fideiu. col. 59. & Alex. conſi. 209. cũ ſeq. 2. vol. An autẽ ſtatutũ, q ſi clerici aliquid nõ faciant teneantur eius conſanguinei. valeat nec ne, vide Bar. in. l. i. ff. de his quę pen. no. & ibi. Alex. in add. vbi etiam tangitur de ſtatuto. q coloni clericorũ teneãtur,
269 vide ibi cũ concor. ibi. ✝ Trigeſimum ſextum ſpeciale eſt. q ſi pater emit libros filio ſtudenti, & ſibi tradidit ſi non eſt factus doctor ante mortem patris, tenetur illos conferre fratribus poſt mortẽ patris, tamen ſecus eſt, in filio clerico ſtudente, ẽt ſi ſolũ habet primã tonſurã, qa no tenetur illos cõferre cũ fratribus, ita Alb. de ro. in. l. ſi donatione in vltima col. C. de colla. Iaſo. in. l. filię licet
270 col. 2. C. de colla. Hypo. in rub. ff. de fid. col. 62. ✝ Trigeſimũ ſeptimũ ſpeciale eſt qa ſacerdos dicitur eẽ in dignitate, & dicitur dignior quolibet principe. c. ſolitę de maio. et obe. ẽ & dignior laico. c. cũ ad ver. 96. diſti. & ẽ maior quacũq; dignitate laicali. vt late p Hyp. in rub. ff. de fideiu. col. 67. hodie vero pp multitudinẽ clerico-
271 rũ, & eorũ illitteraturã ſunt effecti contẽptibiles. ✝ Et dixit Anto. de butr. licet nimis immodeſte in. c. ij. de treg. & pa. & not. ex illo tex. Quod clerici veniunt appellatione aſinorũ, vt ẽt refert Iaſo. in. l. generaliter col. fi. ff. de in ius voc. an. & hoc pp multitudinẽ, & illitteraturã. Et pp a I . mona. & Card. in. c. cum ex eo. de electio. lib. v. . . q. eccleſia Romana indiget viris litteratis, & non aſinis ferratis. de quo ẽt p Fely. ĩ. c. ſi quãdo col. 4. in fi. de reſcri. & ſeqtur Matth. de affl. in plu. cõſt. qõne 26. in fi. & in conſti. cordi in primo nota. col. 2. & Io. mona. in. c. fi. col. fi. & ibi Phi. probus in addi. nu. 14. de verb. ſig. in. vi. & in. c. delictum de reg. iur. in. vi. Et ex hoc dixit Io. And. in. c. fi. de verb. ſig. in. vi. quẽ ſeqtur ibi Gem. ĩ 3. col. Quod ſi ẽ cõceſſum priuilegiũ alicui conferendi beneficia, nõ intelligitur de nepotulis aſinis de-
272 ferratis. ✝ Et ex hoc ẽt dixit Fely. ĩ. c. querelã col. 3. de iure iura. q illitteratus eſt magis exoſus canoni, q̃ homicida, & collatio facta illitterato eſt ſtatim nulla, vt ibi p eum, q dicit de hoc nunq̃ obliuiſcaris. Et ideo ſumma ope. niti dẽnt, qui deſiderãt ad ſacerdotium promoueri, ſcientiã addiſcere, ne pro defectu ſcientię repellãtur, vt in. c. niſi cũ pridẽ. §. pro defectu de rẽnunci. nec dẽnt ſe viliſſimis, & miſerijs dedicare. quia ſacerdotes dicuntur patres regum, & principũ, vt ĩ. c. quis dubitet 96. diſtin. Et propterea Fely. ĩ rub. de maio. et obe. col. 4. inuehitur cõtra illos miſeros ſacerdotes, qui hodie faciunt ſe familiares cappellanos & caſtaldos. Et quod deterius eſt, pleruuq; lenones potentum laicorum, extimãt eſſe ſibi ad unum gradum glorię, imperare & cõculare ĩ viliſſimis obſequijs, illos quibus data ẽ poteſtas ligandi et ſoluendi, quaſi hẽntes clauigerum in famulũ, ac vile mãcipium, & hẽtur ẽt in tra. Io. de terra rubea contra rebelles, in tertio tract. in 5 artic. col. 10. in add. Et ad pdicta nõ ĩcongrue adducuntur. q̃ dicit Io. And. ĩ. c. graue col. i. de preb. vbi dicit, Quod cum quidã canonici nõ poſſent cõcordare de canonicis creandis, conuenerunt in hoc, ut quilibet canonicus crearet vnum nepotẽ, vel cõſanguineũ, dummõ nobilẽ, & tales erant perſecutores eccleſię, & indigni, vnde quidã Romanus illius eccleſię canonicus nominauit aſinũ canonię, dicẽs illũ alũs pferẽdũ qa ſemper prouocauerat vtilitatẽ eccleſię, & abſtinuerat a dano, quod alij nõ fecerãt. & refert ẽt Io. And. vbi ſupra, beatũ Bernardũ dicere, Quod ĩterdum Epiſcopus cõmittit nepotulo duo milia animarũ, cui nõ comitteret duo piſa. Et tenet Hoſti. in ſum. extra de ſymo. §. qualiter col. 6. ĩ fi. Et ideo cõcludit Io. And. vbi ſupra, q tales q pficiuntur eccleſijs, dẽnt habere ſcientiã, prudentiã, et experientiã, tã ſpiritualium,
273 q̃ tẽporalium. 39. diſtin. c. Petrus. ✝ Trigeſimum octauum ſpeciale ẽ, q clericis nõ dẽt ſolẽnis penitẽtia ĩponi. 50. diſtin. c. cõfirmãdum & 28. diſtin. c. presbiter vbi
274 glo. fi. ✝ Trigeſimum nonũ ſpeciale ẽ, quia licet de iure ciuili extraneus nõ teneatur extraneo oppreſſo auxiliũ pſtare, ita, q nõ pſtãdo veniat puniẽdus ſecundũ Bal. in. l. quicunq;. C. de ſer. fugi. & Matth. de affli. in cõſti. regni qcunq; mulierẽ, in rub. tamẽ qlibet dẽt ſuccurrere ad adiuuãdũ clericum, q violentiã patitur, ſaltẽ clamãdo. c. quãte & ibi glo. de ſen. exco. quod hodie nõ ſolũ procedit in clericis vi oppreſſis, ſed ẽt in laicis, quia ẽt laicis vi oppreſſis eſt auxiliãdum, ſaltẽ clamãdo pro repellenda ĩiuria vt dicunt And. de yſer. & Matth. de affl. ĩd. cõſt. qcunq; mulierẽ ĩ fi. qa delinqntibus fauere videtur, qui cum põt manifeſto facinori deſinit obuiare d. c. quante cum concor. ibi per glo. de ſenten. excommu. quia ſecundum theologos, Chriſtianus debet Chriſtiano quantumcunq; peccatori auxilium exhibere, qa

datũ eſt pceptũ diuinũ, diliges proximũ tuũ ſicut te ip
ſum, de quo latius p beatũ Tho.in tertio ſen.diſtin.36.
arti.vl.& p Matth.de affli.in rub. [illegible]. quicunq; mu
lierẽ, & per Fely.& alios in.c.i.de off.deleg. ✝ Qua
175 drageſimũ ſpeciale ẽ, ꝙ clerici litigãtes de bonis eccle
ſie, debent prius audiri, & prius eorum cauſe expediri,
vt in conſti.regni iuſti cultores, & ibi Matth. maxime
in.2.col.& ibi ẽt ponit qd pro rebus proprijs ipſorum
clericorum, & tenet ꝙ non gaudent hoc priuilegio vt
ibi p eum. ✝ Quadrageſimum primũ ſpeciale ẽ, ꝙ cle
176 rici pro rebus eccleſie habẽt priuilegiũ eligẽdi forum,
vt late p And. & Matth.de affl.ĩ cõſt.regni ſtatuimus
la.ij.col.4.iſtud tamẽ priuilegium clerici habent ſolum
pro cõtrahẽtibus cõcernentibus res eccleſie, nõ autẽ pro
bonis proprijs ipſorum clericorũ, vt tenet And.d. yſer.
& Matth de afflic.ĩ.d.conſt.ſtatuimus la.ij.col.6.ver.
4.quero, & in conſti.iuſti cultores col.2.& vide Ritũ
Magne Curie Vicarie num.1 [illegible] 5.in ordine meo, q in
cipit itẽ clerici de rebus. ✝ Quadrageſimũ ſecundum
177 ſpeciale eſt, ꝙ clerici non poſſunt torqueri p laicũ, ſed
p clericũ, vt tenet glo.in.c.fi.35.diſti. & ibi hoc tenet
d.Prepo.qui dicit eſſe bene notãdum, pp officiales qui
quandoq; torquent clericos p laicos, ſed male faciunt,
quia excõicem incurrunt, vt voluit glo.45.diſtin.ĩ ſum.
& Prep.vbi ſ, de qua materia habetur ĩ.c.vt fame de
ſen.exco.& .24.q.5.c.i.Intellige pdicta, niſi neceſſitas
aliud ſuadeat, vel conſuetudo pmittat, vt dicit. d. Pre
po.in.d.c.fi.35.diſtin.Et ibi ẽt ponit, an & quãdo cleri
ci poſſint ſubijci corporali ſupplicio. Nunquid aũt cle
ricus habeat priuilegiũ in ſuis bonis proprijs vt nõ cur
rat pſcriptio niſi quadraginta annorũ ſicut in bonis ec
cleſie, iuxta autẽticã quas actiones.C.de ſacroſan.eccl.
Saly.ibi & Iaſ.in fi.tenent ꝙ clericus non gaudet tali
priuilegio in rebus proprijs vt ibi p eos. Et generaliter
178 d priuilegijs clericorũ, et eccleſiarũ, uide multa p Inn.
Io.And.& alios ĩ.c.nouerit de ſen.exc.p Io.And.Ge
mi.& Phi.fran.in.c.i.§.in ceteris de cler.coniu.in.vi.p
Card.in clem.i.col.5.de vit.& ho.cler.p Sil.in ſum. in
ver.clericus el.i.in quinta queſt.& in ver. immunitas
el.i.p Imo.ĩ cle.fi.de ĩmu.eccl.Fir.ĩ rep.ĩ ver.clerico
rũ priuilegia cũ ſeq. ✝ Et ꝙ dicta ſunt ſupra, ĩtellige,
179 niſi eſſet cõſuetudo legitime pſcripta.p quã eſſet indu
ctũ, vt iudex ſecularis poſſet punire clericos in minori
bus cõſtitutos delinquẽtes, q̃a tũc talis cõſuetudo tribue
ret iuriſdictionẽ, ita ſing.dixit Inn.in.c.i.de apoſta.& ĩ
c.nouit de iudi.refert, & ſeqtur Bal.in ſuo repto.in ver
bo conſuetudo, verſ.conſuetudo põt auferre, & Hypo.ĩ
ſuis ſing.690.Incipiente magni valoris, qd dicunt eẽ
ppetuo notandũ, ſed Hoſti.in.d.c.i.de apo. intelligebat
procedere, qñ conſuetudo faueret eccleſiaſtico foro, pu
ta vt bigamus ſit de foro eccleſie, et gaudeat priuilegio
in pſona & in bonis, ſecus ſi eſſet contra, q̃a conſuetudo
non põt tollere priuilegiũ clericale, vt ibi p Hoſti. &
Alex.cõſ.149.ĩ cã ĩqſitionis col.ij.6.vol.ſed opi.Ho
ſti.reprobatur et bene p Io.And.ĩ.d.c.i.col.fi.de apo
ſta.et ideo teneas dictũ Inn.& ſequaciũ, et iſtã partẽ te
nuit ẽt Pet.bell.ĩ ſpe.prin.in tit de propoſitione graua
180 minũ.§.videndũ col.4.cũ ſeq.vbi late diſputat. ✝ Se
cundo intellige, niſi clericus eſſet artifex, alicuius artis,
quia rõne illius artis poterit conueniri corã iudice laico
ipſius artis, vt dicit Bal.in addi.ſpe.ĩ titu.de reo col.2.
ver.itẽ ſcolaris clericus & Hyp.ſing.694.Incipiente
apud oẽs ſanos, vbi ẽt refert alias limitationes, in q̃bus
clericus poteſt conueniri corã iudice laico, vide ibi, &
latius Maria.ſocci.in.c.ſi q̃s clericus col.2.cũ ſeq.de fo
ro cõpe.Et ad predicta faciunt q̃ dicit Abb.antiquus in
c.ex litteris de vita & ho.cler.vbi dicit, ꝙ clerici nego
ciatores tenentur ſeruare ſtatuta laicorũ loci in quo ne
gociantur, refert & ſequitur Alber.bru.in tra.de con
ſtitu.decre.ſtatu.& c.in verbo clericus col.2.verſi.cle
181 rici negociatores in tertio vol. ✝ Tertio intellige predi
cta, niſi tales clerici in minoribus conſtituti, nõ incedãt
in habitu & tonſura clericali, q̃a tunc nõ gauderent pri
uilegio clericali, p iſtã extrauag. clem. Quinimmo ẽt
de iure cõi, clericus in minoribus cõſtitutus ſi conuerſe
tur vt laicus, et relicto habitu clericali, ĩmiſceat ſe enor
mitatibus, & exerceat actum oĩno cõtrariũ clericatui,
vt q̃a duxit corruptã ĩ vxorẽ, vel eſt effectus miles, et
exercet arma, & ſeua, tunc abſq; alia monitione amitte
ret priuilegiũ, ſecus ſi duxiſſet virginẽ, vel eẽt effectus
miles, & non exerceret ſeua, vel eſſet negotiator, quia
tunc de iure cõmuni requiritur trina monitio, vt in totũ
amitteret priuilegium, vt per Inno. Io. And. Abb. &
alios in.c.i.de apoſta.de quo ẽt per Alex.in conſ.8. vi
detur ſuper primo, col. penul. primo vol. & conſi.58.
quia ſepiſſime.4.vol.& Pet.bellug.in ſpe.prin.in titu.
de propoſitione grauami.§.dubitatur verſi. imprimis,
tales enim clerici ter moniti a ſuo prelato, ſi ſunt effecti
incorrigibiles, amittunt priuilegiũ, text.canonis ſi quis
ſuadente, q̃ ſori, vt tenẽt Io.And.Anto.de but. & cõi
ter doct.in.c.contingit lo.ij.de ſen.exco.Et dicit Hoſti.
in.c.perpendimus, de ſen.exco.ponendo not. intellectũ
ad illum tex.ꝙ dimittentes habitũ ex malitia, & iniqui
tate, & contra Deũ, & honeſtatẽ cleri, enormitatibus ſe
immiſcentes, ſi in [illegible] deprehendantur. ipſo facto pri
uilegio clericali [illegible] priuati, vt ibi per eũ, allegat.c. ex
parte el.ij.de priuil.de quo vide per alios in.d.c.perpen
dimus, & hodie intellectus Hoſt.concor.cũ iſta extra
uag. Addi. Et ad materiã vide Cepo.conſi. xi col.3.
cũ alijs ſeq.in ſexta q̃ne, vbi dicit, ꝙ ſi aliquis cõmiſit
delictũ anteq̃ eſſet effectus clericus non facit amittere
pũilegiũ clericale, niſi eẽt priuilegiũ clericatus ĩpetra
tũ ĩ fraudẽ, ad euitãdũ pẽã illius delicti, et iura q̃ volũt
ꝙ cõmittẽtes delictũ poſſit pdere priuilegiũ clericale
ĩtelligũtur qñ deliqt poſtq̃ fuit clericus, ut patet in.c.ex
parte lo.3.d priuil.ibi aſſumũtur etc.cũ alijs iuribus ibi
p eũ allegatis, q̃a ẽt poſt delictũ, põt effici clericus.c.cũ
illi de ſen.exco.& p talẽ clericatũ [illegible] prime tonſure con
fertur ordo clericalis, & caracter.c.cũ cõtingat de eta.
et qual.et ibi ẽt põit, qñ dicatur delictũ enorme ut ibi nu.
24.cũ ſeq.et ĩ.d.cõſ.multa ponit ad materia. Et ã requira
tur monicio. Et ã tacite priuilegio clericali renũciaſſe
videatur ſi pmiſit p iudicẽ ſecularẽ cõdemnari.& alia
multa vide ĩ.d.cõſ.Sed qd ſi clericus de prĩa tõſura ali
quẽ mutilauit uel occidit, vtrũ ex hoc pdat pũilegiũ cle
ricale Io.de Imo.ĩ c.fi.col.4.de vi.et ho.cle.dicit ver.

bum videtur, q ex quo eſt factus irregularis clem. ſi furioſus de homi. perdit priuilegium clericale. c. i. & .c. ex parte cl. in. de priuile. & ſequitur Matthe. de affli. in conſti. regni apoſtatantes col. 4. in fi. ſed iſtud mihi non videtur verum, quia clericus etiam ſi committat homicidium punitur a iudice eccleſiaſtico, niſi fuerit effectus incorrigibilis, vel facta degradatione fuerit traditus curie ſeculari, tex. eſt in. c. cum non ab homine & ibi. doct. de iudi. & in. c. degradatio in fi. de pen. in vi. & ibi gloſſ. Io. and. Gemi. Phi. fran. & alii, & Sil. in ſu. in verbo eccleſia cl. i. col. 5. uer. quartu qa irregularis nõ amittit priuilegiũ vt in locis proxime allegatis. hoc tamẽ intellige. ſi talis clericus tepore comiſſi delicti incedebat in habitu & tonſura, vt in iſta extrauag. & dicũt doct. in c. i. de epo. & Alex. in. d. conſilio .8 primo vol. & co. 58. 4. vol & docto. in. d. c. perpendimus de ſen. ex
283 co. Sed an clericus de prima tõſura exercens chirurgiam, perdat ipſo iure clericatum, dic q non, niſi per ſententiam vt not. Card. flo. in .c. ſententia in pen. queſt. ne cleri. vel mo. & Inno i. c. tua. de homi. & Matth. de
284 affli. in conſt. regni apoſtatates i fi. col. 4. Sed an clericus in minoribus coniugatus gaudeat priuilegio, videtur q nõ, vt eſt ritus Magnæ curiæ Vicariæ qui icipit Itẽ q ſi aliquis citatus, ſub rub. clericus coniugatus non admittitur ad priuilegium, numero. 148. in ordine meo ſecũdũ prima impreſſionẽ, vbi diſponitur, q ſi aliqs citatus compareat, & dicat ſe clericũ coniugatũ, & qd gaudeat priuilegio clericali, huiuſmodi priuilegiũ p ipſam curiam non admittitur, ſed contra eũ tanq contra laicũ proceditur, vt ibi dicitur, ſed in contrariũ eſt veritas. Et eſt ſciendum q de iure antiquo erat regula affirmatiua pro clericis coniugatis, qa gaudebant priuilegio fori, debebant tamen portare tonſurã. 23. diſtin. c. de eccleſiaſtica. 32. diſtin. c. ſiquis vero, & in auten. quo opor. Epi. §. ſemel. 20. c. 7. c. eos, alias erant priuandi & denudandi omni priuilegio clericali. 84. diſtin. c. ſiquis. & quod not. in. c. Ioannes de cleri. coniu. & Inn. in. c. clericum de vita, & ho. cleri. & qui allegabat ſalientiam debebat probare, vt dicit glo. in. l. filium quẽ habentem. C.
285 fam. herci. Hodie vero eſt regula contra clericos cõiugatos, [illegible] portant habitum, & tonſuram, non gaudent [illegible], & quando portent habitum [illegible] in duobus tantum gaudent priuilegio [illegible] ſiquis ſuadente. 17. q. [illegible] excommunicatus, & priuilegio fori quo ad [illegible] criminaliter, vel ciuiliter intentatũ, in ceteris autem non gaudet priuilegio. & hoc ſi vnicam [illegible] virginem accepit in uxorem, probantur omnia in. c. vnico de cleri. coniu. in. vi. & ibi per omnes docto. [illegible] Gemi. & alii in. §. in ceteris, & Alex. conſi. 8. [illegible] ſuper primo. i. vol. & conſi. 149. 6. vol. & [illegible] bellu. in ſpe. prin. in titu. de propoſi. grana. §. videa[illegible] .d. Prepo. in. c. quia tua. 12. q. i. vbi dicit, q clerici coniugati, vt gaudeant priuilegio, tenentur viuere clericaliter, & incedere in habitu, & tonſura, & requiruntur [illegible] duo copulatiue, ſcilicet vt deferat tõſurã, & [illegible] alias vnum nõ ſufficit vt dicit Card. flo. in repe. c. ppendimus de ſen. exco. in vltima oppo. ante q̃ſtiões.

& Phi. fran. in. d. c. i. in prin. de cleri. coniu. in. vi. & ẽt neceſſe, vt vnicã tãtũ, & virginẽ duxerit i vxorẽ, qa ſi ſecũdã duxiſſet vxorẽ, vel viduã, vel ab alio corruptam nõ gauderet priuilegio, p id qd not. i. c. a. de biga. in. vi. & p doct. in. d. c. vnico. de cle. coniu. in. vi. qd vltimum intellige. ſi matrimonium fuit canonice contractum ſecus ſi cõtra canones, vt qa obſtabat aliqd canonicũ impedimẽtũ, p qd i pediebatur matrimoniũ iã cõtractũ, vt dicit Io. And. in. c. Ioannes de cleri. coniu. & in. c. ij. de biga. & Matth. de affli. in coſt. regni apoſtatãtes col. 4. ibi ſed iuſta hoc quero. Cõfirmãtur pdicta, qa nullus clericus, ẽt ſi nõ ſit in ſacris, ſed ſolũ primã hẽat tõſurã, nõ põt diſtringi, vel cõdẽnari a iudice laico, alias iudex, laicus cenſura eccleſiaſtica plectendus eẽt. c. ij. de foro cõpe. c. cũ nõ ab homine de iudi. xi. q. i. c. clericũ, & i cõſt. Federici, q̃ incipit, nos Federicus in titu. de ſtatu. & cõſue. cõtra lib. eccle. poſt librũ feudorũ, & in auten. ſtatuimus. C. de Epi. & cleri. & Maria. ſocci. in. c. ſi qs clericus col. 2. ver. quarta declaratio, de foro cõpe. & Prepo. in. c. nullus. xi. q. i. vbi dicit, q priuilegio clericorũ rõne fori gaudet clericus prime tõſure, et cõiugatus, vt ibi p eũ. quia appellatione clericorũ cõprehẽduntur ẽt clerici prime tõſure, ẽt quo ad forũ, & gaudent priuilegio
286 C. epo. cõſi. xi. nu. 15. cũ cocor. ibi. Et dicit Anto. de butri. in. d. c. ij. de foro cõpe. p illũ tex. generaliter loquẽtẽ in oĩ clerico, q ſi iudex laicus diſtringeret, vel cõdẽnaret clericũ cõiugatũ, in criminibus, in qbus a iudice laico diſtringi, vel cõdẽnari nõ põt, incurrit excõicationẽ. & cẽſurã, & ſeqtur Alex. in. d. conſi. 149. in cã inqſitionis, col. 2. vi. vol. Et ſic cõcluditur, q clericus coniugatus q accepit vnicã, & virginẽ in vxorẽ, & incedit in habitu & tõſura, gaudet priuilegio, in illis duobus caſibus, vt. d. c. i. de cleri. coniu. in. vi. Addi. Et tenet Tho. gra. deci. 10. Et dicit ita fuiſſe in cõſilio deciſum, & hodie ẽt eſt ſtatutũ i cõcilio Tridẽtino. 23. ſexione. c. 6. vbi dicit q in clericis cõiugatis ſeruatur cõſtitutio Bonifacij 9. q̃ incipit Clerici q cũ vnica. dum mõ hi clerici alicuius eccleſie ſeruicio. vel miniſterio ab Epo deputati, ei dẽ eccleſie ſeruiãt, vel miniſtrent, & clericali habitu, & tonſura vtãtur, nemini quo ad hoc priuilegio, vel cõſuetudine, ẽt immemorabili, ſuffragante. Et aduerte qa talis clericus cõingatus. ipſe dẽt probare. q vnicã tãtũ, & virginẽ accepit, & q incedit in habitu & tonſura, vt gaudeat priuilegio. Nec obſtat ritus Magnæ curiæ Vicariæ i contrariũ allegatus, qa multis modis põt reſpondere. Primo qa dictus Ritus tãq editus a principe ſeculari diſponẽs ſup eccleſiaſticas pſonas nõ valet, qa lex aſſumit vires a poteſtate condẽtis legẽ. l. fi. ff. de iuri. q. iudi. c. a nobis de ſen. exco. ſed Rex non hẽt poteſtatẽ ſuper clericos. c. cũ ad verũ, et. c. ſi Imperator. 96. diſtin. facit. c. eccleſia ſanctæ Mariæ de cõſti. & i auten. caſſa. C. de ſacro. ſan. eccl. Ite lex principis preiudicialis eccleſias non ligat, niſi expreſſe approbetur per Papam, vt eſt communis theorica docto. in. c. fin. de ſolu. & Abb. in. d. c. eccleſia Sanctæ Mariæ col. 4. ver. vnu, & quæ dicit Alex. conſilio. 353. ponderatis his col. pen. ver. benefacit. 2. vol Secundo reſpondeo, q ille ritus eſt correctus per regiam pragmaticam regis Fer

dinandi,quæ incipit Ferdinandus, &c.Magnifico viro
Bariſic ſub rub.qđ clerici coniugati : &c.vbi probatur,
quod clerici coniugati gaudent priuilegio fori in crimi
nalibus, & etiam priuilegio canonis ſiquis ſuadẽte.17.
q.4.& illa prag.concordat cũ.d.c.unico de cleri.cõiu.
in vi.& Tho.gra. deci.10.Tertio mõ reſpõderi põt, ꝙ
ille ritus ĩtelligitur de clericis cõiugatis,q nõ ĩcedunt ĩ
habitu,& tõſura,& iſte intellectus ẽ bonus vt iura iuri
bus cõcordẽtur,& euitetur legũ correctio.l.pcipimus.
C.de app.Quarto põt reſpõderi, vt ĩtelligatur ille ritus
de aliis priuilegiis pter illa duo.ſ.canonis,& fori in cri
minalibus.& ſic cõcordaret cũ.d.c.vnico.de cleri.con.
in vi.& vna lex.diſtinguitur, & limitatur per aliam,
vt probat tex.iuncta gloſſ.in.l.ſciendum.ff. qui ſatiſd.
cog.& ad predictam queſtionem vide etiam Barto.ce
po.conſi.x.incipiente non putet,& conſi.xi.caſus talis
287 eſt Aloiſius.. + Aduerte tamen, ꝙ ſi clericus coniu-
gatus ſit captus a iudice ſeculari, & deceptus propter
aliquod crimen,& alleget ſe clericum,& doceat de cle
ricatu per literas ordinatoris,& petat ſe remitti ad iudi
cem eccleſiaſticum, non eſt ſtatim remittendus,niſi do
ceat ſe contraſiſſe cum vnica. & virgine, & portaſſe
habitum, & tonſuram clericales, iuxta ea quæ haben
tur, & no.in.d.c.vnico, de cle.coniu.in.vi.& Corru.
in lib.practica,queſtio.c.31.verſi.ſ.ſed de his cogno-
ſcet iudex eccleſiaſticus, & non ſecularis, ar. eorum
quæ habentur in.c.ſi iudex de ſen.exco an.vi.ita tenet
Rota deciſio.202.Incipiente ſi clericus coniugatus,
ſub rubri.de cleri.coniu. & Gemi.& Phi fran.in.d.c.
vnico.§.i.de cleri.coniu.in.vi & Gemi.in.d.c.vnico.§.
fin.col.fin.vbi etiam tenet, ꝙ ſufficit ſi erat in poſſeſſi-
one clericatus, & Alex.con.8.col.fin.1.vol.& tenet
Pet.belluga in ſpe.princ.in titu.de propoſi.graua.§.vi
deamus col.3.vbi tenet, ꝙ ſi tempore deprehenſionis
deprehendatur in habitu, & tonſura gaudet priuilegio
fori in criminalibus.d.c.vnico de cler.coniu.in.vi.ſed
de dictis qualitatibus cognoſcet iudex eccleſiaſticus .d.
c.ſi iudex.§.fi.ſed interi iudex ſecularis detinebit illũ,
ſed proceſſus corã iudice ſeculari interim cõqeſcet, do-
nec eccleſiaſticus cognoſcet de dictis qualitatibus. Im
mo iudex eccleſiaſticus capta ſumaria ĩformatione,ꝙ ẽ
clericus,& ĩcedit in habitu,& tõſura,& ꝙ nõ habuit niſi
ſi vnicã, & virginẽ, põt inhibere iudici ſeculari ne in
cauſa procedat, ſed ſuperſedere debeat, donec fuerit
ordinarie cognitum, ſi debet gaudere priuilegio cle
ricali, quo ad forum nec nẽ, & iudex eccleſiaſticus qui
de hoc cognoſcet in iſto iudicio debet partem citare, ita
tenet.d.Alex.in.d.cõſi.8.1.vol.& con.149.6 vol.&
Pet.belluga vbi ſupra & Bart.cep.in.d.conſi.x.& xi.
Immo plus dixit Bal.in .l.ſi quia per calumniam.C.de
Epi.& cleri.ꝙ eo ipſo ꝙ coram iudice laico producitur
inſtrumentum, ſeu litera clericatus ſufficit, vt iudex
laicus debeat remictere cognitionem, ad Epiſcopum,ſi
gaudet priuilegio, nec ne, & interim debebit ĩ cauſa ſu
perſedere, vt ibi p eũ, & proceſſus aliter factus eſſet
nullus, vt dicit Alex.in.d.conſi.149.6.vol.& ad pre
dicta vide etiam Cy.& Iaco.butri.in.d.l.ſi qua per ca-
lumniam, & Io.And.in.d.c.ſi iudex de ſen.exco.l.vi.

Et predicta locum habent in clerico coniugato, ſed in
clerico in minoribus non cõiugato,ſi notorie cõſtat illũ
eſſe clericũ,vel de hoc eſt fama publica,vel talis eſt cõ
muniter pro clerico reputatus, ſtatim ẽ remittendus ad
eccleſiaſticũ, et ſi nõ eſſet clericus .d.c.ſi iudex.§.i. ſi
vero ante deprehenſionẽ vt laicus habebatur, tunc nõ
ſtatim remittitur, ſed cognitio ẽ iudicis eccleſiaſtici .d.
c.ſi iudex.§.fi.dũ tamen interim oĩs proceſſus p iudicẽ
laicũ conquieſcat, vt dicit Pet.belluga vbi ſupra, cum
concor.ſupra allegatis.Et ſimiliter, ſi talis clericus cõ-
iugatus eẽt in poxe iudicis eccleſiaſtici,vel ad eũ confu
giſſet, poterit iudex eccleſiaſticus inhibere iudici ſecu
lari,ne contra eũ procedat, donec fuerit cognitũ,ſi gau
det priuilegio fori nec ne,vt iuriſdictionẽ eccleſiaſticã
poſſit tueri, vt dicit Bart.cepo.in.d.conſi.x.Incipien-
te nõ putet , in prin.& p totũ. Aduertas tamen, ꝙ li-
cet vera ſit ſupradicta concluſio, ꝙ de ſupradictis qua
litatibus debeat iudex eccleſiaſticus cognoſcere, tã de
clerico coniugato, ꝙ non coniugato, quia probatio de
clericatu, eſt quid ſpirituale, & per ſuũ iudiciẽ dẽt co-
gnoſci, tã in facto, ꝙ in iure, vt dicit Bal.in.l.quociens.
C.de iudi.& Inn.& alii in.c.cũ ſit generale de foro cõ
pe.Poterit tamen iudex ſecularis ſummarie ſe informa
re,& cognoſcere, ad finẽ remictendi,ſi conſtat de qua
litatibus,vt tenet Archy.in.c. frequens.60. diſtin. &
Anto.de butri.in.c.tuã de ordi.cogni.& talis cognitio
non fit in modũ probationis, ſed inſtructionis,qa vera
probatio clericatus,non põt fieri,niſi corã Epo. vt dicit
Bal.in.d.l.ſi quis per calũniã,& Pet.belluga in.d.Spe.
prin.in titu.de propoſi.graua.§.videamus col.4.cum
288 concor.in.d.locis. + Eſt etiam diligenter aduertendũ,
qđ quando iudex ſecularis remittit clericũ ad eccleſia-
ſticũ iudicẽ, debet cũ vrbanitate, & honeſtate facere,
& nõ cũ ignominia, & verecũdia.alias inferret grauã-
men,& poſſet puniri, vt tenet Pet.bellu.in.d.§.videa
mus in fine,& benefaciũt ꝙ dicit Gemi in.c.ſi iudex in
289 fi.de ſen.exco in.vi. + Sed pone clericus cõiugatus in
cedẽs in habitu, & tõſura, q gaudet priuilegio clerica-
li,an pro debito pecuniario poſſit detineri,et carcerari,
de pſona,a iudice ſeculari,in caſibus in ꝗbus laici poſ-
ſunt carcerari, puta quãdo eẽt obligatus cũ iuramẽto,
vel cõtra eũ eſſet decuſatũ inſtrumentũ, ſecundum for
mã Ritus Magnæ curiæ Vicariæ, q incipit itẽ ſi qui de-
bitores, & iſta queſtio ſepius de facto contingit,& bre
uiter conclude, ꝙ in caſibus in quibus iudex laicus ha-
bet iuriſdictionẽ in clericos cõiugatos, iuxta terminos
d.c.i.de cler.con. in.vi.illud eſt verũ, quãdo exercitiũ
iuriſdictiõis reſpicit executionẽ,et diſtrictionẽ bonorũ,
dũmodo, ꝙ ipſorũ pſona non tãgatur,nec in ipſorũ pſo
nã animaduertatur,qa vbi,reqreretur aſtrictio pſona-
rũ,illã nõ põt facere iudex laicus, ſed iudex eccleſiaſti
cus, ſecundũ Abb.ĩ.c.ex parte de cleri.coniu.pro quo
facit qđ dicit Spe.in ti.de cõpe.iudi.adi.§.i.ver.ſed nũ
qd pmiſſa,rõ ẽ qa tex.in.d.c.i.de cleri.coniu.in.vi. re-
ſeruat iſtis clericis cõiugatis priuilegiũ canonis ſiqs ſu-
adẽte.17.q.4.eo.mõ quo prius illa iura hẽbãt,ſed p iu-
ra ãtiqua retineri nõ poterat talis clericus ſine pena ex
cõicationis.c.2.de foro compe.& ideo nec etiam hodie.

poterit retineri, quia ſi durat canonis priuilegium omnis violenta detentio facit incurrere in excõmunicationem, vt not. Inno. in c. nuper de ſen. exco. ũde ſecularis detinendo clericum coniugatum, gaudentem priuilegio clericali, incurreret excommunicationem d. c. ſi quis ſuadente, & poſſet puniri, quia committeret ſacrilegium. c. cum ſit generale de foro cõpe. & d. c. ſi quis ſuadente. & poſſet p iudicẽ eccleſiaſticũ carcerari. vt not. Inno. in c. vt famę de ſen. exc. & ſic iudex ſecularis male faceret, talẽ clericũ coniugatũ carcerando, & eũ grauaret, & qñ dẽret carcerari, dẽret ad eccleſiaſticũ iudicẽ remitti, & ita communiter tenent docto. vt tenet Pet. belluga in ſpe. princi. in titu. de propoſi. grana. col. 4. & tenet Imo. in d. c. ex parte. vbi dicit, q nullo caſu poterunt clerici cõiugati diſtringi perſonaliter per iudicem laicum, & Lapus allega. 118. Incipiente quęritur ne leuiter, & allegati. 41. & Barto. cepo. conſi. x. Incipiente non putet aliquis, cum ſequen. & late ſir mat. Phi. fran. in d. c. i. § & cum. col. i. de cler. coniu. in vi. vbi etiam ponit, an, & quando, clericus coniugatus pro cauſa pecuniaria poſſit conueniri vel condemnari

290 coram iudice ſeculari. An † autem quando clericus coniugatus detinetur a iudice ſeculari, vxor talis clerici poſſit conſtituere procuratorem ad agendum, & defẽdẽdũ pro ſuo marito detento, dicas q ſic, duabus rationibus. quia eſt coniuncta perſona quæ cum cautione de rato admittitur. l. maritus de procura. habetur per Alex. & alios in. l. exigẽdi. C. de procu. ac etiã quia talis mulier uidetur proſeq ſuã iniuria, ita ĩ ſpecie tenẽt domini de Rota deciſi. 203. Incipiente vxor predicti,

291 in tit. de cleri. con. † Et dicit Bal. in c. non nulli in fi. de reſcri. q coniuncta perſona poteſt conſtituere procuratorẽ pro coniuncto, quod dicit eſſe verum, quando eſt factus dominus litis per conteſtationem litis, & vide Bal. in l. ſi ſine. § qui patris. ff. rem ra. ha. vbi loquitur de patre, an poſſit conſtituere procuratorem tamq̃ legitimus adminiſtrator bonorum filii, de quo etiam per Bal. in l. i. C. de bo. mat. in i. oppo. col. i. & col. 2. & ib. an requiratur conſenſus filii. & Phi. fran. in c. i. § i. col. 2. de procu. in vi. ſimiliter etiã coniunctus poteſt appellare pro coniuncta perſona, cum cautione de rato, vt tenet And. de yſer. in conſti. regni appellationum tempora per tex. in l. i. ff. de app. recip. quod intellige dummodo infra tempus appellãdi principalis ratum habeat, vt dicit glo. in d. l. i. & tenet Ma. de afli. in d. cõſti. appellationum tempora, col. 9. verſi. an autem, de quo etiam per Phi. fran. in c. concertationi in tertio nota. de app. in vi. & Decius in c. ſi iuſtus col. 2. in tertio not. de app. vbi ponit, q ſubrogatum loco appellationis debet fieri

292 infra tempus infra quod poteſt appellari. Addi. † Et aduerte ad vnum q in caſibus in quibus clericus coniugatus gaudet priuilegio fori, nõ ſolũ ipſe ſed etiã eius vxor gaudet eodem priuilegio, quod conſequitur ex

293 perſona ſui mariti clerici, vt tenet Maria. ſocci. conſi. 12. quoniã col. 7. ver. & non ſolum pri. vol. † Quid autem ſi talis clericus dimiſit habitum, & tonſuram, & poſtea reaſſumpſit an gaudeat priuilegio, dicam infra in glo. in verbo habitum. Et ad materiam an clericus coniugatus retineat priuilegium, & quo ad quæ vltra ea quæ habetur in d. c. vn. de cleri. conin. in vi. vide Prepo. in c. interdixit. 32. diſtin. & in c. clericus xi. q. i. Et an verberans clericum coniugatum incurrat excommunicationem. Et an clericus coniugatus immiſcens ſe negotiis ſecularibus, gaudeat priuilegio, de omnibus vide Prepo. in c. ſi qui, & in c. quia tua 13. q. 2. Et in dictis locis ponit etiam, an poſſit de bonis eccleſie licite ſuſtentari, & beneficium obtinere, ſi clericaliter viuat. Et an trahens clericum coniugatum coram alio iudice puniatur, vide Prepo. in c. molta. xi. q. i. Et an poſſit clericus coniugatus per bigamum accuſari, Prepo. in c. ipſi apoſtoli. 2. q. 7. Et ſi talis clericus coniugatus decedat ab inteſtato, & ſine cognatis, an vxor pferatur eccleſie, vide Prepo. 12. q. 5.

294 c. quicunq. Addi. † An clerici Greci, ſeu Orientales qui habẽt vxores gaudeãt priuilegiis, & immunitatibus clericorũ reſpectu bonorũ, vt nõ teneantur ad datia, & gabellas, & collectas, vide Bal. conſi. 2. Incipiente orientalibus. 3. vol. vbi tenet q non gaudet priuilegio, & immunitate, & ſequitur Io. de arnuno de S. Angelo Fala

295 nelle in Epitoma. 33. Incipiente i. p. tribus. † Et an clerici i ſacris conſtituti & ab vxoribus propriis abſtinere dẽant, alias puniuntur, vide Prepo. in c. placuit. 32. diſti. Et bigami oĩ priuilegio ſunt exuti, & priuati, vt in c. vnico de biga. in vi. & ibi docto. & Spe. in titu. de cler.

296 coniu. in fi. † Qualiter aũt forinatur libellus cõtra tales clericos cõiugatos, q ſtatutis, & cõſuetudinibus ac talliis ſeu exactionibus laicorũ ſubiacere nolũt, vide Spe. ĩ titu.

297 de cleri. coniu. in prin. † Qui aũt clerici dicãtur clericaliter viuere, vt gaudeãt priuilegio, glo. i. c. regni Siciliæ ſtatuimus q clerici num. 96. ſub rub. q clerici clericaliter viuẽtes &c. dicit q ille dicitur clericaliter viuere, q oĩbus relictis Dei omnipotẽtis inhęrẽt miſteriis, ſed hoc eẽt nimis rigidũ, qa pauci clericaliter viuerent, ideo dicas, q illi dicũtur clericaliter viuere, q deferũt habitum & tonſuram, & eccleſiis ſaltẽ in feſtis officiis, & a negotiationibus ſecularibus, pſertim inhoneſtis, ſe abſtinẽt, & iſti gaudẽt priuilegio, vt dicit Spe. in tit. de cl. coniu. col. i. Et Guid. pape in q̃onibus delphi q. 53. Incipiente die quarta. Et cũ iſto dicto multũ ſe cõformat q̃dã pragmatica q̃ eſt ĩ regno Siciliæ vltra Farũ. p qua ſtatuitur, q clerici qui volunt gaudẽre priuilegio clericali, teneantur perſeuerare, & incedere cum clericali habitu, & ſacerdotali tonſura, ac diuinis officiis quibuslibet diebus dominicis & feſtiuis, horis conſuetis, cum ſuppellicio perſonaliter poſſunt eſſe, de qua pragmatica facit mentionem Anto. capi. dec. 161. in cauſa cruſcuni in fine.

298 Addi. † Et hodie eſt ſtatutum per Conſilium Tridentinum, q nullus clericus prime tonſure aut minorum ordinum ante decimum quartum annum beneficium obtinere poteſt, nec fori priuilegio gaudeat, niſi beneficium eccleſiaſticum habeat, aut clericalem habitum, & tonſuram deferens alicui eccleſie ex mandato Epiſcopi inſeruiat, aut ĩ aliqua ſchola, vel vniuerſitate, vel in ſeminario clericorum de licentia Epiſcopi verſetur quaſi in via ad maiores ordines ſuſcipiẽdos. habetur in 23. ſeſſione. c. 6. [illegible]

adeo pullulauit audacia, & ut horrenda 9 crimina, & delicta committere non expaueant, in eo conſilii, quod per curiam ſecularem 8 coherceri.

1 & ¶ + Audacia quæ ſonat in malum .l. ſiquis in tantam C. vnde ui. clem. i. & ibi glo. de offi. ordi. 9 ¶ + Horrenda crimina, id eſt enormia, & grauiſſima, vt in clem. i. de offi. ordi. vbi loquitur de enormibus. Quæ autem crimina dicuntur grauia, quæ grauiora, & quæ grauiſſima, vide Bar. in l. non ſolum. §. ſi mandato. ff. de iniur. Abb. in c. tue de penis, Bal. conſi. 412. & ius dico. 4. vol. & Fran. de are. in. c. cũ non ab homine col. 7. de iud. vbi dicunt, quod grauia delicta dicuntur quæ requirunt dolum, & pro quibus imponitur magna pena, grauiora dñr, quæ ſunt crimina publica, pro his tamen non imponitur pena mortis, ſecundũ glo. in l. auxilium. §. in delictis ff. de mino. grauiſſima autem dicuntur quæ mortem imponunt, vt ibi per eos. Addi. Et vide Dy. conſi. 43. Incipiente ſer corſus, vbi dicit quod atrocia crimina diſtinguuntur a non atrocibus, primo inſpecta qualitate facti ex quo crimen deſcendere dicitur. Secundo inſpecta impoſitione pene, quia vbi grauis pena imponitur corporalis crimen dicitur graue, & capitale, vbi vero imponitur pena pecuniaria leue crimẽ exiſtimatur vt ibi latius per eum. & vide Hoſt. in ſum. de peni. & remiſſ. §. de quibus vbi ponit quæ dicuntur venialia, quæ mortalia, & quæ criminalia. & vide Cepo. conſi. xi. num. 24. vbi ponit quod dicatur enorme, & quod leue delictum. Et ad materiam vide in. c. ſi Epiſcopus 50. diſtin. & in. c. apoſtolus 81. diſtin. & ibi doct. Pau. de leaza. Zab. & alios in clem. i. de offi. ord. Syl. in ſum. in verbo. crimen. Io. And. & alios in. c. niſi cum pridẽ de renun. Anto. de but. Fran. de are. & alios in. d. c. cũ non ab homine col. 7. Et inter alia dicuntur enormia crimina eſſe crimen, hereſis, ſacrilegii, ſimonie, periurii, uſurarum, & adulterii. 12. q. in ſum. 77. diſtin. in ſum. & in. c. i. & ibi docto. Item homicidium, furtum, inceſtus, vitium ſodomiticum, fornicatio notoria cum incorrigibilitate poſt monitionem, & ſimilia, item crimen leſe maieſtatis, ad predicta etiam vide in ſumma. 50. diſtin. & c. de his, & ibi doct. ea. diſtin. Et vide Barto. Cepo. conſi. xi. Incipiente caſus talis eſt Aloiſius col. 9. cũ ſeq. vbi plene ponit, quando dicitur crimen enorme in

2 clerico. + Et nota quod tria dicuntur crimina excepta. ſ. crimen hereſis, leſe maieſtatis, & ſimonie, vt per glo.

3 ſin. c. i. de teſti. in. vi. + Quid autem ſit de crimine falſe monete, quo ſunt ſex ſpecialia, vt per Azo. in ſum.

4 C. de fal. mo. & Odof. in l. i. C. eo. vbi vide Bal. + Et falſificans monetam tenetur crimine leſe maieſtatis. l. ii. & ibi Bal. C. de fal. mo. late ad materiam vide in conſi. regni adulterinam, & ibi And. de yſer. & Matth. de afflic. Et dicit Bal. in. d. l. ii. Quod non ſubditus falſificans monetam, non dicitur committere crimen leſe maieſtatis, vt ibi per eum.

8 ¶ + Secularem coherceri, vt probatur in. c. ii. de foro compe. c. ſignificaſti & c. ſi diligenti eo. titu. & docto. in d. locis, & in. c. ſi iudex de ſen. exco. in vi. Immo ſi plures eſſent laici, & vnus clericus, omnes deberent corã eccleſiaſtico iudice conueniri, ſi cauſa non eſt diuidua, vt dicit Anto. de prato veteri in. l. i. in fi. ff. quæ ſen. ſine app. reſci. Dy. in. l. iuriſperitos. §. i. ff. de excu. tuto. et ibi Bar. Maria. ſocci. in. c. i. col. 8. verſi. decima quinta declaratio de foro compe. & late in. c. ii. col. 14. verſi. octauo ſaluit de mutu. peti. & in conſi. 12. col. 6. primo vol. late Fely. in. c. i. col. 4. de preſcri. vbi ponit limitationes, & Hypo. in rub. ff. de fideiu. num. 131. & hoc ne continentia cauſe diuidatur, & ſequatur abſurdum quod in eadem cauſa diuerſe ſententie, & forte contrarie proferantur, & quia magis dignum trahit ad ſe minus dignũ, vt dicunt docto. in dictis locis. Addi. Et eandem opy. quod quando delictum eſt commiſſum a pluribus inter quos eſſet vna perſona eccleſiaſtica in tali delicto mixto commiſſo quod ratione perſone eccleſiaſtice omnes deberent remitti ad eccleſiaſticum tenet Socci. in l. cum ſeruus in fi. ff. de reb. dub. vbi dicit vidiſſe in practica ita fuiſſe obtemptum. & dicit eſſe notandum pro euadendo amico, quia iudices eccleſiaſtici minores penas imponunt, cum ſententiam ſanguinis imponere non poſſint. c. ſententiis extra ne cler. vel mo. & c. clericus eo. ti. hoc etiam late tenet Tho. ferra. cautela. x. § . Incipit ſi contingat, late Hypo. ſing. 185. plura dominus meus Io. de arno. de S. Angelo faſanel le in ſoliloquio. 57. non eſt negligendum vbi dicit ita in facto obtinuiſſe. Et tenet Hypo. conſi. 67. col. pen. num. 82. primo vol. & Roccbus de curte in. c. ex litteris i. lectio nota. de conſti. Io. nem. in ſilua nuptiali lib. 6. num. 38. cum ſeq. Ad predicta bene faciunt quæ dicit Io. de Imo. conſi. 139. preſatus ſymus col. 3. verſi. quin immo cum ſeq. & non plures. Et propterea dicit Inno. in c. cum in. ad fi. de conſt. quod vbi de eadem re vel connexa agitur corã alio iudice poteſt pars petere ſe remitti ad primum iudicem alias eſt iuſta cauſa appellandi, & ſequitur Lun. vbi ſupra, quia propter cauſe continentiã debet coram eodem iudice conueniri toto titulo. ff. de quibus rc. ad eundem iud. ea. qui titulus non ſolum habet locum in ciuilibus, ſed etiam in criminalibus, vt dicit Iaſ. in l. nulli col. 2. in prin. C. de iudi. & Anto. capi. de riſi. 127. & bene faciunt alia dicta, & allegata per Iaſ.

2 & Anto. capi. in locis preallegatis. + Pro hoc etiam facit, quia quis multa conſequitur ex perſona alterius quæ ex ſua perſona conſequi non poſſet de quibus late per Iaſ. in l. ſi emancipati col. 3. cum ſequ. verſi. nota tu diligenter num. 5. cum ſeq. C. de colla. + Ad predicta

3 vide etiam Deciũ in. c. ex litteris col. 2. extra de conſt. vbi dicit quod ſi extat collegium clericorum, & laycorum de paritate clericorum, & laycorum iudicatur eccleſiaſticum, quia maius dignum trahit ad ſe minus dignũ. Et hoc quando conſideratur ad faciendum collegium, ſeu vniuerſitatem, quia tunc maior pars attenditur, & data paritate iudicatur eccleſiaſticum. Aut conſiderantur ſinguli, vt ſinguli, & tunc quilibet conuenitur co

4 ram ſuo iudice, vt ibi per eum. + Item predicta intelli ge quando cauſa eſt indiuidua, vt tenet Maria. ſocci. d. conſi. 12. col. 6. verſi. & eſt adeo primo vol. bene facit quæ dicit Bar. in. l. precipimus. §. eodem obſeruãdo C. de app. Sil. nup. vbi ſupra nu. 43. et Fely. i. d. c. i. col.

Io. Anto. de Nigris

4.de preſcri.& iſta limitatio ſere deſtruit dictū Anto. de prato veteri, & dictam limitationē tenet Maria.ſoc. in.c.i.col.fi.extra de foro compe.& in.d.conſi.12. col. 6.primo vol & Deci.in.l.ſi emancipati col. 4. in prin. C.de colla Aliam ēt limitationem videtur velle Fely.ſ d.c.i.de preſcri.col.4.quādo cauſa eſſet criminalis,et iudex eccleſiaſticus nō poſſet illam penam imponere, quia poterit iudex ſecularis ſupplere, vt ibi per eum.

l.capitaliū.§.famoſos.ff.de peni.c.clericos ī fi.extra de vit.& ho.cler.c.quaſacerdos in fi.xi.q.i.45.diſti.c.ſed illud,clem.i. in fi.extra de offi.ordi.cū ſimilibus.l.fi.C. de delato,lib.x.glo.in.l.omnes.C.de peti.bon.ſubl.lib.
2 x.+ Alibi dicitur q̄ ſunt quedā culpe, in q̄bus culpa ē relaxare vindictam.c.i.§.pen.extra de poſtul.prela.

& a iudicibus eccleſiaſticis uindicta ſanguinis [a] afſici nequeant, & ſic pro exceſſuum qualitate impuniti [b], & ſic per impunitatis [c] audaciam, creſcit in eis peccandi libido, [d] & alii eiuſdem impunitatis exemplo, ad ſimilia perparranda prouocantur. [e] quare idē Ludouicus Dux, nobis humiliter ſupplicauit, ut in premiſſis oportune prouidere de apoſtolica benignitate dignaremur. Nos igitur [f] attēdentes pernicioſum & huiuſmō di genus hominum, niſi grauiori [h] plectatur cēſura; q̄ ſacrorum canonum

1 a ¶ + Sanguinis vt in .c. in Archiepiſcopatu de rapto. c.ſententiam ſanguinis ne cleri.vel mon. & ibi ſcrib. alias penam ſanguinis imponentes eſſent irregulares, vt ibi dicitur.

1 b ¶ + Impuniti remaneant, quod eſſe nō debet, quia mā leficia non debent remanere impunita .l. ita vulneratus.§.pen.ff.ad leg.aquil.l.qui ſeruum.ff. de interrog. actio.c.vt fame de ſen.exc.

c ¶ Impunitatis, & ſic propter ſpem impunitatis qui
2 ſunt nequam ſiunt nequiores.c.vt fame de ſen.exc.+ & facilitas venie, incentiuum eſt delinquendi.c.vt clericorum de vita & ho.cleri.c.ē iniuſta in ſi.23.q.4. not. in clem.i.de offi.ordi.Et iſta extrauagans ab illo verſi. tamen dictorum, vſq; ibi huiuſmodi ſupplicationibus, eſt ſumpta a dicta clem.i.de offi.ordi.& facit tex. in.c. tranſmiſſam de electio.& multi recipiunt primam tonſuram, ſeu alios minores ordines, non vt velint viuere clericaliter, ſed vt apprehēſi in criminibus, poſſint effugere penam ſecularem, vt dicit Abb.in.c. tue de
3 app.+ Et hodie Epiſcopi indifferenter maioribus ſep temnio litteratis tonſuras conferunt, & ordines clericales, adeo q̄ fere totum regnum plenum ſit clericis ſecularibus laicaliter viuentibus; qui habitu clericali abiecto, arma deferunt, ſenis & enormibus ſe immiſcentes, & voluptatibus inuoluti, homicidia, furta, & cetera maleficia, paſſim cōmittere non formidant, & vt vltionē criminū euadant, & gabellas fraudent, ſe clericari faciunt, & ideo optime, & ſancta ratione fuit iſta extrauagans facta, vt non incedentes in habitu, & tonſura, & clericaliter non viuentes, nō gaudeāt priuilegio ad predicta ēt vide Pet.bellu.in Spe.prin.in titu.de propoſitione graua.§.dubitatur, ubi multū inuehit contra talia cōmittentes,

1 d ¶ + Libido, id ē voluptas, & cupiditas peccandi, quot aūt modis capiatur libido vide Aſteſ.in ſum.lib.i. titu. 36.c.ili.

1 e ¶ + Prouocantur, nota q̄ impunitū facinus relinquēs, alijs preſtat exemplū ad ſimilia ppatrādū, pro hoc, q̄a ſi que male vſurpātur omittimus, exceſſus viā alijs aperimus.35.q.9.loci.facit.93.diſtin.c.pueuit.23.q.4.c. eſt iniuſta in fi.& ne facti pueṙſitas.alijs trāſeat in exēplum.c.ſanta.§.licet de exceſſ.prela.ſic e contra, pena vnius alijs tranſit in exemplū, & eſt metus multorum

1 f ¶ Nos + Igitur nunc ponit cām, qua fuit motus Papa ad condendū hanc conſtitutionem, Similis cauſa ponitur ī cle.i.extra de offi. ord.

g ¶ Pernicioſum.i.peſſimum vt in prag.ſanctione in prohemio in verbo pernicioſis.
1 + Et quod eſt pernicioſum exemplo, reuocandum, ēt ſi alias non eſſet malum.c. cū adrianus, & ibi glo.63. diſtin.To.And. in .c. ſacroſan.extra de electio. cum ibi allegatis.

1 h ¶ Grauiori + quia quādoq; pena augetur propter frequentiam delictorū, quia ſupplicia exacerbantur quādo multis craſſantibus exemplo opus eſt.l. aut facta.§. fi.ff de pen.not.in.l.quid ergo.§.pena grauior in glo.
2 magna.ff.de his qui not.infa.mi.+ Et propter conſuetudinem delinquendi magis punitur.l.ij.in fi.C. de Epiſ.
3 audi.+ Hinc eſt, q̄ ſi quis impetrat compoſitionē, vel remiſſionē a Papa, vel Imperatore de aliquo delicto non facta mentione, q̄ alias habuerat gratiam de delicto, non valet tale reſcriptum impetratum, vt late per Iaſ.in.l.nec damnoſa col.i.C.de preci.imper.offe.& in l.pſcriptiōe.ī fi.C.ſi cōtra ius vel vtil.pub.& Fely.ī.c. poſtulaſti col.4.extra de reſcri.& propterea inferunt q̄ ſiquis habuit grātiā de vno homicidio, & poſtea impetrat aliam gratiam, vel remiſſionem de alio homicidio; non facta mentione de primo homicidio, talis gra
4 tia, ſeu remiſſio ei non prodeſt, vt ibi per eos.+ Et propter cōſuetudinem delinquendi quis poteſt puniri. pena mortis vt dicit Bar.in.l.vnica.C.de ſuperexacto.lib.xi. & ideo ſecundum eum ibi eum aſſeſſores volunt facere aliquem decapitare conuincunt eū, q̄ multa crimina cōmiſit diuerſis vicibus, etiam ſi pro illis imponeretur pena pecuniaria, poterit puniri ad mortem, & late proſequitur Tho.gra.in voto.17.Incipiente in vā regn Siſci cum multis concordantijs ibi, vbi vide, ſed iſta opy. videtur mihi nimis rigida, & rigoroſa, & magis ſequēdum eſſet illud, quod ſtatuitur ī.l.capitalium.§.ſolent, & .§.craſſatores .ff.de penis. ubi probatur, q̄ pro illo delicto ibi in tex.poſito primo fuſtigatur, ſeu interdicitur aliquis locus. Secundo mittitur in exilium, & ſi ſepius ſeditioſe, & turbulenter ſe geſſerit capite punitur, & not.ibi ſeditioſe, & turbulenter, quia ſeditioſus capitaliter punitur.l.i.& ij.C.de ſedi.& pro iſta parte allego glo.in.l.ſeruos .C.ad.l.iul.de vi.que dicit, q̄ grauius punitur ſolitus delinquere, nō tamen pena mortis, vt ibi in glo.in verbo pena, que ibi non tenet predictā opy.vt puniatur pena mortis. Addi.Et dicit Tho.gra.

deciſi.... q. nunq̃ fuit ſeruatum in Conſilio, vt propter conſuetudinem puniatur pena mortis. Predicta tamen intellige, q̃ propter conſuetudinem delinquendi magis punitur, procedit quando circa idem pluries deliquit ... ſic in eodem genere delicti, ita videtur tex. in.l. vnica in fi. in verbo hiſdem. C. de ſuperexa. lib. x. & in.d.l. capitalium .§. ſolens & .§. craſſatores, quia ibi circa idem ſepius deliquit.
6 *+ Sicut etiam dicimus ſemel malus ſemper preſumitur malus in eodem genere mali, vt late per Hypo. in ſua pra. crimi. §. diligenter col. 22. nu. 100. cum ibi allegatis.*

mansuetudo [i] permitteret, poſſet ſcandalum [k] generari, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati,

1 i ¶ + *Manſuetudo, nota q̃ ius canonicũ cum manſuetudine ... equitate procedit, vt hic. & in.c. dilecti extra de iudi. & ... nobis extra de ſen. exco. & ſequitur equitatem, & non rigorem iuris ciuilis vt per.d. Prepo. in*
2 *c. in canonicis circa fin. 19. diſtin. + Quod patet etiã, quia per ius canonicum non imponitur pena ſanguinis c. in archiepiſcopatu de rapto. ... c. ſententiam ſangui-*
3 *nis ne cle. vel mo. + Et equitas preferitur rigori, quãdo ... equitas reperitur ſcripta in iure Alex. in.l. placuit .C. de iudi. cum concor. ibi, & de equitate, que ſemper debet inesse legibus, vide Lucam de pen. in.l. 2. C. ne fiſcus rem quam ven. euin. lib. x. vbi late.*

1 k ¶ *Scandalum generari + concor. tex. in clem. i. de offi.*
2 *ordi. Addi. + Et ſcandalũ grece, latine, deſignat offenſam ... vel ... vt dicit Io. And. & alij in .d. c. i. de offi. leg. in. v. dummodo Deus qui eſt via, veritas & vita per id non offendatur, alias ſcandalum vtilius tolleratur, vt per Io. And. in. d. c. i. col. i. & ibi Phi. Fran. in p... cum concor. ibi. Et ſemper ſcãdalis eſt obuiandum. c. ... extra de offi. leg. in. v. etiã ſi puſilla ſint. c. ij. extra de no. ope. nunci. not. glo. in. d. clem. i. in ver. ſcã-*
3 *d.... Et iudex debet vigilare, & prouidere ne ſcandala veniant, vel ne partes veniant ad arma. l. equiſſimum .ff. de vſufru. in prin. benefacit tex. in .c. placuit*
4 *90. di... + Et iudex poteſt cogere partes ad preſtandum ca... de non offendendo ſi extat ſuſpicio ſcandali ... partes veniant ad arma ſecundum Inno. in c. ... de o... d... & ... lo. in. d. l. equiſſimum in prin. & Par. in ... in verbo concordia, & in verbo officialis. §. ... late Fely. in rub. de treg. & pa. col. 6. & Bar. in. l. ... §. ne potentiores .ff. de offi. preſi. Et ſimiliter ad euitandum ſcandala, iudex poteſt precipere ſub pena marito. & parentibus ne in vxorem adulterã*
5 *ſeuiant. + Immo iudex poteſt compellere maritum vt preſtet cautionem idoneam ſi vxor timet de non offendendo eã, vt dicit Abb. in. c. ex tranſmiſſa de reſti. ſpo.*
6 *+ Et propter ſeuiciam viri fit ſeparatio quo ad thorum vt per . A... b. in. c. litteras col. ij. de reſti. ſpo. & ad predicta vide Matth. de affli. in conſtitutione regni legum aſperitate col. 3. in prin. cum ibi allegatis.*
7 *+ Similiter iudex pro ſcandalo euitando poteſt alicui ſub penis precipere, ne exeat ex domo, vt dicit Alb. de ro. in .l. fi. ff. de interdi. & releg. ſimiliter poteſt precipere, ne tranſeat per talem locum, per not. per glo. & ibi Bar. in prin. in. l. ſi quod iuſſit. ff. de re iudi. & faciunt dicta per Bal. in*

l. i. in repe. de offi. aſſe. de quo late per Iaſo. in. d. l. quod iuſſit col. 4. & Par. in. d. verbo concordia, & in verbo aſſeſſor col. 4. in fi. & in .d. verbo officiales. §. ſi iuris.
8 *+ Similiter propter ſcandalum iudex poteſt penas commutare Io. And. in. c. in Archiepiſcopatu in fi. de rap-*
9 *to. + Similiter vbi timetur de ſcandalo, vel mora ... periculum allatura, non ſeruantur regule iuris communis late per Alex. in. l. i. col. 14. ff. de offi. eius cui man. eſt iuri. & ibi Iaſ. col. 20. ... late ... per Hypo. in. l. qui cedem col. 1. & ij. C. ad leg. cor. de ſica. vbi q̃ quãdo periculum eſt in mora tolleratur illud, quod alias non tolleraretur, & ex hoc infert ad multa, vt ibi per eum.*
10 *+ Et hinc eſt, q̃ quando imminet periculum multis, culpabiles poſſunt pena mortis puniri, ab... vel ſine ordinato proceſſu, vt. ff. de inni... teſta. l. ſi quis filio exheredato .§. hi autem alias .§. quid tamen, & tenet Bal. in. c. canonum ſtatuta col. 2 verſi. extra nota. de conſti. & eſt tex. in. l. pen. in fi. ff. ad leg. cor. de ſica. et tenet Par.*
11 *in tra. ſindi. in verbo pena. §. fi. in fine vbi dicit + q̃ licet ad tumultum populi iudex ad penã corporalem procedere non poſſit, tamen poteſt executionem ſententie condemnatorie accelerare, etiam dilatione pendente, ſi tumultus alias ſedari non poteſt. & Alex. in d. l. i. col. 16. num. 5... in fine ff. de offi. eius cum ibi alegatis, & additis in addi. impreſſa. Similiter propter ſcandalũ proceditur, ſine citatione, & ſine cauſe cognitione Io. And. in Spe. in titu. de ſen. prola. §. ſpecies, & Prepo. in c. de his el. ij. col. pen. 50. diſtin. tangitur per Alex. & Iaſo. vbi ſupra. Addi. Et dicit Fely. in. c. paſtoralis. §. quia vero col. 2. de offi. del. g. q̃ ſi latro, vel homicida inſtat ad defenſionem, vt res protrahatur, debet interfici, & poſtea inquiri & hoc ſi conſtat de calũnia. Et dicit Hyp. in ſua pra. cri. §. examinande nu. 19. q̃ ſi iudex timet ne terminũ defenſionis in cauſa capitali tumultus fiat, poteſt ilico procedere ad exequutionem capitalem, & tenet Bal. in. l. cũ reus in fi. C. de penis Lud. ro. ſing. 589. Incipiente tertio iudex. Ang. in tra. mal. fi. in ver. qui iudex ſtatuit terminum ad eorum defenſiones, verſi. ſi*
12 *autem aliquis Bar. in l. qui cedi. ff. ad. l. cor. de ſica. + Et propter metum periculi, vel ſcandali poteſt magiſtratus legem tranſgredi ſecundum Bal. in. l. ſi quis filio. §. hi autem. Et dicit Bal. in. l. obſeruare in. x. queſti. ff. de offi. procon. & leg. q̃ excuſatur in ſindicatu, qui ob multorum ſalutem tranſgreditur ſtatuta. quia ex cauſa licitum eſt leges tranſgredi .l. ſi hominem. ff. man. de quo per Pari. in. d. tra. ſindi. in verbo iudex col. 5. verſi. licitum eſt, & late Fely. in. c. i. col. 17. in ſeptima fallentia*
13 *de conſti. + Similiter propter timorem ſcandali valet mandatum ſine clauſula iuſtificata, quia poteſt fieri parte inuita ſecundum Lud. ro. & Alex. in l. de pupillo. §. meminiſſe col. 2. ff. de operis no. nunci. & Ang. are. in §. curare, col. pen. verſi. poſſent tamen Inſti. de actio. pro hoc facit quia natura cauſe iuſtificat ipſum mandatum, cum ſit factum ad euitandum ſcandala per ea, q̃ dicit Paris in. d. tra. ſind. in verbo preceptum col. 4. in*
14 *prin. verſi. Item quia pro hoc facit. + Item licet alias*

Io. Anto. de Nigris

diſcretioni [l] tue per preſentes cõmittimus [m] & mandamus, ut dictos prime tonſure [n] & minorum ordinum clericos in dicto regno [o] Siciliæ citra Farum exiſtentes, per edictum [p] publicum, ut infra terminum duorum [q] menſium, quos illis pro termino

ſe queſtrum tollatur per ſatiſdationem de re reſtituẽda, et no baractanda, tamen quãdo fieret propter ſcãdalum euitandum, etiam preſtita ſatiſdatione non reuocatur, vt late per Iaſo. in. l. ſi fideiuſſor. §. ſi ſatiſdatum col. 3. i

15 *ſecunda limitatione. ff. qui ſatiſda. cog. ✝ Et ad materiã ſcandali vide Fely. in. c. nihil in prin. de preſcri. vbi ponit triginta duo ſpecialia inducta propter ſcandalum euitandum. vt ibi videre poteris. Et generaliter ad materiam quid ſit ſcandalum, & q̃ obmitti poſſunt propter ſcandalum, & de multis alijs vide late. d. Prepo. in. d. c. de his el. 2. 50. diſtinct. vbi ponit quatuor regulas, & multa alia vide ibi in ſumma illis diſtin. & Firma. in reper. in verbo ſcandalum. Addi. Et ratione ſcandali remictitur rigor iuris, & in abſolutione ab excõicatione remictitur cautio iuratoria. c. ſuper eo lo. vltimo, & ibi Fely. de ſen. exco. Et ratione ſcandali ſpoliatus non reſtituitur vt dicit Fely. ibidem, & ratione ſcandali clericus cogitur cedere beneficio. & ratione ſcandali puniendus non punitur. Et ratione ſcandali Inquiſitores non debent procedere contra populum, & ratione ſcandali prelatus innocens cogitur recedere ab Epiſcopatu. Et propter ſcandalum hereſis Papa poteſt deponi. Et propter ſcãdalum prelatus debet cedere liti. Et propter ſcandalum euitandum inferior tenetur ſe intromictere de cauſa deuoluta ad Papã, de quibus omnibus & alijs vide Fely. i. d. c. ſuper eo. cum ibi allegatis.*

1 l ¶ ✝ *Diſcretioni, nota q̃ quando ſcribitur minoribus Epiſcopo per Papam, dicitur diſcretioni, vt hic, quãdo vero Epiſcopis, dicitur fraternitati, vt dicit Spe. in titu. de reſer. pſen. §. ratione col. 2. verſ. item cum ſcribitur.*

1 m ¶ ✝ *Committimus, & mandamus, per hoc patet, q̃ iſta extrauagans conſtitutio continet preceptum ideo negligens ſuper hoc peccat mortaliter. 4. diſtin. c. deniq; in fi. de offi. cu. c. i. clem. i. de eta. & quali. beneſacit tex. & ibi Laud. & Zab. in clem. i. col. 2. in fi. de offi. ordi.*

1 n ¶ ✝ *Prime tonſure & minorum ordinum, nota q̃ hæc extrauagans clementina non habet locum, niſi in clericis prime tonſure, & quatuor minorum ordinum, qui non incedendo in habitu, & tonſura puniuntur vt hic,*

2 *quia eijciuntur de foro ſeculari. ✝ In alijs vero i ſacris conſtitutis ſeruatur diſpoſitio clem. fi. de vita & hone. cleri. & rõ eſt, quia clerici in ſacris conſtituti non ſunt regulariter tradendi curie ſeculari, niſi data incorrigibilitate, & poſtquam peruenerint in profundum malorum. c. cum non ab homine, & ibi per omnes de iudi. & per. d. Prepo. in. c. imprimis. §. de perſona col. 5. 2. q. i. & in. c. ſiquis ſacerdotũ. xi. q. 2. vbi ponuntur quinq; crimina, propter quæ clericus traduur curie ſeculari, Item quia clericus in minoribus poteſt retrocedere ab ordine, & tonſuram clericalẽ dimittere, & vxorem ducere & priuilegio clericali ſe exuere, quod tamen clerico in ſacris non licet, habetur in. c. vnico, & ibi docto. de biga. in. vi. & in. c. i. de cleri. coniug. in. vi. & in. c. Ioannes, & in. c. cum olim, & c. fi. de cleri. coniug. & in. c. i. de vit. & bon. cler. in. vi. c. i. & ij. de apoſta. & doct. in dictis locis, & Prepo. in. c. cleros col. 3. 21. diſtin. ſed clericus in ſacris non poteſt redire ad ſeculum, vt not. de apo. c. tue in glo. fi. & Gemi. in. d. c. vnico de biga. in. vi. Immo. clericus in ſacris cogitur redire ad ordinẽ vt dicit And. de yſer. i cõſt. regni apoſtatãtes. col. i*

1 o ¶ ✝ *Regno Siciliæ, per hoc patet, q̃ iſta extrauagãs clementina eſt localis, & in regno tantum Siciliæ citra farum debet ſeruari, & ad alios non extenditur arg. c. i. §. i. in fi. de iur. cal. ſed in alijs locis extra regnum ſeruatur in hoc ius cõe, & diſpoſitio. clem. fi. de vit. & hon. cler. & requiritur trina monitio, vt ibi dicitur, & in. c. fi. & c. pen. de vita, & hon. cleri. & c. in audientia in fi. de ſen. exco.*

1 p ¶ ✝ *Edictum publicum, per hoc patet, q̃ iſta extrauagans eſt lex generalis in regno Siciliæ. l. leges generales. C. de leg. cum ſimi.*

1 q ¶ *Duorum menſium, ✝ & cõnumerantur iſti duo menſes a tempore publicationis huius conſtitutionis, & clementine, vt infra in hoc tex. probatur, & etiam quia ante publicationem nemo tenetur. c. ij. de conſt. ſed ex quo iſta clementina, & extrauagans cõſtitutio publice promulgata, & publicata fuit, quilibet tenetur ad eius obſeruantiam poſt duos menſes, cum ſit lex generalis in regno, vt in auten. vt fact. no. conſtitu. in prin. coll. 5. de poſtu. prela. c. i. ante vero duos menſes non artat, arg. 32. q. 4. c. dixit ſarra. ad predicta vide etiam glo. i. c. fi. in verbo ſpatium ne cle. vel mo. et glo. in. c. noueritis de ſen. excom. in verbo infra duos, vbi tenet q̃ poſt duos menſes omnes ligat, & vide Barto. in repe. l. omnes populi col. 13. in quinta q̃one princi. ff. de iuſti. & iur. & docto. in. d. c. ij. de conſtitu. Addi. Et ibi late Fely. vbi ponit multas limitationes vt ibi p eum. & vide Philip. fran. in data ſexti libri col. 4. verſus fin. vbi ponit a quo tempore liget conſtitutio Papalis, quando vero conſtitutio non eſſet ſcripta, an liget a die ſcientie tantum, & notitie vide Barto. vbi ſupra, & Philip. fran. in. c. nemo poteſt ad impoſſibile in fin. de reg. iur. in. vi. & ad materiam vide Matth. de affli. in conſtitu. regni homines col. 2. & late Fely. in. d. c. 2. de conſtitu. Et an conſtitutio trahatur ad preterita Fely. late in. c. fi. de conſti. & Iaſo. in. l. non dubium col. 3. cum ſeq. C. de legi. Sed ex quo iſta conſtitutio iam diu fuit publicata ab anno duodecime indictionis. 1524. nullus habet excuſationem.*

2 *✝ Et iſta ſunt notanda quia in facto vidi dubitari, Q̃ quidam clericus in minoribus cõſtitutus per multos annos non ſoluerat functiones fiſcales, & gabellas, nec inceſſerat in habitu, & tonſura, & poſtea duxit vxorem, fuit in iudicio conuentus, & fuit condemnatus ad ſoluẽdum gabellas pro toto tempore, quo non inceſſerat i habitu, & tonſura, ex quo amiſerat priuilegium clericale & tamq̃ laicus reputabatur per iſtum tex. & tenebatur ad functiones fiſcales vt alij laici, nec requirebatur alia declaratio, ſed ipo iure vt laici reputãtur, vt i hoc tex.*

5 probatur. + Et an hoc caſu potuiſſet ſe iuuare preſcri ptiõe, ſi longo tempore non ſoluit, & quantum tempus requiratur, vide in.l.comperit.C.de preſcri.trigin.vel qua.anno, & Bar.in.l.licitatio.§.carum.ff. de publi. & vecti.late Io.Fran.balb.in tra.de preſcr.in.2.par.quin te par.prin.in queſti.4. cum alijs ſeq. & ibi in .7. que. ponitur, quot requirantur, et An reqratur bona fides, & alia vide ibi, & hec no- ta quia in facto poterunt oc

perhemptorio r & trina monitione s canonica aſſignabis, moneas, & requiras,

currere. Et predicta intellige in regno ſecundum diſpo ſitionem huius clementine, alias de iure cõmuni requiri tur trina monitio, vt dicit glo.in clem.i.in verbo tertio de vita & ho.cleri. & late per Alex.in conſi.8. Incipi ente videtur ſuper primo in.i.vol.

1 r ¶ Perhẽptorio, & trina monitione + contra hoc vide- tur ꝙ non ſufficit emanare vnum perhemptorium, nec vna monitio pro omnibus, vt in clem.i. & ibi glo.ĩ ver. & tertio de vit. & ho.cleri.ſed requiritur trina monitio per interualla dierum vt ibi, & tenent Io. de lig. Zẽzi. & Io.de Imo.ibi in.3.col. & Abb.in.c.fi.col.i. in vlt. nota.de vit. & ho.cleri.Inno.in.c.ex litteris co.titu.glo. in.c.ſi vero.§.i.de ſente.exco.gloſſ.5.q.4.c.ſint ornatu Arch.68.diſtin.c.fi.And.de yſer. & Matth.de affli. in conſti regni apoſtatantes col.3.Alex.conſi.8.incipi- ente ſuper primo in.i.vol. & Tho.gra.in.uoto.33.in ca uſa clerici Hieronymi & Fely.in.c.quoniã frequenter §.porro.col.7.vt lu.non conte Ant.capi.deciſi.191.in cauſa cruſconi col.2 per iura ĩ dictis locis allegata, quia vbicunq; agitur ad penam incurrendam, vel ad perdẽ dum priuilegium. & requiritur trina monitio nunquam vna citatio etiam perhẽtor ia habet vĩ trinemonitionis

2 vt per Abb.et alios vbi ſupra. + Sed reſpõderi põt ꝙ li cet inferior pontifice hoc non poſſit tamen Papa hoc be ne põt, q.a. iſta conſtitutio facta a papa, habet uim legis arg.§.ſed quod principi Inſt.de iure natu. & per legem ſeu ſtatutũ, quod hẽt vĩ legis põt ĩduci. & fieri vna pro oĩbus, vt colligitur ex dictis per Abb. in.d.c.ſi col.2. in prin. de vita & hone.cleri.Prepo.in.c.clerici.23.di ſtin.item in hac etiam conſtitutione fuit facta monitio pro primo ſecũdo, & tertio perhemtorio, & lex ſemper

3 loquitur.l.arriani.C.de her. + Alio modo põt reſpõderi ꝙ monitio debet eſſe trina, vel vnica facienda cum com minatiõe ſub pena priuatiõis priuilegij clericalis, quia il la pro tertia monitione habetur, vt tenet Pet. bellu. in ſpe.princi.in titu.de propoſitione, grauis.§. v.deamus verſi.vtrum allegat Ant.de but.in.c.a nobis de ſen.ex co.Item quando monitio eſt mere extraiudicialis non re quirit tertiam monitionem, vt not.glo.in.c.ſi Epiſcopus 18.diſtin.Inn.in.c.cum nobis olim de electio. & Pet. belluga vbi ſupra. Item contra iſtum tex.iterum oppo nitur, ꝙ non ſufficit generalis monitio, ſed debebant cle rici ſpecialiter nominari.d.cle.i. & ibi glo.in ver. nomi natim de vita & ho.cleri. & doct.ibi & Abb. & alij in locis ſuperius ĩ prin.huius glo.allegatis, bene facit tex. in.c.conſtitutionem de ſen.exc. & in.cle.grauis de ſen. exco.Item ex quo quilibet clericus particulariter ledi- tur, igitur particulariter moneri debet arg.l.nam ita di uus.ff.de adop.l. fi.C.ſi per vim vel alio mo. ſed põt reſponderi vt ſupra proxime reſponſum eſt. Secundo reſpondetur ꝙ contraria loquuntur quando fit monitio per ordinarium Epiſcopum, ſed iſta conſtitutio facta a Papa, qui habet poteſtatem legis cõdende vt late per Hoſti.in ſum.de conſti.§.quis poſſit, cum iſta conſtitu- tio ſit lex, que debet eſſe cõ munis omnibus, & vniuer- ſalis vt probat tex.in auten. de nup.ĩ prin. propterea nõ opus fuit ſpecialiter clericos nominare, ſed ita generali ter fieri, propterea ex quo tales clerici in regno erant, & ſunt multi, & incerti tali caſu etiam monitio genera lis admittitur, iuxta nota.in auten.ſi omnes.C.ſi vt ſe ab ſtine.abſti. & .c.cum in tua qui matri.accuſ.po. & .c.in- ter quatuor de maio.obe. & ꝙ quando multitudo, & in certitudo eſt in obiecto ſufficiat generalis monitio, pro bat tex.in.c.ſacerdotibus ne cleri.vel mo.vbi clerici in uoluentes ſe ſecularium procurationibus poſt admoni- tionem perdunt priuilegium clericale, & tamen ibi di- cit tex.ꝙ ſufficit generalis admonitio, Preterea ſuffici- unt circumlocutiões, & ſufficit apparere de quibus ſen tiat vt dicit Zẽzi. & Imo.in.d.clem.i.col.3.de vita ho. cleri.ſed in hac conſtitutione ſatis apparet, ꝙ compre- hendit omnes clericos regni in minoribus, quia loqui- tur generaliter, & generaliter debet intelligi.l.i.§. ge- neraliter.ff.de leg.preſta.Preterea cum iſta conſtitu- tio reſpiceret etiam futura.c.fi.de conſti.non poterat no minatim fieri, ſed ſufficit ꝙ generaliter loquitur.

1 s ¶ Monitione, + admonitio enim ſemper precedere de bet vindictam.12.q.2.c.indigne.16.q.7.c. omnes de cime de ſen.exco.c.ſacre. & iſta ẽ tertia admonitio poſt quã ĩ admonitionem niſi paruerint perdunt priuilegium vt hic dicitur. & not.in.c.fi.in ver.tertio de vita, & ho ne.cleri. & in iſta glo.comode adaptari poſſunt dicta in

1 glo.precedenti + Et quia de iure cõi ad hoc vt clericus in minoribus conſtitutus amittat priuilegium clericale, quo ad forum quatuor requiruntur ſecundum Anto.de butri.in.c.i.de apo.Primum, ꝙ non incedat in habitu, & tonſura. Secundum, ꝙ ingerat ſe enormitatibus. Ter tium, ꝙ in illis frequentauerit. Quartum, ꝙ in illis de prehendatur. Additur & quintum, vt fuerit tertio ad monitus, vt late per Bart.cepo.conſi.11.Incipiente ca ſus talis eſt Aloiſius vbi late proſequitur, & Anto. ca pi.deci.161.in cauſa cruſconi col.ij.cum ſeq.vbi ponit ſex requiſita, & Tho.gra.in voto. 3. in cauſa clerici, vbi tenet, ꝙ clericus de prima tonſura etiam ſi non ince dit in habitu, & tonſura gaudet priuilegio fori, & remit ti debet ad eccleſiaſticum iudicem, niſi fuerit tertio mo nitus, allegat multos hoc tenere, vt ibi per eum, & di cit pluries ita fuiſſe iudicatum ĩ Magna curia Vicarie, & in Sacro Regio Conſilio, & tenet Matth. de affli. in conſti.regni apoſtatantes col.3.vbi dicit ꝙ debet eſſe trina monitio, nec ſufficit vna cum interuallo dierum, vt dicit glo.in cle.i.de vit. & ho.cler.in ver.tertio Inn. in.c.ex litteris co.titu.ante ergo iſtã monitionem in om nibus erit de foro eccleſie, vt conſuluit Alex. conſi.8.

3 videtur ſuper primo in.i.vol. + Et hoc ẽt habet locum

in clericis coniugatis, qui licet ſe immiſceant negocijs ſecularibus interdictis clericis, non amittunt priuilegium niſi precedente monitione, vt ſupra, vt dicit Alex.d. conſi.8.i.vol.& conſi.149.6.vol.de quo vltimo, vide Cepo.conſi.xi.num.41.verſi. item in clerico vbi videtur velle, ꝙ non requiritur monitio, & vide late Ant. capi.deciſio.161. in cauſa cruſconi vbi late, ſed illud procedit inſpecto iure cōi.

ut habitum 1

ſecus ſecundum iſtam extrauagantem, quæ continet ius nouiſſimum, & pondera verbum in hac extrauaganti, ibi ipſo iure, quod importat priuationem abſq; monitione Gemi.in.c.i.circa prin.+ de vit.& bon. cleri. in .vi. intellige tamen de clericis in minoribus, qa in alijs non habet locum iſta extrauagans ſed requiritur trina monitio ſecundum diſpoſitionem iuris cōmunis. Et ſic de iure cōmuni extra terminos huius extrauagantis requiritur trina monitio.e.contingit interdum el.ij.de ſen.exco.c.in.audientia, co.ti.de vit. & ho.cler.Io. And.& Anto.debutri.in.c.perpendimus de ſen.exco.vnde in locis in quibus iſta extrauagans clementina non habet locum, puta extra regnum, ad hoc vt clerici ſeditioſi, & enormes vltionem dignā pro meritis nō euadat ſub colore clericatus, labijs allegati, & facto dimiſſi, & ne crimina remaneant impunita, contra.l.ita vulneratus ff.ad leg. aquili.& c.vt fame de ſen.exco. Potuerāt vtriq; officiales eccleſiaſtici, & ſeculares in iuſtitia mi-
4 niſtranda eſſe concordes. + Quia una iuriſdictio aliam iuuare debet.23.q.vltima.c. adminiſtratores & c. princeps ſeculi, 90.diſtin.c.cum ad verum de offi. ordi.c.i. & c.quoniam, nam vt dicit tex.nota.in.c dilecto in fi. de ſen.exco.quod duo gladij.ſ.iuriſdictio eccleſiaſtica, & ſecularis conſueuerunt exigente neceſſitate ſibi inuicem ſuffragari, & cum iuuamine alterius ſubuentione mutua frequentius exercere, vnde dioceſanus, ſeu ordinarius cunctos clericos ſue dioceſis monere poterit ne ſeuis, & enormitatibus, ac armis ſe immiſceant, & ꝙ habitum, & tonſuram deferant clericalem, & hoc pro prima ſecunda, & tertia monitione iuxta.c.conſtitutionem de ſen.excom.in.vi.alias ſint priuati priuilegio, & ab eccleſia non defendentur iuxta.d.c. contingit de ſen.excom.& iuxta theoricam Ioan. Andr. Anto. de butri. Imo. & aliorum in .d.c.i.de apoſta.& c.ex parte el.ij.de priui.& de ſen.exco.c.eum non ab homine.& c.ꝑpēdimus, & c.ſi vero cum ſy. Et dicit And. de yſer.in.d.conſti.regni apoſtatātes in fin.& ibi Mat. de affli.col.3. ꝙ Epiſcopus, ſeu prelatus debet eſſe facilis ad faciendum talem monitionem, licet vicarius Neapolitanus hoc poſuiſſet in lōgum, & noluit talem monitionem facere, vt dicit ibi Matthe.in 4.col.& talis monitio eſt bona ad tollendum fraudes, quia vt dicit Abb.in.c.tue extra.de apo.multi ſunt qui recipiunt primam tonſuram, ſeu alios minores ordines, non vt velint viuere clericaliter, ſed ut deprehenſi in criminibus
5 poſſint effugere penam ſecularē. Sed + quid ſi dioceſanus, ſeu ordinarius negligat facere talem monitionē, quid erit per iudices ſeculares agendum, maxime per regios officiales, dicas ꝙ poterit iudex ſecularis requirere eccleſiaſticum per litteras, vel alio modo, vt clericos non incedentes in habitu, & tonſura, & ſeuis, ac enormitatibus ſe īmiſcentes moneat ſub pena priuationis priuilegij clericalis, vt incedant in habitu, & tonſura, & ab enormitatibus ſe abſtineāt, alias data negligentia iudicis eccleſiaſtici poterit recurri ad alium superiorem vſq; ad Papam, vt ſupplēat negligentiam illius iudicis eccleſiaſtici. Et ꝙ iudex ſecularis poſſit talem requiſitionem facere probatur primo propter intereſſe rei publice ne delicta remaneant impunita l.ita vulneratus.ff.ad leg.aql.c.vt fame de ſen.exco.l. licitatio.§.quod illicite.ff.de publi.& vectig.& vna iuriſdictio requirit alteram .c.primo, & ibi per Inno. & c.quoniam de offi.ordi.de ſen.exco.c.dilecto.23.q.5.c. principes.96.diſtin.c.cum ad verum. Immo aliquādo vna poteſtas requiſita compellitur per alteram ad requiſita faciendum de male.c.ij. Et ſi iudex eccleſiaſticus nollet prouidere, tunc iudex ſecularis poſſet tales clericos punire, & ſupplere negligentiam iudicis eccleſiaſtici ſecundum Pet.bellugam in ſpec.princi.in ti. de prepoſitio, graua.§.videamus verſi.reſtat videre monetur quia eccleſiaſticus contemptor canonum venit deponendus.4.diſti.c. vltimo, & not.gloſ.in.c.in generali.in.gloſ.contrafacientes de elect.in.vi.& iudicis iuſtitiam facere negligentis, gens plectenda eſt.24. q.2.c.dominus Deus noſter, ſi ergo Epiſcopus negligat corrigere quod a ſuis improbe factum eſt gens improba ſi caſtigetur quid mali eſt nam homicidas ſacrilegos, & foeneratores punire non eſt effuſio ſanguinis ſed legum miſterium.c.homicidas.23.q.5.iudex ergo ſecularis eos puniendo legum ideſt canonum miniſterium
6 exercet. + Sed certe hoc mihi non videtur verum, quia iudex ſecularis non poteſt ſupplere negligentiam iudicis eccleſiaſtici de iudi.c.qualiter, & in.c.licet.ex ſuſcepto de foro compe.& ibi not.ſed talis negligentia debet ſuppleri per proximum ſuperiorem eccleſiaſticum.d. c.licet ex ſuſcepto, & maxime qa talem monitionem facere ſpectat ad eccleſiaſticum .c.contigit, & ibi Io. And. & alij de ſen exco. Immo clericus delinquens non poteſt puniri per iudicem ſecularem, niſi data incorrigibilitate, & ꝙ peruenerit in profundū malorum, qa tunc degradatur ut in.c.degradatio de penis in.vi.et traditur curie ſeculari.c.cum non ab homine, & ibi doct.de iudi.& d.c.degradatio, & allegata incontrarium.ſ.vt tales clerici puniantur intelligitur per eorum iudicem competentem, & proximum ſuperiorem.d.c. cum non ab homine, & vide ad predicta Tho.gra. in noto.34.in cauſa clerici, numero.6.

1 ¶ Habitū.+ nota ꝙ clerici ēt in minoribus habitū honeſtū deferre debent, vt hic, & in.c. clerici el.ij. de vita, & ho.cler.& in cle.ſi.eo.titu.& in.c.oīs.21.q.4.& ibi Archy.& plures aſſignantur rationes, prima quia per decentiam habitus extrinſeci morum honeſtas intrinſeca oſtenditur, vt dicit text.in.d.clem.fin.§.dignitatem quia in compoſitio corporis qualitatem īdicat mentis.41.diſtinct.c.fin. Secunda ratio eſt, quia hoc ſpectat ad decorem ordinis clericalis q attēdi debet.c. cum decor.

cum decor.in prin.de vita & honeſta.cleri.facit tex.in
l.i.in prin.ff.de poſtu.Tertia ratio eſt,ne clericalis or-
do vileſcat arg.c.Epiſcopi.80.diſtin.16.q.i.c.precipi
mus cum ſy.quia prima facie talis quis preſumitur,qua
lem indicant veſtes de ſen.excom.c.contingit el.i.ff.
de iure fiſci.l.diuus & l.ſed ſi accepto .ff.de iniur.l.itē
2 apud.§.ſi quis virgines ✝ Et veſtis eſt cauſa honoris,
maxime īter ignotos,iuxta illud,hunc homines decorāt
quem veſtimenta decorant,vnde Seneca ait vxori Ne
ronis.Indue te delicate chariſſima non propter te ſed
propter honorem Imperij.vt per Spe.in titulo de aduo.
3 §.ſequitur videre de ueſtibus . ✝ Similiter aduocati ī
habitu ornato incedere debēt,& habere veſtes ſuo offi
4 cio congruentes ut per Spe.ubi ſupra.✝Similiter milites
habere debent militaria inſignia quæ ſi eis detrahuntur
5 ſiunt infames.ff.de his qui not.infami.l.ii.✝ Similiter eti
am mulieres debēt honeſtatē ſeruare in veſtimētis, &
ornatu,de quo tñ late uide Philip.fran.in.c.ea q̄ ſiunt de
reg.iur.in.vi.& late per Sūmiſtas maxime Sil.in verbo
ornatus,in quibus locis etiam habes,An,et quādo liceat
mulieribus vti fucatis coloribus vt pulchriores videā-
tur.Et de pretioſitate,et fulgore veſtiū mulierū vide ea,
6 quæ dicit Archy.in.d.c.i.21.q.4. ✝ Et habitus clerica-
lis debet eſſe eūdecēs clericis a capite vſq; ad pedes, qa
nō debēt ī capite portare inſula,ſeu pileū lineū,vt dicit
tex.ī cle.fi.§.dignitatē de vita et ho.cler.nec etiā debēt
portare pileū de ſerico.vt ibi dicit glo. & ꝑ talē pileū
Matthe. & Cardy. ibi intelligūt de birreto qa clerici
nō debēt portare birretū lineū, vel ſericū,nō autē ītelli
gitur de pileo ſerici qui portatur propter pluuias , item
clerici nō debent publice vti veſte virgata.vel partita
diuerſorū colorū vt in .d.cle.fin.& Mat.de affli.ī cōſt.
regni apoſtatātes col.4.vbi dicit,ꝙ clerici nō debēt por
tare veſtē partitā,virgatā,vel diuiſatā,nec pileū diui-
ſatū, vt ibi.Item talis veſtis debet eſſe clauſa nec nimiū
breuis nec nimiū lōga.ſed moderata.c.clerici officia de
vita,& ho.cleri. & intellige de veſte ſuperiori qa nō
debet eſſe aperta,& diſſibulata de quo per Abb. & ali
7 os in.d.c.clerici, & gloſ.in.c.nullus.21.q.4. ✝ Quid
autem ſi clericus portat veſtem extrinſecā clericalem,
& cōuenientem clericis,ſed intrinſecā veſtem nō cleri
calem,ſed virgatā an gaudeat priuilegio,vide Gemi.
& Philip.frā.in.c.i.in prin.de cleri.cōiug.in.vi. vbi te
net, ꝙ ſic ſi veſtis intrinſeca nō patet,ſimiliter nō debēt
portare caligas ſcaccatas,ſeu partitas rubeas,aut viri-
des.d.cle.fi.in fin.de vita & hon.cler.ſimiliter etiā cle
rici nō debēt vti epithogio.ſeu tabardo ſoderato vſq; ad
terrā,nec ita breui vt veſtis īferior notabiliter uideatur
vt dicit tex. in.d.cle.fin.§.ſed, & tales,& Ioa.And.in
d.c.clerici.col.2.Cappas etiā manicatas intra eccleſiā,
nec alibi ī ſacerdotio,vel perſonatu cōſtituti deferre nō
debent,ut.d.c.clerici,ſimiliter etiā manicis,aut ſotulari
bus ideſt calciamentis cōſutitijs uti nō debēt.d.c.clerici
8 ✝ Et ſic etiā ī calciamentis cōſiſtit clericorū honeſtas,
vt dicit Ioa.And.ī.c.clericis de vit.& hone.cler.bene
facit tex.ī.c.fi.41.diſti.Et dicit glo.fi.ī.d.cle.fi. ꝙ eſſet
prouidendū circa ſcarpitulas ꝑforatas,& inciſas, quas
portāt clerici & idem dicit ibi Ioa.de Imo.infi.vbi etiā
dicit ꝙ eſſet prouidendū contra clericos portātes zonas
albas habentes ſoderatas,ac ſi volare vellent,& ad col
lū ēt ex parte ſupiori,ſed circa multa fuit per Clemen
tem ſeptimum prouiſum proximis ānis contra clericos
portātes cāmſias criſpas ad collū,& cōtra portātes pal
liū,alias vulgo capputiū,& circa multa alia,& ꝑ Piū
V.Similiter ēt fibulas aut corrigias auri,uel argenti or
natum habentes minime clerici deferre debent.nec eis
9 vti.d.c.clerici de vita.& honſta.cleri. ✝ Anulos etiā
portare non debent,niſi illi quibus competit ex officio di
10 gnitatis.d.c.clerici. & ibi Abb.col.2.✝ Et ſic vt vides
ex predictis apparet.ꝙ honeſtas, & concedentia habi-
tus clericalis conſiſtit a capite ī birretto in corpore con
ſiſtit in veſte, conſiſtit etiam in caligis,& calciamentis,
item in cingulis,ſeu corrigijs,& fibulis,item ī manibus
circa portationem anulorum,conſiſtit etiam in cappis,
& mantello,vt dictum eſt, & talis veſtis debet eſſe tala
ris ideſt longa uſq; ad talos pedis.23.diſtin.c.non lice-
at, & glo.ī.d.c.Epiſcopi.21.q.4 & Spe.ī tit.de aduo.
§.ſequitur videre de veſtibus,verſatur etiam talis ho-
neſtas ī coloribus,qa clerici pānis rubeis,aut viridibus
vti non debent .d.c. clerici, & facit tex. in .d. clem.
fin.in fine, & ibi glo.pen. & Abb.in .d. c. clerici col.
11 2. ✝ Quia panni rubei,& frena,& calcaria deaura-
ta,& ſimilia ornamēta ſunt inſignia Pape,& ſui legati
cum proficiſcuntur ultra mare ſecundum Hoſti. in .c.
antiqua de priuil. & Abb. vbi ſupra col.2.ſed cleri-
ci qui equitant frenis, ſellis, pectoralibus et calcaribus de
auratis, vel alia ſupfluitatem gerentibus, vti non de-
bent .d.c.clerici de vita, & hone.cleri. & facit ad ma
teriam l. vnica.C. nulli lice. in frenis, & eque, libro
12 xi. ✝ Quibus autem prelatis liceat portare roccbe-
ctum, vide in.d.c.clerici in fin.& ibi Abb.col.2.de vi
13 ta, & hon.cler. ✝ Et nota ꝙ clerici non debent vti ni-
mis fulgidis veſtibus, qa hoc ꝑtineret ad elationē,arro
gātiā,et iactātiā,q̄ prohibita eſt vt in.c.i.et ī.c.oīs.21.
q.4.& ibi Archy.nec ēt debet vngi vnguentis adredo
lendum propter uoluptatem.d.c.omnis, & ibi gloſ.nec
debet indui veſtem, ex ſericis texturis variatam, neq;
inſummitate veſtimentorū ornamenta variorum colo-
rum, apponere, vt dicit tex.in.d.c.omnis, & gloſſ.in
c.clerici in fin. in verbo partita de vita, & honeſta.
cler. & Spe.in.d.titu.de aduo.§.ſequitur colā.in fi.Im-
mo etiā laicis prohibentur veſtes auratæ, & olobere,
vel ſerice.l.i.& per totum.C.de veſti.olobe. & aura.
lib.xi. Addi. Et ibi Azo.in ſum. & eundem Azo. in
ſum.C.nulli licere ī frenis & eque.ſellis lib.xi.vbi vide
& .d. Fran.Luca.de Parma in tra. de priuileg. fiſci
col.14.verſiculo .138.& in regno ſuper huiuſmodi
ueſtimentis eſt facta Regis nouella Pragmatica Cæſa-
ree maieſtatis, ne quis portet ueſtem auratam, ſeu de
14 broccato, nec de ſerico ſupra ſericum . ✝ Et ſimiliter
etiam clerici non debent uti veſtibus nimis ſordidis,ſciſ
ſis, & perforatis ac fractis, ſeu vilibus,& obſcuris,ut
ſunt aliq clerici q potius videntur bubulci,& mendicā
tes q̄ clerici ſecundū Archy.in.d.c.omnis,quia vt dicit
Hyero.nec affectate ſordes nec exquiſite delitie lau-
dem pariunt, & quia diſſolutos, & fractos veſtibus

non recipimus .41. diſtinctio.c. parſimoniam, & .c.
vlti.non enim ſolum neceſſitas debet attēdi.qa ſi hoc
ſolū attenderetur pellis caprina ſufficeret,qđ nō eſt ve
rū ſecundū Archy.& Io.de ſan.in.d.c.omnis in fi. nō
enim in ſuperfluitate ſciſſure,aut colore veſtium in tu-
entium aſpectū offendre debet,vt in.c.fin,21.q.4.ſed
omnes clerici condecens veſtimentum habere debēt.c.
nullus.21.q.4.& dicit Bal.in rub.de vita & ho. cleri,
col.2.in fine ꝙ ad honeſtatem clericorū pertinet nō ſo
lū honeſte,& parce viuere,ſed a veſtibus ſordidis ab-
ſtinere,quia veſtes ſordide inducunt pudorem,& e cō-
tra debent abſtinere a veſtibus nimis pretioſis,ſed de-
bent indui veſtibus medioeribus,& pompas dimittere,
vt ibi p cū,nec debent vti veſtibus ſecularibus,ſed or-
15 dini ſuo cōuenientibus.c.Epiſcopi.21.q.4. ✝ Et in quo-
cūq; loco ſit clericus vti debet veſte apta ordini cleri-
cali,ſiue fuerit in plateis,ſiue in via, ſiue ābulauerit in
ciuitate,ſiue in ſcholis vt in.c.nullus, &.c.Epiſcopi, &
ibi glo.& Archy.21.q.4.nec debet ābulare ſine operi
mēto ideſt ſine mātello,ſiue cappa,qa alias de turparet
ſacerdociū ſuū, hoc verū niſi ī itinere lōgo ābulauerit
vt d.c.Epiſcopi,& ibi Archy.hoc tamē ē advertēdū ꝙ
ſēper mediū tenēdū ē ne veſtes ſint nimiū fulgide nec
nimiū viles,et ſic ī alijs vt dicit Io.de Imo.in.d.cle.fin.
col.3.circa mediū de vit.& hon.cler.& Bal.in d.rub.
de vit.& hon.cleri,& Abb.in.c.clerici officia de vita,
& hon.cleri.& gloſ.ī.c.nullus 21.q.4.& Calde.con.i.
col.2.in tit.de vit.& hon.cleri.vbi dicit ꝙ veſtes viles
nō cōuenientes ſtatui,ſic,& ſūptuoſe non cōuenientes ſta-
tui reprobate ſūt.In ſūma nota ꝙ tres forme veſtiū ſunt
ſpecialſsime prohibite ſcilicet veſtis virgata.et partita,
ſeu diuiſata, & epitogiū, ſeu tabardū breue foderatū
uſq; ad finē.vt dicit Ioa.And.in addi.ſpe.in titu.ne cle
ri.vel mona.in prima addi.& probātur in clem.fi.de vi
ta,& hon.cleri.& tale tabardū,ſeu cappa debet eſſe ta
laris ideſt lōga uſq; ad talos.c.nō liceat lo.vltimo.32.
diſtin.glo.in .c.Epiſcopi.21.q.4.in.c.penul.de vita,&
hon.cler.& ibi Abb.col.2.in nota.Cepo. in coſi.xi.nu-
mero.30.verſi.qualis debeat,& Spe.in.d.titu.de aduo.
§.ſequitur,dicas tamē ꝙ ſufficit ſi ſit moderata, nec ni-
miū longa nec nimiū breuis,vt ſupra dictū ē, & proba
tur in.d.c. pen.de vit.& hone. cleri. Itē etiā ē prohibi
tū clericis portare caligas ſcaccatas,virides aut rubeas
16 vt.d.clem.fin. ✝ Et clerici nō portātes habitū honeſtū,
& conuenientē clericis puniri poſſunt arbitrarie,vt dicit
Abb.in.d.c.pen.col.1.in nota. & probatur in.d.clem.
17 fin. ✝ Aduertēdū tamē ē pro declaratione pdictorū,&
totius huius materie,ꝙ clerici tā cōiugati,ꝗ nō cōiugati
nō habēt certū habitū determinatū a iure vt ē glo.not.ī
cle.i.in.fin.de electio.& glo,& docto.in.d.c.pen.đ uit.
& hon. cler.unde dicit ibi Inno.ꝙ illa quæ ponuntur in
d.c.pe.ī tex.nō sūt de pcepto ſed de cōſilio et not.doct.
maxime Laud.& Cardy.in.d.cle.fi.in fine de vit.& ho.
cler.& not.30.diſtin.c.ſiquis virorum.& And.barba.
in.d.clem.i.col.fi.de electio,& Abb.in.d.c.pen.col.2.
de vit.& hon.cleri.qui dicit ꝙ nō omnia ibi poſita ſunt
de cōſilio ſed aliqua ſunt de pcepto vt ibi,& ſupradictā
opi.ꝙ habitus clericorum nō ſit determinatus a iure.
tenuit Alex.in cōſi.8.videtur ſuper primo in fi.i.volu.
& cōſi.149.In cauſa inquiſitionis col.2.in.fi.6.volu.
et Abb.in.c.i.col.i.in ſecundo nota.de apoſt.vbi dicit,ꝙ
clerici ſeculares nō habēt certum habitum determina-
tum.ſed ſolum qdā habitus ſunt eis interdicti, & nō ha
bēt certā formā,ſed veſtes debent eſſe honeſte, & qdā
colores ſunt eis interdicti vt ibi per eum, vnde ſufficit ſi
clericus portat habitum honeſtum,& cōuenientē clericis
ſecundum cōſuetudinē,vt tenet Alex.in dictis conſilijs
vbi etiā dicit ꝙ omnis habitus cōueniēs, & honeſtus di-
citur habitus clericalis, dummodo nō ſit a cōſuetudine
vel a iure reprobatus vt ibi per eum cum alijs precalle-
gatis. Addi.Et tenet Didacus. Corruuius in lib.practi
carum ꝗſtionum.c.31.verſi.4.illud,& Cep.cōſ.xi.nu.
30.cum ſeq.dicit And.barba.ī.d.cle.i.col.fi.de electio.
ꝙ veſtis dēt eē honeſta cōueniēs clericis,nec nimis bre
18 uis nec lōga ✝ & dēt ſe cōformare cū cōſuetudine regi
onis,ꝗ multū ſpectāda ē q.a debēt ſe cōformare moribus
illorum cum qbus viuunt.xij.diſtiu.c.i.&.c.fi. & gloſ.
in.c.ſiquis virorum.30.diſtin.& ī tātum talis cōſuetu-
do regionis debet attēdi circa habitum clericalē,ꝙ cleri
ci poſſunt portare cappas foderatas de cēdato ſi cōſuetu
do regiōis illud permittit,vt dicit glo.21.q.4.ī ſum. &
And.barb.ī.d.cle.i.col.fin.de electio.& dicit Benedi-
ctus capra doctor peruſinus in.c.pen.in glo.in verb.de
auratis de vit.& hon.cler.ꝙ ī veſtibus, ī tātum ē atten
dēda cōſuetudo locorum,ꝙ ſi cōſuetudo non haberet di
uerſitatem aliꝗ īter habitum clericorum , & laicorum
ipſa cōſuetudo eſſet attendenda,adeo ꝙ clericus tunc di
ceretur incedere in habitu clericali quādo īcedit ī habi
tu honeſto,& cleris cōſueto,hinc eſt ꝙ vltramōtani ex
cuſātur ſi vtātur pallijs diffibulatis,qa ſic ē cōſuetudo
vltramontes vt voluit glo.ī.d.c.ſiquis virorum pro
quo facit qa ſecundum Cardy.poſt.Inno. & Pet.ī.d.c.
pen.veſtes variātur de etate ad etatē,& ex conſuetudi-
ne, & ita tenet addi.ad Abb.ī.c. cum conſuetudinis in
addi.magna de cōſue.vbi dicit propterea defēdiſſe quoſ
dā clericos accuſatos de homicidio, qui deferebāt habi-
tum ſcholaſticum,ex quo cōſuetudo ē ſcholarium cleri-
corum ī minoribus deferre habitum ſcholaſticum. & in
dubio īterpetratur potius veſtis eccleſiaſtica,ꝗ ſecula-
ris propter penā ſecundū Guil.et Imo.in cle.fi.ī pri.de
vit.& hon.cler.cum cōcordātijs allegatis ī addi.predi-
cta ad Abb. Addi. Hodie vero eſt quedam prouiſio
Pij Papæ Quinti in qua diſponitur de habitu clericali
que in fine huius operis ponitur, non tamen per omnia
obſeruatur nec recepta fuit. Predicta tamen ītellige,
dummodo talis conſuetudo non multum deuiet ab ho
neſtate, ſecundum Abb.in.d.c.pen.col.2.de vita. &
19 honeſta.cleri.in nota. ✝ Secundo intellige predicta pro
cedere in clericis ſecularibus, ſecus in monacis, qui ha
bent certum habitum ſecundum eorum religiones, Im
mo talis monacus dimittens habitum ipſo facto eſt ex-
communicatus .c.ij. ne cleri. vel mona. in .vi. & Io.
And.in addi.Spe.in.tit.ne cleri.vel mona qđ limitatur
niſi ex aliqua iuſta cauſa, puta timoris, quia tunc lici-
tum eſt habitum transformare, vt dicit glo. in.d.c.ij. in
verbo temere,& ibi doct.Ad materiam autē qualis de-

beat eſſe habitus clericorũ vide in.d.c.pen.& in.d.cle.
fin.de vita & ho.cleri.& doct.in.d.locis Hoſti in ſum.
eo. titu.§.& in quibus.21.q.4.per totum Spe.in.d.tit.
de adno.§.ſequitur & Sil.in ſum.in verbo clericus el.ij.
20 cum concor.ſupra. Regula ✝ autem ſupradicta, ꝙ cle
ricus debet incedere in habitu clericali honeſto, & cõ
decenti. Limitatur primo niſi iuſta cauſa timoris exe-
gerit habitum transformari, quia tunc poterit vti veſti
bus laicalibus, alias non cõceſſis vt eſt tex.d.c.clerici,
& ibi glo.de vita,& honeſta. cleri.clem.fin.& ibi glo.
in verbo rationabilis,& ibi Imo.col.i. eod. titu. glo.in
c.nullus.21.q.4.glo.in.d.c.ij.i.verbo temere ne cler.
21 vel mo.in.vi.& proxime dixi. ✝ Secundo limita, niſi
propter paupertatẽ clericus portaret veſtes diuerſi pã
ni, & coloris, vel vteretur vilibus veſtibus,quia tũc ex
cuſatur ſecũdũ zen.& Imo.in.d.cle.fi.col.2.in.prin.
22 de vita,& bo.cleri. ✝ Tertio limita, niſi ex humilitate,
vel corporis neceſſitate veſtẽ nõ conuenientẽ portaret.c.
ſi quis virorũ.30.diſtin.41.diſtin.c.parſimonia.Spe.in
23 d.§.ſequitur in fin. ✝ Quarto limita, niſi clericus por-
taret infulã, ſeu pileũ, vel capitis cohoperimẽtũ de noc
te ad euitadũ frigus, quia tunc ſimiliter excuſatur, quia
nõ publice defert, vt dicit Io.de Imo.in.d.clem.fin.col.
24 2.verſi.quid ſi clericus. ✝ An autem in caſibus predi
ctis quando mutatur habitus ex cauſa requiratur licen-
25 tia ſuperioris,vide Imo.in.d.cle.fin.col.3. ✝ Illud autẽ
quod ſupradictum eſt ꝙ panni rubei purpurei frena,
& caltaria deaurata, & ſimilia ornamenta ſunt inſi-
gnia Papę, & ſui legati cum proficiſcitur vltra mare,
ſecundum Hoſti.in.c.antiqua de priuil.& ſic innuitur,
ꝙ alij talibus vti non debent. Limita hodie non proce-
dere in Cardinalibus, qui de conſuetudine talibus ve-
ſtibus purpureis. & talibus ornamentis deauratis vtu-
tur, & Papa ſcit, & tollerat,& talis conſuetudo eos ex
cuſat,ita dicit Abb.in.d.c.pen.col.2.de vita & bone.
26 cler. ✝ An autem clericus portans ſolas caligas parti-
tas ſi defert alias veſtes clericales principales, amittat
priuilegium vide Guil.& Imo.in.d.clem.fi.col.i.in fi.
Et ibi etiam col.ſequen.ponit, quid ſi aliquo momento
temporis non cauſa vſus proprij ſed ex aliqua acciden
ti cauſa non defert habitum clericalem,an amittat pri-
27 uilegium, vide ibi. ✝ Iuſta predicta quero,pone cleri-
cus in minoribus ſiue fuerit coniugatus,ſiue non dimi-
ſit habitum,& tonſuram clericalem,& incedebat vt lai
cus, deinde penitentia ductus reaſſumpſit habitum, &
tonſuram clericalẽ dubitatur an gaudeat priuilegio cle
ricali ita ꝙ ſi commiſiſſet aliquod delictũ gaudeat pri-
uilegio fori.& debeat ad eccleſiaſticũ iudicẽ remitti,an
vero poſſit per iudicẽ ſecularem puniri,iſta queſtio eſt
dubia.& quotidiana ideo plenius attingenda.l. legaui.
ff.de lib.leg.Et pro parte negatiua,ꝙ non debeat gau-
28 dere priuilegio fori adducitur, ✝ Primo quia ex quo ſe
mel vitam,& profeſſionẽ laicalẽ elegit,quod ſemel pla-
cuit amplius diſplicere non licet,vt in regula quod ſemel
de reg.iur.in.vi. ✝ Secundo adducitur quia in incõpatibi
libus pindicialibus,& contrarijs facta vnius electione
nõ datur regreſſus ad alterũ,de poſtu.prela.cã.i.vi.c.
vt ꝗ duas de elect.in.vi.electio igitur habitu ſecularĩ
non poteſt redire ad eccleſiaſticũ,facit tex.i.l. quod in he
redẽ.§.eligere.ff.de trib.actio. ✝ Tertio certum eſt, ꝙ
tunc cũ incedebat vt laicus non gaudebat priuilegio fo
ri clem.i.de vita & ho.cleri.& in tex.noſtro & ſic fuit
priuatus priuilegio per non delationẽ habitus, & tonſu
re ergo per reaſſumptionẽ habitus,& ſic per factũ ſuũ
ſe habilitare non potuit de iure patro.c.per noſtras.24.
29 q.i.c.didicimus.ff.ad treb.l.i.§.fuit. ✝ Quarto,quia in-
cedendo vt laicus tacite videtur priuilegio renuntiaſſe
7.q.i.c.quã periculoſum de his quę fiunt a maio. par.
cap.c.ex ore cũ itaq; ſemel priuilegiũ fuit perditum nõ
pot vlterius recuperari,ſecundũ Inn.in.c.ij.de ope.no.
30 nunci. ✝ Sicut virginitas amiſſa non põt recuperari.l.
i.C.de rap.virg.c.vnius,& c.acutius.26.diſti.ad pre-
dicta adducitur clũ.ff.de edil.edi.l.quid ſit fugitiuus in
prin.Quinto pro iſta parte adducitur deciſio in termi-
nis And.de yſer.& Math.de affli.in conſt.regni apo
ſtatantes col.4.verſi.itẽ quero pone vbi tenent, ꝙ ſi fa-
cta fuit monitio vt clerici vadant in habitu, & tonſura
alias ſint priuati priuilegio eccleſiaſtico,ſi clericus poſt
monitionẽ non vadit in habitu,& tonſura,& ſic perdi-
dit priuilegiũ clericale.ſi poſtea penitentia ductus va-
dit in habitu & tonſura non reaſſumit priuilegiũ cleri-
cale,allegat dicta per Inno.in.c.i.extra de apoſt. Sexto
pro iſta parte adducitur tex.in.c.ex parte tua el.ij. de
priuileg.& tex.in clem.i.§.ꝗ ſi taliter de vita & hon.
cleri.Septimo adducitur illud quod dicit Cardi. in.d. cle.
fi.col.4.vbi recitat plures opi. & concludit ꝙ clerici
coniugati amittunt priuilegiũ quo ad bona, & res non
quo ad perſonã reaſſumendo habitũ, alias amittunt in to
tũ,vt ibi ꝑ eum,& Sil.in ſum.in verbo clericus tertio
col.5,in.v.queſti.Vltimo pro iſta parte adducitur tex.
huius extrauagantis,quę continet ius nouiſſimũ in re-
gno, vbi probatur ꝙ clerici ſi in habitu clericali decen
ti incedere, & tonſuram deferre neglexerint foro ſecu
lari ſubiectos fore.& tanꝗ laicos per curiã ſecularem
puniri poſſint,& ſeculares declarãtur vt latius in tex.
ſi ergo ſunt effecti ſeculares non gaudẽt priuilegio.Ma
xime quia in tex. ponitur monitio cũ cõminatione quo
caſu amittũt priuilegium clericale, vt tenet Abb.in.c.
in audientia in tertio nota.de ſen.exco. & Anto.de bu
tri.in.c.Ioannes de cleri.coniu.Et dicit Anto. de but.i
.d.c.ex parte lo.iii.ãte fi.de priu.referẽdo Goff.ꝙ ſi cle
ricus in minoribus cõſtitutus dimittit tõſurã, & habitũ
reputatur vt laicus,et ſi nõ ſit monitus, ꝑdit priuilegiũ,
quod dictũ refert et,Cepo.in.d.cõſt.xi. col.15.nu.40. di
cit tñ hoc procedere ſi alia quatuor īteruenient,vt ibi ꝑ
eũ et ſic cũ ſit amiſſũ priuilegiũ ãplius nõ reaſſumit ꝑ
dicta ꝑ Inn.i.d.c.ii.de ope.no.nũc.et actio ſemel extin
cta ãplius nõ reuiuiſcit.l.ſi res.§.areã.ff.de ſol.& ad ꝑ
dicta facit quod dicit Abb.in.c.tue de apoſta. Pro parte
31 ✝ vero cõtraria ꝙ talis clericus gaudeat priuilegio fo
ri,& ſit eccleſiaſtice iuriſdictionis facit tex.cũ glo.i.d.
cle.i.de vit.& hone.cler.nam illis caſibus clericus eſt
priuatus poſt monitionẽ priuilegio clericali, & tamẽ ſi
illã artẽ dimittit,& vt clericus incedit recupat priuile-
gium,& ibi not.glo. in ver.quãdiu.Similiter not.Inno.
c.fi.de vita, & honeſt.cleri.vbi dicit illos clericos priua

tos priuilegio clericali dū ſe negotiationibus īplicāt, &
reaſſumere priuilegiū dū illas dimittunt, & videtur pro
bari in.c.vnico de cle.coniug.in.vi.qui tex.nō dicit per
dat priuilegiū, ſed φ nō gaudeāt.Et ideo dicit Ioan.de
ligna, φ de iure atiquo iſtud priuilegium clericale erat
conceſſum caractleri ordinis, & ordini clericali, cū igi-
tur Bonifacius Papa in.d.c.vnico de cleri.cōiu.l.vi.nō
diſponat de nouo ſed loquatur declaratiue.Intelligitur
φ gaudeat priuilegio cū illa moderatione, vt ſi nō por-
tat habitū, ſuſpendatur priuilegiū, & nō perdat, vt te-
nēt Arcby.Ioan.mona. & Gemi.in.d.c.vnico.§. & cū
col.fi.de cleri.coniu.in.vi.& Anto.de butri.in.d.c.cū
Ioannes de cleri.coniug.Et ſic ex predictis patet φ nō
obſtat.d.clem.i.ſupra in cōtrariū allegata,quia ſi iſtud
priuilegiū eſt cōceſſū ordini, & cauſa propter quam nō
gaudet eſt non deferre habitū ſi reaſſumit habitū ceſſat
cauſa excluſiua priuilegij, & ſic ceſſāte illa cauſa ceſſat
priuatio.arg.c.cū ceſſate de app.l.adigere.§.quis.ff.de
iure patro.& iſtam partē tenuit Alex.cōſi.149.in cau
ſa inqſitiōnis I.6.volu.vbi dixit,Q ꝺ ſi talis clericus cō
iugatus aliquo tēpore inceſſiſſet ſine habitu, & tōſura,
& poſtea reaſſūpſiſſet habitū, & tonſurā ſi commiſiſſet
delictū tēpore quo incedebat in habitu, & tōſura gau-
det priuilegio,ēt ſi poſt delictū cōmiſſū dimittat habitū,
& tōſurā, quia inſpicitur tēpus, quo cōmiſit delictū ſi
incedebat in habitu, & tōſura, vt ibi latius per eū.alle-
gat ita tenere Ioan.And.in.d.c.Ioannes in.4.queſti.de
cleri.cōiu.qui dicit ita fuiſſe Padue iudicatum, & ſequi-
tur ibi cōmuniter doct.& tenet Bal.in.l.affinitatis in.fi.
C.com.de ſucce.& etiā tenent Io.mona.Archy.Ios.de
ligna.Gemi.& Philip.fran.in.d.c.vnico.§.& cum col.
pen.& fin.de cleri.cōiug.in.vi.& Pau.de leaz.i.d.cle.
i.de vita, & bon.cleri.& ſequitur idē Alex.cōſi.8.vi-
detur ſuper primo in vltima col.i.volu.& aliquid per
Alex.conſi.58.quia ſepiſſime.4.volu.per Imo.in cle.
i.& .ij.de vita, & honeſta.cleri. Addi.Et iſtam opi.te-
net etiā Corruuius in lib.practicarū queſti.c.31.verſi.
quinto.vbi dicit quod ſi tēpore cōmiſſi delicti incedebat
in habitu, & tōſura gaudet priuilegio fori licet antea di-
32 miſiſſet, Et ✝ tenendo iſtā partē, quæ magis cōmuni-
ter tenetur, ad contraria reſponderi pōt, & ad cle.i.de
vita, & honeſta.cleri.eſt ſupra reſpōſum, Ad aucto-
ritatē And.de yſer.& Matthe.de affli.dicitur φ cōmu-
nis opy.eſt cōtra eorum deciſionē.Nec obſtat.c.ex par
te de cleri.cōiug.quia ſecundum Anto.de butri.ex reaſ
ſūptione habitus ille, qui alias gaudebat priuilegio reaſ
ſumuit priuilegium, quia paria ſunt portare, vel non
portare, & reaſſumere, quo ad tempus reaſſumptionis,
pro hoc videtur caſus I.c.clericus lo.ij.de vita, & hon.
cleri.nā ibi aſſumpſerat vxorē, & dimiſerat tonſurā, &
tamē dicitur φ iterum tondeatur, & ſic videtur velle
φ gaudeat priuilegio reaſſumpta tonſura.Nec obſtat.c
ex parte el.ij.de priuil.qa illi qui reaſſumebāt habitum
hoc faciebāt ī fraudē, & eluſionē obſequiorum, & prop
terea eis nō opitulatur, & ita illum tex.ītelligit Archy.
& Gemi.in.d.c.vnico.§.& cum col.fin.de cler.coniug.
n.vi.& ibi Philip.fran.& ideo talis fraus eis opitularī
non debet,quia malitijs hominum eſt obuiādum.d.c.ex

parte de priuil.Alio ēt mō ad illum tex.reſpondet Tho.
gra.in.d.voto.33.col.antepe.φ procedit quādo non cō
ſtabat eos eſſe vere clericos licet aliquādo aſſumpſerint
habitum, & tonſuram clericalē,et poſtea illam depoſue
rint, vt ibi latius per eum.Nec obſtat quod dicitur de
incompatibilibus,quia illud argumentum non habet lo-
cum in his in quibus via electa ceſſat quæ erat cauſa ꝑ-
ditionis priuilegij clericalis,quia reſtat caracter, & ſic
reuiuiſcit priuilegium, & illius effectus,quia ceßāte cā
ꝑditionis priuilegij ceſſat perditio,d.c.cum ceſſante de
app.ſed reaſſumpta tonſura ceſſat cā perditionis priui-
legij igitur &c.Nec obſtat φ actio ſemel extincta am-
plius non reuiuiſcit,quia reſpondeo,φ ſi remouetur cā
extinctionis & perditionis etiam extrinſecus reuiuiſcit,
patet,quia ſi res data in ſolutum euincitur per hypote-
cariam actio reuiuiſcit.l.ex ſextāte.§.latinus largus.ff.
de excep.rei.iud.Nec obſtat φ facto amiſit priuilegiū,
quia vt dictum eſt non eſt amiſſum,ſed ſuſpenſum pri-
uilegium, & ceſſante cauſa ſuſpenſionis reuiuiſcit.Nec
obſtat tex.huius extrauagantis qui tex, multum vrget
dum dicit eo ipſo ſint effecti,ut meri, & puri laici, & ſic
uidentur amiſiſſe priuilegium,quia reſponderi poteſt.
φ intelligitur φ reputentur laici, & amittant priuilegiū
recuperabiliter, & ſuſpenſiue uſq; ad reaſſumptionem
habitus, & tonſure, & iſta reſponſio colligitur ex dictis
per Gemi.& Phi.fran.in.d.c.unico,§.& cū col.fi. uer-
ſicu.uel ſi uis de cleri. coniu. in.vi. licet aliquantulum
33 videatur ſuppleri ad tex, Et ✝ tenēdo iſtam cōem opy.
φ clericus reaſſumendo habitum, & tonſuram gaudeat
priuilegio.Limita niſi talis clericus in fraudem reaſ-
ſumpſiſſet habitum, & tonſuram,puta ſi facto crimine,
vel conſcius de crimine reaſſumpſiſſet habitum, & ton
ſuram ad euadendum punitionē iudicis ſecularis, quia
tunc nō recuperat priuilegium, & ita loqtur.c.ex parte
extra de cler.coniu.& in.c.ex parte el.iij.de priuil. &
φ talis reaſſumptio habitus facta in fraudē non proſit te
net Arcby.in.d.c.i.de cler.coniug.in.vi. & ibi Philip.
fran.§.& cum in fin.& Pet.bellu.in ſpe.princi.in titu.
de propoſitione grauaminū.§.videamus col.2.in fine
enim ſeq.& eſt bonus tex.in.l. ſi maritus.§. legis.ff. de
adul.& l.hos accuſare in fin.prin.ibi ſi non detractan-
di.ff.de accuſ.l.qui ſub preteſtu.C.de ſacro ſanct.eccle.
l.ſi aliquis.ff.de dona.ca.mor.& in autentico de mona.
§.ſancimus,& .§.ſi vero intra,& ibi glo.pro hoc, quia
de iure aſſumpto clericatu in fraudē criminis commiſſi,
non multum confert, vt not.per Bar. in.l.i ff. de penis,
& ad ꝑdicta vide q̄ not.Pet.& Cy.in.l. ſi qua ꝑ calum
niā.C.de Epi.& cler.& ēt qa fraus ei opitulari nō dēt,
qa malitijs hominum ē obuiādum.d.c.ex parte el.iii.de
34 priui.& .d.l.q ſub ꝓtextu.Et ✝ quomō probetur fraus
vltra ꝑdicta, vide q̄ dicit Bar.in.d.l.i.col.2.ff. de pen.
& in.l.poſt cōtractū.ff.de dona.& Iaſo.in.§.itē ſi qs in
35 fraudem Inſti.de actio. ✝ Secundo limita, niſi talis cle
ricus fuiſſet preuentus per iudicem ſecularem ante re-
aſſumptionem habitus, quia quo ad illa, ad quæ eſſet
preuentus non prodeſſet reaſſumptio habitus, puta
ſi in cauſa criminali eſt conuentus coram ſeculari
cogetur corā eo reſpondere, vt tenet Phi.fran.in d.

e.i.§.& cũ col.fi.de cler.coniu.in.vi.& Pet.de anch.in
d.c.ex parte extra de cler,coniu. Aduerte tamen ꝙ li-
cet clericus coniugatus mortua vxore ſi reaſſumat ha-
bitũ clericalẽ gaudeat oĩbus priuilegijs clericalibus,vt
tenet Philip.fran.in.d.c.i.§.fin.col.i.de cler.cõiu.in.vi.
vbi etiã ponit An cõſuetudo de nouo inducta ut clerici
coniugati gaudeant oĩbus priuilegijs ualeat.Et quid de
uxoribus clericorum an gaudeant priuilegio dic ut ibi.
✝ Tamen ꝑdicta intellige niſi mortua prima uxore,du-
36 xiſſet aliã,q2 ex quo eſſet effectus bigamus, ꝑderet om
ne priuilegiũ.c.i.de biga.in.vi.Idem ſi duxiſſet uiduã,
uel corruptam ab alio.84.diſtin.c. quiſquis de quo cle-
ricus per Matth. de aſfli.in .d. conſtitutione regni apo
37 ſtatãtes col.4.uerſi ſed iuſta hoc.An autem ✝ clericus
in minoribus poſſit cogi deferre habitum,et tõſurã uide
Abb.in.d.c.tue de apo.& Hoſti.in ſum.de cleri.coniu.
§.quã penã col.2.in fi.Et quid in clericis cõiugatis, ui-
38 de Abb.in.d.c.Ioannes de cler.coniu.✝ An autem cle
ricus dimittens habitũ dicatur apoſtatare, uide Abb,in
d.c.tue.Et an clericus deprehenſus in apoſtaſia ipſo fa
cto perdat priuilegium clericale, vide Abb. in. d.c. in
39 audientia in.2.nota.de ſen.exco. ✝ Quid aũt de cleri-
co,qui dimiſſo habitu,et tõſura ĩmiſcet ſe enormitatibus
an amittat priuilegiũ clericale, vide And.de yſer.ĩ.d.
conſti.regni apoſtatãtes,& Abb.in.c.perpendimus de
ſen.exco.& in.c.ex parte lo.ij.de priuil.Inn.& Abb.
in.c.i.& in.c.tue.de apo.doct.in.c.cũ nõ ab homine de
iudi.Anto.de butri.in.c.fi.de uita & hone.cler.Pet.de
anch.in repe.c.ea quæ in.xi.q.de reg.iur.in.vi.Cardy.
in.d.c.ꝑpendimus circa fi.d.Prep.ĩ.c.clerici.23.diſti.
Sil.in ſum.ĩ verbo excõicatio 6.col.19.verſi.tertio cle
ricus vbi late Alex.cõſi.8.videtur ſup.i.vol.& cõſi.
58.4.vol.vbi late & Cepo.conſi.21.Incipiente ĩ Chri
ſti nomine caſus talis eſt,& ibi in col.12. ponit qnq; re
qſita,vt ꝑdat priuilegiũ de qbus ſupra feci mentionẽ,
& Tho.gra.d.voto.33.col.antepe.cũ ſeq. & in qõ.par
la.delphi.q.138.vbi vide,& Anto.capi. deci.161, in
40 eã cruſconi. ✝ An aũt de iure cõi,clericus ĩ minoribus
ad hoc ut ꝑdat priuilegiũ ſufficiat ſolũ ſi cõuerſatur, vt
laicus,an uero reqratur vt faciat actũ contrariũ actui
clericali, vt qa ducat vxorẽ ſecundã,vel corruptã,vel
effectus ſit miles,& ſeua exerceat,Et ã tunc ẽt ſine mo
nitione amittat priuilegiũ,vide Hoſti.& alios in,c.i.de
apoſt.& qđ habetur.84.diſti.c.quiſqs,& ĩ.c.i. de big.
in.vi.Alex.cõſi.8.col.pen.i.vol.Matth.de afſl.in cõſt,
apoſtatantes,& Tho.gra.vbi ſupra,& vide Alb.de ro
ſa.in qõnibus ſtatu.in.3.par.q.42.quæ incipit a ꝑdicta
41 ſupta occaſione. ✝ vbi ponit de monaco,q intrauit reli
gionẽ,& fecit profeſſionẽ,ſi cepit apoſtatare,& habitu
depoſito vxorẽ viduã accepit,& enormitatibus,& de-
lictis ſe ĩmiſcet,an ipſo iure ꝑdat priuilegiũ clericale vt
poſſit a iudice ſeculari cõdẽnari, & puniri, de quo etiã
ꝑ doct.in.c.i.de apoſta.& maxime ſi ſit factus iocula-
tor,vel goliardus,vel buffonus,vt in.c.i.de uita & ho.
cler.in.vi.& ibi ꝑ omnes,& ad ꝑdicta vide Gandy.in
tra.maleſi.in rub.de penis reorũ col.13.verſi.qđ talis
fuit vbi late,& ad ꝑdicta vide Anto.capi.in.d. deciſi.
42 161.in eã cruſconi. ✝ Quid aũt ſit de eo,qui poſt deli-
ctũ eſt effectus clericus a quo iudice dẽt puniri a ſecula
ri an ab eccleſiaſtico,vide Barto.brix.in qõnibus uene
rabilibus .q.32.q̃ incipit aliqs litigabat,Gandy. in tra.
maleſ.in rub.de penis reo.col.9.Alber. de roſa. in qõ.
ſta.in tertia parte.q.41.Archy.in.c.nemo.xi.q.i.Dy. ĩ
l,item vlpianus.ff.de excuſ.tuto.Io.And.Abb.et doct.
in.c.vnico de oblig.ad ratio.Bar.in.l.i.col.2.ff.de pen.
& ibi Alex.in addi.vbi ad multa alia infert,Old.conſi.
4.Incipiente qđ laicus,Maria.ſocc.ĩ.c.propoſuiſti col.
12.de foro cõpe. Bar.in.l.adulter.§.ſi eo tempore.ff.đ
adul.Iaco.de are.ind. iamtũ.ff.iudi.ſol.Imo.cõſi.118
cũ ſeq.d.Prepo.ĩ.d.c.nemo.xi.q.i.Iaco.đ are.ĩ auten.
eã q̃ ſit cũ monaco.C.de Epi.& cleri.Barto.in.l. ſi ſer-
uũ.ff.ſi ex nox.ca.aga.Bar.in.l.cũ q̃da puella in prin.
ff.de iur.o.iud.& ibi Iaſ.Fely.in.c.fi.col.pen.de conſti.
Anto de butr.in.d.c.i.de oblig.ad ratio.Bal.& Ang.ĩ
d.l.i.ff.de peni.Bal.in.l.officiales.C.de Epi.& cleri.&
in.d.l.cũ q̃dã puella,& in.l.i.C.an ſer.ex ſuo fact.& ĩ
d.auten.eã q̃ cũ monaco.C.de Epi.& cleri.Ang. in.l.
ſiquis poſtea.ff.de indi.Pet.de anch.in regula ea q̃ col.
54.verſi tertio queritur de reg.iur.in.vi.& in.c.ad fal
ſariorũ col.13.& ibi Io.de ana.de cri.fal.Cardy.ĩ cle.
ne in agro.§.qa vero in.7.q.de ſta.mona.Spe.in titu.de
reo in prin.verſi.qd ſi pendente Iaco.butr.in.d.l. pen.
ff.ſi ex nox.ca.aga.Bal.in.c.cũ nõ ab homine in vltima
col.de indi.& in.c.i.de mil.vax.qui belli.ar.de po.glo.
Bal.Ang.& Imo.in.l.nemo põt.ff.de leg.i.Bal.in.l. af
finitatis.C.comu.de ſucc.& in.l.ii.C.vt in poſ.leg.& ĩ
l.quedã.C.đ fideicõ.Iaco.but.ĩ.l.qſquis la.ij.C.de Epi.
& cle.Imo.in.c.eã te in.ij.col.de reſcr.Abb.in.c.cleri
cis in.xij.col.de foro cõpe.Bal.in.d.l.i idẽ Vlpianus.ff.
de excu. tuto. Pet.de anch.latiſſime in diſputatione,In
cipiente laicus qdã,& Alex.in.d.l.nemo põt col. fi.ff.
de leg.i.Fede.de ſenis cõſi.97.quoniã Pau.de caſt.ĩ.l.
addictos.C.de Epi.aud.Bar.cepo.cõſi.xi.caſus talis eſt
col.3.ang.Deci.in.d.l.cũ q̃dã puella in fi.And.barb.
cõſi.52.col.6.ii.volu.Et pro certo iſta qõ eſt ſubtilis an
tiqua,& dubitabilis,& ꝑ multos diuerſimode tacta, vt
dicit Alb de roſa.in qcili.ſtatu.in.3.par.q.41.Incipi
ente ſubicio ẽt talẽ queſtionẽ col.2.vbi late diſputat hãc
qõnem ad partes,& ad cõtraria reſpondet, & lõgũ eẽt
referre. ✝ Sed breuiter ſecundũ magis cõem opy. con-
clude ꝙ regulariter cõmictens homicidiũ,vel aliud de-
lictũ ſi poſtea efficiatur clericus,vel monacus nõ põt cõ
ueniri,niſi in foro eccleſiaſtico vt tenuit Barto. brix. in
d.q.32.Incipiẽte aliqs litigabat Iaco.de are.ĩ.d.auten.
eã quæ fit cũ monaco,Archy.in.d.c.nemo.xi.q.i.Oldr.
in.d.conſi.4.Iaco.de are.in.d.l.iã tamen Riccar.et Dy.
in.d.l.itẽ vlpianus,Io.And.& alij in.d.c.i.de oblig.ad
ratio Bar.in.d.l.i.ff.de penis , & dicit Alb. de ro.in.d.
q.41.col.pen.in prin.ꝙ iſta opy.ẽ cõis,& tenet Alex.
in.d.l.nemo põt,col pen.in fin.cũ ſequ.ff.de leg.i. cum
cõcor.ĩ dictis locis,& Cepo.cõſ.xi.col.6.nu.12.cũ ſeq.
& ad prediſta vide Bald.in.c.ut ſi clerici col.3. in fin.
de iudi.vbi dicit ꝙ clericatus aſſumptus poſt citationem
non prodeſt,ſed ſi petit delegationem ante iudiciũ pro-
deſt,niſi a proprio epiſcopo fuiſſet depoſitus vt ibi.
Addi. Ad predicta ẽt vide Raphael cũ cõſ.140. Inſi

piente.P. layeus col.3.vbi dicit ꝙ laico effecto clerico,
ꝙ etiã ſi ea decidatur in foro eccleſiaſtico iudicandũ eſt
ſecũdũ leges,qbus ſubiiciebatur tẽpore contractus, vel
quaſi,allegat Io.And.in regula ſine culpa de reg. iur.
43 in.vi. & Archy.in.c.fi.de immu.eccl.ĩ.vi. Limita + ni
ſi ĩ fraudẽ fuiſſet effectus clericus,vel monacus ad eua
dendũ penã Iudicis ſecula-
ris,qa tũc poſſet a iudice ſe-
culari puniri, & cõtra eum

& tonſuram [u] honeſte [x] ac alia

procedi, vt in .l.qſub ptextu.C.de ſacroſan.eccle.& ĩ
auten.de mona.§.ſi vero intra & ibi glo.cũ iuribus ſu-
pra in alia qõe allegatis,& Bar. in.d.l.i.ff.de penis &
Alex.ĩ.d.l.nemo põt col.pen.& fi.ff.de leg.a.et Alb.ĩ
d.q.41.cũ cõcor.& Old.d.cõſi.4.& Io.And.in.d.c.i.
de obl.ad ratio,& Cepo.vbi ſupra. Et ĩ dubio nõ pſumi
tur fraus,niſi fuiſſet de crimine accuſatus,vel diffama-
tus,vel cõuictus,vel in eo dephenſus,arg.l.fi.§.i.ff. de
bo.eo.q mor.ſibi conſci.& tenet Alber.in.d.q.41.ĩ fi.
& Bar.ĩ.d.l.i.ff.de peni.col.2.& Gãdy.ĩ.d.tr. maleſi.
in rub.de penis reorũ col.12.in fi.& Dy. vbi ſupra,&
Old.d.cõſ.4.Limita.2.niſi fuiſſet pventus a iudice ſecu
lari anteq̃ eẽt effectus clericus,vel monacus,qa tũc iu-
dex ſecularis nõ ĩpeditur proſeq. & cognoſcere de cri
mine nõ obſtãte ꝙ fuerit effectus clericus,uel monacus
.l.ſi qs poſtea.ff.de iudi.c.propoſuiſti de foro cõp.& te
net Alex.in.d.l.nemo põt col.pe.& fi. ff. de leg.a. Al-
ber.de roſa.vbi ſupra Io.And.& alij in.d.c.i.de oblig.
ad ratio,& in hoc caſu loqtur Iaſo. in.d.l.cũ quedã pu
ella in prin.col.pe.ff.de iur.o.iudi.& docto. in locis ſu-
pra allegatis.Iſtud tñ intelligitur,& limitatur nõ proce
dere qñ feciſſet votũ faciendi ſe clericũ, vel intrãdi re
ligionem ateq̃ cõmiſiſſet delictũ,qa tunc nullo modo po
ſſet p iudicem ſecularem cõtra eũ procedi, nec puniri.
qa votũ retrotrahitur,vt tenet Iaſo.in.d.l.cũ quedã pu
ella allegat Bal.ĩ.l.i.C.an ſeruus ex ſuo facto,& de hoc.
ſtaretur iuramento ſuo ſicut in alijs que depẽdẽt ex ani
mo vt dicit glo.in.§.alie.Inſti.de actio. ita tenet Iaſo. in
d.l.cum quedã puella,quod dicit eſſe notandum, & te
44 net additio ad Fely.in.d.c.fin.col.pen.de conſti. + An
aũt predicta habeant locũ in eo,qui eſt infra annũ pro-
feſſionis, vel in eo,qui eſt factus de tertio ordine vide,
Bar.in.d.l.i.ff.de pen.& ibi Alex.in add & Iaſo.in.d.
l.cũ quedam puella,in prin.col. pen.ff.de iur.om.iudi.
45 Addi. Et vide Bal.in.l.affinitatis in fi.C.com.de ſuc-
ceſſ.vbi dicit. Q ꝙ ſi clericus in minoribus declinauit fo
rũ poteſtatis, deinde depoſito habitu & tonſura accepit
vxorẽ,& poteſtas iterũ vult procedere cõtra eum, qa
qualitas clericatus eſt conſumpta, & ibi allegat prõ &
contra tãdem cõcludit,ꝙ ptãs nõ põt procedere,qa ſup.
poſitus eſt Epo reſpectu partis,& reſpectu fori,& quo
ad predicta cõſideratur tẽpus delicti.l.i.de penis,& ita
36 cõcludit Bal.vbi ſupra. + Et an per ſolã citationẽ dica-
tur facta pventio,vide Alb.in.d.queſt.41.in fi. Gandy.
vbi ſupra.& Dec.in.d.l.cũ quedã puella,& ibi p alios
Et in caſibus quãdo põt p iudicẽ ſecularẽ puniri, reqri
tur degradatio, vt per Iaſo.in.d.l.cũ quedã puella, &
in.c.degradatio de peni.ĩ vi.& in.c.nouimus de verb.
47 ſig. Addi. + Et qd ſi clericus cõmittat delictum,& po

ſtea ducat vxorẽ an dẽat remitti ad eccleſiaſticũ, vide
Tho.gra.deci.20.vbi tenet ꝙ ſic,& vide ad mãm q̃ di
cit Cepo. conſi.xi. in .vi.q.
u ¶ Tonſuram + tonſura ex parte inferiori capillos ton
1 det vſq; ad releuationẽ ſenſuũ.ſ.viſus,& auditus,ne p
capillos oculi,vel aures impediantur, & hoc ſignificat
ꝙ pſcindenda ſunt vitia cor
dis, & corporis, ne intuitũ,
& cõtemplationẽ diuinorũ
ĩpediãt,& ex his debetur corona celeſtis,et clerici ĩce
dere debent de tõſo capite,& patentibus auribus.23.di
ſtin.c.pen.ita tñ ꝙ oculos intuentiũ nõ offendat,ut ibi p
doct.& Hoſti.in ſum.eo.tit.§.& ĩ qbus ubi vide,et ad
predicta vide Cepo.cõſ.xi.Incipiente caſus talis eſt alo
2 iſius col' 12.verſiculo de tõſura. + Et ibi etiã ponit qua
lis debet eſſe tõſura,& quare clerici eã portent, de quo
vide in.c.duo ſunt.12.q.2.& glo.in clem.fi.de vita &
honeſta.cleri.Et quid ſit prima tonſura Imo.in.c.cleri-
3 ci officia de vita & hon.cleri.col.2.in fi. + Quæ aũt ſit
differentia inter tonſuram, raſurã,& coronã vide,glo.
in.d.clem.i.& Imo.col.5.& ibi p alios,Hoſti. & alios
4 in.d.c.clerici de vita & hone.cleri. + Quid aũt ſi cleri
cus in minoribus deferat veſtem clericalem, tamen nõ
portat clericã,& vadit cũ longis crinibus,vel e contra
portat clericã,ſed nõ veſtem clericalem,an amittat pri
uilegiũ,iſtã queſtionem tangit glo.in.d.clem.fi.in ver.
& tonſurã,& ibi Imo.col.4.circa fin.videtur tenere ꝙ
ſi in publico clericus ſe exhibet cũ tali veſte nõ clerica-
li,vel ſine tonſura, ꝙ incidat in penã.d.clem alias non
de facili haberet locum, quia raro vel nunq̃ euenit, vt
omnia interueniant,hoc in regno firmatur p iſtã extra-
uagantẽ,& per Regiã prag.quæ videtur approbata p
iſta conſtitutionem extrauagantem, adeo ꝙ ſi nõ vadit
in habitu,& tõſura copulatiue reputatur laicus,& amit
tit priuilegiũ ut hic dicitur,& ſic ut gaudeat priuilegio
iſta copulatiue requiruntur,faciunt quæ dicit Gemi. in
c.i.§.fi.de cleri.coniu.in vi.
1 x ¶ Honeſte, + Sed in quibus cõſiſtit honeſtas clericorũ,
Spe.in ſuo rep.de vita & ho.cler.dicit,ꝙ cõſiſtit a ver
tice capitis,uſq; ad plãta pedis.6.q.i.c.ſunt plurimi. Et
in multis cõſiſtit,q̃ fere infinita sũt ſecũdũ Spe. ubi ſup,
Hoſti.in ſum.de uita & ho.cleri.§.& ĩ qbus Io. And.
& Gemi.in rub.de uita & ho.cle.ĩ.vi. Et primo cõſiſtit
in capite.c.unico ꝙ ſacra unctio,Et qd ſignificet caput,
& uncio capitis,uide ibi in tex.Itẽ in tõſura,& corona,
c.pen.de uita et ho.cler.c.nõ liceat el.ij.23.diſti.not.in
clem.fi.de uita & ho.cler. Et qd iſta ſignificent, vide
glo.magnã in cle.fi.de uita & ho.cleri. Itẽ in crinibus
c.clericus el.i.& .c.clericis de uita & ho.cleri.13.diſt.
c.prohibere cũ duobus ſeq.Itẽ in auribus,qa alios detra
hentes audire nõ dẽt.6.q.i.c.ex merito,qa nõ ſolũ reus
ẽ q falsũ de alio profert,ſed ẽt is q aurẽ cito criminibus
prebet.c.non ſolum in prin.xi.q.3. Item in facie.c. ex-
communicamus in prin.extra de here.50.diſtinct.c. in
capite in prin.ibi vultibus in terram demiſſis. Item ĩ ſu
percilijs.15.diſtin.c.canones prope fin. facit.c. diaconi
ſeptem.93.diſtinct. Item in fronte.50.diſtinct. c. do-
mino.§. quod dixit, facit.c.primũ.§. per frontis ext. de

ſacra, vnctio. Item in oculis, quia oculos caſtos habere
debent. 9. q. i. c. ex merito, nec debent vagis oculis ince-
2 dere. 23. diſt. c. his igitur. + Quia ĩpudicus oculus ĩpu-
dici cordis ẽ nũtius. c. nec ſolo. 32. q. 5. Itẽ in palpebris,
et pupilla oculi. 49. diſt. c. hinc etenĩ. §. lippus, et. §. albu
ginem. Item in naſo. d. c. hinc etenim. §. paruo facit gloſ.
fin. in. c. fin. 43. diſtin. & per naſum diſcretio conſidera
tus vt ibi. Item in labijs, quia labia ſacerdotis cuſtodire
dẽnt iuſtitiã. xi. q. i. c. ſacerdotibus, & . 43. diſtin. c. ſit re-
ctor circa mediũ facit tex. in. c. diaconi q. 93. diſti. & . c.
nolite timere. xi. q. iij. et. 5. q. 5. c. fin. §. itẽ labiũ. Itẽ ĩ ore
qa q cuſtodit os ſuũ, cuſtodit animã ſuã, q aũt incõſide
rate loquitur ſentiet mala, pro verbi. 31. q. 5. c. fi. §. pe.
facit tex. in, c. inter. xi. q. 3. iuncta gloſ. in verſi. verbo,
& tex. in. c. niſi. §. pro graui iunctis gloſ. de renun. Itẽ
in dentibus, ne aliquod nõ licitũ, vel amarũ vorẽt, vel
comedãt, de cõſe. diſti. 2. c. utrũ. 27. diſt.. c. vino ĩ fi. Itẽ
in lingua, vt in. c. ſiqui vero in fi. 32. diſt qa alijs detra-
here nõ dẽt. c. ex. merito. 6. q. i. de cõſe. diſt. 5. c. nihil ex
tra. ne cleri. vel mon. c. i. & 23. diſtin. c. his igitur, qa nõ
ſolũ oculos caſtos, ſed linguã ſeruare debemus. d. c. ex
merito, & Lucas de pen. in rub. de ſilẽti, col. i. lib. xij. &
dicitur eccleſi. c. 5. honor, & gloria in ſermone ſenſati,
lĩgua vero ĩprudẽtis, ſubuerſio eſt ipſius, & ecclesi.
4. in lingua ſapiẽtia dignoſcitur, & ſenſus, & ſciẽtia, &
doctrina, in verbo ſẽſati. Itẽ in ſermone. 43. diſtin. c. ſit
rector. Et in voce vt ibi. & in. c. cãtãtes cũ ſequẽ. 92. di
ſtin. Itẽ in genis. 43. diſtin. c. i. Itẽ in barba, qa clericus
barbã nutrire nõ debet. c. clericus. el. i. & . c. clericis ex
tra. de vita, & hon. cleri. Itẽ in gucture, & faucibus. c.
cãtãtes. 92. diſtin. Itẽ ĩ gula. c. i. 44. diſt. Itẽ in collo, qa
nõ debẽt colla dura habere, ſed Deo ſubmittere de cõſe.
diſtĩ. 4. c. eos quos. 93. diſtin. c. diaconi. el grãdi. §. certe
in fin. Itẽ in humeris, & armo, in quo etiã reges ũgũtur
c. vnico. §. vnde de ſacra vnctio, qa bonus paſtor ouẽ
quæ remanſit humeris ſuis aduehit. c. importuna de pe-
ni. diſti. i. quod ſignificat q ſacerdos debet fortiter cũ ſu
is viribus conari acquirere gratiã a domino pro ſe, &
grege ſibi cõmiſſio, & debet eſſe munitus armis iuſtitie,
cõtra proſpera, & aduerſa, ſecũdũ Arch. ĩ. c. eccleſia
3 ſtica. 23. diſtin. + Itẽ in dorſo. 37. diſtin. c. ideo. §. vt ita
32. q. 5. c. ſi Paulus in fin. Non enĩ debet eſſe giboſus,
49. diſt. c. hinc etenĩ. §. giboſus, ſignificat enĩ gibus, q a
terrenis ſollicitudinibus, diuitijs, & voluptatibus, incur
uatur, & ſuffocatur vt ibi latius. Itẽ ĩ pectore, qa in pe
ctore ſacerdotis manifeſta dẽt eẽ cognitio veritatis. c. q
eccleſiaſticis, §. ecce diſti. 37. & vt abijciat errorẽ, &
ignorãtiã, & ſuſcipiat fidẽ rectã. c. vnico. §. qa vero de
ſa. unctio, facit ad pdicta tex. in. c. nũq̃ de cõſe. diſtĩ. 5.
Itẽ ĩ brachys, & manibus. c. vnico. §. vnde. d ſa. vnctio.
& . c. hinc etenĩ. §. claudus & . §. fracto. 49. diſt. de cõſe.
diſtin. 5. c. nũq̃, & . 91. diſtĩ. c. i. & . c. pſbiter cũ duobus
4 ſeq. in qbus probatur + q licitũ ẽ clericis aliqd cũ ma-
nibus laborare, ne ſint otioſi, & ut victũ q̃rãt cũ aliquo
artifitiolo, & ut diabolus ſẽp inueniat eos occupatos, &
5 nõ otioſos. d. c. nũq̃. + Itẽ ĩ uẽtre ſeruãda ẽ honeſtas qa
vẽter mero eſtuans facile deſpumat ĩ libidinẽ. 35. diſt.
c. i. & pinguis venter groſſum generat ſenſum vt ibi
per gloſ. ad predicta concordat tex. in. c. i. 44. diſtin.
12. q. 2. c. gloria. Item in lumbis, & renibus, de peni. di
ſti. i. c. qui ſanctus, & de peni. diſtin. 2. c. ſi enim inquit
verſus fin. quia in lumbis virorum eſt ſedes luxurie,
& inſeminis in vmbilico. vt ibi declarant gloſ. Item in
cute, ſeu corio. c. hinc etenim. §. iugem diſtin. 49. cutis
enim prurigo, & feruor, luxuriam deſignat, vt ibi.
Itẽ in genitalibus, ſeu teſticulis. 13. diſtin. c. nerui. 44.
diſtin. c. i. 49. diſtĩ. c. hinc. etenim. §. põderoſus, teſticuli
enim continent in ſe omne incentiuum libidinis. vt dicit
gloſ. in. d. c. nerui. Item in cruribus, quia non debet
6 crura denudata portare. 32. q. 5. c. ſi Paulus. + Item ĩ
genibus, quia inter Paſcha, & Pentecoſten genuũ
flexio fieri non debet, niſi ex deuotione, & in ſecreto,
c. ij. de ferijs. 76. diſtin. c. ſcire. 30. diſtin. c. fin. de conſe.
diſtin. 3. c. quoniam, & vide in. d. c. hinc etenim. §. clau-
dus. 49. diſtin. Item in tibys, & pedibus gresſus enim
rectos facere debent. 49. diſtin. c. hinc etenim. §. clau-
dus cum verſi. precedenti, & in. §. fracto. 32. diſtin. c.
hoſpiciolum, & 5. q. 5. c. fin. Item incorpore toto. c. ſi-
qui vero. 32. diſtin. & in omnibus membris. c. hinc ete-
nim. § impetiginem verſi. ſed decor. 49. diſtin. Item in
moribus, & mente. d. c. ſiqui vero. 32. diſtin. & . c. his
igitur. 23. diſti. Item in inceſſu, & geſtu. d. c. his igitur,
& . 41. diſtin. c. i. & . c. fin. quia grauitate, itineris, men-
7 tis maturitatem oſtendit, vt ibi. + Item in vita, quia
eius vita debet eſſe bona, & honeſta, & inreprehenſibi
lis, vt in autentico quo. opor. Epi. § ſancimus, & . §. igi
tur coll. i. Item in factis, quia eius. facta debẽt eſſe bona,
d. §. ſancimus, & ibi gloſ. in verbo bonis. Item in cibis
& potu. c. a crapula de vita, & hon. cleri. & . 41. diſtin.
8 c. fin. Addi. Clerici enim eorum ſẽſus uigere debent ab
ebrietatibus abſtinere iubentur. d. c. a crapula. 25. di-
9 ſtin §. i. Similiter. + Reges ab ebrietatibus abſtinere
debent proverb. c. 31. noli regibus dare vinum qa nul
lum ſecretum ubi regnat ebrietas, ne forte bibant, &
obliuiſcantur iudiciorum et mutent cauſã filiorum pau
peris, & . prouerb. c. 23. non intuearis uinum qn fla-
ueſcit cum ſblenduerit in uitro color eius ingreditur
blande ſed in nouiſſimo mordebit ut coluber, & quaſi
regulus uenena diffundet, ad predicta, uide Lucam de
penna in. l. i. col. 2. C. de erog. mili. anno. lib. 12. Item
in ueſtibus, & omni ornatu. c. clerici officia de uita, &
honeſta. cleri. clemen. fin. eodem titulo. 41. diſtinct.
c. i. c. parſimoniam, & . c. fin. & . 21. q. 4. per totum de
hoc late dixi ſupra in gloſ. in uerbo habitum. Item q
arma non portent de uita & honeſt. cleri. c. ij. & clem.
i. eodem titulo, & limita ut ibi. Item quia continen-
ter, & caſte uiuere debent. c. ut clericorum extra de
uita & hone. cleri. c. nec ſolo. 32. q. 5. & . 32. diſtin. c. i.
10 & per totum. + Item q cum feminis maxime ſuſpe-
ctis non conuerſentur, nec monaſteria monialium uiſi-
tent de uita & honeſt. cleri. c. monaſteria & toto titulo
de coha. cleri. & muli. & 32. diſtinct. c. interdixit, &
c. hoſpiciolum & . 34. diſtinct. c. quorundam, & per to-
tum, & hoc ad euitandum turpem ſuſpitionem, ut di-
cit Hoſti. in ſum. de coha. cleri. & muli. §. utrum in
prin. + Et idem eſt dicendum de monacis.

Io. Anto. de Nigris

Addi. Immo monaci licet dicantur mundo mortui. ta-
men quandoq; multa flagicia maxime venerea commi
ſiũt.c.ſicut & ibi hoc not.Io.And.Io.de ana.& Abb.
extra de homi.& Spe.in titu.de teſte.§.i.col.10.verſi.
item excipitur q eſt monacus, & Phi.probus in addi.
Io.mo.in.c.i.de reg.iu.in.vi.nu.18.& dicit q in regno
Francie Monaci non dicuntur gallinacci ſed galli qui
generare poſſunt.Et dicit Abb.in.c. monaſterio col.2.
de vita & hon.cleri.q ſicut non licet monacis frequen
tare monaſteria monialium, ſic etiam nõ licet frequẽ
tare hoſpicia cõmatrum,vel beguinarũ.Item concubi-
nas habere non debent.32.diſtin.c.nullus de coha. cle
ri.& muli.c.veſtra,& in auten.de mona.§.ſi quis aũt
coll.prima Item vxores habere non debent.31.diſtin.
per totum,quod de occidentalibus clericis intelligitur,
quia occidentalis,non orientalis eccleſia,votum caſtita
tis obtulit.c.aliter & c.nicena.31.diſtin.& toto titu. de
cleri.con.dummodo vnicam,& virginem, ducant uxo
12 rem.c.i.de cleri.con.in.vi. + Et ſimiliter conſtituti in
minoribus ordinibus,vt lectores, cantores,& accoliti,
vxorem ducere poſſunt.c.ſane.15.q.3.Item ludibria,
& teatrales ludos,exercere non debent ĩ eccleſiis.c.cũ
decorem de vit.& hon.cleri.Item vſuras exercere nõ
14 debent.c.ij.extra.de vita, & honeſta.clerico. + Item
ad aleas, & taxillos,ludere non debent.c.clerici officia
de uit.& ho.cleri. Itẽ mimis,ioculatoribus,& hiſtrioni
15 bus,intẽdere nõ dẽnt.d.c.clerici. + Itẽ tabernas euitare
16 dẽnt,niſi neceſſitatis cã.d.c.clerici. + Itẽ verſatur etiã
clericorũ honeſtas,in artibus,& exercitio, qa officium
carnificũ,macellariorũ,aut tabernariorũ, publice exer
cere non debent,clem.i.extra.de vita, & hone.cleri.
Addi.Nunquid autem clericus poſſit tenere tabernã,
& per alium exercere uide ĩ .c.nulli,& ibi Prepo.45.
diſtin.vbi dicit q ſi clerici habent ex priuilegio vel cõ
ſuetudine q poſſint facere per alium tenere tabernam
vbi res, & fructus eccleſie; & alia vendantur, &
tunc clericus poteſt per alium facere tabernam.ſi autẽ
vellet per ſe facere tabernam non poſſet nec valeret
conſuetudo quia daret materiam mali clerico, ſi autem
per aliũ teneat tabernã nomine ſuo.licet excuſetur a pe
na cle.i.de vit.& ho. cler.tamẽ male faceret,niſi ad tẽ
pus tantum,vt vendat fructus eccleſie qui ſuperſũt ita
q non tranſeat in negotiationem, tunc poſſet per alium
tenere tabernam,poteſt tamen alteri locare tabernã vt
non exerceatur nomine ſuo vt ibi latius per Prepo.
17 + Item negotiationes, vel commercia ſecularia cle
ricis non conuenientia, exercere non debent.c.i.ne cle-
ri.vel mo.clem.i de vita,& hon.cleri.quia clericus ne
gociator, vt peſtis eſt euitandus.c. negociatores.88.
diſtin.Io.And.in.c.quamquam in fin.extra.de ceſſ.&
ibi Archy.& Phili.fran.ponunt,Quis proprie dicitur
negociator,de quo late ſupra in gloſ.in verbo priuile-
18 gio. + Auenatione beſtiarum, & accipitrum, ſeu fal
conum abſtinere debent.c.quorundã cum duobus ſeq.
34.diſtin.c.qui. venatoribus cum ſequen.86. diſtin.
19 + quia nemo venator reperitur ſãctus.c.Eſau 80.diſt.
ratio eſt.quia in venatione ẽ magna delectatio, & nõ
poteſt de diuinis cogitare, vt dicit gloſ.in.d.c.Eſau.de
quo late extra.de cle.vena.c.i.ubi p Abb.ad quẽ me re
mitto,Itẽ cõſiſtit ẽt clericorũ honeſtas,ĩ ſocietate, quia
ſepe conſortia malorum bonos mores corrumpunt. 28.
20 q.i.c.ſepe. + Quia cum ſancto ſanctus eris, & cum
peruerſo peruerteris, vt per Hoſti.in ſum.de vita,&
honeſta.cleri.§.fin.col.3.Item moribus, & verbis, pu
dorem indeſinenter exhibere debent, vt per Hoſti.vbi
ſupra, facit.c.cum in cunctis extra.de electio, Sed ho
die dici poteſt quis eſt hic,& laudabimus eum, vt in ſi
mili dicitur eccleſia.31.& Io.And.ĩ.c.ex tenore col.i.
de tempo.ord.Sed eſt ſciendum, q non omnia dicuntur
eſſe de precepto, ſed de conſilio, vt not.docto.maxime
Cardy.in clem.i.in fi.extra.de vit.& hon.cleri.& not.
30.diſtin.c.ſiquis virorum.Et ideo quo ad hoc, vt gau
deat priuilegio clericali, ſufficit ſi incedit in habitu,&
tonſura conuenienti, & multum ſpectanda eſt conſue
tudo regionis.12.diſtin.c i.& fin.& per Alex.conſi.
8.videtur ſuper primo in fin.primo volu.& ſupra teti
gi.Et hæc in foro conteſſioſo, ſed in foro dei,& conſci-
entie, quilibet ſacerdos ſtudere debet circa honeſtatẽ
clericorum, qui ſemper deo ſupplicant vt dicit tex.in
autentico quo.opor.Epi.in prin.coll.i. Addi.De iſta
tamen queſtione vtrum exaudiatur peccator orans, re
mitto me ad ea q̃ dicit.S.Tho.ſecũda.2.q.83.& Aſte.
in ſum.lib.5.titu.27.arti.7.col.fi.& Supplem.in ver.
oratio col.5.verſi. vtrum Deus, & Sil.in ſum.in verb.
oratio col.3.verſi.quintum vtrum vbi diſtingunt, &
Sil.vbi ſup.dicit q ſi peccator orans,ſi orat vt miniſter
eccleſie exauditur.i.q.i.c.dictum eſt,ſi vero orat vt pri
uata perſona,ſiquidem ad hoc eſt inductus ab aliquo bo
no, videtur q exaudiatur, & in quantum orat ex bo-
no deſiderio nature, petens Deo placita, ſicut ſi oraret
pro ſe, & pro merito poſcentis licet non pro ſuo arg.d.
c.dictum eſt, ſi vero non eſt inductus ab aliquo bono,
tunc non exauditur .i.q.ĩ.ſiquis inquit, & .c. ipſi ſacer
dotes, & .c. neceſſe,quod intellige niſi oret ex bono na
ture deſiderio,ſicut dicitur Deus exaudiſſe Alexandrũ
Magnum ad montes caſpios,vt per Sil.vbi ſupra,Vrũ
ſit melior miſſa boni ſacerdotis q̃ mali vide.S.Tho.in.4
ſen.diſtin.2.& ſupple.in verbo miſſa col.3.ad dicta p
eos me remicto.Et propterea quilibet debet ſollicite cu
rare, ſe probabilẽ exhibere Deo operarium inconfuſi-
bilem, recte tractantem verbum veritatis,& profana,
& vaniloquia deuitare, vt dicit apo.ad Thimo.c.ij.&
oportet teſtimonium habere bonum,ab his qui foris ſũt,
vt non in opprobrium incidat, & in laqueum diaboli,
vt ad Thimo.c.iij.Et propterea boni ſacerdotes ſeruare
debent quæ dicit Paul.Apoſtolus ad Teſſalo.c.4.Ro-
gamus autem vos fratres, vt abundetis magis,& ope-
ram detis,vt quieti ſitis,& vt veſtrũ negotium agatis,
& operemini manibus veſtris ſicut precipimus no-
bis, & vt honeſte ambuletis ad eos qui foris ſunt, &
nullius aliquid deſideretis, ne contra eos dici contigat,
ſicut dixit Paul.Apoſto.contra Cretenſes, vt patet ad
titum,c.i.vbi.dicit, Cretenſes ſemper mendaces, male
beſtie, ventris pigri, & oportet Epiſcopum eſſe irre-
prehenſibilem. vnius vxoris virum, ſobrium,ornatũ,
&c. vt habetur ad Thimo.c.iij,& ad titum.c.i.

ſolemnia y iuſta canonicas z ſanctiones deferant, alioquin dicto duorum menſium termino elapſo, ſi in habitu decenti clericali incedere, & tonſuram deferre, ac alia ſolemnia obſeruare ut ſupra neglexerint, & eoſdem

1 y ¶ Solemnia. ✝ Quia clerici non debent eſſe ioculato
res, nec goliardi, nec buffones, & talibus artibus igno
minioſis vti non debent. c. vnico de vita, & hon. cleri.
2 in. vi. ✝ Nec debent eſſe delaniones, ſeu carnifices, nec
macellarij. ✝ nec tabernarij, nec negotiationibus, vel
commerciis ſecularibus, vel officiis non conuenienti-
bus ordini clericali, ✝ nec
arma portare. clem. i. de vi
ta & hone. cleri. ✝ nec ta-
bernas frequentare, c. pe. d.
vita, & ho. cler. niſi pere-
grinationis, & neceſſitatis
cauſa. c. clerici. 44. diſtin.
✝ nec ad aleas & taxillos, ludere nec talibus ludis inter
eſſe debent. d. c. pen. ✝ nec vſuras exercere. 66. diſti. c. ſedi
cionarios, & c. ſeq. de vſur. c. pterea. ✝ Itē nō debēt eē
publici fabri. ✝ nec pelles, vel coria, parare, & aptare,
& hmōi uilia et īmūda exercere, vt dicit Spe. in tit. de
cler. cōiu. col. 2. licet glo. in cle. i. de vita, & ho. cler. vi-
deatur aliquantulum obſtare, quia nō comprehenditur
in illa conſtitutione, ✝ Sed clerici ſordida tractare non
debent, quæ dedecent, etiam in profanis de cuſto. eu
cha. c. ij. in fin. ✝ Nec debent publice locare operas ſu
as, ad arandum, vel fodiendum, & ſimilia ſordida, vt
calcis coquende, & arene fodiende vt in. c. generaliter
§. nquarum. & ibi gloſ. 16. q. i. Spe. in. d. titu. de cleri.
coniug. col. 2. & eſt regia pragm. Regis Ferdinadi.
quæ incipit Ferdinandus Illuſtriſſimo Don Henrico, in
qua eſt inſerta bulla Pape Honorij, & in. l. quiſquis cen
ſibus, C. de Epi. & cler. & tetigi ſupra in gloſ. in verbo
3 pragmaticam ſanctionem, ✝ Verum ipſi clerici non
prohibētur eorum vineas proprias computare, vel fode
re, vel domos ſuas reficere, & quodlibet iuſtū negotiū
decens exercere, propter diuerſas eorum neceſſitates,
Nam legimus apoſtolos negotiatos fuiſſe, & manibus
propriis victui neceſſaria qſiuiſſe, extra. ne cleri. uel
mona. c. i. ī fin. xi. q. 3. c. cauendum. 91. diſtin. § i. extra.
de conſe. diſtin. 5. c. nunquam. ✝ Similiter etiam clerici
poſſunt fiſcellas, & caniſtros facere, ſeminare, planta-
re, rigare, arbores inſerere, apum aluearia fabricare,
4 retia texere, libros ſcribere, & ſimilia. d. c. nunq̄. ✝ Et
poſſūt honeſtam mercaturā exercere, & emere hone
ſte, & vendere dū tamen eccleſias omnino nō negligāt
91. diſtin. c. clericus lo. ij. & ex artificio honeſto victum
querere, vt ea. diſtin. c. ij. & iij. & ad predicta vide la
tius Spe. in. d. titulo de cleri. coniu. col. 2. & per Summi
ſtas in verbo clericus, per Sil. in ſum. in verbo clericus
tertio, per totum, vbi late Addi. Et dicit Abb. in. c. tua
nos extra de teſta. q̄ clericus licite exercere poteſt ali
quod artificium conueniens dignitati clerici nō ignomi
nioſum etiā ſi habeat eccleſiam, & adde nota. in. c. i. de
5 celebra. miſſa. ✝ Item clericis ſunt interdicte iudicatu
re ſeculares, aſſeſſorie, procurationes, & commercia
ſecularia, vt dicit Ioan. And. in. c. fin. de vita, & honeſt.
cleri. pro clariori tamen doctrina, quando clerici probi
beātur poſtulare, & quando non, vide in. c. i & in. c.
fin. extra. de poſtu. & ibi, docto. Et a predictis debent
clerici abſtinere, ne contigat de eis dici poſſe, iuxta illud
vulgare, q̄ habent clamidem ad omnem uentum, &
qui uolunt duorum officio, contrario. clericorum ſcili-
cet, & ſecularium, quod eſſe non debet, vt per. Ioan
6 And. in. d. c. fin. de vita, & hon. cleri. An. ✝ autem
clericus de prima tonſura poſſit chirurgiā exercere, an
uero exercendo perdat ipſo iure clericatum, an uero re
quiratur ſententia, vide Car
dy. flo. in. c. ſententiam ſan-
guinis pen. queſti. ne cleri.
vel mona. Inno in. c. tua. de
homi. Math. de affli. in cōſt.
regni apoſtatantes col. fi. &
concludunt q̄ nō perdit ipſo
iure clericatū, ſed reqritur ſententia, vt ibi per eos.
1 z ¶ ✝ Canonicas ſanctiones, vt in. c. ii. & c. pen. de vita.
& bone. cleri. c. vnico eo. titu. in ſexto, clem. i. & ij. eo.
titu. & c. i. ne cleri. vel mona. & c. contingit de ſen.
excom.
1 & ¶ Neglexerint. ✝ & ſic negligentia clericorum
non incedentium in habitu, & tonſura, punitur vt hic.
2 ✝ Similiter negligentia Epiſcopi, circa officium ſuum
3 punitur. c. i. de ſupp. negli. prela. ✝ Similiter propter ne
gligentiam preſentationis amittitur ius preſentandi pro
illa uice. c. ij. eo. tit. de ſuppl. negli. prela. facit tex. in. c.
4 nulli. de conceſſio. preb. ✝ Similiter propter negligen
tiam collationis beneficiorum infra tempus ſemeſtre,
collatio ſpectat ad Papam. c. licet de ſup. negli. prela.
✝ Similiter propter negligentiam amittitur ius eligēdi
c. fin. eo. titu. de ſup. negli. prela. & c. fin. de electio.
✝ Similiter propter negligentiam, conceſſio beneficio
rum pertinet ad ſuperiorem, de conce. preb. c. quia di-
uerſitatem. Similiter propter negligentia infra ſex men
ſes, Epiſcopus poteſt conferre beneficia vacantia, & eo
negligente infra alios ſex menſes, ſpectat ad ſuperiorē
5 c. nulla de conce. preb. ✝ Similiter contra negligentes
6 currit preſcriptio, de preſcri. c. vigilanti. ✝ Similiter
officialis negligens facere iuſtitiam punitur, Et infra
quantum tempus Iudex dicatur eſſe negligens in faciē-
do iuſtitiam, & multa alia, vide late per Par. in tra.
ſindi. in verbo negligentia per totum, & eundem Par.
in titu. de modo, & for. ſindi. col. 2. cum pluribus ſeq.
& §. ſindicatur cum ſequen. & Alex. in. l. iiij. § in eum
ff. de dā. infect. & Mat. de affl. in conſt. regni ſtatuimus
7 la. ij. numero 43. cum ſequen. vbi ponit. ✝ An iudex
accuſatus de negligentia, debeat perſonaliter compare
re. & qua pena puniatur, & aliquid per Pari. in. d. tra.
ſindi. in verbo inſtantia. §. iudex, col. 2. Et ad materiam
de negligentia, vide late Fely. in. c. ſi autē col. 3. verſi.
negligentia de reſcri. ubi etiam ponit, An dicatur negli
gens, ſi non preceſſit monitio, ſeu interpellatio. Item
negligentibus iura nō ſubueniunt, vt not. ff. que in frau.
cred. l. i. & l. pupillus, & ff. ex quibus cau. maio. l. non
enim, & gloſ. §. quorum ī verbo vigilās, inſt. ī prob. Et
8 ſic qui negligit ſua iura perdit, ✝ quia negligentia
omnia ledit, vnde verſus ſcriptus litteris aureis ſuper
hoſtio camere Regis Roberti, ſic dicebat. Negligentia
Par. de damno hogi faro. doman faro caccia altrui, for
de guadagno, vt dicit Bald. in. c. fin. col. pen. in ff. ex
Io. Anto. de Nigris.

cularẽ vt ĩ.d.c.ſi iudex, & tennit Iac.but. & Bal.in.l.ſi qua ꝑ calũniã col.i.verſ.ſed iuxta.C.de Epi.& cler.nõ curãdo đ diſtinctione Pet.& Cyn,ibi,hãc ẽt opy.tenuit Bar.cępo.cõſi.xi.col.iii.verſi. de prima. & Rota deciſio.202.Incipiente ſi clericus,ſub rubriea đ cler. cõiu. in nonis deci.& Phi.fran.in.c.i.§.i.col.ii.de cle.coniu. & ibi Gem.§.fi.et ĩ.d.c.ſi iudex ĩ pri.col.i.Et dicit Al. cõſ.8. Incipiẽte videtur ſup

& ꝓ uſq; ad uindictã ſãguinis, ultimiq; ⁴ ſupplicii

primo. col.fi.i.vol.ꝙ cognoſcere, an ſit clericus, & gaudere dẽat priuilegio elericali, & ã duxerit unicã, & virginẽ, ſpectat ad iudicẽ eccleſiaſticũ. ✝ Si vero elericus eſt captus ꝑ ſecularẽ iudicem ſine habitu & tõſura, ſed ipe allegat ſe clericũ, & petit ad Epm remitti, hoc caſu. ex quo eſt notoriũ notoritate facti ꝙ incedebat ſine habitu & tonſura, ex quo apparent veſtes laicales, & diſcooperto capite, apparet non habere tonſuram, ante cauſe cognitionem, no debet ad eccleſiaſticum remtti quia poteſtas ſecularis interium eſt in poſſeſione, et donec congnoſcitur de clericatu, corã eccleſiaſtico; & ſi gaudere debet priuilegio, nec ne, debet remanere ĩ poſſe iudicis ſecularis, debet tamen poteſtas ſecularis interim ſupſedere in cauſa, quia pendet queſtio preiudicialis ſue iuriſdttionis, & interim neſcit ſe iudicem, vt tenet Ioã. And.in.d.c.ſi iudex. de ſen.exco.in vi.& Bal.in.d.l.ſi qua per calumniam col.i.verſi.ſed ponamus, & ita intelligitur, quod dicit Gemi.in.c.i.§. fin.col.fin.de cleri. coniug.in vi.& ibi Philip.fran.§.i.col.2.Et Bart.Socc. conſi.122 col.pen.circa prin.i.vol Ad predicta vide quæ late diſsi ſupra in gloſſ.in verbo priuilegio verſus fin. vbi vide, quia hic non repeto. Aduerte tamen.ꝙ ſi clericus in alio caſu ꝑmiſſo, nõ portaret habitum & tõſu-
8 ram, non propterea amitteret priuilegium, vt dixi ſupra in gloſſ.in verbo habitum. ✝ Et ad proxime dicta ꝙ clericus qui non vadit in habitu & tonſura ſi ſit captus ꝑ iudicẽ ſecularẽ dẽt remanere penes ipſũ, donec fuerit cognitũ ꝑ iudicẽ eceleſiaſticũ đ clericatu, & cognitio de clericatu dẽt remitti ad iudicẽ eccleſiaſticũ, & ita ſeruatur vt dicit Matt.de aſſli.in cõſti.regni, apoſtatantes col.iii.& Alex.in.d.cõſi.8.col.fi.i.vol.et faciunt nota.ĩ.c.in audientia extra.de ſen.exco.& tex.in.c.qcũq; ex clero.23.q.8.Gem.in.c.licet canon extra de ele.ĩ.vi Card.in repe.c. perpendimus de ſen.excom.& vide
9 Alex.conſi.149.vi.vol. Sed pone, ✝ clericus captus a poteſtate ſeculari, dicit ſe clericum, & oſtendit litteras clericatus poteſtati, ad inſtrutionem iudicis, & ad inducendum in eo ſcientiam clericatus, vt ſi eũ detinet ſit excommunicatus, iuſta.c. ſi iudex de ſen.exco.in vi.& .c. ſi quis ſuadẽte.17.q.4.an hoc ſufficiat, vt ſecularis debeat illum remittere ad eccleſiaſticũ, Bald. in.d.l.ſiqua ꝑ calumniam col.i.in fin.C.de Epi.& cleri tenet ꝙ ſic, & in tali oſtenſione litterarum clericatus, non oportet aduerſarium citare, quia nõ ſit in modum probationis, ſed inſtructiõis cũ vero probatio clericatus debeat fieri coram Epiſcopo, non autem coram ſeculari, vt ibi per eũ & ad predicta vide Philip.fran.in.d.c. ſi iudex.§.fin. Sed quero quomodo probetur aliquem eſſe elericum, cũ in dubio quis non preſumatur clericus, niſi probetur, vt tenet Bald.in.c.fi.col.ii.de preſump.& in..c. at ſi clerici ĩ fi.de iudi.Et ã talis probatio, ꝙ ſit clericus, poſſit fieri per teſtes, an vero requiratur ſcriptura, in quo dicas, ꝙ de iure ciuili videtur requiri probatio per ſcripturã d.l.ſi qua per calumniam C.de Epi.& cleri not.gloſſ.ĩ c.i.de cẽſi.in vi.Sed de iure canonico, põt fieri probatio etiã per teſtes.c.ii.& .iii. & vtrobiq; not.extra. de cler. peregri.& iſtud cõiter tenetur vt not.Pet. Cy. Alber & Bal.in.d.l.ſi qua ꝑ calũniã.& Alex.cõſ.107.videatur circa ſupius col. fin.7. vol.Matth.de aſſli.in.d.cõſt. apoſtatatates col.3.in fi. & ibi ẽt ponit, An unus teſtis ſufficiat vel an credatur literis Epi, aſſerẽtis illum eſſe clericum, de quo ẽt vide Bald.in .d.l. ſi qua per ealumniam col.i.in.fin.cum ſequen. & Thomã Gra. deciſi.81.nec obſtat, d.l.ſiqua ꝑ calumniam, quia loquitur in elericis peregrinis, qui debent oſtendere literas cõmẽdaticias vt ibi, & per doct.
10 vbi ſupra, Ad predicta vide etiã Cep.ĩ.d.conſi.xi.col. 3.cum ſeq.verſi.de ſecundo ✝.Et vltra predicta, qualiter probetur, ꝙ ſit celricus, vide Bald.in prob. deereta. ibi Gregorius col.5.vbi.dicit, ꝙ probãdo, quod publice portat habitum, & tonſuram clericalem, & facit alios actus clericales, & pro clerico cõmuniter reputatur, & eſt in poſſeſsione clericatus, & eum ſit in poſſeſsiõe clericalis habitus, debet per iudicem haberi pro vero cleri-
11 co, vt not.Arcby.17.q.4.c.ſiquis ſuadente, & .100.diſtin.c.contra morem ✝ Et ereditur etiam aſſertioni Cardynalis, ſi dicit aliquem clericum, Arcby.in.c.nobiliſsimus.96.diſtĩ.& Bal.vbi ſupra.Et perdicta.procedunt quando non poteſt vere probari per literas clericatus, vel per teſtes, qui interfuerunt quando.fuit ordinatus ✝ Et e contra, qui non portat habitum, neque tonſuram non preſumitur clericus.ſed profanus, non ꝙ habitus
12 ſit cauſa, eſſendi vel faciẽdi clericum, ſed eſt ſignum eſſentie cõſuetum.vt dicit Bald.ĩ.d.probe.decreta.✝ An autem ſi clericus cõſitetur corã poteſtate, ſe eſſe laicum an excuſet poteſtatem, qui ſcit, vel ſcire debet, eum clericum.Inno.in c.vt ſame extra.de ſen.ex.tenet ꝙ nõ.& idem tenet Ioan.And.in d.c.ſi iudex, de ſen.excom.in vi.& Bal.in d.l.ſi qua per calumniam col.ii.ver.ſed ponamus, quia illa confeſſio, eſt facta coram iudice incompetenti, & ideo nõ preiudicat, vt extra.de iud.c.at ſi clerici & Bald.vbi ſupra.Et an clericus eoiugatus debeat, non ſolum oſtendere inſtrumentum clericatus, ſed probare inceſsiſſe in habitu & tonſura, & contraxiſſe cum unica, & virgine, vide Rotam in.d.deciſio, Si clericus.202. in rub. de eleri.coniug.& Philip.franc.in.d. c.i.§.i.de cler.coniu.in vi.& ibi Gem.Et an iudex eccleſiaſticus etiam ex offitio poſſit talem clericum a iudice ſeculari repetere, & multa alia, vide per glo. & docto. in d.c.ſi iudex

b ¶ Et pro etiam, & ſtat implicatiue.l.i. & ibi gloſſ. in verbo & reipublice ff.ſolu.mat.quaſi dicat, vt talis puniri poſsit, non ſolum pena pecuniaria, ſed etiam pena ſanguinis, pro vt, delitti qualitas popoſcerit.

a ¶ Vltimiq; ſupplitij, ideſt mortis, quia vltimum ſupplitium mortem interpretamur.l.vltimum ſupplitium ff.de

Io.Anto.de Nigris.

pen.l.capitalium in prin.eo.titu Sed contra hoc oppo.ꝙ non debuit declarare taliter puniendos pena ſanguinis vel mortis,Immo.eccleſia debet vere & nõ ficte,ſed efficaciter intercedere vt illequi traditur curie ſeculari non puniatur pena mortis,ſed vt pena moderetur.c.nouimus vbi gloſſ.& doct.de verb.ſig.Io. Andr.& alij in.c.cum nõ ab homine col. i.de iudi.nec poteſt ſententiã ſanguinis proferre.c.ſẽtentiã nc cleri.vel mon.cũ cõcor.ibi per glo.alias eſſet irregularis vt ibi, ſed reſpõdeo,ꝙ licet in hoc iſta extrauagans videatur aliqãtulũ rigida,nõ temen pp hoc Papa hic condẽnat aliquem ad mortem,vel ad aliquam penam corporalem,licet declaret huiuſmodi clericos,poſſe per ſecularem iudicem puniri ita declarat Inn. in.d.c. nouimus uerſus fi. & ſic nõ
2 *dicitur irregularis. + Immo Papa faciendo legem,ĩ qua diſponeretur, ꝙ delinquenti imponatur pena mortis, licet auctoritate illius legis, aliq eſſent morti traditi, nõ efficitur irregularis, quia cũ eã promulgauit,nõ aĩaduertit in certã pſonã,nec voluit homines incidere in illã conſtitutionẽ, ſed illud fecit pp bonum,vt homines a maleficijs arceret,vt dicit Archy. in.c.officia.23.q.5.& Prepo.in.c.imprimis.§. de pſona col.fin.2.q.i. dixi late in meo tractatu de irregularitate ĩ qõne q̃ incipit quero ã Papa,vel Priceps faciendo legem.vbi vide.*

clericum ſit excõicatus vide Fely.in.c. ſi uero in prin col.i.de ſen.exco.col.i.ubi tenet ꝙ ſi ſciebat eſſe clericũ eſt excõicatus,ſecus ſi ignorabat,qa ex depoſitione tonſure non perdit priuilegium Immo plus dixit Fely.ĩ.c. ſi uere in prin.de ſen.exco.ꝙ percutiens clericum hereticum eſt excommunicatus allegat Inno.ibi & dicit eſſe ſingulare.

penam, puniri poſſe, in dicta monitione auctoritate [b] noſtra declares, & denunties, & quos etiam,nos ex nunc pro ut ex tunc,& e conuerſo declaramus ſeculares, [c] & per curiam ſecularẽ puniendos decernimus ipſo iure,[d] nulla alia noua declaratione ſuper hoc requiſita, uel requirenda, Non obſtantibus [e] conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſq; contrariis quibuſcunq;, Datum [f] Romæ apud Sanctum Petrum, ſub anulo piſcatoris, die.19. Ianuarii. 1524. Pontificatus noſtri anno primo. Be. El. Cremonen.Poſt quarum quidem litterarũ preſentationem, earumq; receptionem, & per nos ut premittitur factas, & receptas, uolentes ad ipſarum executionem procedere. Id circo auctoritate apoſtolica predicta, qua fungimur, predicta omnia, & ſingula, ſignificamus, & preſenti edicto intimamus, & intimari mandamus, omnibus, & ſingulis clericis prime tonſure, & minorum ordinum,omnia & ſingula in dictis litteris Apoſtolicis contenta, ac omnes & ſingulos clericos predictos,pretendentes priuilegio clericali gaudere, monemus, & requirimus,primo, ſecundo,tertio,& perhemptorie, ut infra terminum duorum menſium, a die affixionis, & publicationis preſentium computandum,& in dictis litteris apoſtolicis contentum, quos,ipſis,& unicuiq; ipſorum, pro termino perhemptorio, & trina monitione canonica aſſignamus,ut habitum,& tonſuram honeſte,& alia ſolemnia,iuſta canonicas ſanctiones deferant, & de cetero deferre debeant, & alia omnia, & ſingula, in dictis litteris Apoſtolicis contenta obſeruare debeant, iuſta canonicas ſanctiones, & ipſarum litterarum ſeriem, & Alioquin dictorum duorũ menſium termiuo elapſo, ſi in habitu decenti clericali incedere, & honeſte tonſuram deferre, & alia ſolemnia, iuſta cauonicas ſanctiones, ut prefertur, obſeruare neglexerint, & alia non adimpleuerint, pro ut ĩ dictis apoſtolicis litteris continetur,eoſdem clericos, & quemlibet ipſorum,ex nunc,pro ut ex tunc,& e conuerſo,abſq;

1 b ¶ *Auctoritate noſtra, quia merito oĩa noſtra facimus q bus a nobis ĩpartitur auctoritas.l.i.§.oĩa.C.d̃ vete.iur. enucle.facit .l.i.§. deieciſſe.*
2 *ff.de vi & vi arma.+ Et de iſta clauſula auctoritate noſtra facias, vide Gemi. & doct.in.e.cum aliqbus extra de reſcrip.in.vi.Io.And. Abb.& alios in.e.licet.& in.c.graue de offi. ordi. tex. & glo.in.c.i.de cleri.egro in.vi.doct.in.c.ſi cũ,& in.c. hi q de preb.ĩ.vi. Et de clauſula vice noſtra,vide glo. iuncto tex.in.c.fi.de ſta.mona.& ibi Abb,*

1 c ¶ *Seculares, ſimiliter in auten. quo.opor. Epi.§.ſed neq; coll.i. Addi- Nunquid percutiens clericũ non incidentem in habitu & tonſura quando ignorat illũ eſſe*

d ¶ *Ipſo iure + & ſic impor*
1 *ta priuationem priuilegij, abſq; alia monitioe,et abſq; ſententia,qa ubi eshon ĩponit penã ipſo iure ex facto negatiuo, qñ illi addicitur certum tẽpus,non reqritur alia monitio,ut tenet Gemi. in.c.i.col.2.in prin. de uita & ho.cleri.in.vi.nec reqritur ſententia ut ibi, Tamen licet non reqratur ſententia condemnatoria,reqritur tamen ſententia declaratoria, talem clericum amiſiſſe priuilegium,ob non delationẽ habitus, & tonſure, & poſſe per iudicem ſecularem puniri, quia licet pena imponatur ipſo iure, tamen requiritur ſententia declaratoria, per tex.in.c. cum ſecundum.§.fin.extra de here.in.vi.& ibi docto. & Fely.in.c.cum non ab homine col.4.cum ſequen. de iudi. & ibi per alios. Aduerte tamen, quia in caſu noſtro non requiritur alia declaratoria, ſed ſtatim poteſt per iudicem ſecularem puniri, per tex.noſtrum hic,ibi nulla alia declaratione ſuper hoc requiſita, nec requiritur alius iuſſus iudicis eccleſiaſtici, cum ex iſto tex.ſit hoc inductum, faciunt qua dicit Philip. fran. in.d.c. cum ſecundum .§. fin. in uerſi. nota. & glo.in clem. i.in uerbo eo ipſo de uita & hone.cleri. cum ibi allegatis.*

1 e ¶ *Non obſtantibus, + quid operetur iſta clauſula non obſtantibus, uide latiſſime per Fely.in.e. nonnulli col.3.cum pluribus ſeq. extra de reſcri.ubi per plusq̃ uiginti col.hoc examinat uide ibi.*

1 f ¶ *Datum,de materia date, uide glo.Io.And. & Philip.fran.in fin.ſexti libri decre.in data.*

¶Ignorantiam

alia declaratione facienda, foro ſeculari ſubiectos fore, & tamq̃ laicos, per curiam ſecularem, & uſq; ad uindictam ſanguinis, ultimiq; ſupplicii penam, ut ſeculares, & per curiam ſecularem, puniri poſſe auctoritate ſupradicta Apoſtolica, qua fungimur decernimus, & declaramus, iuſta uim, formam, & tenorem dictarum apoſtolicarum literarum, Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, cęteriſq; contrariis quibuſcunq;. Preſens quoq; ędictum, ut omnibus innoteſcat, nequis ualeat per ignorantiam g ſe excuſare, in ualuis maioris eccleſię Neapolitanę, & Regii Conſilii, Magnę Curię Vicarię, & Regię Camerę Summarię, tribunaliũ, & aliarum Eccleſiarum Cathedralium, & locorum publicorum huius regni, affigi mandamus, ibidemq; publicari per quaſcumq; perſonas eccleſiaſticas, & mundanas, ad id requiſitas, ad inſtar publicorum edictorũ, quę olim in albo b p̃torio affigebantur. Datum Neapoli, i domibus noſtrę ſolitę reſidentię, ſitis prope parrocchialẽ Eccleſiam Sancti Ioannis maioris, die, & menſe prędicto, duodecimę indictionis. 1524. Pontificatus Sanctiſſimi Dñi noſtri Clementis, diuina prouidentia Papę ſeptimi, Anno i primo. Don Hieronymus Centelles, Nuncius, & collector apoſtolicus.

g ¶ *Ignorantiam ſe excuſare, ſimiliter ponitur in.c.omnis extra de peni.& remi.*

b ¶ *Albo pretorio, vt.ff.de iur.o.iudi.l. ſi quis id quod, primo reſponſo & glo.in.§. pretorum Inſtitu.de iur.natu.*

1 i ¶ *Anno primo. An debe-*
2 *at poni annus Pontificis, Et a quo tempore incipiat annus, an a die electionis, vel coronationis, & de multis aliis, vide glo. & docto. in dictis ſexti libri decretalium*
3 *in fin. + Et quando incipiat annus emergens, & quan-*
4 *do annus communis. + Et quot dies hẽat, vide Alex. in.l.de diuiſione, in prin.ff. ſolu.matri. cum ibi allegatis, & Iaſo.in.§. rurſus col. 14. & ibi etiam Ang. are. Inſtitu.de actio. & Ange. are.in.§.qui hoc anno Inſti. de inutil. ſtipu. In notatis, & ſcriptis per me ſuper materia huius elem.& extrauagantis conſtitutionis, & aliis omnibus, vbicunq; per me dictis, vel ſcriptis, ſubmitto me correctioni ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ, qualitercunq; me contingerit erraſſe in eiſdem, quæ ſcripta licet minima ſint, tamen vt dicit Philo. in .2. metaphi.alys veritatis inueſtigandę materia preparatur. Finiſq; impoſitus eſt per me Ioannem Antoniũ de Nigris, de Ciuitatæ Cãpaniæ Regni Neapolitani prope Silerem Fluium, Iuris Vtriuſq; Doctorem immeritum die.7.menſis Martij none Indictionis. 1536. In die Sabati, quo die fuit Feſtũ beati Thomæ de Aquino, ad honorem, & laudẽ Omnipotentis DEI, eiuſq; Matris Virginis Glorioſæ, & beati Hieronymi, & beati Thomæ patronorom meorum, qui pro nobis intercedant, Amẽ. Laus Deo. ſit benedictus Deus, & iterum ſit benedictus Deus.*

Mactie Santilli Campani diſticon.

☞ Huc ducente Deo, ſecuit uada Cętula maris.
Et tenuit curſus noſtra carina ſuos.

Io.Anto.de Nigris.

Edictũ ſuper reformatione Clerici Vrbis.

IACOBVS MISERATIONE DIVINA tt. Sanctæ Mariæ in coſmedin .S. R, Eccleſiæ præsbiter Cardinalis Sabellus. S. D. N. Papæ. Vicarius Generalis.

SAcro ſancta Tridentina Synodus, probate eorum uitæ, & ſanctæ conuerſationis exempla, qui ſe diuino miniſterio dedicarunt, præter ſacri inſtituti neceſſitatẽ, ad uniuerſã quoq; Chriſtiani populi reformationem plurimum ꝓdeſſe intelligens, ſalutariter ſtatuit, ut quæ a Sũmis Pontificibus, & a ſacris concilus, de honeſta clericorum uitæ doctrina, cultuſq; ratione, decreta fuiſſent, per eos, ad quos ea cura pertineret, in uſũ reuocata, & in mores inducta propagarentur. Nos igitur eiuſdem Sacri Concilii iuſſa exequi cupientes, nonnulla, ſine quibus recta uiuendi Clericorum diſciplina conſtare non poteſt, ex ſacris & canonibus, & Conciliis collegimus, uel ad eorũ mentem cõformauimus, quæ, ex auctoritate Sanctiſ. D. N: Papæ uiuæ uocis oraculo nobis conceſſa, inuiolate obſeruanda proponimus.

Vt igitur cum uitæ, & animi clericalis integritate externus etiam habitus, ueſtitus, omniſque conuerſatio congruat.

Præcipimus omnibus, & ſingulis ſacris ordinibus initiatis, aut quæcunq; beneficia eccleſiaſtica etiam ſimplicia obtinentibus, cuiuſcunq; gradus, aut dignitatis ſint, ut intra quindecim dies, a præſentium litterarum promulgatione numerandos, Clericalem tonſuram, quæ eſt Militiæ ſpiritualis inſigne, unius cuiuſque ordini, & gradui conuenientem, perſpicue gerant, Presbiteri uero ab ſuperiore labro Barbam ita tondeãt, ne ſalutare Corporis, & ſanguinis Xp̃i Domini Sacramentũ ſumentibus, impedimentũ afferat.

Veſtem ſuperiorem, & interiorẽ ſimplicẽ, & talarem omnes geſtent, nõ reflexã, ſed cõpoſite, & apte ad collum annexam.

Pallium, quod ferraiolũ dicitur, id habeant, ut clericali decoro non ſit alienũ, idque tantum in pluuiæ, & frigoris neceſſitate, ſemperq; cum talari tunica induant. Quas tamen ueſtes, ad longioris itineris neceſſariã cõmoditatem breuiores, modo ordinis honeſtati conueniant, adhiberi permittimus.

Caligis non inflatis, nec diſſectis, calceis, crepidiue non inaniter inciſis, ſed ſimplicibus, & integris utantur.

Cãmiſias ad manum, & ad collũ criſpas, & (ut dicunt) lactucatãs, aut arte laboratas, ne ſumant.

Pileos ne habeant, niſi ualetudinis cauſa, & eos ſimplices, neque turbinatos, quos ingrediendo in Eccleſiã, uel ædes, maxime publicas, ſemper omittant. Neque reticulũ, aut ſub birretũ, niſi ualetudinis neceſſitas poſtulet, idque ſine redimiculis, Nec anulos, niſi id honoris gradus aut officii munus requirat.

Pręcioſioribus pellibus, unguentis, & aliis odorum ſuauitatibus abſtineant.

Ab omni mulæ, & eq inſtrumento, & ornamento aurũ, argentũ, uilutũ, & omnino ſericũ amoueant, ueſtitũ colorẽ tantũmodo nigrũ, niſi aliũ magiſtratus, aut honoris rõ poſtulet, adhibeant.

Veſtes holoſericas, aut ſerico ornatas, domi, aut foris ne habeant.

Arma ne ferant, ne ue perſonati incẽdant.

In õi denique ueſtitu nouitatẽ, & tam elegantię, & concinnitatis, quam negligentiæ, ac ſordium ſuſpitionem uitent.

Qui in aliquo horũ deliquerit, ꝑter ueſtitũ, aliarum ue rerum amiſſionẽ, uiginti quinq; aureis mulctetur, locis piis, arbitrio noſtro, attribuendis, carcere ẽt, ac beneficiorum priuatione, maioribus pœnis, pro delicti & perſonarum genere arbitrio noſtro puniatur.

Quoniã uero q habitãt in tabernaculis Dñi nõ ſolum omnẽ impudicitię cãm, ſed ẽt occaſiõem, & ſuſpitionẽ a ſe remouere dñt, ideo præter ea, quę de cõturbernio, & cõſuetudine mulierum ſuſpectarum, a ſacro Concilio ſtatuta ſunt, eadem auctoritate edicimus, ne in ędibus ad domiciliũ, & uſum canonicorum, aliorũ ue miniſtrorum Eccleſię ædificatis, fœminæ, etiã cum illis quouis ſanguinis uinculo coniunctæ, ullo modo cõmorentur, in aliis uero canonicali, aut clericali uſui non attributis, niſi ex cauſa tantum iudicio noſtro probata.

Item ne ædes Eccleſiæ, aut earum partes in quibus ipſi habitant, uel habitare debeant Laycis locent, niſi nobis locationis neceſſitas comprobetur. Quę uero ab eccleſiis ſe iunctę, etiam ſi iuris Eccleſię non ſint, eas nemini, niſi is bonę exiſtimationis ſit, locare audeant.

Clerici quos, propter Chriſtum ſpectaculum fieri oportet mundo, Angelis, & hominibus maxime debent ab iis ſpectaculis, quæ Chriſtum non ſapiunt, abſtinere. Itaq; decernimus, ne comedias, fabulas, choreas, haſtiludia, aut ludicrum, & prophanum ullum ſpectaculi genus, agant, uel ſpectent.

Ne talis, teſſeris, pagellis, pictis, & oĩno alea, aut ullo prætereą uetito, aut indecoro ludi genere Ludãt, ne ue huiuſmodi ludi ſpectatores ſint.

Non canes, accipitres, aut aliud uenaticum animal aleant, ullum ue genus uenationis aduerſus ſacros canones obeant.

Ne cõmeſſationibus, aut minus honeſtis conuiuiis interſint, cauponaſque, aut tabernas ne ingrediantur niſi lõgioris itineris cã, ne ue cuiquã ꝓpinẽt, aut prouocati ad bibẽdũ, reſpõdeãt, ſed ſobrie, & caſte ex doctrina Apoſtoli uiuant.

Interdicimus autem eis procuratione, aduocatione, patrocinio, & oĩ actione cauſarum apud iudicẽ ſæcularem, exceptis cauſis iure pmiſſis, quo loco, ſcripta licentia, a nobis impetretur, quos præterea in rebus prophanis omni notariatus, & tabellionatus officio, necnon arte medendi, maxime chirurgia, prohibemus.

Nullus tutelam, curamue, niſi pietatis cauſa, idque conceſſione noſtra ſuſcipiat.

Mercaturã ne exerceãt, ne ue in rebus cõtrahendis ſe medios, uel interpetres adhibeãt, pdia ne cõducant, pro nemine ſpondeãt, Principum, & omnino laicorũ negocia ne procurent, aut eis inſeruiant, niſi cauſa id poſtulet, a ſacerdotali officio non aliena, qua in re tam conceſſio noſtra, quam hac in re, & aliis a nobis permitten dis gratis ſemper fieri uolumus, intercedat, eaque quot annis renouetur.

Ne fœminas nobiles aſſectentur, neue officii cauſa ſtent circum menſam illis accumbentibus.

In famulatu uero Eccleſiaſticarũ perſonarum, uilia officia, aut opera, quę clericali decoro nõ conueniant, minime faciant.

Quicunque in iis, quę a nobis ſupra prohibita ſunt deliquerint, præter mulctam uigintiquinq; aureorum, ob ſingula delicta exigendã, & quemadmodum diximus, in pios uſus erogandam; carcere, priuatione beneficii, & grauius etiam pro perſonę conditione, & facinoris, ac flagitii modo, arbitratu noſtro plectantur.

Mandamus autem omnibus qui ordinis, uel beneficii, aut alia ratione canonicas horas recitare debent, ut eas nullo modo omittant, alioqn pœnas, in Lateranenſis Generali Concilio ſub Leone Decimo celebrato, propoſitas, & alias, arbitratu noſtro, ſubibunt.

Inhærentes præterea eiuſdem Concilii Tridentini decretis, per uiſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti Domini noſtri uehementer hortamur presbyteros, ut ſingulis dõinicis, & aliis feſtiuis diebus, niſi iuſte impediantur, ſalutare miſſæ ſacrificiũ faciant, Diaconos, & Subdiaconos, ut his ſingulis menſibus, & ſemper cũ miſſæ ſacrificio inſeruiant, Clericos denique, & inferiorum ordinũ gradibus initiatos, ut ſaltem ſemel ſacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum ſumant.

Diuinam ſcripturam aſſidue ſcrutentur, Sacros ſanctorum patrum libros in manibus habeant, ex quibus uitalibus, & perennibus fontibus ſalutaris doctrinæ, & uitæ præcepta, & exempla hauriant.

Præterea edicimus Clericis, aliiſue aliquo inferiorum ordinum gradu initiatis, ſi Clericalibus ueſtibus uti uoluerint, ut tonſuram quoque gerant, & reliqua, quæ præſcripta ſunt, propoſito eodem pœnæ periculo obſeruent.

Laycis uero qui clericali habitu uti conſueuerunt, ut in poſterum birreti ſaltem forma a clericis, ſub eadem pœna internoſcantur.

Quod autem difficile eſt propter multitudinem eorum qui in urbem ex diuerſis orbis terræ partibus conuenire ſolent, Clericos a Laycis internoſcere, ideo iubemus omnes, & ſingulos clericos, in ſacris ordinibus conſtitutos, alioſque beneficia eccleſiaſtica, etiam ſimplicia, obtinentes, qui in Romana Curia commorantur, ad decem dies, ab harum litterarum promulgatione; eos autem, qui poſt hanc in urbem uenturi ſunt, a die eorum aduentus numerandos, ſe in curia noſtra ſiſtere, & nomen, cognomen, patriam ordines; & beneficia profiteri, & litteras (ut uocant) dimiſſorias oſtendere.

Qui autem aliquem eo gradu, & conditione, qua diximus, uel hoſpicii, uel famulatus, aliaue cauſa, domi habent, aut in futurum ſint habituri, illo de hac noſtra lege præmonito, ad præſtitutum tempus ad Curiã noſtram deferre.

Qui contrafecerit, uiginti quinq; aureis, & carcere, aliaue pœna, Iudicio noſtro irrogãda punietur.

Volumus autem, & decernimus ut his litteris, in locis ſolitis publicatis, & affixis, ita earũ quoſcunque arctet executio, perinde ac ſi perſonaliter unicuiq; intimatæ fuiſſent.

In quorum fidem &c. Datum Romæ in ædibus noſtris. Die.30. Menſis Octobris. 1566.

Pontificatus autem Sactiſſimi Domini Noſtri, D.PII Diuina prouidẽtia Papæ V. Anno primo.

Alfonſus Binarinus Vicegerens.

Triphon Victorellus Notarius.

Iſta eſt localis in Vrbe.

Io. Anto. de Nigris.

De Spoliis Clericorum, Monachorum, & aliarum Eccleſiaſticarum *perſonarum decedentium.*

PIVS Quartus Epiſcopus Seruus Seruorum DEI Ad perpetuam Rei memoriam.

DEcens eſſe cenſentes, & æquũ, ut nos, qui alios ĩ ſua iuſtitia conſulimus, Cameræ Apoſtolicę iura nõ negligamus, quinimo, ne prętextu incertitudinis, illa ab aliquibus uſurpari, aut ſuper eis, dubia aliqua oriri contingat, ita noſtre declaratiõis remediũ ꝓuideamus, ꝙ a nemĩe d̃ſup dubiũ aliqđ deduci poſſit. ¶ Cũ itaq;, ſicut accepimus, a non nullis uertatᷣ ĩ dubiũ, An res, & bona ꝑ clericos, ẽt in ſacris ordinibus cõſtitutos, ex negociatione illicita, aut alias contra ſacros canones, acq̃ſita, uti ſpolia, uel alias ad Camerã p̃fatã iure legitimo ſpectare & ꝑtinere debeãt, Nos omnẽ d̃ſup hęſitatiõis materiã ſubmouere, ac cauillatiõibus & alteratiõibus, ac litibus uiã p̃cludere, & deniq; malitiis eorũ, q iura dictę Cameręuſurparę ſatagunt, obuiare, aliasq; in p̃miſſis oportune prouidere uolẽtes, ¶ Motu proprio, & ex certa nr̃a ſciẽtia ac d̃ Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, d̃cernimus, oĩa, & ſingula, res, & bona cuiuſcunq; qualitatis, & quãtitatis, exiſtẽtia, ac in q̃buſuis rebus, & Regnis, ac dominiis tã citra, quã ultra Mõtes, & Maria, cõſiſtẽtia, ꝑ quoſuis Clericos, tã ſeculares, quã quorũuis, ẽt mẽdicantiũ ordinũ, ac miliciarũ regulares, ẽt in ſacris ordinibus cõſtitutos, cuiuſcũq; ſtatus, ordinis, & cõditiõis fuerint, ac Archiepiſcopali, Epiſcopali uel alia maiori dignitate, p̃fulgeãt, ex negociatione illicita, aut alias contra ſacros Canones, quomõlibet acq̃ſita, quę pro tẽpore, poſt obitũ eorũ, q ẽt ex facultate, quã habuerit teſtãdi, cõdito teſtamẽto, ubiuis locorũ deceſſerint, & decedent, aut q̃bus illos, ẽt eis uiuentibus priuari, & eis deſtitui contingerit, Et p̃ſertim quõdã Andreę lapiro de S. Ioanni Retũdo p̃sbiteri, ſeu religioſi, extra Ro. Curiã, ad illã forſan ueniẽdo deffũcti haſtenus, remãſerũt, remanent, & remanebũt, ad eãdem Camerã, & nõ alios, etiã in q̃buſuis Cathedralibus, etiã Metropolitanis. & Collegiatis, ac aliis Eccleſiis Monaſteriis, Hoſpitalibus, Militiis, ceteriſq; beneficiis eccleſiaſticis, cũ cura. & ſine cura ſecularibus, & quorũuis ordinũ regularibus, qualitercũq; qualificatus, ſucceſſores illa in titulũ, cõmendã adminiſtrationem, cõmiſſionem, ac alias quomõlibet pro tempore obtinentes, etiam ſi ad illa, uigore prioris tituli, ius regrediendi, ſeu accedendi, & ingrediendi, aliquibus conceſſũ fuerit, ſpectaſſe & ſpectare, ac ſub nomine Spoliorũ uenire, illaq;, uti ſpolia ad Camerã ipſã pertinentia, perpetuo colligi, & recuperari potuiſſe, & poſſe, ac debeř & ita ꝑ quoſcunq; Iudices quauis auctoritate fũgentes, in quacũq; inſtãtia, ſublata eis, quauis, aliter iudicãdi & ĩterpetrãdi, facultate, & auctoritate iudicari, & diffniri dẽre. ¶ Necnõ irritũ & inane, quicquid ſecus, ſuper his, a quoquã, quauis auctoritate ſcienter, uel ignorãter cõtingerit attemptari. ¶ Mãdãtes dilecto filio noſtro, Guidoni Aſcanio, S. Marię ĩ uia lata, Diacono Cardinali, de S. Florę nũcupato. & ĩ eius Camerariatus officio ſucceſſoribus, Quatenus ſpolia ipſa, prout alia ipſius Camerę iura, exigi, & recuperari, ac p̃ſentes iuiolabiliter obſeruari faciat. Nec permittat Camerã ipſã, nel pro eo ea Agentes, deſuper modo aliquo, moleſtari, ꝑturbari, aut inquietari. ¶ Cõtradictores quoslibet, & rebelles, ꝑ cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, appellatione poſtpoſita cõpeſcendo. Necnon legitimis, ſuper his, habendis ſeruatis proceſſibus, cenſuras, & penas ipſas, etiã iteratis uicibus, aggrauando, Inuocato etiã ad hoc (Si opus fuerit) auxilio brachii ſecularis. ¶ Nõ obſtãtibus fe. re. Bonifacii Papę. viii. prędeceſſoris noſtri de una, & Cõcilii generalis de duabus dictis, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, necnon eccleſiarum, monaſteriorum ordinum militiarum, & beneficiorum prędictorum iuramento, confirmatione apoſtolica, uel quauis firmitate alia, roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & literis apoſtolicis, illis, & dilectis filiis illorum capitulis, conuentibus, ſuperioribus, & perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibus uis clauſulis, & decretis, etiam Motu, & ſcientia ſimilibus, conceſſis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, illorum tenores, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permãſuris; hac uice dũtaxat, ſpecialiter & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus, communiter, uel diuiſim, ab Apoſtolica ſit ſede indultũ, ꝙ interdici, ſuſpendi, uel excommunicari non poſſint, per litteras Apoſtolicas, non facientes plenã & expreſſam, ac de uerbo ad uerbum, de indulto huiuſmodi mentionem. ¶ Nulli ergo omnino hominum, liceat hãc paginã noſtri decreti declarationis, mãdati, & derogationis infringere, uel ei auſu temerario, contraire. Si quis autem hoc attemptare pręſumpſerit indignationem oĩpotentis Dei, ac beatorũ Petri, & Pauli, apoſtolorũ eius ſe nouerit incurſurũ. Dat. Romę apud Sanctũ Petrũ, Anno Incarnatiõis Dominicę, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo, Nono Nouembris. Pontificatus noſtri Anno primo.

Fed. Cardinalis Ceſius.

Cæ. Glorierius.

Barengus

DE SPOLIIS CLERICORVM, ET MONAchorum, & Eccleſiaſticarum perſonarum decedentium.

Pius V. &c. Ad perpetuā rei memoriam

Romani Pontificis prouidentia circūſpecta ad ea ſollicitudinis ſuæ partes potiſſimum conuertit, per quæ ſingulis Eccleſiis debita obſequia, & opportuna ſubuentionis auxilia minime ſubtrahantur. ¶ Cum itaq; ſicut accepimus, nonnulli Patriarchæ Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Abbates, ſeu commendatarii, ac alii beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, proprii honoris, & ſalutis immemores, etiam prætextu facultatum teſtandi eis per ſedem Apoſtolicam conceſſarum, in eorum ultimis uoluntatibus res ſacras, ac uaſa, ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, aliaq; cultui diuino dicata, quandoq; ex fructibus Eccleſiaſticis per eos acquiſita, non Eccleſiis, & Monaſteriis, ac beneficiis, quibus præfuerunt, ſeu a quibus prouentus Eccleſiaſticos, & ſtipendia acceperunt, prout rationi, & honeſtati conſentaneum foret, ſed aliis locis, etiam aliquando non piis, ac interdum eorum conſanguineis, & affinibus relinquere, Ac Cameræ Apoſtolicæ Collectores, prætextu quod illa ſub appellatione ſpoliorum ueniant, tanquam eiuſdem Cameræ ſpolia exigere, & percipere non erubeſcant in maximum Religionis dedecus, ac Eccleſiarum, Monaſteriorū, & beneficiorum eorundem detrimētum, ac relinquentium animarum periculum ſcandalunq; plurimorum. Nos abuſibus ſcandaliſq; huiusmodi prouidere, ac ſingularum Eccleſiarum, & Monaſteriorū, ac beneficiorum indemnitati, animarunq; quorumlibet ſaluti conſulere uolentes. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hac noſtra perpetuo ualitura cōſtitutione ſtatuimus ordinamus, decernimus, & declaramus. ¶ Q d de cetero omnia, & ſingula ornamenta, & paramenta, ac uaſa, nec non Miſſalia, et gradualia, ac Cantus firmi, & muſicæ aliiq; quomodolibet nūcupati libri, & aliæ res ſacræ, etiam auri, & argenti, ac quæcunq; alia bona per quoſcunq; Patriarchas, Archiepiſcopos, Epos Abbates, ſeu Cōmēdatarios, & alios quoſcunque, quæcunq; & qualiacūque beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, ſecularia, & quorumuis ordinum regularia, in titulum, uel Commendam, aut alias quomodolibet obtinentes quocunque nomine, uel titulo cenſeantur, etiam ſi de illis, & eorum qualitatibus ſpecialis, & expreſſa mentio, habenda foret, ad uſum, & cultum diuinū etiam in eorū priuatis ædibus, & Cappellis, uel oratoriis deſtinata, tempore eorum obitus, ex teſtamento, uel ab inteſtato relicta, ſub quibuſuis facultatibus teſtandi, & alias diſponendi de bonis per eos ex altari, uel alias quomodolibet acquiſitis per quoſcunq; Roman. Pontifices prædeceſſores, & ſucceſſores noſtros, ac nos ſub quibuſuis tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam Motu Proprio, & alias quomodolibet conceſſis, & concedendis minime comprehendantur. Nec ſub appellatione ſpoliorum ueniāt, ſed ad ſingulas Eccleſias, Monaſteria, etiam Conuentu carentia, & beneficia, huiuſmodi in quibus reſederint, aut quibus præfuerint, quæ alias obtinuerint: omnino ſpectent, & pertineant, ac ſpectare, & pertinere, illaq; poſt eorum obitum eiſdem Eccleſiis, Monaſteriis, & beneficiis, etiam ſi in Romana Curia, & procul ab illis deceſſerint, uel ad illa nunquam acceſſerint, etiam ſi antea Eccleſiarum, & Monaſteriorum regimini ceſſerint, uel beneficia huiuſmodi renunciauerint eo ipſo applicata, & incorporata ſint, & eſſe cēſeantur. Ita quod liceat illis defunctis in eiſdem Eccleſiis, Monaſteriis, & beneficiis ſucceſſoribus, ac Eccleſiarum, & Monaſteriorum, huiuſmodi Capitulis, & Conuentibus, reſpectiue, illa propria auctoritate, libere apprehendere, ac eorum Eccleſiis & Sacriſtiis applicare, et incorporare, Ac quecunq; donationes, ac relicta, & legata teſtamenta, & codicilli, & aliæ ultimæ uoluntates, ſeu ſpolia deſuper contra præſentis Conſtitutionis noſtræ tenorem quomodolibet pro tēpore facta, quo ad præmiſſa nulla: & inualida nulliuſq; roboris, & momenti exiſtant, & perſonis, etiam Eccleſiaſticis, ſeu locis, etiam piis, aut Eccleſiaſticis aliis quibuscunque, in quarū ſeu quorum fauorem pro tempore facta fuerint minime ſuffragentur, nec per ea iiſdem perſonis, ſeu locis uel aliis Eccleſiis, huiuſmodi aliquod ius in rebus prædictis, uel ad illas acquiri poſsit. ¶ Quin imo res ſacras, ac alia bona prædicta quocunque nomine, uel titulo pro tempore detinentes, ad illa Eccleſiis, & Monaſteriis, ac beneficiis per defunctos quomodolibet acquiſitis, ut prefertur iuxta præſentium tenorem realiter, & cum effectu reſtituendum, & conſignandum, quibuſuis diſpoſitionibus de illis incontrarium quomodolibet factis minime attentis, omnino teneantur, & ad id per cenſuras & pœenas, etiam furti, & ſacrilegii, ac alia iuris, & facti remedia oportuna cogi & compelli poſsint & debeant. ¶ Et inſuper ſi deinceps contingat inſolentia ſpoliorum Cameræ Apoſtolicæ Collectorum, uel Subcollectorum aliquas Eccleſias, uel hominum quemquam damno, et iniuria affici, nec cuiquam de cetero uertatur in dubium, quæ res habende, ſint nomine ſpolii, ſimili modo ſtatui

mus decernimus, & declaramus. ¶ Quod quæcunque ſcamna cathedræ, arcæ, etiam lingneę, uel lapideę etiam Marmoreę Mēſæ, & Tabulæ ac quæcunque dolia ſeu Vaſa uinaria uacua, & alia ſimilia ſupellectilia domeſtica per quoſuis preſbyteros, ſeu clericos ab humanis pro tempore decedentes, tempore eorum obitus in Eccleſiis ſeu eorū Domibus Eccleſiarū earundē uel alibi ubi uis locorum relicta, etiam ſi ex fructibus, & prouentibus beneficiorum quæ dum uiuerent obtinebant acquiſita fuerint ſub ſpoliorum appellatione minime ueniant, nec pro ſpoliis ullo modo reputari poſsint. ¶ præterea quod nullū ſpolium Cameræ præfatæ, fieri, nec quicquam a quibuſuis ſpoliorū Cameræ huiuſmodi Collectoribus, uel Subcollectoribus exigi poſsit per obitum illius qui dum uiueret, unum, uel plura beneficia Eccleſiaſtica obtinuerit, cuius uel quorum inſimul fructus redditus & Prouentus, Triginta ducatorum auri de Camera ſecundum cōmunem æſtimationē ualorem Annuum non excelſerint, aut qui penſiones Annuas ſuper quibuſuis fructibus Eccleſiaſticis uſque ad dictum ualorem Annuatim perceperit, Dummodo tamen is ſe ab omni illicita negotiatione, & a ſacris Canonibus prohibita abſtinuerit. ¶ Ita q̄d ſi quis dictorum Collectorum aliquid ex bonis quorumuis defunctorum qui ſimilia beneficia obtinuerint, ſeu ſimiles penſiones perceperint, prætextu ſpoliorum eiuſdem Cameræ percipere, aut alias contra præſentes noſtras literas, attētare præſumpſerit, ad totalem bonorum per eū perceptorum reſtitutionem teneatur, ac ad id uia iuris, etiam per ſimiles cenſuras, & pænas cogi, & compelli poſsit & debeat. ¶ Diſtrictius inhibentes quibuſuis Cameræ præfatæ ſpoliorū Collectoribus, nunc & pro tempore exiſtentibus, ne ſub indignationis noſtræ, & priuationis eorum officiorum pœna in ornamentis, & paramentis, ac Vaſis, & Libris præfato cultui diuino dicatis, ac aliis rebus ſacris, nec non ſupellectilibus præfatis quomodolibet ſe intromittant, nec in eorum inuentariis tanquam ſpolia redigant ſeu deſcribant. Sed ornamenta, & paramenta, necnon Vaſa, & libros aliaq; diuino cultui dicata huiuſmodi Eccleſiis, Monaſteriis, Cappellis, & aliis beneficiis hmōi, eorumq; Rectoribus, & aliis præfatis libere dimittant, & conſignent, ac conſignari faciant, cum effectu, Ac ſupellectilia prædicta in locis ubi conſiſterint relinquant, Ac decernentes, ſic in præmiſsis omnibus, & ſingulis per quoſcunque Iudices & Cōmiſſarios, quauis auctoritate fungentes ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritū, & inane, quicquid ſecus ſuper iis a quoquam, quauis auctoritate ſcienter uel ignorāter contingerit attentari. ¶ Quo circa dilectis filiis Curiæ carū Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, & ſingulis locorū ordinariis. ac Maiorē dignitatē poſt Pōtificalem in uniuerſis Eccleſiis Cathedralibus, & Metropolitanenſi, pro tempore obtinentibus per Apoſtolicā ſcripta, Motu ſimili mandamus, quatenus ipſi, uel duo, aut unus eorū, præſentes literas, & in eis contenta quæcunque, ubi, & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte quorūcūque in præmiſsis intereſſe habentium, ut præfertur fuerint requiſiti, ſolemniter publicātes, eiſq; in præmiſsis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta quecunque, firmiter obſeruari. Ac ſingulos quos literæ ipſæ concernunt illis pacifice gaudere. Non permittentes eos deſuper quomodolibet indebite moleſtari. Contradictores auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in prouincialibus, & ſynodalibus Cōciliis editis gnālibus, uel ſpecialibus, cōſtitutiōibus & ordinationibus nec nō Eccleſiarū, & Monaſteriorū, hmōi iuramēto cōfirmatiōe Apoſtolica, uel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & cōſuetudinibus, facultatibus teſtandi, aliiſq; priuilegiis indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſuis conceſſis approbatis, & innouatis, etiam ſi de illis eorūq; totis tenoribus, ſpecialis, & expreſſa mētio facienda eſſet, illorum tenores pro ſufficienter expreſsis habentes, illis in reliquis, in ſuo robore permanentibus ceteriſq; contrariis quibuſcūque, Volumus autem quod ſi aliquis ex Patriarchis, Epiſcopis, Abbatibus, ſeu Commendatariis, & aliis beneficiatis pfatis, pluribus Eccleſiis, ſeu Monaſteriis, pro tempore ſimul, uel ſucceſſiue præfuerit, ſeu plura beneficia obtinuerit, ornamenta, & paramenta. ac res & bona prædicta, ad illa omnia habita ratione fructuū, & temporis quo eadem beneficia poſſedit omnino ptineant, & proportionabiliter inter ea diuidantur quodq; pręſentes litteræ in Cācellaria noſtra Apoſtolica, & Acie Campi Floræ, de more publicentur, & inter Conſtitutiones perpetuo ualituras deſcribantur. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quæq; loca deferri, uolumus & etiam declaramus, earū Tranſumptis etiam impreſsis manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, uel alterius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillatis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quę eiſdē pręſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, uel oſtenſe. Nulli ergo omnino hominū liceat hāc paginā noſtrę ordinationis, ſtatuti, decreti, declaratiōis, inhibitiōis mādati, & uoluntatis īfringere, uel ei auſu temerario cōtraire. Si qs aūt hoc attētare pſumpſerit, indignationē oīpotētis Dei, ac beatorū Petri, & Pauli Apoſtolorū eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romę apud Sanctum Pe

ritum. Anno Incarnationis Dominicę Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo. Tertio. kl. Septembris Pontificatus noſtri Anno Secundo.

Cæ. Glorierius.

H,Cumyn.

Pro Dño Summiſta Ludouicus Ripa.

PRO Declaratione materiæ ſpoliorum clericorum, & perſonarum eccleſiaſticarum.
1 decedentium, eſt ſciendum,+ Quod de iure canonico clerici de bonis acquiſitis per
Eccleſiam non poſſunt teſtari, ſed in eorum obitu bona
quelibet per Eccleſiam acquiſita debent penes Eccle-
ſiam remanere .c.relatum lo.ij.extra de teſta.c.cum in
officijs eo.titu.quia de eis teſtari non poſſunt.c. ad hec,
& ibi Abb.& alij eo.titu.c. fixum.12.q.5. vbi eſt bo-
nus tex. Abb.in.d.c.cum in officijs,& Cor.conſi.88.2.
2 vol. + Sed Papa qui in beneficialibus plenam & libe-
ram poteſtatem habet.c.ij.de preb.in.vi.clem.i. in fi. vt
lit.pend.& eſt ordinarius totius orbis.c. cuncta per mũ
dum.9.q.3.& poteſt conferre beneficia totius orbis, vt
per Abb.in.c.quia diuerſitatem de conceſſio. preb. &
eius voluntas habetur pro ratione.c. propoſuit de con-
ceſſ.preb.c.innotuit de electio.ſtatuit & voluit vt bona
clericorum decedentium intuitu eccleſie acquiſita quæ
ſpectabant ad eccleſiam illius decedentis applicarẽtur
3 Camere Apoſtolice, & ſpolie nuncupantur. + Scien-
dum tamen eſt ꝙ de iſto verbo ſpolio ſeu ſpolijs prout
vulgariter accipitur mortuis Prelatis ſeu Clericis,non
reperitur in iure ciuili nec canonico, vt dicit Guid.Pa-
pe in queſtio.delphi.q.510.Incipiente an clerici, ſed
bene reperitur de iure diuino pſal.138. verſi. letabor
ſuper eloquia tua ſicut qui inuenit ſpolia multa allegat
4 ita tenere Phi.Papa in ſuis nota.+ Et deſcendit a Spo-
lio.as.i.Priuo,Exuo,Nudo,Denudo,Expolio,ſpolia de
traho,eripio detraho,tractum a militibus.Et dicitur ſpo
lium exuuie, & quodcunq; Hoſtibus detrahitur, iuxta
illud exuuijs indutus Achilli,& ait Seruius.8.enei.nã
maximus vltro tecor gerionis ſpolijs ſuperbus Alcides,
aderat,de quo per Calepi.in ver.ſpoliũ . Et hodie mul-
tum frequentatur iſta materia ſpoliorum,& bene nomẽ
5 fuit conſequens rei, + Quia collectores ſeu commiſſa-
rij ſuper ſpolijs ſpoliant & depredantur domum in quã
aliquis clericus moritur, Et non ſolum acquiſita a cleri
cis intuitu eccleſie & beneficiorum; ſed omnia que in-
ueniunt vndecunq; queſita depredantur hoſtili more,
6 & relinquunt domum ſcopis mundatam. + Et Pius
Papa Quartus in anno. 1560. fecit cõſtitutionem que
Incipit Decens eſſe cenſemus, in qua ſtatuit, omnia &
ſingula res & bona cuiuſcunq; qualitatis, & quantita-
tis exiſtentia per quos vis Clericos tam ſeculares ꝙ quo
rumuis,etiam mendicantium ordinum,& militiarum,&
regulares, etiam in ſacris ordinibus conſtitutos, etiam
Archiepiſcopali,& Epiſcopali dignitate fungentes,ex
negociatione illicite aut alias cõtra Sacros canones quo
modolibet acquiſita, quæ pro tempore poſt obitum eo-
rum, qui etiam ex facultate quam habuerunt teſtandi,
condito teſtamento vbi vis locorum deceſſerint, aut de
cedent, aut quibus illos,etiam eis viuentibus priuari,&
eis deſtitui contingerit ad eamdem Cameram, & non
ad alios ſpectaſſe & ſpectare,& ſub nomine ſpoliorum
venire, illaq; vti ſpolia ad Cameram ipſam pertinentia
perpetuo colligi, & recuperari potuiſſe vt latius in.d.
7 conſti.precedenti continetur. + Superuenit poſtea Pius
Papa quintus vere pius qui fecit iſtam conſti.& ad tol
lendum rapinas nequitias, & inſolentias collectorum
& commiſſariorum ſuper ſpolijs, ſtatuit ibi ꝙ de cetero
8 &c. + Primo ꝙ omnia & ſingula ornamenta, paramẽ
ta,vaſa,miſſalia,gradualia, & alij libri cantus firmi,&
muſice, & alij libri quomodolibet nũcupati, & alie res
ſacre, etiam auri, & argenti, & alia bona ad vſum &
cultum diuinum deſtinata, etiam in priuatis domibus,
& cappellis, ſeu oratorijs, appellatione ſpoliorum nõ
9 veniant, + Nec de eis clerici quacunq; dignitate pre-
fulgeant teſtari poſſint, nec diſponere, ſed ad eccleſias
in quibus prefuerunt,& reſederunt remanere debeant.
Immo clericis ſeu prelatis defunctis, licitum ſit ſucceſ
ſoribus & capitulo auctoritate propria capere, & ap-
prehendere, & eorũ eccleſijs,& ſacriſtiis applicare,
& incorporare . Immo plus ſtatuit vt donationes, le-
gata, teſtamenta, & vltime voluntates, ſeu ſpolia con
tra diſpoſitionem preſentis conſtitutionis facta ſint nul-
la, & illa reſtituere teneatur Eccleſiis predictis.
10 Item ſtatuit ibi & inſuper. + Quod quecunq; ſcamna,
cathedre, arce, etiam lignee, vel lapidee, etiam mar-
moree, menſe, & tabule, ac quecunq; dolia, ſeu vaſa
vinaria vacua, & alia ſimilia ſupellectilia domeſtica,
etiam ſi ex fructibus beneficiorum per clericos ſint ac-
quiſita; pro ſpolijs non reputantur, Et nota ibi ſupelle
11 ctilia domeſtica. + Et que veniant appellatione ſupelle
ctilium; vide in.l.iij.& toto titu.ff.de ſupell.lega. Et põ
12 dera ibi domeſtica de quo in.l.i.ff.de ſupell. leg. + Ex
hoc colligitur ꝙ alia non ſupellectilis intelliguntur de
ſpolijs; quia excluſio vnius eſt incluſio alterius.l. cum
pretor.ff.de iudi.c.nonne, de preſump.
13 In tex.ibi preterea. + Nota ꝙ ſpolia non poſſunt exigi
de clerico mortuo, qui dum viuebat vnum vel plura
beneficia obtinebat, quorum redditus inſimul non aſcẽ
dit valorem annuum triginta ducatorum auri de Came
ra ſecundum communem extimationem, quia in tali ca
ſu ſpolia capi non poſſunt, & ſic ſunt ducati triginta ſex
ſecundum monetam regni Neapolitani, quaſi ꝙ illi trĩ
ginta ſex ducati annui ſunt pro expenſis victus, ad ra-
tionem vnius carleni quolibet die, & eſt parua quanti
tas, quia pro veſtitu calciamentis & victu non ſuffici-
14 unt; & hoc fuit ſtatutum, + vt clericus qui altario ſer-
uit, de altari viuere debeat .c.extirpande &.c. cum ſe
15 cundum de preben.+ Quia non debet os bouis trituran
tis alligari.13.q.i.c.ij.§.preterea, verſi.Item non alli-
gabis, & .d.c.extirpande. Et clericus poteſt fructus be
neficij conuertere in eius victum & veſtitum, & illud
quod supereſt conuertere in vtilitatem & neceſſitatem
eccleſie, vt dicit Inno.in.c.indecorum de eta.& quali.

Io.Anto.de Nigris.

& Phi.fran.in.c.preſenti col.3.in prin.verſi.circa pri-
mum num.6.de offi.ordi.in.vi.hodie vero ꝙ ſuper eſt
veniunt in ſpoliis. In tex.ibi dummodo ab illicita ne-
gociatione & a ſacris canonibus probibita abſtinue-
16 runt. + Nota ꝙ clerici debent ſe abſtinere ab illicita ne
gociatione & a canonibus probibita, vt hic & .c.ij.
17 88.diſtin.& .c.placuit.21.q.3.+ Quia non debent vſu
ras exercere 66.diſtin.c.ſedicionibus cum ſeq.extra de
vſur.c.preterea, & ſuper omnes mercatores maledi-
ctus eſt plus vſurarius .c.eijciens.§.quicunq;.88.diſt.
18 & dicit ibi Prepo. + ꝙ bona mercatorum facile euane
19 ſcunt, & nihil eis remanet, niſi peccatum. + Et ſic ac-
20 quiſita ex illicita negociatione veniūt in ſpolijs,+ Quia
fiſcus eſt ſucceſſor male acquiſitorum glo.in.c.imperia
lem.§.quia in verbo bonefidei de prob.feu.alie.p Fed.
& Lucas de pen.in rub.C.de iure fiſci in fin.lib.x.Et di
cit Bal.in.c.i.col.fi.extra de iure iura.ꝙ fiſcus nil aliud
eſt niſi ſubditorum calamitas. Et clerici mercantias &
negociationes ſeculares exercere non debent.ſ. vilius
emendo & carius vēdēdo.c.ij.& ibi glo in. ver. nego
21 ciationes, & .c.eijciens,& .c.quid eſt.88.diſti. + Quia
clericus negociator vt peſtis eſt fugiendus .c.negocia-
torem.88.diſt.& mercatores ſunt mendaces & periuri
dicentes tantum emi, & tanto vendam.c. quoniā.88.
diſt.Predicta intellige de illicita negociatione, vt dixi
in clem.de vita & bo.cler.in glo.in ver.boneſte, & in
22 ver.ſolemnia. + Item eſt turpis & illicitus queſtus ſi
prelatus vel clericus pecuniam per ſymoniam accepit
c.veniens de ſymo.c.de hoc .c.conſulere & .c. audiui-
mus co.titu.in aut.de ſan.Epi.§.ſed neq; & .§.ſi vero
laicus, quia turpia lucra ab heredibus ſunt extorquen
da .ff.de calu.l.in heredem extra de vſur.c.tua. Hoſti.
23 in ſum.de ſymo.§.fi.qui incipit quid de pecunia.+ Item
clerici illicite accipiunt quod ex militia acquirunt, quia
clerici arma & militiam ſecularem exercere nō debēt,
quia arma clericorum ſunt lachrime.23.q.8.in ſum.&
c.nimium, & per totum,Itē clerici probibentur arma
24 portare .c.ij.de vita & bo.cleri. + Item clerici illicite
acquirunt ex ludo alearum,taxillorum,& ludorum pro
bibitorum.c.clerici officia, & ibi glo.& doct.de vit. &
25 bo.cler.& ibi habetur. + An amiſſum in ludo poxit re
26 peti. + Item ſi clericus exerceret tabernam & eſſet ta-
bernarius, carnifex vel macellator carnium clem.i. de
vit.& hon.cler.& ibi glo.& doct.dummodo publice et
perſonaliter exerceat vt ibi dicit glo.de quo dixi ſupra
in clem.in glo.honeſte & in glo.ſollemnia ibi vide.
27 Item maleſaciunt prelati qui ponunt vicarios, & eis
dant quotam prouentuum, quia debent dare ſalarium
non quotam, quia grauat ſubditos quia propter hoc ma
gnam mulctam imponunt equitate repulſa, vt dicit Ho
ſti.in ſum.ne prela. vices ſuas in prin. col.i. & col.2.
28 verſi.preterea.+ Et circa predicta quæ dicantur tur-
pia lucra.& clericis interdicta vlterius me non exten-
do, quia vix numerari poſſent, quia plura ſunt negocia
q̄ vocabula, & quicquid hō plus iuſto appetit eſt tur-
29 pe lucrum .c.i.extra ne cler.vel mo. + Quia non poſ-
ſunt eſſe procuratores domorum ſecularium, quia ne-
mo militans Deo implicet ſe negocijs ſecularibus.c.pla-
cuit & .c.peruenit.21.q.3. ad predicta vide Hoſti. in
ſum.ne cleri.vel mona.§.que ſunt in prin.& in fin. &
dixi in clem.ſupra de vita & ho.cler.in glo.in ver .ſol
lemnia, & vide Spe.in titu.de cleri.coniug.col.2. ad ibi
dicta me remicto quia non repeto, In tex.ibi ita ꝙ ſiqs.
30 + Nota ꝙ collectores ſeu commiſſarij ſpoliorum de bo
nis quorumuis defunctorum ſi aliq̄d perceperint pre-
textu ſpoliorum contra iſtam conſti. tenentur totaliter
reſtituere & poſſunt ad id cogi via iuris, & per cenſu-
ras & pœnas vt hic. In tex.ibi diſtrictius inhibemus
31 &c, + Nota ꝙ collectores & commiſſarij ſpoliorum
probibentur ſub pena indignationis, & priuationis of-
ficiorum. ne in ornamentis, & paramentis, ac vaſis,
& libris cultui diuino dicatis nec alijs rebus ſacris, nec
ſupellectilibus quomodolibet ſe intromictant. Nec in
eorum inuentarijs tamq̄ ſpolia redigant ſeu deſcribant,
ſed illa eccleſijs ſeu cappellis & monaſterijs eorumq;
rectoribus libere dimictere & cum effectu conſignare
debent. Et ſupellectilia in locis vbi extiterint relinquāt
ſublata poteſtate aliter interpetrandi vt hic dicitur.
32 + Nota ibi eorum inuentarijs,ꝙ collectores & commiſ
ſarij ſpoliorum debent conficere inuentarium de ſpolijs
& omnia in eo deſcribere ad euitandum fraudem vt di
xi in meo tractatu de Inuentario ī prin.cū ibi allegatis.
33 Quero + ſi clericus habet bona patrimonialia vel ſibi
obuenta ex ſucceſſione cognatorum ſeu ex donatione
amicorum, vel ex induſtria ſua licite acquiſita an illa
bona capi poſſint pro ſpolijs. An vero clericus de eis
poſſit teſtari, vel ad eius libitum diſponere, dic ꝙ de il-
lis bonis poteſt teſtari, & ad ſui libitum diſponere, nec
pro ſpolijs capi poſſunt .c.quanto de teſta.c. fixum vbi
eſt bonus tex.12.q.5.Abb.in.c.cū ex officijs de teſta.
Cor.conſi.33.2.vol.ſed de bonis acquiſitis intuitu ec-
cleſie vel de facultatibus eccleſie, & hoc eſtat de hijs
clerici non poſſunt diſponere nec teſtari.
cum in officijs & ibi Abb.& Hoſt.c.relatum lo.ij.de te
ſta.& .d.c.fixum. Et talia bona intuitu eccleſie queſita
poſſunt capi pro ſpolijs, ſi clericus habet beneficia vl-
tra valorem ducatorum triginta auri de camera; & de
moneta regni ſunt ducati triginta ſex. Niſi eſſent de or-
namentis eccleſie & ad vſum eccleſie deſtinata, vel ni
ſi eſſent ſupellectilia, vt ſupra latius dictum eſt. De
alijs regulariter teſtari non poſſunt, fallit in illis tribus
caſibus poſitis per Abb.in.d.c.cum ex officijs de teſta.
34 + Quid ſi clericus vel prelatus moriens habebat bona
patrimonialia, & alia ex ſucceſſione cognatorum vel
donatione queſita quæ non poſſunt capi pro ſpolijs vt
ſupra dixi. Et habet alia ex bonis eccleſie queſita, &
vertitur queſtio inter heredem ex una, & collectorem
ſeu commiſſarium ſpoliorum ex altera, quid erit dicen-
dum, dicas ꝙ ſi talis clericus tenebat ſeperata bona pa
trimonialia a bonis queſitis de rebus eccleſie, iſte caſus
eſt clarus, quia non potuit capere pro ſpolijs niſi bona
queſita intuitu eccleſie. Si vero permixtim tenebat om
nia communia ī iſto caſu ille qui reperitur poſſidere ha
bet preſumptionem pro ſe, quia commodum eſt poſſi-
dere .§.commodum Inſti.de interd.& hoc caſu ſi heres
poſſidet.& commiſſarius dicit ꝙ ſunt de bonis queſitis

ab eccleſiis ipſe tenetur probare, ita dicit glo.in.c.ſunt
manifeſte.12.q.i.& Hoſt.in ſum.de ſucceſſ.ab inteſta.
§.qualiter eccleſie in fi.& ſupplem.ĩ ſum.in verbo cle
ricus.4.col.i.cum ſeq.& ad predicta vide etiam que
habentur in.c.i.& .c.vnuſquiſq; de pecul.cler. & Ge-
mi.conſi.primo col.fi.Et ſi heredi incumbit probatio po
terit probare ꝙ clericus mortuus ſit & tanta bona patri
monialia hēbat et ꝙ erāt magni redditus,& ꝙ hēbat be
neficia tenuis parui redditus adeo ꝙ de illis viuere nō
poterat, & ꝙ habebat aliqua debita intuitu eccleſie &
beneficij ſacta,adeo ꝙ nihil de redditibus ſupererat,&
alia probare poterit vt caſus occurrerit. Et e conuer
ſo cōmiſſarius ſpoliorū poterit probare, ꝙ ille clericus
habebat pauca bona patrimonialia, & parui redditus,
& habebat beneficia magni redditus adeo ꝙ deductis
expenſis poterat tantū ſuperlucrari quolibet anno, &
ꝙ veriſimiliter pocius de bonis eccleſie ꝗ de patrimoni
alibus potuit querere alia bona, & alia probare vt ca
35 ſus occurrerit.Quero + Clericus qui altari ſeruit debet
viuere de altari, & ſic de fructibus beneficiorum.c.ex
tirpande & .c.cum ſecundum de conceſſ. preb. & non
debet os bouis triturantis alligari.d. c. extirpande cum
concor.ſupra allegatis. Quid ſi habebat ſufficiens pa
trimonium de quo poterat viuere, & habebat beneficia
ex quibus etiam poterat viuere de quibus bonis preſu-
mitur, & debeat viuere, dic ꝙ de beneficialibus.d.c.
extirpande cum concor.& hoc ſi ſeruit eccleſie,alias ſi
non deſeruit eccleſie, vel in malos vſus conuertit tunc
mortaliter peccat, ita tenet ſupplem.in ſum. in verbo
clericus 4.col.pen.in prin.& Sil. in ſum.in verbo cleri
cus.4.q.16.Nec obſtat.c.fi.16.q.i.vbi dicit Hierony.
ꝙ qui bonis parentum ſubſtentari poſſunt, Si id quod ẽ
pauperum accipiunt ſacrilegium incurrunt, quia intel
36 ligitur, ꝙ de eo quod ſuper eſt vltra victum, + & ſic
de ſuperfluis debent clerici largas elemoſinas facere,
& ſi neceſſitas non ſit extrema, vt tenet Sil. vbi ſuprà
cum aliis ibi per eum adductis. Et ſic deducto victu ſi
aliquid ſupereſt venit in ſpoliis alias non. Et alimentá
debentur ſecundum qualitatem perſonarum.41.diſtin.
non requirantur. Et appellatione alimentorum intelli
gitur victus, & habitatio.ff.de alim.& cib. leg.l. ante
pen.& fi.glo.ĩ.c.Epiſcopus.10.q.2. Intellige predicta
quando clericus habens beneficia ex redditibus benefi
cij percipit vltra triginta ducatos auri de camera.vt di
37 citur in iſta conſti.& ſupra dixi. Quero + An debita
ad que tenebatur clericus defunctus debeant deduci de
ſpoliis iſtud tangit Matth.de afſli.in conſti.regni perue
nit la. i. in fi. & Old. conſi.249.q̃ritur & videtur vel
le ꝙ ſic, quia bona Intelliguntur deducto ere alieno.ff.
de verb.ſig.l.ſubſignatum.§.bona de iur do.l. mulier
ff.de leg.2.l.cum autem pars. iſtam queſtionem tangit
Abb.in repe.c.cum ẽes col. xi. verſi. quarto principa
liter num.27.de teſta.& relatis multis opy.tenet, ꝙ ſi
debita ſunt contracta per clericum defunctum pro ſua
ſubſtentatione, vt ſe aleret, vel pro neceſſitate Eccle
ſie ſeu ſui beneficij, debent deduci & ſolui, ſi vero
pro reparandis domibus propriis illius clerici, vel alio
conſimili caſu non debent ſolui de fructibus beneficij,

vt ibi latius per eum. ad predicta vide etiá Gemi.cōſi.
primo col.i.vbi dicit ꝙ debita contracta voluntarie per
prelatum vel eius intuitu non tranſeunt ad ſucceſſorē,
ſed ſolum neceſſaria iuſta nota.in.c.i.de ſolu.& in.c. di
lecti de foro comp.& 10.q.2.c.hoc Ius.§.his creditor.
de fideiuſſ.c.quibuſdam, & de depoſi.c.ꝗ grauis.
38 Quero + nunquid debita facta pro Medicis, & medi-
cinis ĩ infirmitate plati ſeu clerici factis, & aliis neces
ſariis an debeant deduci de ſpoliis, an vero teneātur he
redes prelati, dic ꝙ deduci debent de ſpoliis,quia eccle
ſia ad eas tenebatur, & ſic tenetur qui ſuccedit in ſpo
liis per ea que dicit Gemi.conſi.primo col.fi. in fin. &
39 Anto.capi.deciſi.84.in cauſa reuerēdi. Quero + nū
quid expenſa funeris prelati ſeu clerici defuncti debeat
deduci de ſpoliis, & ēt expenſa circa veſtes lugubres
factas ſeruitoribus & propinquis, & in culcitra de ſe
rico, & in tumulo ſeu ſepulchro marmoreo, Abb.
in ſua diſputa. Incipiente Sempronius clericus ĩ primo
dubio tenet, ꝙ Quedā ſunt impenſe funerum que ten
dunt ad remedium & ſolacium anime defuncti, vt im
penſa que fit circa clericos confluentes ad officium ſe
pulture, & ſimilibus, & in iſtis tenetur eccleſia, etiā
ſi defunctus alium heredem habeat in patrimonialibus,
Quedam impenſe ſunt que tēdunt ad viuorum amico
rum ſolatia vt apparatus funeris. conſtructio ſepultu
re, precioſa eſequiorum pompa.13.q.2.c.anima defun
ctorum, & ꝙ multi induantur veſtibus luctuoſis, & ĩ
his eccleſia non tenetur, & iſtud etiam tenet Abb. in
c.vt preterita de electio.Anto.capi.d.deciſio.84.tenet
ꝙ eccleſia teneatur, & ſic de ſpoliis ſunt ſoluenda de
bita pro medelis,& aliis ĩ infirmitate factis,& ad fune
ralia & ad veſtes lugubres famulis Epiſcopi factas, nō
autem pro expenſa culcitre de ſerico nec cantaro ſeu ſe
pulchro,& aliis veſtibus lugubribus, vt ibi per Capi
cium; Gemi.in conſi.primo col.2.tenet ꝙ etiam ſi pre
latus vltra ſuam dioceſim elegerit ſepulturam debet ſe
pelliri expenſis funeris neceſſariis expenſis ſue eccle
ſie, & iſte expenſe fient de redditibus menſe ſue diuī.
ſe a bonis capituli, non autē de bonis capituli, & ſi fru
ctus ſue menſe non ſufficerent ſepellietur de bonis ca-
pituli, non autem de bonis propriis heredū defuncti.
& ſic de ſpoliis debent fieri, vt dicit Capi. vbi ſupra,
Et circa iſtas expenſas debet haberi conſideratio digni
tatis perſone ſepulte, & facultatum eccleſie, quia non
debent eſſe exceſſiue,qa tunc non dicuntur neceſſarie
ſed volūtarie expēſe conſiderato ſtatu & dignitate pſo
ne,allegat ita tenere Pet.de peruſi.in tra. de canonica
porcio.c.peu.ver.23.& multū cōuenit cū opy.Capicij
40 Quero + nunquid debita pro ſeruiciis preſtitis a ſerui
toribus ſint deducenda & ſoluenda ex ſpoliis breuiter,
dic ꝙ ſic, quia licet clericus non poſſit teſtari de bonis
eccleſie, poteſt tamen de pecunia & bonis mobilibus
eccleſie, non ratione teſtamenti ſed intuitu elemoſine,
vel pro ſeruicii remuneratione erogare illis qui ſeruie
runt iuſta ſeruicii merita.c.relatum lo.2.§. licet autem
de teſta.& ibi doct. Abb.in.d.c.cum in officiis eo. titu.
col fi.verſi.quarto fallit, & Gemi.d.conſi.primo.col.fi.
verſi.ad ſecundam. Et talia ſeruicia probari debēt,qa

Io.Anto.de Nigris.

nō ſtatur dicto ipſius clerici. Pau.de ca. in.l. iubemus
de ſacro ſan.eccl.Io.And.in addi.Spe.in titu. de rebus
eccl.non alie.Old.conſi.226.col.2.in fi. Gemi. conſi.i.
Matth.de afflı.in conſti.regni quáto.col.2. late Decius
in.l.ſi donatione .C.de colla.2.ibi per alios.Caucius ta-
men eſt vt eis donet in vita, non autem conferat poſt
mortem, vt dicit Io.Bap.Ferre.conſi.218.col.i.in fin.
41 Quero + An clericus poſſit teſtari de bonis acquiſitis
per quotidianas diſtributiones, & ſic non veniāt in ſpo
liis,ſed clerico acquiratur dñiū,dic q ſic vt tenet Gem.
i c.vnico.§.qui vero, de cler.non reſid.& ibi Phi.fra.
col.i.in vltimo nota.allegat ita tenere Old.conſi.97.&
Rotam vt ibi per eum, & tenet Io.de ana.cōſi.87.col.
i.vbi dicit Q d illa q recipit clericus intuitu ſeruicii per
ſonalis tranſeunt ad ſucceſſorem excluſa eccleſia,quod
dicit eſſe bonum verbum, allegat Pau. de leaz. in ſua
queſtione que incipit lata ſententia in ſolucione queſtio
nis, & Moder.in.c.preſenti de offi.ordi.in.vi. & ſequi
tur Lud.bolog.in addi.in.d.conſi.Io. de ana. col.i. vbi
dicit Q d canonicus pōt teſtari de diſtribucionibus quo
tidianis, quia ille dantur propter ſtipendium perſona-
liter, & pro labore diurno.c.i.de cle.non reſi.in.vi.
42 + Ex predictis etiam infertur q illud quod clericus eſt
lucratus pro miſſis dicendis ex quo quaſi intuitu perſo
ne fuit acquiſitum de eo clericus poterit teſtari, & ſic
non veniunt in ſpoliis, Hoſti.in.c.quia de teſta. Abb.
in.d.c.cum in officiis col.fi.verſi. item dubitatur de te-
43 ſta.& faciunt ſupra proxime allegata. + Quid ſi re
ctor ſeu prelatus de ſuo expendit aliquid & contulit ec
cleſie, an poterit pro eo tanto teſtari & diſponere de
rebus eccleſie, & ſic q non veniat pro ſpoliis, dic q
ſic, q poterit de altero tanto teſtari de bonis eccleſie.c.
ſiquis qualibet.12.q.2.&.c.ſi Epiſcopus.12.q.5.& te
net Abb.in.d.c. cū i officiis col.i.in fi.verſi.fallit etiam
44 de teſta.cum ibi allegatis. + Sed pone Epiſcōpo exiſtē
te infirmo ad eum peruenit certa quantitas pecuniarū
puta per dies quatuor ante eius mortem, mortuo Epi-
ſcopo collector ſeu commiſſarius ſpoliorum acceſſit pro
ſpoliis, & habita noticia de pecunia peruenta ad Epi-
ſcopum petit illam pecuniam ab his qui erant cum Epi
ſcopo puta conſanguineis, vel ſeruitoribus, quaſi q ipſi
dictam pecuniam acceperunt, illi negant habuiſſe quid
iuris, dic, q ſi collector non probat q illi habuerunt pe-
cuniam, & ipſi negant habuiſſe onus probandi incum
bit collectori, quia potuit Epiſcopus in vita ſua elemo-
ſinaliter elargiri intuitu elemoſine, vel pro remunera
tione ſeruicii, & probatio debet de neceſſitate conclu-
dere .c.in preſentia de proba.quia non probat hoc eſſe
quod ab hoc contingit abeſſe .l.non hoc vnde cogna.l.
neq; natales de proba.ita in ſpecie conſuluit Gemi.cōſi.
45 primo col.fi.verſi.ad ſecundam. + Ad quem autem
ſpectet cuſtodia bonorum eccleſie mortuo prelato po-
nunt Abb & doct.in.c.bone memorie de app. & Spe.
in tit.ne ſede vacante col.ij & Matth. de afflı. in rub.
cōſt.regni peruenit la prima & dicunt q ſpectat ad ca
pitulum, ſed ſi ī illa eccleſia extat Archydiaconus ad
eum ſpectat glo.in.c.cum veniſſent de Inſti.& Matth.
de affl.vbi ſupra, Old.conſi.194.factum tale eſt, dicit
q de conſuetudine vacante ſede Archidiaconus perci
pit emolumenta ratione ſue dignitatis ſed iuriſdictio re
ſidu penes capitulum, & hoc ēt videtur dicere Prepoſ
in.d.c.illud.12.q.2.Alii autē dicunt q ſpectat ad Yco
nomum eccleſie generalem vt dicit Abb. in.d.c.bone.
& Prepo.in.d.c.illud, quicquid ſit hodie eſt determina
tum in Concilio Tridentino in.24.ſexione.c.16. q ſpe
ctat ad capitulum, & debet eligere vnum.vel plures,
fideles, & diligentes, qui rerū eccleſiaſticarum & pro
uentuum curam gerant,qui poſtea redent rationem ei
ad quem pertinebit. Item debet capitulum eligere offi
cialem ſeu vicarium infra octo dies poſt mortem Epi-
ſcopi, vel exiſtentem confirmare, alias ad metropoli
46 tanum deuoluetur vt ibi. + An autem fructus perce
pti per Epiſcopum defunctum, vel translatum ſpectēt
ad heredem, vel ad ſucceſſorem, vel ad eccleſiā vi-
de Io.fran.de pauinis in tra.de offi.& po.capi.ſede va
can.in octaua queſtione ſecunde partis col.pen. & fin.
vbi concludit, q ſpectant ad heredem quando ſunt per
cepti & ſeperati a ſolo.l.defuncta.ff.de vſufru. Et qd
in cappellis, & quid ſi habet adminiſtrationē, vel non
vide late Phi.fran.in.c.preſenti de offi.ordi.in.vi. &
Io.de ana.& ibi Lud.bolo.conſi.87.circa dubium, &
vide Alex.in.l.diuortio in prin.col.2.ff.ſolu.matri. Et
vide Io.de arno.cautela.95. vbi dicit q heres clerici
pro rata temporis quo ſeruiuit poteſt petere fructus, &
vide Io.fab,in.§.ſi vero Inſt. de re diui.cum concor. i
quibus locis vide, quia remiſſionibus cōtentus ero qa
ſat prata biberunt. Io.Anto.de Nigris de Ciuita
te Campaniæ V.I. Doctor.13.Aprelis.1569.

Laus Deo.

SANCTISS. D.N.D. PII.V. CONSTITVTIO.

De proprietate ſublata Fratribus ordinis mi norum conuentualium, & de ambitu officiorum.

PIVS EPISCOPVS Seruus ſeruorum DEI, Ad perpetuam rei memoriam.

D Extirpandos cupi
dæ proprietatis ab
uſus, ſummum bo
nũ in frugifera reli
gione fratrum mi-
norum Conuentu
alium nuncupato-
rum peruertentes,
ſimulq; frangendã
peſſimã q; corrup-
telam, quę adminiſtrationibus, & oficiis huius
ordinis, per gratiam, & ſordes conſequendis,
perperam inoleuit, De nobis attributæ poteſta
tis plenitudine, omnes & ſingulos fratres predi
ctos, etiam ſi Magiſtri Generales, Prouinciales,
Cuſtodes, & alii quicunque ſint, priuato rerũ,
bonorumq; omnium immobilium, mobilium,
& ſe mouentium dominio, uſu, uſufructu, poſ-
ſeſſione, & proprietate, quocũque per eos mo
do acquiſitis, & ad ipſos obuentis, perpetuo pri
uamus, dictaq; poſſeſſione amouemus, & amo
tos annũciamus, illaq; omnia & ſingula, in com
munes ſuarum cuiuſq; domorum, & prædictæ
Religionis uſus conuertenda concedimus, Ac
omnia, & quæcunq; priuilegia, diſpenſationes,
licentias, permiſſiones, & indulta, eis, & ipſo-
rum ſingulis, ſuper his, ac domibus, cellis, hor
tis, pecuniis, aliiſq; rebus, etiam cauſa ſenii, in-
firmitatis, parentum ſubuentionis, congeren-
dæ ſororibus dotis, & cuiuſcunq; alterius pii of
ficii intuitu, habendis, retinendis, & fruendis,
etiam per quoſcunque Romanos Pontifices, prę
deceſſores noſtros, ac nos, & ſedem Apoſtolicã,
etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia conces
ſa, confirmata, & innouata, quibuſcunque cõ
cepta formulis, ac clauſulis, & decretis ſuffulta
(quorum omnium tenores pręſentibus habe-
mus pro expreſſis) ſpecialiter & expreſſe reuo-
camus, Volumuſq; illa omnia, & ſingula, uires,
& effectum, de cætero non habere, Et nihilomi
nus mandamus Magiſtris, & Superioribus om-
nibus, in uirtute ſanctę obedientię, ut rerum, &
bonorum omnium pręedictorum poſſeſſionem,
domorum, & locorum ſuorum capiant, ut illa
illorumq; fructus in cõmunes omnium uſus con
uertantur, Statuentes ut de inceps nullus omni-
no fratrum dicti ordinis, ſiue priuatus, ſiue Cu-
ſtos, ſiue Prouincialis, ſiue Generalis Magiſtri
officio fungentes, etiam pretextu huiuſmodi pri
uilegiorum, diſpenſationum, permiſſionum,
& indultorum, ſeu inueteratę conſuetudinis, uo
to repugnantis, aut quacunq; alia cauſa, pro-
prium quicquam, aut priuatum habeat, ſed om
nia ubique cõmunia, & indiuiſa omnibus reli-
gioſis eſſe, Quin etiam Magiſtri, Cuſtodes, &
Guardiani, uitam cum fratribus ſuis communẽ
ducere debeãt, in Refectorio ſemper comedãt,
Nullas ędes ſeperatas, ſiue in Clauſtro, ſiue alibi
habeant, ſed unica cella, eademq; cum cęteris
aliorum fratrum coniuncta, contenti eſſe debe
ant, Pari quoq; ratiõe cęteri fratres, nil ſibi pro
prii uendicantes, neceſſarium uictum, & ueſti-
tum, a ſua quiſq; domo, & per eius Miniſtros
capiant, Pecunię uerõ & quęcunq; alię res, quę
cuiq; priuatim, etiam intuitu perſonę, undecũq;
donatę, & relictę fuerint, Superiori, horarum
uiginti quatuor interuallo exhibeantur, qui il-
las ſtatim depoſito committat, & inde tantum
exhibitori, miniſtrari iubeat, quantum pręſens
rei conuenientis neceſſitas uidebitur poſtulare,
Eam propterea diligentiam Superior adhibere
debebit, ut ſingulorum maxime infirmorum ne
ceſſitatibus, iuſtamiuiſq; exigentiam debite con
ſulatur, Ad hæc nullus omnino Magiſtrorũ, Cu
ſtodum, & Guardianorum, adminiſtrationem
prædictorum bonorum, & aliarum rerum tem
poralium, diſpenſationemq; pecuniarũ, & red-
ditum ſuæ cuſtodie, uel domus, etiam nomine
Conuentus habere, ſiue exercere, uel ſeſe in eis
interponere poſſit, ſed uniuerſum id onus tri-
bus religioſis a Magiſtro Generali ita demande-
tur, ut primus rerum, & bonorum cuſtodiæ, ſi-
ue domus, inferendorumq; in eam reddituum
curam habeat, Alter tanquam depoſitarius pe-
cunias, & cętera ab illo importata fideliter aſſe
ruet, Reliquus de pecuniis, & rebus a depoſita-
rio captis Cuſtodi, Guardiano, & fratribus, ac
domui uniuerſæ, de neceſſariis, ueluti diſpen-
ſator, cum ipſius Cuſtodi, uel Guardiano, adhi
bitis etiam duobus, uel tribus fratribus eiuſdem
domus probationbus, rerumq; uſu peritis, de-
inde ipſimet rurſus præſentibus Cuſtode, Guar
diano, & peritis, Magiſtro generali, uel Viſitã-
toribus, quotieſcunque uiſitationis officium fe
cerint, Denique ipſe Magiſter generalis, in pro
ximo ſequenti Capitulo generali, coram tribus
iudicibus, ab ipſo Capitulo deputatis, illorum
omnium, & etiã uniuerſæ adminiſtrationis ſuæ
publicæ, & priuatæ rationem reddere teneatur,
Cæterum præcipimus, atque interdicimus om-
nibus & ſingulis, ne pro Magiſtratibus Oficiis
prædictis, quæcũque ſint, ulli ambitus fiant, aut
pecuniæ etiam, pro confirmationibus, ſigillo,

Io. Anto. de Nigris.

uel ſcriptura, aut quacũque alia re, uel cauſa ſoluantur, alie ue pactiones ſeu pmiſſiones intercedant, ſeu munera, aut xenia quocũque modo mittantur, ne ue quiſquam, etiam in officio exiſtens, pecunias, aut aliud quicquam de domo, uel Cuſtodia ſibi commiſſa, uel aliũde Generali ſeu alii cuiqunque conferat, uel remittat. Quicũque ſecus fecerint, in penam priuationis Magiſtratuũ, & Officiorum ſuorum incidant, & ad futura inhabiles, & infames reputentur, pro culpis, etiam tanquam fures puniantur, prout nos illos priuatos, inhabiles, & infames declaramus eo ipſo, Decernentes irritum, & inaue, quicquid ſecus in præmiſsis, per quoſcunque, ſcienter uel ingnoranter, contingerit attemptari; Procurationibus tamen, Generali ex uniuerſo ordine, ac prouincialibus Magiſtris, ex ſua cuiq; prouincia, & Viſitatoribus ex domibus, & locis uiſitandis debitis, & neceſſariis, ne quaquam per Præſentes ſublatis, Non obſtantibus prędictis, & noſtra de non tollendo iure quęſito, aliiſq; conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, ac dicti ordinis iuramento, confirmatione apoſtolica, uel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, conſuetudinibus, Necnon Bulla aurea, & Mare magnum nuncupatis, & quibuslibet aliis priuilegiis, indulgentiis, & Literis apoſtolicis, generalibus, & ſpecialibus, quorumcunque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, uel totaliter non inſerta effectus earum impediri ualeat quomodolibet, uel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus, ad uerbum habenda ſit in noſtris litteris mentio ſpecialis, Quę omnia, contra prędicta nolums cuiquam in aliqo ſuffragari, Cęterum quia difficile ualde eſſet, eaſdem prǫſentes ad ſingula loca, ubi illis opus erit trãſferre, Volumus ut earum exemplis, etiam impreſſis, manuq; Notarii publici, & ſigillo Prǫlati eccleſiaſtici, uel eius curię obſignatis, eadem prorſus fides adhibeatur, quę eiſdem prǫſentibus, ſi forẽt exhibitę uel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę priuationis, amotionis, nunciationis, conceſsionis, reuocationis, declarationis, mandati, ſtatuti, prǫcepti, interdicti, decreti, & uoluntatis infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare prǫſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum, Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo, quingenteſimo ſexageſimo octauo, ſexto idus Iunii, Pontificatus noſtri Anno Tertio.

Cæ. Glorierius.

H.Cumyn.

Regeſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Robertus Fontanus Archiuii Romanæ Curiæ ſcriptor.

AD materiam vide in.c.exiit qui ſeminat de verb. ſig.in.vi.& in clem.exiui de paradiſo. de verb. ſig.& in clem.i.& ii.de regula. & in clem.i. de ſtatu. mona. Io.Anto.de Nigris.

S. D. N. D. PII PAPAE.V.CONFIRMATIO, CONSTITVTIONVM MAGISTRI Generalis, Prouincialiũ, & Diffinitorũ ordinis Fratrum minorum Conuentualium, De nouiciis emittendis, & ætate retinendorum, De Adminiſtrationibus, & officiis, uita, & habitatione communi, & aliis ad reformationem pertinentibus.

Pius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

ILla Nos Cura inter cæteras ſolicitat, ut optimæ diſciplinæ cultus ĩ omnibus religioſorũ ſodalitatibus nutriatur, & cõfirmetur, quod quidem nos pridem ĩ ampliſſimo ordine Fratrum Minorum Conuentualium nũcupatorum magnopere expetentes, rerum omniũ ꝓprietatem illis ademimus, multaq; præterea de ratione uiuẽdi, & officiis eorumdem ędidimus, litteraſq; noſtras ſuper iis confectas in eorum Capitulo generali, apud Baſilicã duodecim Apoſtolorum de Vrbe proxime celebrato palam omnibus iuſſimus promulgari. Qui illis ea qua decuit obedienria receptis, ad tollenda, & corrigẽda alia prętterea, intentiquę ad huius religionis ſtatum in ſua integritate continendum maxime obeſſe intelligebamus, nonnulla inter ſeſe ſtatuere cogitarunt. Verum inſtante iam ipſius Capituli concluſione, cũ temporis anguſtia id minus pateretur, negotium uniuerſum ad arbitrium, & auctoritatẽ Generalis, & Prouincialiũ Magiſtrorum, nec nõ Diffinitorũ dicti ordinis ex uoluntate nr̃a demandatũ eſt, qui diuerſas alias prǫſentibus ſubiectas conſtitutiones, ab ipſo Magiſtro Generali ſupſcriptos ordinarunt, quas oẽs, ſaluis aliis Literis noſtris prędictis, prǫſentiũ auctoritate approbamus, & cõfirmamus, Supplẽtes omnes,

omnes,& quoſcunq; ſiue ſolemnitatum omiſſa
rum,ſiue alios iuris,& facti defectus,qui interue
nerunt in eiſdē.Quin ēt illas omnes prout con-
ſcriptę ſunt facimus,& ordinamus,Iubemusq; ip
ſas ęque atq; noſtras In oibus prouinciis, custo-
diis,domibus,& locis, nec nō ab omnibus,& ſin
gulis fratribus dicti ordinis firmiter obſeruari,
ac quoſcunq; qui illis non paruerint, cenſuris,
& pœnis omnibus,quæ Literis prędictis cōtinen
tur,eo ipſo uolumus ſubiacere, Et nihilominus
dilecto filio noſtro Carolo tt.Sanctę Praxedis pſ
bytero Cardinali Borromeo nūcuPato moder
no,& pro tempore exiſtenti protectori, ac etiā
Magiſtro Generali dicti ordinis per Apoſtolica
ſcripta mandamus,ut ipſi,uel eorū alter p ſe,uel
aliū,ſeu alios ubi,& quādo opus fuerit, tā ſupra
dictas,quam pręſentes Literas,& eiſdem inſertas
Cōſtitutiones omnes in omnibus, & ſingulis p-
uinciis,cuſtodiis,domibus, & locis prędictis, ac
ab omnibus, & ſingulis Magiſtris, Guardianis,
Fratribus,& perſonis in eis expresſis,iuxta ſingu
larum Literarum,& Conſtitutionum huiuſmo-
di tenorem, inuiolate obſeruari, Cōtradictores
quoslibet,& rebelles per cēſuras, & pœnas aliis
noſtris literis cōtentas prędictas, cæteraq; opor-
tuna iuris,& facti remedia,appellatione poſtpo
ſita cōpeſcendo,cenſurasq;, & Pœnas ipſas etiā
iteratis uicibus aggrauādo, īuocato etiā ad hoc,
ſi opus fuerit auxilio brachii ſecularis. Non ob-
ſtantibus pręmisſis, & felicis recordationis Boni
facii Papæ octaui prædeceſſoris noſtri de una,&
in Cōcilio generali ędita de duabus dietis, aliſq;
apoſtolicis Conſtitutionibus, ac etiam dicti or-
dinis ſtatutis, & coſuetudinibus iuramento,con
firmatione apoſtolica, uel quauis firmitate alia
roboratis, contrariis quibuſcunq;, Aut ſi Magi
ſtris, Guardianis, & Fratribus prędictis, uel qui
buſuis aliis communiter, uel diuiſim ab Apoſto
lica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi,
uel excommunicari non posſint per Literas apo
ſtolicas non facientes plenā, & expreſſam,ac de
uerbo ad uerbum de indulto huiuſmodi menti
onem, Nec non Maremagnum, & Bulla aurea
nuncupatis, ac qbuslibet aliis priuilegiis,exemp
tionibus, indulgentiis, & literis apoſtolicis, ge
neralibus, & ſpecialibus, quorumcunque teno
rum exiſtant, per quę pręſentibus nō expreſſa,
uel totaliter non inſerta effectus earum impedi-
ri ualeat quomodolibet, uel differri, & de qui-
bus quorumque totis tenoribus habenda ſit in
noſtris literis mentio ſpecialis, Quę omnia con
tra ipſarum prędentium, & conſtitutionum hu-
iuſmodi tenorem, & effectum, nolumus cuiquā
In aliquo ſuffragari. Quin etiam ex nunc irritū
decernimus, & inane, quicquid ſecus ſuper iis
per quoſcunq;, quauis auctoritate ſcienter, uel
ignoranter contigerit attentari. Ita igitur Con-
ſtitutiones prędictę ſcriptę ſunt.

Nouitii, etiam oblati, ante decimum octauum
ætatis ſuę annum completum, ne recipiantur,
neque ante decimumnonum annū completum
ad profesſionem admittantur, Qui hactenus
recepti etiam oblati, quintum decimum annū
non expleuerint, detracto habitu Religionis,do
mum ad parentes, uel neceſſarios, etiam inuiti
remittantur, uel alias omnino emittantur, nec
poſtea in ędibus unde exierint, aut in aliis eiuſ-
dem ordinis domibus uerſari ullo modo pos-
ſint.

Laici qui uigeſimum quintum annum non at-
tingerint, ad ſeruiendum ne recipiantur,& qui
recepti etiam nunc ea ætate minores ſunt, eiici-
antur.

Nouitii ne recipiantur, aut educentur, niſi in
Conuentibus inſignioribus, in quibus Dormi-
torium, & capitulum habeant ſeorſum ab aliis
fratribus.

Nullus de inceps prouincię pręficiatur, qui eiuſ
dē prouincię ſit, ſed Prouinciales ex aliena pro
uincia ſemper aſſumantur, q tamen idonei ſint
ad id officium, & cultores regularis obſeruātię,
Guardianatus inſigniores: & priuilegiati,ut Ro
man. Asſiſien.& huiuſmodi Triennio, non pri
uilegiati, Biennio diuturniores ne ſint, in quo
tamen babenda eſt ratio prouinciarum externa
rū. In illis enim locis hęc officia iuſta de cauſa,
in longius tempus arbitrio Superioris protrahi
poterunt.

In paternitatibus hactenus concesſis, & poſthac
concedendis, ea moderatio adhibeatur, ut ne
mo Paternitatis titulo, uel priuilegio fruatur,
niſi qui Prouincialatus officium obtineat, uel
obtinuerit, uel Quadrageſimum annum agat,
& alias, etiam eo titulo, & priuilegio dignus
exiſtat.

Nulli in eodem Conuentu plus Biennio mane-
re liceat, exceptis Sexagenario maioribus, qui
bus aliquid ex cauſa Superioris arbitrio honeſte
condonari poterit.

In conuentu, uel domo, pauciores ne ſint Duo
decim fratribus. Si qua autem domus hunc fa
miliæ numerum alere non posſit, uel tota Pro
uincia uictum, & quæ prætera neceſſaria ſunt
ſuppeditet, uel fratres cum bonis ex ea domo,
in aliam transferantur, prouiſione tamen adhi
bita, ne Eccleſiæ deſtruantur, ſed ad eius popu
li commoditatem conſeruentur. Permittimus
tamen, ut in conuentibus, qui fratribus iter fa-
cientibus commodi ſint, ſaltem quatuor fratres,
non minores quinquaginta annis, conſtanti,&
probata uita maneant, ſi plures ea domus alere
non posſit.

In maioribus ſtudiis Regentes duas lectiōes The
ologicas īterpretētur,alterā practicā,ueluti de Sa
cramentis,uel de uita rectæ ſācteq; inſtituenda,ex

Magiſtro ſententiarum,ac Sancto bonauentura, alteram ſpeculatiuam, ex Scoto, i minoribus uero ſtudiis,una lectione ex theologia practica cõtenti ſint. Curent autem ſuperiores,ut in ſingulis Conuentibus, Fratres maxime in conſcientiæ caſibus,& reliquis, quæ ad audiendas confesſiones pertinent, ob rei grauitatem, & necesſitatem, ſummo ſtudio, ac diligentia exerceãtur. Fratres,ét ſi ſuꝑiores ſit, nihil ꝓpriũ habere posſint, ſed oĩa in cõmune cõferantur, diſtribuenda ſingulis, ut unicuiq; opus fuerit, ita ut ex cõmunibus cuiuſq; Cõuẽtus facultatibus,& elemoſynis, ꝓ uiribus domus unicuiq; fratri quę ſunt neceſſaria ꝓbeantur. Fratres oẽs,& Suꝑiores,& quomodocũq; Priuilagiati, ægrotis tãtũ exceptis, in Refectorio cibũ capiant,& cõi menſa utentes,cõmunibus epulis ueſcãtur. In primis aũt ęgrorũ, & ſenũ cura hẽatur. Q̃d ſi ꝓprię facultates domui nõ ſuppetãt, ad ſubueniẽdũ necesſitati ęgrotãtiũ uicini Cõuentus ditiores ſuppleãt, aut etiã tota ꝓuincia cõtribuat. In oĩbus Conuentibus, uel domibus, locus cõis Theſauri, uel capſa ſit, Tribus clauibus clauſa, quarũ unã habeat Guardianus, alterã Procurator, tertiam Depoſitarius, quo in loco, uel capſa, uaſa aurea, angentea, iocalia,& quęque ꝓcioſa, pecunia itẽ Cõuentus, cũ Inuentario earundẽ rerũ, cõdita cuſtodiãtur, ſeruata tñ diſtinctione ſacrarũ, & ꝓfanarũ rerum. Nullus ex Fratribus,& quãuis Magiſtratus, & Suꝑioris titulo fungatur, priuatas ędes aut in clauſtro, aut alibi uſquã hẽat, ſed ſinguli unica Cella, in cõi Dormitorio, nullo ornatu, nudis omnino parietibus, ac lectulo,& menſa humilibus cõtenti ſint, quemadmodũ paupes Religioſos decet. Camerę, ſiue ędiculæ, quæ extra dormitoriũ ſeparatim ſunt, ad officinas, uel alios uſus, toto Conuentui cões redigãtur, uel ſi Cellæ cõis dormitorii ꝓ fratrũ numero nõ ſufficiant,& illę Camerę, uel ędiculę, quas diximus, ad formã cõis dormitorii redigi posſint, i dormitoriũ cõe redigãtur, ſin minus deſtruãtur, ac materia, & cęmenta ad reparandã fabricã Cõuentus, ſi opus fuerit, conuertantur, uel uendãtur,& pręciũ ad cõem uſum Cõuentus cõferatur. Nullus ex fratribus priuatũ Hortũ hẽat, ſed horti ſint totius Cõuentus cões, ueruntamen Nouitii,& infirmaria hortũ, ſeu uiridarium a cõi uiridario ſeiunctũ, habere poterunt, quo cęteris ingredi nullo modo liceat. Veſtes, Libri, reliqua, a Superioribus, cuiquã fratri ad uſum,& necesſitatem cõceſſa, quęcunq; apud eos mortis tempore reperta fuerint, nulli fratri priuatim asſignentur, ſed ita diſtribuantur, ut dimidia pars ſit natiui Cõuentus, altera eius, ubi is mortuus fuerit. Generalis, a Prouincialibus, Cuſtodibus,& aliis Religionis Miniſtris quouis illi nomine appellentur, Prouinciales item a Guardianis, aliisuæ Officialibus, ob eorũ deputationem, nel cõfirmationem, nihil omnino, neq; magnum, neq; paruum exigãt, ac ne ſpõte q̃dem oblatum accipiãt, neq; Cãcellario, aut ſcribę, pro ſigillo ſiue ſcriptura, quicquã detur, ſed oĩa gratis fiant ac dentur. Neque Generalis, neque Prouincialis Miniſter, neque Cuſtos, neque Guardianus, a quo uis fratre ſui ordinis, aliq̃d etiã ſpõte oblatum, ſiue dono datum acceptet, uel recipiat. Pro cõibus autem ĩpenſis, quas neceſſario ad cõmodum totius ordinis, uel alicuius priuatę domus, fieri cõtigerit, Generali, Prouinciali,& aliis eo modo cõſulatur, quo in literis Sãctisſimi dñi nr̃i Pii. V. proxime ęditis, cautum eſſe cõſtat. Q̃d uero ad Promotiones,& gradus attinet, id omnino ſeruetur, quod Alexãdrinis Cõſtitutiõibus ſancitum eſt ut nihil a ꝓmouendo exigatur, aut quouiſmodo ſpõte oblatum accipiatur. Quod ſi promotione facta Cõuentus ꝓmotorum, aliq̃d Religioni donare uoluerit, quicq̃d id ſit, Procuratori detur, ut ad leuationem onerum,& cõmunium ſumptuum Religionis conferatur, ac Procurator oĩum acceptorum, & expenſorum rationem reddat. Fratres omnes quocunq; gradu,& honore ſint, camiſiis, laneis,& reliquo ueſtitu, honeſto, ac religioſo, oĩque ſuppellectile, & inſtrumento paupere, atq; humili, quẽadmodum aliis etiã Cõſtitutiõibus cautum eſt, utãtur. Reliquum eſt, ut Cõſtitutiones omnes, ad diſciplinã regularem reſtituendã, cõſeruandã, & augendã, (quæ tñ iis cõtrarię non ſint) pręcipue uero ea quę a Sãctisſimo domino noſtro Pio Papa. V. ad reformationem huius Ordinis ꝓxime ſunt ęditę, ab omnibus ſancte inuiolateq; ſeruentur. Cęterum ut preſentes literę oĩbus plenius innoteſcant, mandamus illas ad ualuas Baſilicę Principis Apoſtolorum de Vrbę,& in acie Cãpi Florę publicari, & earum exempla de more affigi, uolumuſq; & apoſtolica auctoritate decernimus, quod huiuſmodi exempla, etiã impreſſa, manuque Notarii publici, & ſigillo dicti Magiſtri Generalis, uel Pręlati eccleſiaſtici, aut illius curię obſignata, eãdem illam ubiq; locorum fidem faciant, quę ipſę pręſentes, ſi forent exhibitæ, uel oſtenſę. Nulli ergo oĩno hominum liceat hanc paginam noſtrę approbationis, confirmationis, ſuppletionis, ordinationis, iusſionis, mãdati, decreti, præcepti,& uoluntatis infringere, uel ei auſu temerario cõtrahire, Si q̃s autem hoc attentare pręſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romę apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo octauo, Decimo K l. Aguſti. Pontificatus noſtri Anno Tertio.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Regiſtrata apud Cęſarem Secretarium.

Camillus Cherubinus Magiſter Curſ.

SANCTISS. D. N. D. PII PP. V.

Tranſlatio Curæ Monialium a Fratribus ordinis Minorum Conuentualium ad ordinarios locorum.

PIVS PAPA V.

AD Perpetuam rei memoriam, Cũ ſicut accepimus diuerſa Monialiũ Monaſteria curę, & regimini dilectorum filiorũ Fratrũ ordinis minorũ Cõuẽtualiũ ſancti Franciſci ſubiecta eſſe reperiantur. Nos uolentes pro noſtri Paſtoralis officii ſolicitudine eoſdem fratres, ut cõmodius, & liberius ſacrarũ literarũ ſtudiis incũbere ualeant, ab onere & ĩpedimento gubernii Monialiũ huiuſmodi liberos eſſe, motu proprio, & ex certa ſciẽtia, maturaq; deliberatione noſtra, ac dẽ apoſtolicę poteſtatis plenitudine, Fratres Conuentuales prędictos ubicũq; exiſtentes, ab omni cura, gubernio, regimine, & adminiſtrationę quorũcũq; Monaſteriorũ Monialiũ, ſeu Biginarũ, aut Bizocharũ, uel alias quomodocũq; nũcupatarũ cuiuſcũq; ordinis exiſtant, clauſtraliter uiuẽtiũ eis quomodolibet cõmiſſorũ, & p̃ eos hactenus regi, & gubernari ſolitorũ, ex nunc inperpetuũ auctoritatę apoſtolica tęnore p̃ſẽtiũ penitus abſoluimus, ac totaliter liberamus, eoſq; ab huiuſmodi onere abſolutos, liberos, & ĩmunes fore, & eſſe, nec de inceps in illis quouis prętextu, aut quęſito colore ſe ullatenus intromittere poſſe, neq; debere decernimus, ac ipſorũ Monaſteriorũ Monialiũ curã, & guberniũ eiſdem Fratribus de cętero omnino interdicimus. Ne autem ipſa Monialiũ Monaſteria p̃pea in ſpiritualibus, aut temporalibus detrimentũ aliquod patiãtur, noſtrę p̃uidentiæ diligentia oportune proſpicere cupientes, eadem Monialiũ Monaſteria oĩa, & ſingula locorũ ordinariis, in quorũ Ciuitatibus, aut dioceſibus reſpectiue conſiſtunt, p̃ eos fœliciter regenda &, proſpere dirigenda auctoritate & tenore p̃dictis motu ſimili ſubiicimus, atq; ſupponimus, eaq; ab ipſis ordinariis regi, & gubernari debere uolumus, ac mãdamus, Et ut id prõpte, libẽterq; ſuſcipiãt, & exequãtur, eis in uirtute ſanctę obedientię iubemus, curãq; Monaſteriorũ huiuſmodi bene, ac diligenter gerere, & exercere, donec aliter p̃ nos, ſeu ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices de ſup̃ fuerit ordinatũ diſtricte p̃cipimus, Mandantes eiſdem Ordinariis, ut cõtradictores quoslibet, & rebelles, p̃ſentibus noſtris literis parere recuſantes, ſeu differentes, etiam ſi dicti Fratres fuerint, p̃ pœnas ſibi bene uiſas etiã pecuniarias, ac deinde p̃ excõmunicationis, & alias ſententias & cenſuras eccleſiaſticas cęteraq; oportuna iuris, & facti remedia omni & quacũq; appellatione poſtpoſita, ac prorſus remota auctoritate noſtra cõprimant & cõpeſcant, eoſq; ad parendum, & cum effectu ſtatim obędiendum p̃ſentibus literis cogant, & cõpellant, inuocato etiã ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis, ſuper quibus dictis Ordinariis plenã & liberam harum ſerie facultatem cõcedimus, & poteſtatem, Non obſtantibus pręmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, nec nõ Monaſteriorum & ordinum huiuſmoi etiã iuramento, cõfirmatione apoſtolica, uel qua uis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoq; indultis, & literis apoſtolicis etiã Mari magno, & Bulla aurea, ſeu cõcordię, aut alias nuncupatis, & cum q̃buſuis clauſulis etiã derogatoriarum derogatoriis, irritantibuſq;, & aliis decretis quomodolibet cõceſſis, cõfirmatis, & ſępius innouatis, q̃bus omnibus, etiã ſi de illis eorumq; totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica & ĩdiuidua mentio, ſeu quęuis alia expręſſio habenda foret, eorum tenores, ac ſi de uerbo ad uerbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, insererentur pręſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore p̃manſuris, hac uice duntaxat ad effectum p̃ſentium ſpecialiter & expreſſe derogamus, cęteriſq; cõtrariis quibuſcunq;, aut ſi Fratribus, uel Monialibus prędictis, uel quibuſuis aliis cõmuniter uel diuiſim ab apoſtolica ſit Sede indultum, q̃d interdici, ſuſpẽdi, uel excõmunicari nõ poſſint p̃ literas apoſtolicas, nõ facientes plenã, & expreſſam, ac de uerbo ad uerbum, de indulto huiuſmodi, mentionem. Volumus inſuper quod p̃ſentium tranſumptis manu alicuius Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius p̃ſonę ĩ dignitate eccleſiaſtica cõſtitutę munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quę originalibus literis adhiberetur ſi forẽt exhibite uel oſtenſę, Quodq; eadem pręſentes per aliquem Notarium publicum, uel unum ex Curſoribus noſtris in generali dictorum fratrum Capitulo quod nunc ĩ Alma Vrbę noſtra celebratur, lectæ, omnes, & ſingulos arctent, per inde ac ſi omnibus, & ſingulis quos concernunt perſonaliter intimatæ fuiſſent. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Anulo Piſcatoris. Die. 3. Iunii. 1568. Pontificatus noſtri Anno Tertio.

Cæ. Glorierius.

Robertus Fontanus Archiuii
Rom: Cur. ſcriptor.

Ad materiam vide in clem. attendentes de ſtatu. monа. & clem. i. de relig. domi.

Io. Anto. de Nigris.

BVLLA .S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENtia Papæ quinti ſuper deponẽdis fructibus, & diſtributionibus beneficiorum eccleſiaſticorum lite pendente.

PIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei Ad perpetuam rei memoriam.

COrdi nobis eſt lites minuere, & à laboribus ſubditos, maxime pſonas eccleſiaſticas diuino cultui deditas, releuare. Sane cum (ſicut accepimus) ĩpleriſq; Cathedralibus, & collegiatis Eccleſiis earum conſtitutionibus, & ſtatutis etiã a ſede apoſtolica approbatis, & confirmatis cautũ ſit, quod occurrentibus litibus, & controuerſiis inter prouiſos de dignitatibus, officiis, canonicatibus, & prębendis, portionibus, & præſtimoniis cęteriſq; beneficiis eccleſiaſticis qualitercũq; qualificatis, tam ordinaria, quam apoſtolica auctoritate, tam ſuper illorum prouiſione, ſeu inſtitutione, aut poſſeſſione, quam illorum idoneitate, & habilitate, aut alias ex qua uis cauſa, & eorundem ad dignitates, canonicatus, & prębendas, cęteraq; beneficia eccleſiaſtica pręd ícta admiſſionę, & receptione, & capitulum, & canonicos, cęteraſq; capitulares perſonas ad quos admiſſio, & receptio tam de iure, quã ex cõſuetudine ſpectat, & pertinęt, aut etiã alias perſonas eccleſiaſticas aſſerẽtes beneficia prędicta ad ſe de iure ſpectare, ipſi ſic prouiſi interim beneficiorũ huiuſmodi fructus, ac diſtributiones non percipiant, ſed capitulum, & canonici illas uel in ſuos uſus, & utilitatem conuertendas ſeu reſtituẽdas ei, cui de iure reſtituendę erunt, recipiant, pro ut in dictis conſtitutionibus, & ſtatutis, ſeu conſuetudinibus continetur, quo factum eſt ut lites huiuſmodi immortales efficiantur, nec earum optatus finis uideri poſſit. ¶ Hinc ẽ quod nos hac noſtra perpetuo ualitura conſtitutione auctoritate Apoſtolica ſtatuimus, atq; decernimus, qđ fructus, redditus, & prouentus, ac diſtributiones, cęteraq; emolumenta, quę uigore conſtitutionũ, conſuetudinum, & ſtatutorum prædictorum a Capitulo, & Canonicis recipienda (ut pręmittitur) erant amplius non ab eiſdem capitulo, & canonicis recipiantur, ſed penes perſonam fide, & facultatibus idoneam per iudicem, corã quo cauſę huiuſmodi pendere repertę fuerint, eligẽdam, & nominandam deponantur, reſtituenda ei, cui de iure poſtea reſtituenda fuerint. Sicq; ꝑ quoſcunq; Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes in qua uis inſtantia iudicari debere, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate. Irritũ quoq;, & inane decernimus, ſi ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter, uel ignoranter contigerit attentari. Nõ obſtantibus pręmiſſis, ac quibuſuis apoſtolicis, necnon in prouincialibus, & ſynodalibus Conciliis æditis generalibus, uel ſpecialibus cõſtitutionibus, & ordinationibus, & quarumuis eccleſiarum prędictarum etiam iuramento confirmatione apoſtolica, uel quauis alia firmitate roboratis ſtatutis, & cõſuetudinibus etiam immemorabilibus, priuilegiis quoq;, indultis & litteris Apoſtolicis illis, eorumq; capitulis, & Superioribus per quoſcunq; Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & ſedem apoſtolicam ſub quibuſcunq; tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſq; efficatioribus, & inſolitis clauſulis nec non irritantibus, & aliis decretis etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac quauis etiam Imperiali, uel Regali conſideratione, uel inſtantia, & alias quomodolibet conceſſis approbatis, & innouatis, Quibus omnibus (etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, & expreſſa, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua aut exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, per inde ac ſi tenores huiuſmodi de uerbo ad uerbũ nihil penitus omiſſo inſerti, & forma in illis tradita obſeruata foret, pro ſufficienter expreſſis habentes) ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcunq;. Volumus autem quod pręſentium Tranſumptis manu alicuius notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonę in dignitate eccleſiaſtica conſtitutę munitis eadem prorſus fides ĩ iudicio, & extra adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, uel oſtenſæ. Quodq; litteræ ipſæ Cameræ, & Cãcellariæ apoſtolicarum, & audientię cauſarum Palatii Apoſtolici ualuis, & in acie Cãpi Florę dimiſſis inibi copiis publicatę, & affixę oẽs ita afficiant, & arctent, ac ſi illis perſonaliter intimatę fuiſſent, Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, decreti, derogationis, uoluntatis infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentarę præſumpſerit, indignationẽ oĩpotentis Dei, ac beatorũ Petri, & Pauli Apoſtolorũ eius ſe nouerit incurſurũ. Datũ Romę apud Sanctũ Petrũ, anno incarnationis Dominicæ Milleſimo quingẽteſimo ſexageſimo octauo, tertio K. leñ. Aprilis. Pontificatus noſtri Anno tertio.

Cæ. Glorierius.

P Eps Narnieñ. Summiſt.

H. Cumyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Io. Freilę Magiſter Curſ.

Ad materiã vide in clem. i. de ſequeſt. poſ. & fructu.

Io. Anto. de Nigris.

BVLLA S. D. N. PII DIVINA PROVIDENTIA Papæ Quinti Relaxationis prohibitionis de non admittendis Reſignationibus per ordinarios, cum modificationibus.

PIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei Ad perpetuam rei memoriam.

Quanta Eccleſiæ Dei incommoda omni tempore attulerit, & nũc quotidie magis afferat miniſtrorum in eam ingreſſio uitioſa, iam late perſpiciant, & cum mœrore expendãt Præſules omnes & paſtores, quãdo hęc pernicies cæterarum omnium maxima, tã multas orbis Eccleſias impie uiolarit. ¶ Quia uero hoc malũ cum in cæteris frequens, tum maxime in beneficiorum, & officiorum eccleſiaſticorum dimiſſione admittitur, nemini moleſtum eſſe debet, quod pridem de reprimendis quotidianis fraudibus quę hac in re frequenciores internoſcuntur, certam aliquã rationem, tandem intuitu officii noſtri partes in prohibenda omnibus interim reſignationũ huiuſmodi receptione, paulo ſeuerius interpoſuerimus, omneſq; beneficiorum interim reſignandorum diſpoſitiones que fierent in irritum reuocauerimus, ac etiam decreuerimus nullum per eas in illis ius, neque titulum, uel coloratum, tam in petitorio, quam in poſſeſſorio ipſis prouiſis tribuere, quin etiam eos ad illa deinceps obtinenda perpetuo inhabiles fore, collatores uero alias in illorum diſpoſitione etiam tanquam deuolutionis iure ſeſe interponere non poſſe, ſed de eis ut uere uacantibus, ſiue Romanũ Pontificem, ſiue alios collatorum eorũdem ſuperiores, uti pręuentum eſſet, libere prouideri. Nũc autem intendẽtes inſtitutum hoc noſtrum, quo ſanctuarium Domini cupimus illibatũ auctore Domino perſequi, ac ſimul quantũ in nobis eſt cauere ne reſignationes ipſæ de hinc pro cuiuſq; arbitrio, nulliſq; uel certe leuibus cauſis paſſim, & temere admittantur. ¶ Prohibitionẽ, & alia prędicta ac cętera omnia noſtris ſuper his literis cõtenta eatenus relaxamus. ¶ Vt poſt hac Epiſcopi, & alii facultatem habentes, eorum dumtaxat reſignationes recipere, & admittere poſſint, q aut ſenio confecti, aut ualetudinarii, aut corpore impediti, uel uitiati, aut crimini obnoxii, cẽſuriſq; eccleſiaſticis irretiti, aut nequeunt, aut nõ debent eccleſię, uel beneficio inſeruire, ſeu qui unum aliud, uel plura beneficia obtinuerint, uel quos ad aliud contigerit promoueri, Religionẽ quoq; ingreſſuri, uel matrimonium contracturi, ſi ſtatim poſtea id re ipſa exequitur, denique cum quis ex aliis caſibus acciderit, qui conſtitutione fœlicis recordationis Innocencii Papę .iiii. de dimittendis cathedralibus Eccleſiis, edita cõtinetur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt uel non audent in loco beneficii reſidere ſecuri, Sed nec horum ullus ſacro ordini mancipatus, niſi religionem ingreſſurus ualeat ullo modo beneficium, uel officium eccleſiaſticum reſignare, niſi aliunde ei ſit quo in uita poſſit commode ſuſtẽtari. Ad hæc beneficiorũ, & officiorum permutationes admittere, quę canonicis ſancionibus, & apoſtolicis conſtitutionibus permittuntur. ¶ Caueant autẽ Epiſcopi, & alii prędicti itemq; omnes electores, pręſentatores, & patroni, tam eccleſiaſtici, quam laici quicunq; ſint ne uerbo quidem, aut nutu, uel ſigno futuri in huiuſmodi beneficiis, & officiis ſucceſſores ab ipſis reſignantibus, aut aliis eorum ſignificatione uel hortatu deſignẽtur, aut de his aſſumendis promiſſio inter eos, uel etiam intentio qualiſcunq; intercedat. ¶ Cæterũ p̃cipimus, atque interdicimus, ne ipſi Epiſcopi, aut alii collatores de beneficiis, & officiis reſignandis prædictis, aut ſuis, aut dimittentium conſanguineis, affinibus, uel familiaribus, etiã per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationũ, audeant prouidere, quod ſi ſecus, ac etiam quicquid pręter, uel cõtra formam prędictorũ fuerit a quocunque temere attentatum, id totum ex nunc uires, & effectum decernimus non habere. ¶ Qui uero contrafecerint, ut in eo quo deliquerint puniantur, a beneficiorum, & officiorum collatione, nec non electione, præſentatione, confirmatione, & inſtitutione prout cuiq; competierit, tamdiu ſuſpenſi remaneant, donec remiſſionem a Romano Pontifice meruerint obtinere, Et qui talia beneficia, ſeu officia receperint, eos prædictis pœnis uolumus ſubiacere. Et nihilominus in eos, qui ſic ſuſpenſi conferre, eligere, pręſentare, confirmare, uel inſtituere auſi fuerint, excommunicationis quo ad perſonas, quo uero ad capitula, & conuentus a diuinis ſuſpenſionis ſententia ipſo facto promulgamus, quibus etiam nullus alius quam ipſe Romanus Pontifex, ſiue abſolutionis, ſiue relaxationis graciam (excepto mortis articulo) ualeat impartiri. Prohibitione, & literis noſtris p̃dictis nihilominus in cæteris omnibus perpetuo ualituris. Non obſtantibus quibuſcunq; priuilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis generalibus, & ſpecialibus quibuſcunque, Epiſcopis, & aliis ſuperioribus, ac inferioribus eccleſiarũ prælatis, necnon Eccleſiis, Monaſteriis, Capitulis, Conuentibus, Collegiis, & Vniuerſitatibuſq; eorumq;, & alii, perſonis etiam Regia, & Imperiali maieſtate pręditis ſub quacunq; uerborum forma, & conceptione conceſſis, per quę effectus pręſentium impediri poſſet quomodocunq; uel differri, etiam ſi de eis ipſorũq; totis tenoribus ad uerbum, ac de propriis nominibus eorum, necnon Eccleſiis, Monaſteriis, Locis, ordinibus,

& dignitatibus quibus necnõ cauſis ꝓpter quas illa concessa ſunt, ſpecialem & expreſſam præſentibus fieri oporteret mentionem. Cæterum iubemus eaſdẽ pręſentes ad ualuas Baſilicę Principis Apoſtolorum de Vrbę, & in acie Campi Florę publicari, & earum exempla affigi, uolumusq; eas ſic publicatas omnes & ſingulos per inde afficere, & obligare, ac ſi illis ipſis fuiſſent ſingulariter intimatę, Exemplis quoque pędictis etiam impreſſis, manuq; Notarii publici, & ſigillo pręlati eccleſiaſtici uel eius curię obſignatis, eandem prorſus fidem adhiberi, quę ipſis pſentibus ſi forent exhibitę uel oſtenſę. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę relaxationis, pręcepti, interdicti, decreti, promulgationis, iuſſionis, & uoluntatis infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autẽ hoc attentare pręſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo octauo. kl. Aprilis. Pontificatus Noſtri Anno Tertio.

Cę. Glorierius.

H. Cumyn.

Bartholomeus Sottocaſa Magiſter Curſorum.

Regiſtrata apud Cęſarem Secretarium.

1 IN tex. ibi vt poſt hac. + Nota bonam conſtitutionẽ ꝙ Epi, & alij ꝓlati poteſtatẽ habentes eorũ duntaxat reſignationes, & renunciationes beneficiorũ recipere debẽt, q̇ ſunt ſenio confecti, aut valitudinarij, aut corpore impediti, vel viciati, aut criminũ obnoxij, & cenſuris eccleſiaſticis irretiti, aut qui nequeunt aut non debent Eccleſie, vel beneficio inſeruire, ſeu qui vnũ, vel plura beneficia obtinuerit, vel qui ad aliud beneficium promoueri contingerit, vel ſi religionem ingredi voluerit, vel matrimoniũ contrahere, vel qui ob capitales inimicitias non auderet in loco beneficij reſidere. In iſtis caſibus pote
2 rit prelatus reſignationes recipere. + Sed qui eſt in ſacro ordine promotus non poterit beneficium, vel officiũ eccleſiaſticũ reſignare, niſi aliũde cõmode poterit ſubſtentari, niſi religionem ingredi voluerit. In tex. ibi
3 beneficiorũ ꝑmutationes &c. + & in tali permutacione facienda requiritur auctoritas ſuperioris, .c. cum olim de rerũ ꝑmu. glo. fi. in .c. maioribus de preben. &
4 doct. in .d. locis. In tex. ibi caueant &c. + Nota ꝙ prelati, nec electores, nec patronus eccleſiaſtici, vel laici non debent verbo nutu vel ſigno, vel hortatu deſignare aliquẽ, vel promiſſionẽ facere de aſſumendo aliquẽ in beneficio, quod quis vult reſignare, quia volens licite renunciare beneficio ſuo non debet deducere in pactũ, vt conferatur certe ꝑſone ſed debet pure & ſponte renunciare in manibus ſuperioris, alias non valeret
5 renunciatio, nec collatio aliter facta. + Et ſi nõ apponitur pactũ tamẽ renuncians aĩo gerit vt conferatur certe perſone alias non renunciaſſet peccat, Abb. in .c. ex parte lo primo col. 2. de offi. deleg. de quo ẽt vide Fely.
6 in .c. ad audientiã lo. 2. col. 2. cũ ſeq. de reſcrip. + Et ibi etiã ponit An renuncians poxit ſibi aliquid reſeruare, ut ſibi aliquid pro penſione ſoluatur, vide late ibi Fely. & vide regulã Cancellariæ ſub rub. de beneficiis reſignãdis de quo ẽt vide Prepo. in .c. ordinationes .i. q. i.
7 + Quæ aũt erit practica impetrandi beneficium vacaturũ per renunciationẽ ẽt certe perſone, dic ꝙ poſſũ impetrare gratiã a ſuperiore ꝙ ſi ticius vult renunciare beneficio ſuo, quod ſic renunciatũ mihi cõferatur, ita dicit Abb. in .d. c. ex parte lo. i. col. 2. in quarto nota. de preben. & hoc admictitur ẽt inter conſanguineos ſe
8 cundũ eum. + Alis ẽt practica ad eligendum aliquẽ ad prebendã vacaturã quomodo fieri debeat, quia ſi fieret electio ad proximã vacaturã nulla erit electio, qã inducitur votũ captande mortis .c. nulla. c. relatũ, & c. ex tenore de conceſſio. preben. ſed fieri debet electio videlicet eligimus te in canonicũ & in fratrẽ, & cum primum facultas ſe obtulerit tibi prouidebimus de prebenda, ita dicit glo. nota. in .c. dilectus filius lo. i. in verbo approbantes de preben & vide Deciũ in .l. fi. col. 2.
9 C. de pact. nu. 16. cũ ſeq. vbi ponit. + An & quando impetratio prebende viuentis valeat vel non valeat, & de penis quibus talis impetrans puniri debet vide
10 ibi cum concor. ibi allegatis. + Et circa materiam renũciationis eſt regula Cancellarie, ꝙ ſi infirmus renunciat beneficio & moritur infra viginti dies de illa infirmitate, & beneficiũ confertur per reſignationẽ collatio eſt nulla. Sed cenſetur illud beneficiũ vacare per obitum, vt in .d. regula Cancellarie, ſub rub. de beneficiis reſignandis per infirmos infra viginti dies decedentes de quo ẽt vide tex. in .c. ſuſceptũ de reſcri. in vi. Rotã deci. 492. ticius Fran. marci. in queſtio. delphi. 1175. De-
11 ciũ i. c. conſultationibus col. 2. de offi. deleg. + An renũciatio dicatur ſymoniaca quando fit a procuratore in fauorẽ alicuius, vide Aymo. conſi. 122. primo vol.
12 + An renunciatio facta per metum valeat. Et quid ſi clericus grauatus & vexatus ab Epo renunciat quadã indignatione cõmotus, an valeat vide Phi. Decium in c. ex parte col. 2. de reſcri. Io. mo. & Phi. probũ in add. Io. mo. i. c. ii. de renu. in. vi. vbi late, & in .c. ſuper hoc, & ibi doct. de renun. Imo. in clem. i. de renun. Boeri. deciſ. 350. col. 5. & cõcludunt ꝙ quãdo eſt iuſtus metus valet mero iure ſed reſcinditur officio iudicis vel actiõe
13 qđ metus cauſa. + An in renunciatione requiratur iuramentum, vel ꝙ fiat in ſcriptis, dic ꝙ de neceſſitate non requiritur .c. ſuper hoc, & ibi doct. de renun. Pre
14 po. in .c. qualiter in fi. 7. q. i. + Nunquid autẽ in renunciatione beneficii requiratur conſenſus habentis ius patronatus ſeu ius preſentandi, vide Abb. & alios in .c. quod in dubiis col. i. circa medium, & in fi. de renun. &

Imo.in clem.prima col.6.in ſi.verſi.an autẽ de renun.
& Hoſti.in ſum.de renun.§.cui in ſi. Cald. conſi.6. in
15 *titu.de renunci. + An minor qui renunciauit beneſi-*
cio poßit petere reſtitutionem ĩ integrũ,vide Phi. pro
bum in addi.Io.mo.d.c.ij.de renunci.in.vi. num.8. vbi
concludit ꝙ ſic,& talibus minoribus ſubuenitur etiam
contra regulam cãcellarie detriennali poxeſſore non
16 *moleſtando vt ibi per eum. + An autem clericus qui*
renunciauit beneficio ſi ſtatim penituit an poßit repete
re ſi hoc non fecit timore vel pecunia ſed ſponte iuſta
c.ſuper hoc de renun.vide Archy.& Prepo.in.c. quá
periculoſum.7.q.i.Phi.fran.in.c.ij.de renun.in.vi. De
cium in.c.ex parte col.ij.de reſcri.Boer.deci.350.col.
5.& regulariter ſibi preiudicat, & non poteſt repete
re, niſi renunciet calore iracundie, quia in continenti
poſſet ſtatim reuocare ſecus, ſi ex interuallo, quia tunc
penitere non poſſet, vel ſi fuiſſet a ſuperiore accepta,
vt per Phi.fran.vbi ſupra.

Io.Anto.de Nigris de Ciuitatæ Cãpaniæ. I.V.D.

BVLLA S.D.N.D. PII DIVINA PROVIDENtia Papæ quinti Super reſidentia facienda in parrocchialibus per obtinẽtes eas. ac Canonicatus, aut Dignitates, ſeu aliud beneficium.

PIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

CVpiẽtes pro noſtri paſtoralis officii munere Chriſti fidelium animarum ſaluti quantum cum Deo poſſumus ſalubriter conſulere, & parrochialibus eccleſiis ab earum parrochiis, pro ut tenentur, in diuinis debite, & laudabiliter deſeruiri, inhęrendo etiam decretis ſacri Concilii Tridentini, Motu proprio, & ex mera deliberatione, certaque ſcientia noſtra, ac de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hac noſtra perpetuo ualitura Conſtitutione omnes, & ſiugulos Rectores parochialium eccleſiarum cuiuſcunq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ fuerint, in quibuſcunq; regnis, prouinciis, ciuitatibus, diœceſibus, ac aliis Chriſtiani orbis partibus cõſiſtentes, qui parochialem eccleſiam, ac canonicatum, aut dignitatem, etiam poſt Pontificalem maiorem, ſeu principalem in quibuſuis Patriarchalibus, aut Metropolitanis uel cathedralibus, ſeu collegiatis eccleſiis, ſeu aliud quodcunq; beneficium eccleſiaſticum, etiam quarumcunq; diſpęnſationum a Romañ. Pontificibus prędeceſſoribus noſtris, ſeu etiam a nobis hacteuus quomodolibet impetratarum, ac literarum apoſtolicarum deſuper expeditarum titulo, quas omnes hac præſenti Gonſtitutione abolemus, & reuocamus, ſeu quocnnque alio pretextu obtinẽt, cum prima, & pręcipua debeat eſſe cura animarum. eos ad reſidendum in eccleſia parochiali, & ibi in diuinis deſeruiendum, debitoq; eorum officio fungendum omnino teneri, & obligatos eſſe, ac ad id per Epiſcopos, & aliorum locorum ordinarios, etiam tanquam apoſtolicæ ſedis delegatos, ſub ſententiis, & cenſuris eccleſiaſticis, at pecuniariis arbitrio eorum declarandis, ac etiam priuationis dictarum parochialiũ, & aliorum quorumcunq; beneficiorum pœnis, quacunq; appellatione remota, cogi, & compelli poſſe, & debere auctoritate apoſtolica tenore pręſentium ſtatuimus, pręcipimus, & ordinamus. Eos tamen ſit reſidentes in eccleſiis parochialibus omnes, & ſingulos fructus redditus, & prouentus, etiam Canonicatus ſui, uel dignitatis, ſeu alterius cuiuſcunq; beneficii, exceptis duntaxat quotidianis diſtributionibus, & aliis, quæ ex iuſta cauſa abſentes percipere non ſolẽt, lucrari uolumus. Sicq; per quoſcunq; Iudices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatii apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, ſublata cis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, interpretari, iudicari, & diffiniri debere, Nec non irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter, uel ignorãter attentatum forſan eſt hactenus, uel inpoſterum contigerit attẽtari, decernimus, & declaramus. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis diſpenſationibus, & exemptionibus, literiſq; apoſtolicis deſuper confectis, nec non apoſtolicis in prouincialibuſq;, & ſynodalibus Conciliis æditis generalibus, uel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, & ẽt iuramẽto, cõfirmatione apoſtolica, uel qua uis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoq; indultis, & literis apoſtolicis quibuſuis perſonis in genere, uel in ſpecie, & alias quomodolibet conceſſis, & approbatis, inpoſterumq; concedendis, & approbandis. Quibus omnibus, etiam ſi de illis, eorumq; totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæ uis alia expreſſio habenda, aut alia exquiſita forma ad hoc ſeéuanda foret, eorum tenores, ac ſi de uerbo ad uerbum inſererentur, pręſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac uice dumtaxat ad effectum præſentium ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cęteriſq; cõtrariis quibuſcuuq;. Volumus autem quod harum literarum Trãſumptis etiam impreſſis, manu notarii publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius perſonę in dignitate eccleſiaſtica conſtitutę munitis eadem prorſus fides tam in iudicio, quam extra adhibeatur, quę pręſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitę, uel oſtẽſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę abolitionis, reuocationis, ſtatuti, pręcepti, ordinationis, decreti, declaratio-

Io.Anto.de Nigris.

nis, derogationis, & uoluntatis infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare preſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo octauo, octauo Idus Iulii. Pontificatus noſtri Anno tertio.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Regeſtrata apud Cæſarem Secretarium,

Antonius Clærici Magiſter Curſ.

Ad materiam vide in toto titu. de cleri. non reſi. in decreta. & in. vi. & in Concilio Tridentino ſexione ſexta c. i. cum aliis ſequ. & 23. ſexione. c. i. cum multis ſeq.

Io. Anto. de Nigris.

1569.

LAVS DEO. FINIS.

REGISTRVM.

Omnes ſunt terni præter G qui eſt duernus.

A B C D E F G.

In Ciuitatæ Camapniæ Regni Neapolitani, Apud Ioannem Dominicum Nibium, & Io. Franciſcum Scaglionum Socios.

REPERTO RIVM MIRIFICI APPA RATVS EXCELLENTISSIMI DOMINI IOANNIS ANTO nii de Nigris Ciuitatis Campaniæ Regni Neapolita-ni, Vtriuſq. Iuris Doctoris tempeſtate noſtra pri marii ſuper extrauaganti cōſtitutione Cle mentis Papæ VII.

CONTRA CLERICOS NON INCEDENTES IN HABITV, ET TONSVRA, cum multis nouis additionibus, & cum materia de Spoliis, & renunciatione beneficiorum, *NOVITER IN LVCEM EDITA CVM NOVO FECVNDISSIMO INDI-ce Magnifici Berlingerij Bernalia V.I. Interpetris dictæ Ciuitatis Campaniæ feliciter exorditur.*

In Ciuitate Campaniæ
M. D. LXVIIII.

M. PHILETI IESVALDI CARMEN
Ad Elyſium Tronulum Campanum.

Montibus Hyrpinis gaudet Campania, lymphis
Vuida non paruis, urbſq; uetuſta nimis.
Cum ſibi culta Siler, radant, & mœnia Tempſa,
Amnes piſtoſi, frigidus atq; Triens.
Aerii montes, ſaltus, ſyluæq; uirentes,
Campus oliuiferis cinctus utrinq; comis.
Fontibus, & liquidis tellus exuberat omnis,
Floribus atq; omni tempore gaudet apis.
Per tepidos riuos, per gramina, paſcua læta,
Tempore utroq; pecus paſcitur innumerum.
Hinc ſuperum ciues multi, ſanctuſq; ſenatus,
Præſule non uno gens ſua iura colunt.
Hinc numeroſa cohors Doctorũ, hinc laurea ſerta,
Hinc Vates multi, barbitos hincq; tua.
Auctorem hæc ipſum peperit doctiq; libelli
Illuſtrem ante alios legibus ipſa ſuis.
Excolat hunc omnis iuris, legumq; peritus,
Sacrarum legum uiua lucerna mea eſt.
Inter cœlicolas rapuit ſua nomina Iani
Antoni Nigri, & gloria, & urbis honos.

M. PHILETI CAMPANI DISTICON.

Hic decus eſt patriç Campanç, hic gloria gentis.
Reddidit hic ſcriptis multa ſerena ſuis.

IDEM AD LECTORES.

Diſcite Pontificum leges, & iura, modoſq;
Lectores, ſunt quæ ſponte placere uelint.
Magna Sacerdotum officia, & ſine crimine uitas,
Munera, uoſq; docet relligionis opus.
Hunc legite, ante oculos hunc, & teneatis amici,
Hic liber oſtendit recta, moleſta placat.
Hunc emite, hunc noſtra hçc peperit Cãpania Diuũ,
Namq; docet, ſtimulat, concutit, ornat, agit.

MATHIE SANTILLI CARMEN AD LECTOREM.

Clericus ut uiuat, quę uitet, quęq; ſequatur
Continet hic codex. quem condidit ille Ioannes
Campana de gente, Niger cognomine dictus.
Moribus at clarus, legum Canonumq; peritus.
Hunc emito quicunq; cupis perdiſcere ritus
Sacros, atq; tui cultum ſeruare modeſtum.

INDEX ALPHABETICVM OMNIVM contentorum in pręſentis extrauagantis uberrimo, ac ſcaturiens apparatu Excellẽtis Domini Io. Antonii de Nigris Ciuitatis Cãpanię, nouiter a Magnifico Domino Berlingerio Bernalia eiuſdẽ Ciuitis .V. I. Interpetre Dignisſimo ĩ lucẽ edito feliciter exorditur.

A

Abbas vocatur filius a Papa in literis, ſiue in reſcripto, in glo. in verbo dilecto filio. num. 2. fo. 5.

Accuſatus, an debeat habere expenſas ab accuſato, in glo. in verbo priuile. num. 91. fo. 15.

Acquiſita ex illicita negociatione veniunt appellatione ſpoliorum, in com. conſtitu. Romani Pontificis. num. 19. fo. 68.

Acquiſita ex diſtributionibus quotidianis, an veniant appellatione ſpoliorum, in com. conſtitu. Romani Pontificis. num. 41. fo. 70.

Acquiſitum ex taberna, vel ſi clericus eſſet macellator dicitur turpe lucrum, in com. conſtit. Romani Pontificis. num. 26. fo. 68.

Acquiſita ex ludo prohibito dicuntur ex illicita negotiatione in com. cõſti. Romani Pontificis. nu. 24. fo. 68.

Aduocatus an debeat gratis preſtare patrocinium pauperi litiganti in glo. in ver. priui. nu. 80. & 82. fo. 15.

Aduocati debent deferre habitum ornatum, & conuenientem, in glo. in verbo habitum. num. 3. fo. 49.

Ambaſciator debet eſſe gratus, vel ſaltim non odioſus illi ad quem mictitur, in glo. in ver orator nu. 1. fo. 7.

Ambaſciator quas perfectiones habere debet, in glo. in verbo orator. num. 4. fo. 7.

Ambaſciate munus eſt publicum, in glo. in ver. orator. num. 1. fo. 7.

Ambitio clericatus non debet eſſe rapine ſecuritas. in glo. in ver. priuilegio. num. 48. fo. 12.

Amiſſum in ludo, an poſſit repeti, in com. conſti. Romani Pontificis. num. 25. fo. 68.

Animalia clericorum, an poſſint arceri a paſcuis alienis per Barones, in glo. in ver. priuil. nu. 175. fo. 25.

Anulos an poſſint portare clerici, in glo. in verbo habitum. num. 9. fo. 49.

Annus Pontificis, an debeat poni, in glo. in verbo anno. nu. 1. fo. 61.

Annus, an incipiat currere a die coronationis, vel electionis, in glo. in verbo anno. num. 2. fo. 61.

Annuus emerges qñ ĩcipit, ĩ gl. ĩ ver. ãno. nu. 3. fo. 61.

Annus, quot dies hẽt, ĩ glo. in ver. anno. nu. 4. fo. 61.

Apparitor. & nũtius idẽ, in gl. ĩ ver. nũcius. nu. 4. fo. 4.

Appellatione aſinorum, an veniant clerici, in glo. in verbo priuilegio. num. 271. fo. 38.

Argumentum a contrario ſenſu in iure eſt validum, in glo. in verbo priuilegio. num. 230. fo. 20.

Argumẽtũ a cõtrario ſẽſu nõ ſumitur qñ reſultat ĩtellectus cõtra alias leges, ĩ gl. ĩ ver. priui. nu. 159. fo. 23.

Arma portare clericis eſt interdictum, in com. conſtit. Romani Pontificis. num. 23. fo. 68.

Articulus qñ ẽ dubius eget declaratiõe ſupioris regis, vel Põtificis, in glo. in ver. priuile. nu. 160. fo. 23.

Artifex clericus, an rõne artis poſſit cõueniri corã Iudice laico, in glo. in ver. priuile. nu. 280. fo. 39

Artem aliquã an clerici exercere poſſint, in glo. in verbo ſollemnia. num. 22. fo. 57.

Aſinorũ appellatiõe, an veniãt clerici, in glo. in verbo priuilegio. num. 271. fo. 38.

Aſſertioni cardinalis, an credatur quem eſſe clericum in glo. in verbo foro. num. 11. fo. 59.

Audatia ſonat ĩ malũ, ĩ gl. in ver. audatia. nu. 1. fo. 43.

B

Baro, ã hẽat cãe cognitionẽ ĩ familiarẽ Regis ſi deliquerit ĩ eius territorio, ĩ glo. ĩ ver. priui. nu. 42. fo. 11.

Benedictio poſita in literis Apoſtolis per Papam, quid operetur, & an per eam remictantur peccata venialia, in glo. in verbo benedictionẽ. nu. 1. fo. 6.

Beneficia eccleſiaſtica ſolum clerici obtinere poßunt, ĩ glo. in verbo. priuilegio. num. 11. fo. 9.

Beneficio capituli odoardus, an poſſit renuntiari cũ iuramento, in glo. in verbo priuilegio. nu. 237. fo. 34.

Bigamus, an perdat omne priuilegiũ clericale, in glo. in verbo habitum. nu. 36. fo. 53.

Bona illius qui tenetur ſoluere tributũ, ſunt iure pignoris tacite pro tributis obligata, in glo. in verbo priuilegio. num. 116. fo. 18.

Bona ſemel deſcripta in extimo pro ſoluendis collectis ſunt illo onere ſoluendi quaſi per pactum affecta, in glo. in verbo priuilegio. num. 116. fo. 18.

Bona illorũ qbus ĩponũtur collecte ſũt tacite hypotecata pro illis ſoluẽdis, in glo. in ver. priui. nu. 117. fo. 18.

Bona teſtatoris. ſi eo viuo ſunt impoſite collecte pro tribus ãnis, relicto hoſpitali hered. trãſeũt cũ onere ſoluẽdi collectas ĩ hoſpitale. ĩ gl. ĩ ver. pri. nu. 117. fo. 18.

Bona tributaria trãſeũt cũ onere ſuo in eccleſiã. et eccleſiaſticas pſonas, in glo. in ver. priuil. nu. 118. fo. 19.

Bona q̃ fuerũt laicorũ deſcripta in cataſtro, ſeu appretio, ſunt curie obligata pro tributo, & functionibus fiſcalibus, in glo. in verbo priuile. nu. 132. fo. 20.

Bona relicta pro alendis pauperibus, an poſſint collectari, in glo. in ver. priuilegio. num. 142. fo. 22.

Bona q̃ tenẽtur cũ onere mere reali trãſeũt cũ onere ſuo in eccleſiã, in glo. in verbo priuile. nu. 157. fo. 23.

Bona tributaria q̃ habẽt certũ, & determinatũ tributũ, vel cenſũ trãſcunt cũ onere ſuo in eccleſiã, & eccleſiaſticas pſonas, in glo. ĩ verbo priuile. nu. 161. fo. 23.

Bona feudalia pro quibus debetur adoha, an poſſint collectari, & debeatur collecta, in glo. in verbo priuilegio. num. 217. fo. 32.

Bona mobilia que ſunt in feudo, an debeant collectari, in glo. in verbo priuilegio. num. 118. fo. 32.

Bona decedẽtium clericorum ſpectant ad cameram apoſtolicam ex diſpoſitione Pontificis, in com. conſti. Romani Pontificis. num. 2. fo. 67.

Bona mercatorum facile euaneſcunt. in com. conſtitu. Romani Pontificis. num. 18. fo. 68.

Bona patrimonialia, vel obuẽta ex ſucceſſiõe cognatorũ vel acquiſita ex licita negociatiõe, an poſſint capi pro ſpolijs in cõ. conſti. Romani Põtificis. nu. 33. fo. 68.

Breue dicitur illud, quod ſub compendio, & breuitate omnia continet, in glo.in verbo breuis.nu.1. fo.4.

C

Carcer non ſoluit debitum, ſed burſa,in glo in ver.priuilegio. num.251. fo.36.

Carceres, an quis ſe poſſit obligari ad carceres in glo. in verbo priuilegio. num.246. fo.35.

Carcerari an poſſit clericus pro debito ciuili deſcendente a crimine in glo.in verbo priuile.nu.256. fo.37.

Cardinales de conſuetudine portant pannos rubeos calcaris deaurata,& alia,quę ſunt inſignia Papæ, ĩ glo. in verbo habitum. num.25. fo.51.

Cardinali an credatur ſine literis, & quid de ſtilu Romanæ Curiæ, in glo.in verbo tenore.nu.3. fo.5.

Carolus de Inclita progenie de Auſtria quintus Romanorum Imperator,qui Africam deuicit, in glo.in verbo Caroli. num.1. fo.6.

Caſus in quibus clerici reſignant eorũ beneficia,& Epiſcopi illam recipere, & admictere debent in comme. conſtitu.quanta eccleſie. num.1. fo.78.

Catholicus verbum, quid ſignificet, in glo.in verbo catholici. num.4. fo.6.

Cauſa pro qua fuit motus Papa ad faciendam hãc extrauagantem, in glo.in verbo nos igitur.nu.1 fo.44.

Cauſe clericorum, an debeant priuſq̃ alie expediri in glo.in verbo priuilegio. num.275. fo.39.

Cauſe ſeruorum,& ruſticorum eccleſie pertinent ad forum eccleſiaſticum,ĩ glo.in ver.priuile.nu.20. fo.9.

Cautela pro notario qui tranſcripſit reſcriptũ vt nõ incurrat falſitatem, in glo.in verbo integras.nu.3.fo.41.

Ceſſante cauſa fauoris,ceſſat fauor, in glo.in verbo priuilegio. num.20. fo.9.

Cherubino Cayetano Epiſcopo Cãpanieñ preſens opus dirigitur in probe. num.4. fo.3.

Cherubin ſcientie plenitudo interpetratur in probe. numero.5. fo.3.

Chirurgiam exercens clericus an amictat priuilegium, in glo.in verbo priuilegio.num.283. fo.40.

Citatio vna perhemptoria,ã ſufficiat pro omnibus in gl. in verbo perhemptorio,num.1.2.3. fo.47.

Clauſula ipſo iure, an importet priuationem ſine aliqua ſententia condemnatoria, vel declaratoria, in glo.in verbo ipſo iure. num.1. fo.60.

Clauſula auctoritate noſtra faciat,quid importet,ĩ glo. in verbo auctoritate.num.2. fo.60.

Clauſula non obſtantibus, quid importet,in glo.in verbo non obſtantibus. num.1. fo.60.

Clauſula, ne conniueniatur vltra q̃ poſſit, quid importet in glo.in verbo priuilegio.num.238. fo.34.

Clemens Pontifex ſeptimus fuit Florentinus, in glo. in verbo Clemens. num.1. fo.4.

Clementina iſta extrauagans eſt localis in Regno Neapolitano, & non ſortitur effectum in alijs locis in glo. in verbo Regno Siciliæ. num.1. fo.46.

Clementina iſta extrauagãs, an ſit lex generalis in Regno Neapolitano,in glo.in verbo edictum publicum. num.1. fo.46.

Clericus ad euitandum ſcandalum, poteſt dimictere habitum, in glo.in verbo canonicas. num.5. fo.7.

Clericus habens bona patrimonialia, & beneficia ex q̃bus bonis preſumitur viuere, in com.conſtitu. Romani Pontificis. num.35. fo.69.

Clericus, an poſſit teſtari de bonis acquiſitis ex quotidianis diſtributionibus, in com.conſtitu.Romani Pontificis. num.41. fo.70.

Clericus an poſſit teſtari de acquiſitis ex miſſis dicendis per eos in cõmen.conſtitu.Romani pontificis. nu.42. fo.70.

Clerici obtinentes eccleſias parrochiales,canonicatum, aut dignitates, aut aliud beneficium reſidere debeant in eccleſiis, in conſtitu.cupientes per totum. fo.79.

Clerici interceſſores ad Deum parantur in probem.nume.3. fo.3.

Clerici incedere debent cum habitu, & tonſura alias, ſi tertio moniti non deſiſtant priuantur priuilegio, in glo.in verbo canonicas. num.1. fo.7.

Clerici moniti, vt deſiſtant a negocijs ſeecularibus, ſi fuerint renitentes priuantur beneficio, in glo. in verbo canonicas. num.2. fo.7.

Clerici ſiue in ſacris, ſiue in dignitate, officio, & perſonatu exiſtentes,moniti ab Epiſcopo vt deferant habitum, ſi contrafeceerint, poſſunt ſuſpendi, & vltimo loco priuari officio,& beneficio, in glo.in verbo canonicas, num.1. fo.7.

Clerici per decentiam habitus extrinſeci morum intrinſecam honeſtatem demonſtrant,in glo.in verbo canonicas. num.3. fo.7.

Clerici veniendo cõtra canonum prohibitionem non debent canonum beneficio iuuari, in glo.in verbo canonicas num.4. fo.7.

Clerici non debent portare, nec ſecum portari facere aues, & canes venaticos, maxime dum celebrant diuinum officium, in glo. in verbo canonicas. num.6. fo.7.

Clerici non debent facere corcas, vel dicere cantilenas in glo.in verbo canonicas. num.7. fo.7.

Clerici debẽt vti condecentibus veſtibus,vaſis,& ornamentis in cultu diuino, in glo.in verbo canonicas nume.8. fo.7.

Clericus non deferens habitum, & tonſuram non gaudet priuilegio clericali, in glo. in verbo priuilegio. num.1. fo.8.

Clericus vt amictat priuilegium requiritur trina monitio, in glo. in verbo priuilegio.num.2. fo.8.

Clerici coram iudice ſeculari conueniri non poſſunt, in glo.in verbo priuilegio. num.12. fo.9.

Clericus priuilegio fori renuntiare non poteſt, in glo. in verbo priuilegio. num.13. fo.9.

Clericus debet coram ſuo Epiſcopo conueniri, in glo.ĩ verbo priuilegio. num.14. fo.9.

Clerici ſunt exempti a iuriſdictione Imperatoris,in glo. in verbo priuilegio.num.15. fo.9.

Clericus poteſt in pluribus cauſis coram Iudice ſeculari conueniri, in glo.in verbo priuilegio numero.16. fol.9.

Clericus ẽt, ꝙ in principio non oppoſuerit fori declinatoriam, poteſt tamen completo proceſſu dicere de nullitate proceſſus, in glo.in ver. priuilegio.nu.17.fo.9.

Clericorum familia, an gaudeat priuilegio fori in glo. in verbo priuilegio.num.18. fo.9.

Clerici prime tonſure ſemper, & vbiq; dẽt incedere ĩ habitu, & tonſura, & diuinis intereſſe, in glo.in verbo pragmaticas ſanctionem.num.1. fo.7.

Clerici prime tonſure non incedentes in habitu, & tonſura, an gaudeat priuilegio clericali, & poſſint coram Iudice ſeculari conueniri in ciuilibus, & criminalibus, in glo.in verbo pragmaticam.num.2. fo.7.

Clerici prime tonſure non incedentes in habitu, & tonſura, an teneantur ſoluere collectas, & ſubire alia munera, in glo.in verbo pragmaticam.nu.3. fo.7.

Clerico, an liceat deſeruire in ruralibus, in glo.in verbo pragmaticam. num.4. fo.7.

Clerici coniugati, ſi incedunt in habitu, & tonſura, an teneantur ad functiones fiſcales, & gaudeat priuilegio fori, in glo.in verbo pragmaticam.num.5. fo.7.

Clerici coniugati, an dicatur viuere clericaliter in glo. in verbo pragmaticam.num.5. fo.7.

Clerici tenentur ſoluere communitati pro paſcuis ſumẽdis, ſicut alij ciues, in glo.in ver.priuile.nu.49.fo.12.

Clerici litigantes, an teneantur ſoluere ſportulas, ĩ glo. in verbo priuilegio.num.55. fo.13.

Clerici de acquiſitis ſub patris poteſtate, an diſponant, in glo.in verbo priuilegio. num.85. fo.15.

Clerici filij familias poſſunt eſſe in iudicio ſine conſenſu patris, in glo.in verbo priuilegio.num.87. fo.16.

Clerici poſſunt facere collegium, in glo.in verbo priuilegio. num.88. fo.16.

Clericus poteſt vendicare rem eccleſie conceſſam ante traditionem, in glo.in verbo priuilegio.nu.91.fo.16.

Clericus nõ poteſt dari tutor vt cogatur, ſed volens admictitur in glo.in verbo priuilegio.num.92. fo.16.

Clericus in crimine ſimonie poteſt accuſari a laicis, in glo.in verbo priuilegio.num.95. fo.16.

Clericus in crimine notorio an poſſit a laicis accuſari, in glo.in verbo priuilegio. num.96. fo.16.

Clericus in ſeptem cauſibus poteſt a laicis accuſari, in glo.in ver.priuilegio.num 97. fo.16.

Clericus prime tonſure, an poſſit a laicis accuſari ĩ glo. in verbo priuilegio. num.98. fo.17.

Clericus, an cogatur iurare de calumnia, in glo.in ver. priuilegio. num.99. fo.17.

Clericus non tenetur ad ſolutionem gabellarum impoſitarum, etiam cum regio aſſenſu, in glo.in verbo priuilegio. num.101. fo.17.

Clericus an teneatur ſoluere collectas pro bonis patrimonialiqus, in glo.in ver. priuilegio.nu.103.fo.17.

Clerici, & eccleſie, an teneantur ſoluere collectas pro bonis emptis a laicis, in glo.in ver. priuile. nu.104. fo.17.& in num.169. fo.24.

Clerici pro bonis proprijs an teneatur ad fiſcalia ordinaria, in glo.in verbo priuilegio. num.119. fo.18.

Clericus in ſacris ſi emit res laicorum ſcriptas in cataſtro, an debeat ſoluere gabellas, in glo. in ver.priuilegio.num.131. fo.20.

Clerici regulariter ſunt immunes ab omnibus collectis laicorum, in glo. in verbo priuilegio. nume. 137. fo.21.

Clerici hodie ad nulla munera tenentur, in glo.in ver. priuilegio. num.139. fo.22.

Clerici pro bonis patrimonialibus gaudent priuilegio ĩ glo.in ver.priuilegio. num.143. fo.22.

Clerici vt teneantur ſoluere collectas plura requiruntur, in glo.in ver. priuilegio. num.152. fo.22.

Clerici pro predijs tributarijs, & quæ habent onus perpetuum annexum tenentur ad tributum, & alias preſtationes, in glo, in verbo priuile.num.172. fo.25.

Clericus coniugatus, de clerico coniugato plures queſtiones, in glo.in verbo priuile.num.293. fo.42.

Clerici Greci, ſeu orientales ſi habent vxores, an gaudeant priuilegio, vt non teneantur ad gabellas reſpectu bonorum, in glo.in verbo priuilegio. num.294. fo.42.

Clerici coniugati in ſacris conſtituti, an debeant ſe abſtinere a proprijs vxoribus, in glo. in verbo priuile. num.295. fo.42.

Clericus in minoribus in quo ætatis ſue anno poſſit beneficia obtinere, in glo.in verbo priuilegio. num.298. fo.42.

Clerici prime tonſure ſolum continentur in iſta extrauaganti, in glo.in verbo prime tonſure.num.1. fo.46.

Clerici in ſacris conſtituti non traduntur curie ſeculari, niſi in aliquibus cauſibus, & quando deuenerunt in profundum malorum in glo.in veebo prime tonſure. num.2. fo.46.

Clericus in minoribus ſi dimiſerit habitum, & tonſurã per plures annos, & poſtea duxit vxorem an poſſit cogi ad ſoluendum collectas preteritas, in glo.in ver. duorum menſium. num.2. fo.47.

Clericus in minoribus de iure communi que requirantur, vt amictat priuilegium clericale in glo. in verbo monitione. num.2. fo.47. & in glo. in verbo habitum. num.40. fo.53.

Clericus coniugatus de iure communi que requirantur, vt amictat priuilegium clericale, in glo.in verbo monitione. num.3. fo.47.

Clericus in minoribus debet deferre habitum honeſtum pluribus rationibus, in glo.ĩ ver.habitũ. nu.1. fo.48.

Clericus portans veſtem clericalẽ extrinſecã conuenientem intrinſecam autem non, an gaudeat priuilegio ĩ glo.in verbo habitum. num.7. fo.49.

Clerici quãdo eqtant an poſſint portare calcaria, & frena deaurata, & ſimilia ornamenta, Et qd in Papa, & ſuis legatis, in glo.in verbo habitum. nu.11. fo.49.

Clericus in quocunq; loco ſit vbi debet veſte apta ordini clericali, in glo.in verbo habitum. num.15.fo.50.

Clerici non deferentes habitum conuenientem poſſunt puniri arbitrarie, in glo.in ver. habitũ.nu.16. fo.50.

Clerici cõiugati, & nõ coniugati nõ habẽt determinatũ & certũ habitũ a iure, in glo.ĩ ver.habi.nu.17.fo.50

Clerici ex iuſta cauſa timoris poſſunt dimictere habitũ in glo.in uerbo habitum. num.20. fo.51.

Clerici propter humilitatem, vel neceſſitatē poſſunt dimittere habitum conuenientem in glo.in verbo habitum. num.22. fo.51.

Clericus ſi deſert habitum conuenientem, ſed ſolum portat illigas partitas an amittat priuilegium in glo. in verbo habitum. num.26. fo.51.

Clericus in minoribus, ſiue coniugatus ſi dimiſit habitum an poſſit illum reabſumere, & gaudere priuilegio in glo.in verbo habitum. num.27.& 31. fo.51. & num.32. fo.52.

Clericus ſi commiſſo crimine reabſumſit habitum an recuperet priuilegium in glo.in verbo habitum. nu.33. fo.52.

Clericus in minoribus an poſſit cogi, vt deferat habitū, & tonſuram in glo.in verbo habitum. nu.32. fo.53.

Clericus qui dimiſſo habitu īmiſcet ſe enormitatibus an amittat priuilegiū in glo.ī ver. habitū nu.39. fo.53.

Clericus, qui declinauit forum poteſtatis ſi poſtea ducat vxorē, an poteſtas poſſit poſtea contra eum procedere in glo.in verbo habitum num.45. fo.54.

Clericus in minoribus ſi committat delictum, & poſtea ducat vxorem an debeat remitti ad iudicem eccleſiaſticum in glo. in verbo habitum. num.47. fo.54.

Clericus in minoribus ſi portat habitum, & non tonſurā ſiue clericā an gaudeat priuilegio clericali in glo. in verbo tonſuram. num.4. fo.54.

Clericus non debet eſſe giboſus in glo.in verbo honeſte num.3. fo.55.

Clerico an liceat eum manibus aliquid operari in glo.in verbo honeſte. num.4. fo.55.

Clerici debent ſe abſtinere ab ebrietatibus in glo.in verbo honeſte. num.8. fo.55.

Clerici non debent conuerſari cum feminis maxime ſuſpectis, nec monaſteria monialium viſitare in glo. in verbo honeſte. num.10. fo.55.

Clericis in minoribus conſtitutis eſt licitum vxorem ducere in glo in verbo honeſte. num.13. fo.56.

Clericus quas artes exercere poſſit & an per alium tabernā exercere in glo.in ver.honeſte. nu.16. fo.56.

Clericus peccator ſi Deo ſupplicat ā exaudiatur a Deo in glo.in verbo honeſte. num.21. fo.56.

Clerici a quibus artibus ſe abſtinere debent, & an vilia exercere poſſint, vel locare operas ſuas in glo. in verbo ſolemnia. num.2. fo.57.

Clerici an prohibeantur operari in ſuis poſſeſſionibus, vt putare vineas, & fodere in glo.in verbo ſolemnia num.3. fo.57.

Clericus de prima tonſura an poſſit exercere chirurgiā & eam exercendo priuitur ſuo priuilegio ipſo iure in glo.in verbo ſolemnia. num.6. fo.57.

Clericus non incedens in habitu & tonſura an ſtatim ꝑdat priuilegiū clericale in glo.ī ver.foro nu.1. fo.58.

Clerici ſunt res ſpirituales ī glo.ī ver.foro.nu.5. fo.58.

Clericus dimittendo habitum tacite poteſt renunciare priuilegio, ſecus expreſſe in glo.in verbo.foro num.6. fo.58.

Clericus in minoribus captus per iudicem ſecularem an pendente diſcuſſione, ꝙ non inceſſit in habitu, & tonſura debeat interim remitti ad eccleſiaſticum in glo. in verbo foro. num.8. fo.58.

Clericatus an poſſit probari per teſtes, vel requiratur ſcriptura in glo.in verbo foro nu.9.& 10. fo.59.

Clerici quas veſtes deferre debent, & a quo ornatu ſe abſtinere debeant in cōſtitu.ſacroſancta ꝑ totū. fo.62.

Clericus qui altari ſeruit, de altare viuere debet ī com. conſti.Romani Pontificis.num.14. fo.67.

Clericus debet ſe abſtinere a negociationibus illicitis, & a canonibus prohibitis in com.conſtitu.Romani Pontificis. num.16. fo.68.

Clericus negociator vt peſtis eſt fugiendus in cōmen. conſtitu.Romani Pontificis. num.2. fo.68.

Clerici quod ex militia acquirunt, dicitur acquirere ex illicita negociatione in cōmen.conſtitu. Romani Pontificis. num.23. fo.68.

Clericus ſiue prelatus, qui habet bona patrimonialia, & beneficia ſi aliquid acquiſiuerit an veniat appellatione ſpoliorum, & poſſit capi pro ſpolijs in cōmen.cōſti. Romani Pontificis. num.34. fo.68.

Clerici non viuentes clericaliter non gaudent priuilegio pro bonis emptis in glo.in verbo priuilegio num. 176. fo.25.

Clerici ſi nō deſeruiunt in diuinis non debent fructus beneficiorū lucrari ī gl.ī ver.priuilegio nu.177. fo.25.

Clerici quando dicantur clericaliter viuere in glo.in verbo priuilegio, num.178. fo.25.

Clerici ſi infraudem collectarū poſſidēt, tenentur ad collectas, in glo.in verbo priuilegio. nu.179. fo.25.

Clerici, qui habent bona cōia cum fratribus, & alijs ꝑ ſua parte fratrum teneātur ad ſolutionem collectarum, in glo.in verbo priuilegio. num.180. fo.26.

Clericus coniugatus tenetur ad collectas, ſiue gabellas, in glo.in verbo priuilegio. num.181. fo.26.

Clerici, quibus eſt legatus vſuſructus, vel res ad ipſos tenentur pro illis ſoluere gabellas in glo.in verbo priuilegio.num.182. fo.26.

Clerici tenentur ſoluere gabellam, ſi volunt vti priuilegio, & beneficio propter qđ gabella ſoluitur in glo. in verbo priuilegio. num.186. fo.26.

Clerici tenentur ſoluere onera mere realia, & ordinaria, que imponuntur ipſis predijs de conſenſu principis in glo.in verbo priuilegio. nu.188. fo.26.

Clericus, qui ſucceſſit laico tenetur ad gabellas preteritas ad quas tenebatur laicus in glo.in ver. priuilegio num.189. fo.26.

Clericus an ſuccedat in feudo remiſſiue in glo. in verbo priuilegio. num.191. fo.27.

Clericus an ex conſuetudine teneatur ſoluere collectas, in glo.in verbo priuilegio. num.192. fo.27.

Clericus negoriator an teneatur ad gabellas in glo. verbo priuilegio. num.209. fo.30.

Clerici in caſu in quo tenentur ſoluere collectas, an ille poſſunt imponi ſine interuentu ipſorum in glo.in verbo priuilegio. num.199. fo.28.

Clerici an teneātur ſoluere gabellas pro reficiēdis vijs, ageribus, pontibus, & alijs in glo.in verbo priuilegio, num. 200.203.204.205. fo.28.& 29.

Clerici in caſibus quibus tenentur ſoluere gabellas ꝑ quos cogi poſſunt in glo.in ver.priuilegio. nu.202. fo.28.
Clerici pro ſoluēdo ſalario cuſtodibus ciuitatis an teneātur cōtribuere ī glo.in ver.priuilegio.nu.206.fo.30.
Clerici an teneantur ad gabellas in aduentu principis & felicis ombole in glo. in verbo priuilegio. num. 208. fo.30.
Clerici negociatores vt teneantur ad collectas an requiratur trina monitio in glo. in verbo priuilegio. num. 212. fo.31.
Clericus negociator quis dicatur in glo.in verbo priuilegio. num. 222. fo.33.
Clerici, vel eccleſie, qui fodi faciunt venam ferream in ſuis prædijs, & poſtea vendunt ferrum an teneātur ad collectas in glo.in verbo priuilegio. nu.225. fo.33.
Clericus quando portat res eccleſie cauſa negociandi ā tenetur ad gabellam in glo. in verbo priuilegio nu. 226. fo.33.
Clerici qui vendunt vinum, vel frumentum ad minutim de eorum prædio an teneantur ſoluere gabellam, in glo.in verbo priuilegio. num.227. fo.33.
Clerici emientes vinum, & alia vt ea integra vendant an teneantur ad gabellas in glo. in verbo priuilegio. num. 228. fo.33.
Clerici tranſmittentes bona eorum de loco ad locū pro ſuis neceſsitatibus an teneantur ad gabellam in glo.in verbo priuilegio. num.229. fo.35.
Clerici an teneantur ad gabellas impoſitas ſuper carne vel vino vendēdo per laicos ex quo ipſi carius emūt in glo.in verbo priuilegio. num.233. fo.34.
Clerici an teneantur de perſona ire ad bellum in glo.in verbo priuilegio.num.234. fo.34.
Clerici an teneantur in eorum domibus hoſpitari in glo. in verbo priuilegio. num.235. fo.34.
Clerici habent priuilegium vt non conueniantur vltra ꝗ facere poſſunt in glo.in verbo priuilegio. nu.236. fo.34.
Clericus cum iuramento an poſsit renunciare ceſsioni bonorum in glo. in ver.priuilegio.nū.237. fo.34.
Clericus an poſsit renuntiare beneficio capituli odoardus cum iuramento in glo.in verbo priuilegio. num. 237. fo.34.
Clericus pro debito ciuili an poſsit capi & carcerari in glo.in verbo priuilegio. nu.239. fo.35. & nu.253. fo.37.
Clericus debitor ſuſpectus de fuga an poſsit carcerari in glo.in verbo priuilegio. num.240. fo.35. & nu. 255. fo.37.
Clericus in minoribus pro debito ciuili an poſsit carcerari in glo.in verbo priuilegio. num.241. fo.35.
Clericus obligatus cum iuramento ſi eſt accuſata pena an poſsit carcerari in glo. in verbo priuilegio. num. 244. fo.35. & nu.245. & .249. fo.36. & nu.252. & .254. fo.37.
Clericus non ſoluens propter neceſsitatem, vel paupertatem an incurrat periurium in glo.in verbo priuilegio num.250. fo.36.
Clericus pro debito ciuili deſcendente a crimine an poſsit carcerari in glo.in ver.priuilegio. nu.256. fo.37.
Clericus an ex conſuetudine legitime preſcripta poſsit carcerari in glo.in verbo priuilegio.nu.257. fo.37.
Clericus conuentus ex delicto an poſsit carcerari ī glo. in verbo priuilegio. num.259. fo.37.
Clericus vt capi poſsit de perſona an debeat conſtare prius de maleficio in glo. in verbo priuilegio. num. 259. fo.37.
Clericus an poſsit torqueri ſi contra eum ſunt inditia, & alias ſit īfamis in glo.ī ver.priuilegio nu.262.fo.37.
Clericus exiſtentes in manibus familie poteſtatis an quilibet poſsit eximere ſine metu pene ī glo.in verbo priuilegio. num.264. fo 38.
Clerico qui patitur violentiam an ſit ſuccurrendum ſaltim clamando in glo.in ver.priuilegio.nu.274.fo.38.
Clerici pro bonis eccleſie habent priuilegium eligendi forum in glo.in verbo priuilegio. nu.276. fo.39.
Clericus an habeat priuilegium vt contra eum non currat preſcriptio pro bonis proprijs ſicut in eccleſiaſticis in glo. in verbo priuilegio. num.278. fo.39.
Clericus in minoribus an propter delictum amittit priuilegium in glo.in verbo priuilegio. nu.282. fo.39.
Clerici in minoribus conſtituti non incedentes in habitu & tonſura an gaudeant priuilegio clericali in glo. in verbo priuilegio. num.283. fo.39.
Clericus in minoribus cōiugatus an gaudeat priuilegio in glo.in verbo priuilegio. num.284. fo.40.
Et qd ſi nō portat habitū, & tonſurā ibi.nu.285.fo.40.
Clericus coniugatus detemptus a iudice laico, ſi allegat ſe clericum, nō debet ſtatim remitti, niſi doceat ſe contraxiſſe cum vnica, & virgine, & detuliſſe habitū, & tonſuram in glo.in ver.priuilegio. nu.287. fo.41.
Clericus coniugatus pro debito ciuili an poſsit carcerari per iudicem laicum in caſu in quo alij laici carcerātur in glo.in verbo priuilegio,nu.289. fo.41.
Cognitio clericatus ad quem iudicem ſpectet ſecularē, vel eccleſiaſticū in glo.in uer.priuile.nu.287.fo.41.
Collatio beneficij propter negligentiam deuoluitur ad Papam in glo.in verbo.neglexerint.nu.4. fo.57.
Collatio beneficij facta illiterato an ſit nulla in glo. in verbo priuilegio. num.272. fo.38.
Collector eſt qui collectas recipit in glo.in verbo collector. num.1. fo 4.
Collecta eſt munus quod imponitur perſonis pro rebus in glo.in verbo priuilegio. num.136. fo.21.
Collecte an dicantur munus ordinarium, vel extraordinariū in glo.in verbo priuilegio. num.138. fo.21.
Collecte paulatim diminuerentur, & confunderetur tributum debitum Regi, ſi eccleſia pro bonis emptis non ſolueret illas in glo.in ver.priuilegio.nu.149. fo.20.
Collecta impoſita perſonis pro rebus non tranſit cū onere ſuo in glo.in verbo priuilegio num.145. fo.22.
Collecta imponi non poteſt habenti honorem in glo. in verbo priuilegio. num.141. fo.22.
Collecta eſt onus miſtum in glo. in verbo priuilegio. num.158. fo.23.
Collecte, que imponūtur pſonis pro rebus vel reſpectu honorum non dicuntur onera realia in glo. in verbo

priuilegio. num. 155. fo. 23.

Collecta que variatur non poteſt dici tributum in glo. in verbo priuilegio. num. 171. fo. 24.

Collecta non eſt certa nec perpetua ſed imponitur ſecũdum varietatem negociorum in glo. in verbo priuilegio. num. 170. fo. 24.

Collecta impoſita bonis pro certis annis ſi infra illud tẽpus bona perueniunt ad eccleſiam pro reſiduo debet ſolui ab eccleſia in glo. in ver. priuile. nu. 183. fo. 26.

Collecta debet ſolui pro re vendita per eccleſiaſticas pſonas laicis in glo. in ver. priuilegio. nu. 184. fo. 26.

Collectam impoſitam ratione feudorum tenetur ſoluere clericus in glo. in ver. priuilegio. nu. 190. fo. 26.

Collectã impoſitam pro communi vtilitate Laicorũ tenẽtur clerici ſoluere in glo. ĩ ver. priuile. nu. 194. fo. 27.

Collecta á debeat ſolui pro bonis feudalibus pro quibus non ſoluitur militare ſeruitium in glo. in verbo priuilegio. num. 219. fo. 32.

Collectores, ſeu commiſſarij ſpoliãt, ſeu depredantur domus clericorum morientur rapiendo omnia bona vndecunq; queſita in commentu. conſtitu. Romani Pontificis. num. 5. fo. 67.

Collectores ſpoliorum ſi aliquid accipiunt vltra contra, iſtam conſtitutionem Romani Pontificis poſſunt cogi ad reſtituendum in cõm. conſtitu. Romani Pontificis. num. 30. fo. 68.

Collectores ſpoliorum probibentur ſub pena indignationis, & priuationis officiorum, ne ponant in inuentario ornamenta, & alia ſupellectilia clericorum decedentium in comen. conſti. Romani Pontificis. nu. 31. fo. 68.

Collegium ſiue concilium monacorum dicitur catbolicũ in glo. in verbo catbolici. num. 3. fo. 6.

Collegium clericorum, & laicorum data paritate perſonarum iudicatur eccleſiaſticum in glo. in ver. ſecularem. num. 3. fo. 43.

Et boc intelligitur quando cauſa eſt indiuidua ibi. nu. 4.

Coloni, & ſerui principis vbi coueniuntur in glo in verbo priuilegio. num. 45. fo. 11.

Coloni eccleſie, & eccleſiaſticarum perſonarum, qui calunt predia ad medium, vel ad affictum an teneantur ad gabellas in glo. in ver. priuilegio. nu. 215. fo. 31.

Communitas an poßit aliquid imponere conductoribus rerum clericorum, vel qui vadunt ad molendum ad molendinum clericorum in glo. in verbo priuilegio. num 216. fo. 31.

Concedens fundum clericorum ad penſionẽ ſoluendã in pecuniam an teneatur cõductor ad gabellas in glo. in verbo priuilegio. num. 214. fo. 31.

Concubinas clerici habere non debent, nec vxores preter orientales, quibus licet vnicam, & virginem accipere in glo. in verbo honeſte. num. 11. fo. 56.

Confexio clerici aſſerentis ſe eſſe laicũ an excuſet poteſtatem quando ſcit eum eſſe clericum in glo. in verbo foro num. 12. fo. 59.

Conſenſus clericorum an requiratur ad imponendam collectam pro cõi vtilitate in glo. in verbo priuilegio. num. 199. fo. 28.

Conſenſus habentis ius patronatus an requiratur in renuntiatione facienda per beneficiatum in com. conſti. quanta eccleſie. nu. 14. fo. 78.

Conſtitutionem continentẽ preceptum negligens obſeruare peccat mortaliter in glo. in verbo commictimus num. 1. fo. 46.

Conſtitutio, ſiue lex non extenditur ad preterita, niſi de eis expreſſa fiat mentio in glo. in verbo futuris. nume. 1. fo. 4.

Conſuetudo legitime preſcripta an liget clericos in glo. in verbo priuilegio. num. 193. fo. 27.

Conſuetudo legitime preſcripta an poßit inducere, vt iudex laicus poßit punire clericos prime tonſure delinquentes in glo. in verbo priuilegio. nu. 279. fo. 39.

Conſuetudo ſpectanda eſt in veſtibus clericorum ĩ glo. in verbo habitum num. 18. fo. 50.

Conuerſi, oblati, & concubine an gaudeant priuilegio fori, in glo. in verbo priuilegio. nu. 46. fo. 12.

Crimina horrenda que dicantur, in glo. in verbo horrẽda. num. 1. fo. 43.

Crimina tria dicuntur excepta, in glo. in verbo horrenda. num. 2. fo. 43.

Crimen falſe monete, quot ſpecialia habeat, in glo. in verbo horrenda. num. 3. fo. 43.

Chriſtus ſoluit tributum Cæſari, in glo. in verbo priuilegio. num. 111. fo. 18.

Chriſtus dixit reddite quæ ſunt Cæſaris Cæſari, & quæ ſunt Dei Deo, in glo. in ver. priuilegio. nu. 112. fo. 18.

Chriſtus interrogatus reſpondit, ꝙ tributum exigi debet ab alienis, & non a ſuis filijs, in glo. in verbo priuilegio. num. 148. fo. 22.

Culpa eſt relaxare vindictam, in glo. in verbo prouocatur. num. 2. fo. 44.

Culpabiles poſſunt pena mortis puniri ordine nõ ſeruato propter periculum ſcandali, in glo. in verbo ſcandalum. num. 10. fo 45.

Cuſtos animalium eccleſie, & clericorum an posſint puniri, & accuſari ſi damnum dederint cum dictis animalibus, in glo. in ver. priui. num. 42. fo. 12.

Cuſtodia bonorum mortuo prelato, ad quem ſpectat in comen. conſtitu. Romani Pontificis. nu. 45. fo. 70.

Cum ſancto ſanctus eris, & cum peruerſo peruerteris, in glo. in verbo honeſte. num. 20. fo. 56.

D

Debitor laicus pro debito ciuili an poßit carcerari, & quid in clerico facta diſcuſſione bonorum, in glo. in verbo priuilegio. num. 242. fo. 35.

Debita clerici defuncti an debeant deduci de ſpolijs in comm. conſtitu. Romani Pontificis. nu. 37. fo. 69.

Debita pro ſeruitijs preſtitis a ſeruitoribus prelatorum an debeant deduci de ſpolijs in com. conſtitu. Romani Pontificis. num. 40. fo. 69.

Delegati nomen in literis premicti debet, in glo. in verbo Hieronymus. num. 1. fo. 3.

Delegatus Papæ in negocio ſibi commiſſo ſicut Papa ẽ honorandus, in glo. in ver. Hieronymus. nu. 2. fo. 3.

Delegatus Principis, vel Papæ, eſt maior ordinario in cã ſibi cõmiſſa, in glo. in ver. Hieronymus. nu. 3 fo. 3.

Delegatus debet recipere literas ſui ſuperioris cum omni reuerentia depoſito birreto a capite, in glo. in verbo reuerentia. num. 1. fo. 5.

Delegatus tenetur recipere reſcriptum non falſum, nec cancellatum ſui ſuperioris, in glo. in verbo recipimus. num. 1. fo. 5.

Delegatus ſubiectus deleganti, cogitur obedire, ĩ glo. in verbo recepimus. num. 2. fo. 5.

Delegatus an teneatur inſerere tenorem ſue commiſſionis in literis, vel in citatione, in glo. in verbo tenore. num. 1. fo. 5.

Delegato aſſerenti ſe habere literas cõmiſſionis, an credatur, in glo. in verbo tenore. num. 2. fo. 5.

Delegatus a principe, ſi deliquerit in territorio ordinarij, ordinarius puniet eum, in glo. in verbo priuilegio. num. 44. fo. 11.

Delinquens ex conſuetudine, magis punitur, in glo. in verbo grauiori. num. 2. & 4. fo. 44.

Delinquentium ſi vnus eſt clericus omnes debent remitti ad Iudicem eccleſiaſticum, in glo. in verbo ſecularem. num. 1. & 4. fo. 43.

Detinens clericum carceratum in compedibus, an incidat in excõmunicationem, & quid ſi ſpõte clericus permanet carceratus in glo. in verbo priuilegio. nu. 245. fo. 35. & num. 258. fo. 37.

Dictio, & ponitur pro dictione, etiam in glo. in verbo. & num. 1. fo. 59.

Dignitas ſacerdotalis, an ſit maior qualiqet dignitate laicali, in glo. in verbo priuilegio. num. 270. fo. 58.

Dignum eſt vt quicunq; alijs ſimilem vitam ſuſcipiunt, ſimilem in legibus ſentiant diſciplinam, in glo. in verbo priuilegio. num. 3. fo. 8.

Dioceſanus, ſiue ordinarius, ſi negligat facere monitionem contra clericos non incedentes in habitu, & ſe immiſcẽtes enormitatibus Iudex ſecularis quid faciet, in glo. in verbo monitione. num. 5. fo. 38.

Dimictens habitum clericus, an dicatur apoſtatare, in glo. in verbo habitum. num. 38. fo. 53.

Diues litigans cum paupere, an debeat preſtare expenſas litis pauperi collitiganti, in glo. in verbo priuile. num. 76. fo. 24.

Dominus poteſt ĩhibere ſuis ſubditis ſub debito fidelitatis, q; non debeant litigare coram alio iudice, & inhobedientes punitur, in glo. in ver. priuile. nu. 30. fo. 10.

Domini temporales prohibentes ſuos vaxallos ne emãt, vel vendant perſonis eccleſiaſticis ſunt ipſo iure excõmunicati, in glo. in verbo priuilegio. num. 51. fo. 12.

Domus prelatorum, vel clericorum, an poſſint capi pro hoſpitando milites, vel alios, in glo. in ver. priuilegio. num. 235. fo. 34.

Dona maxima a Deo exibentur ſi ſacerdotium erit inculpabile, in prohem. num. 2. fo. 3.

Dubia que per inferiores ratione iuriſdictionis humane terminari non poſſunt, ad eccleſiam recurritur, in glo. in verbo priuilegio. num. 6. fo. 3.

E

Eccleſia Romana indiget viris literatis, & non aſinis ſcrratis, in glo. in verbo priuilegio. num. 271. fo. 38.

Eccleſia dicitur catholica, in glo. in verbo catholici. nume. 2. fo. 6.

Eccleſia ſola res eccleſiaſticas miniſtrare dẽt, & in ſpiritualibus ius ſtatuere, in glo. ĩ ver. priuil. nu. 9. fo. 8.

Eccleſia an debeat ſoluere tributum pro rebus tributarijs a ſe poſſeſſis, in verbo priuilegio. nu. 114. fo. 18.

Eccleſia eſt mater, & fons Iuſtitie, in glo. in verbo priuilegio. num. 121. fo. 19.

Eccleſia, an teneatur ad onera ordinaria mere realia, que imponuntur ipſis predijs de conſenſu principis, ĩ glo. in verbo priuilegio. num. 122. fo. 20.

Eccleſia, & clerici non ſunt ſubditi laicis, & propterea ipſis collecte imponi nõ poſſunt per laicos, in glo. in verbo priuilegio. num. 136. fo. 21.

Eccleſia an teneatur ad onera mere realia, in glo. in verbo priuilegio. num. 146. fo. 22.

Eccleſia, & clerici, an teneantur ſoluere collectas impoſitas pro refectione viarum, in glo. in verbo priuilegio. num. 147. fo. 22.

Eccleſia non ſoluit tributum pro rebus ſpiritualibus vt ſunt decime, & primitie, in glo. in verbo priuilegio. num. 164. fo. 24.

Eccleſie mendicantium, an teneantur ad collectas impoſitas pro refectione viarum, in glo. in verbo priuilegio. num. 201. fo. 28.

Electio ad prebendam vacaturam qualiter fieri debeat in commen. conſtitu. quanta eccleſie. nu. 8. fo. 78.

Elemoſinas largas facere debent clerici, de ſuperfluis in com. conſtitu. Romani Pontificis. num. 36. fo. 69.

Emptores redditu um clericorum, vel regis, an gaudeant immunitate clericorum, vel regis, in glo. in verbo priuilegio. num. 213. fo. 31.

Epiſcopi, & alij ſuperiores, vt Archiepiſcopi vocantur fratres a Papa. ĩ glo. ĩ ver. dilecto filio. nu. 4. fo. 5.

Epiſcopus ſolus habet iuriſdictionẽ cõtencioſam in clericis ſue dioceſis, in glo. in verbo priuile. nu. 15. fo. 9.

Epiſcopus qui aliquid conduci facit mercimonij cauſa, an teneatur ad gabellas, in glo. in verbo priuilegio. num. 210. fo. 30.

Epiſcopi hodie maioribus ſeptemxio indifferenter conferunt minores ordines, in glo. in verbo impunitatis. num. 3. fo. 44.

Epiſcopi in quibus caſibus debent admictere reſignationes factas, p clericos detinentes beneficia, in commẽ. conſtitu. quanta eccleſie. num. 1. fo. 78.

Equitas prefertur rigori quando equitas reperitur ſcripta in iure, in glo. in verbo manſuetudo. nu. 3. fo. 45.

Exceptione exigatur vtraq; facere poteſt an ſit dilatoria, vel perhemptoria, in glo. in verbo priuilegio. nume. 238. fo. 34.

Excluſio vnius eſt incluſio alterius, in comm. conſtitu. Romani Pontificis. num. 12. fo. 67.

Exequi an poſſit contra clericum in breuiario, in glo. ĩ verbo priuilegio. num. 260. fo. 37.

Exequutio, an poſſit fieri contra ſcolarem in libris, in glo in verbo priuilegio. num. 260. fo. 37.

Exequutio, an poſſit fieri contra milites in armis, in glo. in verbo priuile. num. 260. fo. 37.

Eximens clericum a manibus familie poteſtatis, an incidat in penam, in glo. in verbo priuilegio. nu.264. fo.38.

Expenſarum quantitas quãdo alicui debetur taxatur arbitrio iudicis, in glo. in verbo priuile.nu.68. fo.13.

Expenſe facte pro remotione mali prelati non debent fieri ſumptibus agentis, in glo. in verbo priuilegio. num.70. fo.24.

Expenſe funeris prelatorum, & clericorum, an debeat deduci de ſpolijs in com. conſti Romani Põtificis. nume.39. fo.69.

F

Falſitas reſcripti ex quibus detegitur, in glo. in verbo integras. num.2. fo.4.

Falſificans monetam qua pena puniatur, in glo.in verbo horrenda. num.4. fo.44.

Familia clericorum, an gaudeat priuilegio fori, vt nõ poſſit coram iudice ſeculari conueniri, in glo.in verbo priuilegio. num.18. fo.9.

Familia mercendaria clericorum dummodo dietim nõ ſeruiat, an gaudeat priuilegio fori, in glo. in verbo priuilegio.num.29 fo.9.

Familia clericorum non perpetui, an gaudeat priuilegio fori, in glo.in verbo priuilegio. nu.31. fo.10.

Familia Epiſcopi, an gaudeat priuilegio fori, tam in ciuili, q̃ criminali, in glo.ĩ ver.priuilegio.nu.34.fo.10.

Familie appellatione, qui continentur, in glo.in verbo priuilegio.num.39. fo.11.

Familiares militum, an gaudeant priuilegio dominorũ, ſi ſunt neceſſarij, in glo.in verbo priuile.nu.25. fo.9.

Familiares clericorum non deferentes habitum, & tonſuram, an gaudeãt priuilegio clericali, in glo. in verbo priuilegio. nu.26. fo.9.

Familiares Epiſcoporum, an gaudeant priuilegio fori, in glo.in verbo priuilegio. num.27. fo.9.

Familiares, domeſtici, & ſeruitores clericorum tenentur ad collectas, in glo.in verbo priuile.nu.187. fo.26.

Familiares regis, vel cardinalis, ſi non extant in curia an gaudeant priuilegio, in glo. in verbo priuilegio. num.41. fo.11.

Familiares aliorum ſecularium, an gaudeant priuilegio dominorum, in glo.in verbo priuile.nu.37. fo.10.

Familiares habentes literas familiaritatis, non habent priuilegia, niſi exerceant officia propter que dantur ille litere, in glo.in verbo priuilegio. num.40. fo.11.

Familiares regis, ſi deliquerĩt in territorio, & iuriſdictione bonis baro debet habere cauſe cognitionẽ, in glo.in verbo priuilegio.num.42. fo.11.

Famuli ſcolarium gaudent priuilegio dominorũ, in glo. in verbo priuilegio. num.19. fo.9.

Famulus Epiſcopi qui dietim ſeruit, an gaudeat priuilegio fori, in glo.in verbo priuilegio.nu.35. fo.10.

Famuli, & ſeruitores clericorum, non perpetui, ſed cõductitij, & mercendarij, an gaudeant priuilegio fori in glo.in verbo priuilegio.num.36. fo.10.

Fides, & eccleſia catholica qualiter exponãtur, in glo. in verbo catholici.num.5. fo.6.

Fideinſſor clerici, an gaudeat priuilegio beneficij.c.odoardus, in glo.in ver.priuile.nu.238. fo.34.

Fideiuſſoribus an relaxetur clericus in criminalibus, ĩ glo.in verbo priuilegio.num.259. fo.37.

Filius, nepos, ſiue alius ex deſcendentibus, ſi agat contra ſcriptum heredem querela inofficioſi teſtamẽti pro portione ſibi competenti, & habuit ſententiam in ſui fauorem, & ſcriptus heres appellauit pendente appellatione propter inopiam pupilli agentis preſtari debent alimenta, & ſumptus litis, in glo.in verbo priuilegio. num.72. fo.14.

Filij, & vxores clericorum mortuo clerico non gaudẽt priuilegio fori, in glo.in verbo priuile. nu.21. fo.9.

Filij clericorum nati ante clericatũ ſunt immunes a gabellis, & angarijs, in glo.ĩ ver.priui.nu.102.fo.17.

Filius clericus, an puniatur propter crimen leſe maeſtatis commiſſum per patrem, in glo. in verbo priuilegio.num.265. fo.38.

Filius ſi commiſit vnam ex cauſis propter quam poſſit exheredari ſi efficitur clericus, an exheredari poſſit, in glo.in ver.priuilegio.nu.266. fo.38.

Filius clericus cui pater emit libros, an poſt mortem patris ſi non profecit teneatur illos conferre fratribus, in glo.in verbo priuilegio.num.269. fo.38.

Fiſcus non debet pregrauari occaſione priuilegiorum clericorum, in glo.in verbo priuile. nu.106.fo. 18.

Fiſci conditio non debet eſſe deterior q̃ ſit conditio priuati, vel eccleſie, in glo.in verbo priuilegio. nume. 109. fo.18.

Fiſcus, res publica, & ecleſia a pari procedunt, in glo. in verbo priuilegio.num.109. fo.18.

Fiſcus ſuccedens priuato pro tempore preterito, vel futuro, an teneatur ad collectas, in glo.in ver. priuilegio. num.150. fo.22.

Fiſcus eſt ſucceſſor male acquiſitorum, in com. conſtit. Romani Pontificis. num.2. fo.68.

Forum neutri generis, & forus maſculini generis, quid ſit, in glo.in verbo foro.num.2. fo.58.

Fratres predicatorum, vocantur filij a Papa, in glo. in verbo filio.num.3. fo.4.

Frater, ſeu alius transuerſalis litigãs de hereditate fratris, an debeat habere expenſas, & alimenta. in glo. in verbo priuilegio.nu.74. fo.14.

Fratres minores quas veſtes, & que retinere poſſint, ac nouitij, & oblati, quo etatis anno recipi poſſint, & de eorum habitatione in communi, & eorum officijs vita, & honeſtate, in conſtitu.illa nos cura. fo.72.

Fraus qualiter probetur in clerico reaſſumente habitũ in fraudem, in glo.in verbo habitum.nu.34. fo.52.

Fructus percepti per Epiſcopum defunctũ ad quẽ ſpectent in commen. conſtitu. Romani Pontificis. nume. 46. fo.70.

Frumentum, pro frumento quod portatur extra Ciuitatem ſeminãdi cauſa, an teneatur ſolui gabella, in glo. in verbo priuilegio.num.231. fo.33.

Fundum legatum eccleſie, & clericis tranſit cum onere impoſito a teſtatore legante, in glo.in verbo priuilegio. num.174. fo.25.

G

Gabella debet ſolui per laicos pro rebus emptis ab eccleſia, in glo. in verbo priuilegio. nu. 184. fo. 26.
Gabellas an teneatur ſoluere clerici pro refectiõe viarum, in glo. in verbo priuilegio. nu. 147. fo. 22.
Gabellam impoſitam propter magnam neceſſitatem, an clerici teneantur ſoluere, in glo. in verbo priuilegio, num. 198. fo. 27.
Gabellam pro reficiendis ageribus, foſſatis, ratione viarum, & pontium, an clerici teneãtur ſoluere, in glo. in verbo priuilegio. num. 200. 203. 204. 205. fo. 28. & 29.
Gabelias an teneatur ſoluere clericus negociator, in glo. in verbo priuilegio. num. 209. fo. 30.
Gabellas impoſitas ſuper carne, vel vino, an clericus ſoluere teneatur, in glo. in ver. priuil. nu. 233. fo. 34.
Gabelle, ſeu vectigalia noua imponi non poſſunt ſine regio aſſenſu, in glo. in verbo priui. nu. 102. fo. 17.
Gabellarũ recipientes gabellas, & ſolutiones a clericis ſponte ſoluentibus, an incurrãt excõmunicationẽ, in glo. in verbo priuilegio. num. 207. fo. 30.
Genuflexio inter Paſca, & Pentecoſten fieri nõ debet, in glo. in verbo honeſte. num. 6. fo. 55.

H

Habitus clericalis ex cauſa põt dimicti, in glo. in ver. canonicas. num. 5. fo. 7.
Habitus clericalis debet eſſe cõdecens a capite vſq; ad pedes, in glo. in verbo habitum. nu. 6. 7. 10. fo. 49.
Homines nequam propter ſpem impunitatis efficiuntur nequiores, in glo. in verbo impunitatis. nu. 1. fo. 44.
Honeſtas ſacerdotum exornat vitam humanã, in proh. num. 1. fo. 3.
Honeſtas clericalis conſiſtit etiã in calciamentis, in glo. in verbo habitum. num. 8. fo. 49.
Honeſtas clericalis in quibus conſiſtit, in glo. in verbo honeſte. num. 1. fo. 54.

I

Illicteratus magis eſt exoſus canonibus q̃ homicida, in glo. in verbo priuilegio. num. 272. fo. 38.
Immunitas conceſſa alicui nõ extenditur ad onera tempore guerre, in glo. in verbo priuile. nu. 197. fo. 27.
Immunitas non ſoluendi collectas quanto tempore preſcribatur, in glo. in verbo priuilegio. nu. 220. fo. 32.
Immunitas non ſoluendi collectas per quem poſſit concedi, vel reuocari, in glo. in verbo priuilegio. num. 221. fo. 32.
Imperator dicitur Chriſtianiſſimus, & glorioſiſſimus. in glo. in verbo catholici. nu. 6. fo. 6.
Imperator tenetur, & defenſat eccleſiam, & clericos, in glo in verbo priuilegio. nu. 115. fo. 18.
Impetrans indultum pro aliquo delicto non facta mentione, q alias habuerat gratiam de alio delicto, an valeat indultum in glo. in verbo grauiori. nu. 3. fo. 44.
Impetrans prebendam viuentis, an puniatur, in com. conſtitu. quanta eccleſie. num. 9. fo. 78.
Impetratio prebende viuentis, an valeat, in com. conſtitu. quanta eccleſie. num. 9. fo. 78.
Incorrigibilis quis dicatur, in glo. in verbo foro. nu. 3. fo. 58.
Inditia ſi extant contra clericum, an poſſit torqueri ſi alias nõ ſit infamis, in glo. in ver. pri. nu. 262. fo. 37.
Infamia an tollatur per clericatum poſtea adeptum, in glo. in verbo priuilegio. num. 267. fo. 38.
Imponentes gabellas, & collectas clericis ſunt ipſo iure excommunicati, in glo. in ver. priui. nu. 137. fo. 21.
Inſtrumentum in quo ſit mentio de aliquo, quod non ſit cancellatum, ſi illud reperitur cancellatum, an habeat exequutionem, in glo. in verbo integras. nu. 4. fo. 4.
Inſtrumenti vitium falſitatis, an debeat eſſe viſibile, vel inuiſibile, vt nõ habeat exequutionem, in glo. in verbo integras. num. 5. fo. 4.
Inſtrumenti vitium, an debeant eſſe in parte ſubſtantiali, vt non habeat exequutionem, in glo. in verbo integras. num. 6. fo. 4.
Inſtrumentum vituperatum, abraſum, cancellatum, ſuprascriptum, interlineatum, vel corroſum, aut inciſum ita q legi non poſſit, an dicatur nullum, in glo. in verbo integras. num. 9. fo. 4.
Inſtrumenti raſura, vel interlineatura, in quibus locis inducat ſuſpitionẽ, in glo. in ver. integras. nu. 10. fo. 5.
Inuentarium collectores facere debent, in com. conſtit. Romani Pontificis. num. 32. fo. 68.
Ioannes Antonius de Nigris Auctor operis, in proh. num. 4. fo. 3.
Ioculatores, ſiue buffones, ã poſſint eſſe clerici, in glo. in verbo ſollemnia. num. 1. fo. 57.
Italia non eſt prouintia, ſed prouinciarum domina, in glo. in verbo priuilegio. num. 135. fo. 21.
Iudex debet facere mentionem de ſigillo, & eius impreſſione, in glo. in verbo piſcatoris. nu. 1. fo. 4.
Iudex poteſt repetere ſuum ſubditum ab alio iudice deemptum, in glo. in verbo priuilegio. nu. 28. fo. 9.
Iudex inferior poteſt punire officiales ſuperioris, ſi delinquerint in territorio iudicis inferioris, in glo. in ver. priuilegio. num. 43. fo. 11.
Iudex eccleſiaſticus ordinarius qui habet beneficia ſufficientia, & reddituus ſufficiẽtes, debet gratis litigantibus ius reddere, in glo. in ver. priui. nu. 56. fo. 13.
Iudex delegatus, ſi habet ſufficiens beneficium, debet gratis iuſdicere litigantibus, i glo. in verbo priuilegio num. 57. fo. 13.
Iudex ordinarius, ſiue delegatus, ſi non habet ſufficiẽs beneficium poteſt recipere ſportulas, in glo. in verbo priuilegio. num. 58. fo. 13.
Iudex ordinarius, & eius familia dum proficiſcitur ad aliquem locum, non debet habere expenſas, in glo. in verbo priuilegio. num. 59. fo. 13.
Iudex ordinarius, ſiue delegatus de conſuetudine an recipiant ſportulas a litigantibus, in glo. in verbo priuilegio. num. 60. fo. 13.
Iudex ſecularis qui diſtringit, vel condemnat clericũ coniugatum an incurrat excommunicationem in glo. in verbo priuilegio. num. 286. fo. 4.
Iudex eccleſiaſticus an poſſit imponere penam ſanguinis, in glo. in verbo ſanguinis. nu. 1. fo. 43.

Iudex debet vigilare ne ſcandala veniant, in glo. in verbo ſcandalum. num.3. fo.43.

Iudex poteſt cogere partes ad dandum cautionem de non offendendo ſi extat ſuſpitio ſcandali, in glo. in verbo ſcandalum. num.4. fo.45.

Iudex pro ſcandalo vitando poteſt precipere ſub pena ne exeat a domo, vel ne transeat per talem locum, in glo. in verbo ſcandalum. num.7. fo.45.

Iudex poteſt accelerare exequutionem ſententie condemnatorie etiam dilatione pendente propter timore ſcandali, in glo. in verbo ſcandalum. nu.11. fo.45.

Iudex poteſt leges tranſgredi propter metum ſcandali, in glo. in verbo ſcandalum. nu.12. fo.45.

Iudex ſecularis quid faciet ſi ordinarius negligat facere monitionem contra clericos non incedentes in habitu, & ſe enormitatibus innoſcentes, in glo. in ver. monitionem. nu.5. fo.48.

Iudex ſecularis qui cepit clericum, an ſtatim quod oſtendit literas clericatus, & non remictit, incedit in ſententiã excommunicationis, in glo. in verbo foro. numero.9. fo.59.

Iudices, ſeu officiales qui portant libros ſecum an teneantur ſoluere gabellas, in glo. in verbo priuilegio. numero.231. fo.33.

Iudices eccleſiaſtici imponentes penam ſanguinis, an ſint irregulares, in glo. in ver. ſanguinis. nu.1. fo.44.

Iudicature ſeculares, aſſeſſorie, & procurationes, an ſint interdicte clericis, in glo. in verbo ſollemnis. numero.5. fo.57.

Iuramento clerici, vel alterius portãtis res pro ſuo vſu an ſtetur ſi vertitur queſtio inter eum, & publicanũ, in glo. in verbo priuilegio. num.232. fo.33.

Iuramentum an requiratur in renunciatione, in com. conſtitu. quanta eccleſie. num.13. fo.78.

Iurare de calumnia an cogatur clericus, in glo. in verbo priuilegio. num.99. fo.17.

Iura poſteriora derogant poſterioribus, in glo. in verbo priuilegio. num.154. fo.22.

Iuriſditio vna aliam iurare debet, in glo. in verbo monitione. num.4. fo.48.

Ius preſentandi propter negligentiã amictitur, in glo. in verbo neglexerint. num.3. fo.57.

L

Laici regulariter non admictuntur ad accuſandum clericos, in glo. in verbo priuilegio. num.93. fo.16.

Laici ſi ſuam vel ſuorum iniuriam proſequuntur admictuntur ad accuſandum clericos, in glo. in verbo priuilegio. num.94. fo.16.

Laicus patronus habet quatrimeſtrum tempus ad preſentandum in iure patronatus. eccleſia vero ſemeſtre in glo. in verbo prilegio. num.151. fo.22.

Laici debent ſoluere gabellas pro rebus emptis ab eccleſia, in glo. in verbo priui. nu.184. fo.26.

Laici qui portant bona ad proprium vſum, an teneantur ad gabellas, in glo. in verbo priuile. nu.230. fo.33.

Laicus ſi poſt delictum eſt effectus clericus a quo iudice debet puniri, in glo. in verbo habitũ. nu.42. fo.53.

Laicus ſi in fraudem poſt debitum eſt effectus clericus, an gaudeat priuilegio, in glo. in verbo habitum. nu.43. fo.54.

Legatus, ſiue ambaſciator quas perfectiones habere debet, in glo. in verbo orator. nu.4. fo.7.

Lex principis preiudicialis eccleſie non extenditur ad eccleſiam niſi expreſſe approbetur per papam, in glo. in verbo pragmaticam. nu.8. fo.8.

Lex ſpecialis, & localis, an tollatur per legem generalem, in glo. in verbo priuile. nu.154. fo.22.

Lex, vel conſtitutio, an liget ante publicationem, vel poſt, in glo. in verbo duorum menſiũ. nu.1. fo.46.

Libido quid ſit, in glo. in verbo libido. nu.1. fo.44.

Libellus qualiter formatur contra clericos coniugatos, qui tenentur ad exactiones, in glo. in verbo priuilegio. nu.296. fo.42.

Licentia ſuperioris, an requiratur vt clerici in cauſibus permiſſis poſſint portare habitum inconuenientem, in glo. in verbo habitum. nu.24. fo.51.

Litere ſuperioris debent recipi a delegato cum omni reuerentia, ac depoſito birreto a capite, in glo. in verbo reuerentia. nu.1. fo.53.

Lucra turpia que dicantur, in com. conſtitu. Romani Pontificis. num.28. fo.68.

Lucrum turpe dicitur quicquid homo plus iuſto appetit, in com. conſtitu. Romani Pontificis. nu.28. fo.68.

Ludus alearum, & taxillorum probibitus eſt clericis, in glo. in verbo honeſte. num.14. fo.56.

M

Macellarij, ſiue carnifices, an poſſint eſſe clerici, in glo. in verbo fallentia. num.2. fo.57.

Maledictio Pape quam effectũ operetur, in glo. in verbo benedictionem. num.3. fo.6.

Magiſtri actorum, & examinatores teſtium pupillorũ viduarum, & miſerabilium perſonarum debent examinare, ſine aliqua ſolutione, in glo. in verbo priuilegio, num.55. fo.13.

Maleficia nõ debent remanere impunita, in glo. in verbo impuniti. num.1. fo.44.

Mandatum ſine clauſula iuſtitie factum timore ſcandali an valeat, in glo. in verbo ſcandalũ. nu.13. fo.45.

Mancipia clericorum ſunt exempta ab omnibus angarijs, & muneribus ciuitatis, in glo. in verbo priuilegio. num.33. fo.10.

Matrimonium quo ad thorum an ſeperetur propter ſeuitiam mariti, in glo. in verbo ſcãdalum. nu.6. fo.45.

Medicus an debeat curare pauperem infirmum, in glo. in verbo priuilegio. num.80. & .82. fo.15.

Medicine & ſalarium medicorum, an debeant deduci de ſpolijs, in com. conſtitu. Romani Pontificis. numero.38. fo.69.

Mercatores ſunt mendaces, & periurij, in com. conſti. Romani Pontificis. num.21. fo.68.

Mercaturam honeſtã, an poſſint facere clerici, in glo. in verbo ſollemnia. nu.4. fo.57.

Mercator, an dicatur ex vnico actu mercandi, in glo. in verbo priuilegio. num.224. fo.33.

Milites

Milites debent deferre militaria inſignia, in glo.in verbo habitum.num.4. fo.49.

Minor qui renunciauit beneficiũ,an poſſit petere reſtitutionẽ ĩ ĩtegrũ,ĩ com.cõſt,quãtis eccl.nu.15.fo.79.

Monaci licet dicãtur mũdo mortui tamẽ quãdoq; plura flagitia cõmittũt in glo.in ver.honeſte.nu.11.fo.56.

Monaco proſequenti litẽ cõtra abbatẽ ad vtilitatẽ eccleſie debet habere expenſas ab eccleſia,in glo.in verbo priuilegio num.69. fo.14.

Monaci in regno Francie non dicatur gallinaceũ ſed galli, in glo.in ver.honeſte.nu.11. fo.56.

Monaci ſiue clerici regulares habent determinatum habitum, in glo.in verbo habitum.num.19. fo.50.

Monacus dimittẽs habitum ipſo facto eſt excõmunicatus, ĩ glo.in verbo habitum.num.19. fo.51.

Monacus qui fecit profeſſionẽ ſi dimiſſo habitu ĩmiſcet ſe enormitatibus, an ipſo iure perdat priuilegium, in glo.in verbo habitum .num.41. fo.53.

Monacus exiſtens infra annum profeſſionis pro delicto antea commiſſa quo iudice poſſit puniri, in glo.in verbo habitum.num.44. fo.54.

Monaci non debent cum feminis conuerſari, in glo.in verbo honeſte.num.11. fo.56.

Monitio trina an reqratur quãdo clerici reqrũtur vt teneantur ad gabellas,ĩ glo.ĩ ver.priui.nu.212.fo.31.

Monitio vna an ſufficiat pro omnibus, in glo. in verbo perhemptorio.nu.1.2.3. fo.47.

Monitio ſemper debet precedere vindictam, in glo. in verbo monitione .num.1. fo.47.

Moniales ſub qua cura debeãt eſſe,& deſinunt eſſe ſub cura fratrum minorum conuentualium,in conſtitu.ad perpetuam rei memoriam. fo.75.

Mulieres debent honeſtatem ſeruare in veſtimentis,& ornatu, in glo.in verbo habitum.nu.1. fo.49.

Munus ambaſciate eſt publicum, in glo. in verbo orator.num.2. fo.7.

Munus reale dicitur proprie tributum, in glo.in verbo priuilegio,num.162. fo.23.

N

Negligens obſeruare conſtitutionem continẽtẽ preceptũ peccat mortaliter,ĩ glo.ĩ ver.cõmittimus.nu.1.fo.48

Negligentia cõmiſſa p ordinariũ cõtra clericos nõ incedẽtes in habitu,& ſe ĩmiſcẽtes enormitatibus iudex ſecularis quid faciet,ĩ glo.in ver.monitiõe.nu.5.fo.48.

Negligẽtia iudicis eccleſiaſtici ãt poſſit ſuppleri p iudicẽ ſecularẽ,in glo.in verbo monitione.num.6. fo.48

Negligentia clericorũ in nõ incedẽdo ĩ habitu,& tõſura punitur,in glo.in verbo neglexerint.nu.1. fo.57.

Negligentia Epiſcopi circa ſuum officium punitur, in glo.in verbo neglexerint.num.1.2. fo.57.

Negligẽtia oĩa ledit,ĩ glo.ĩ ver.neglexerit.n.8.fo.57

Negotiatio q̃ dicatur interdicta clericis,ĩ glo.ĩ ver.priui.nu.223.fo.33.et ĩ gl.ĩ ver.honeſte.nu.17.fo.56.

Nemo contra ſe ipſum cogitur adiuuare aduerſarium, in glo.in verbo priuilegio.num.77. fo.15.

Nemo poteſt vrgeri ad ſolutionẽ debiti alieni,in glo.in verbo priuilegio.num.140. fo.22.

Nihil eſt quod magis officiat eccleſie q̃ q aſſumantur indigni ad regimen animarum,in glo.in verbo priuilegio.num.71. fo.14.

Nobilis q opatur in eius poſſeßionibus ruſticanis, ãt teneatur ad gabellas,ĩ glo.in ver.priui.nu.211.fo.31.

Nomen delegati debet premitti in literis,in glo. in verbo Hieronymus.num.1. fo.3.

Notarius quãdo trãſcribit reſcriptum dẽt diligenter illud inſpicere,& aſſerere illud vidiſſe ſanũ & nõ corruptũ,nec cãcellatũ,in glo.ĩ ver.integras.nu.1.fo.4.

Notario an debeant ſolui ſportule pro ſcripturis, ĩ glo. in verbo priuile.num.61. fo.13.

Notarius quando confecit inſtrumentũ de aliquo actu vel contractu pauperis nihil debet habere, ſeu recipere, in glo.in verbo priuilegio.num.66. fo.13.

Nuntius dicitur legatus ſedis apoſtolice,in glo.in verbo nuntius.num.1. fo.4.

Nuntius de quo eloquitur iſta clemẽtina eſt inferior ligato de latere, in glo.in ver.nuntius.nu.2. fo.4.

Nuntius dicitur legatus principis,ſeu regis,ĩ glo.ĩ verbo nuntius.num.3. fo.4.

Nuntius ponitur pro apparitore, ſeu iurato, in glo. in verbo nuntius.nu.4. fo.4.

Nũtius multifarie accipitur,ĩ gl.ĩ ver.nũtius.n.5.fo.4

O

Oblati, conuerſi,& cõenbine, an gaudeat priuilegio fori,in glo.in ver.priuile.nu.46. fo.12.

Obligatio penes acta an habeat exequutionem paratam in glo.in verbo priuile.num.247. fo.35.

Oculus impudicus impudici cordis eſt nuntius, in glo. in verbo honeſte num.2. fo.55.

Officiales ſeu iudices qui ſecum portant libros an teneantur ſoluere gabellas pro illis, in glo.in ver.priuilegio. num.231. fo.33.

Officialis propter negligentiam punitur, in glo.in ver. neglexerint.num.6. fo.57.

Officialis accuſatus de negligentia, an perſonaliter teneatur cõparere.in glo.in ver.neglexerint.nu.7.fo.57.

Omnia noſtra facimus quibus a nobis impartitur auctoritas,in glo.in ver.auctoritate.nu.1. fo.60.

Omnis anima ſublimioribus poteſtatibus debet eſſe ſubiecta in tributis,in glo.in ver.priuil.nu.113. fo.18.

Orationes clericorum malorum, an exaudiantur a Deo in glo.in ver.honeſte.num.21. fo.56.

Orator qualis eſſe dẽat,in glo.in ver.orator.nu.1.fo.7.

Orator aliquando pro aduocato ſumitur,in glo. in ver. orator.num.3. fo.7.

Ornamenta, vaſa,libri, & alie res ſacre deſtinate ad vſum,& cultum diuinum, an veniãt appellatione ſpoliorum,in com.conſti.Romani Pontificis.nu.8.fo.67.

Os bonis triturantis allegari non debet, in com. conſtit. Romani Pontificis . nu. 15. fo.67.

P

Pacto poteſt fieri vt clerici pro bonis emptis teneantur ſoluere collectas,in glo.in ver.priuil.nu.173.fo.25.

Pactum initum inter debitorem,& creditorem vt onus tributi pertineat ad debitorem nõ nocet fiſco quin poſſit ius ſuum exigere a poſſeſſore,in glo. in verbo priuilegio,num.108. fo.18.

Papa inferiores Epiſcopo vocat filios, in glo. in verbo dilecto filio. num. 1. fo. 5.

Papa vocat Epiſcopos, & alios ſuperiores Epiſcopo fratres, in glo. in ver. dilecto filio. nu. 4. fo. 5.

Papa vocat filios Reges, & alios principes, in glo. in verbo dilecto filio. num. 5. fo. 5.

Papa vocando Epiſcopos fratres videtur illos ſibi parificare, in glo. in verbo dilecto filio. nu. 7. fo. 5.

Papa in ſalutatione literarum apoſtolicarum, an apponat verbum in Chriſto, in glo. in verbo dilecto filio. nume. 9. fo. 5 et ĩ glo. in ver. in Xpo. nu. 10. fo. 6.

Papa quando ſcribit vniuerſitati appellat omnes filios, in glo. in verbo dilecto filio. num. 10. fo. 5.

Papa ſcribens ereticis, & excommunicatis, an ipſos benedicat. in glo. in verbo benedictionem. num. 4. fo. 6.

Papa quandoq; ſalutat ſciſmaticos ad captandam beneuolentiam, in glo. in verbo benedictionem. nu. 5. fo. 6.

Papa vocat Imperatores, & Reges filios chariſſimos, in glo. in verbo chariſſimos, num. 1. fo. 6.

Papa ſcribens abbatiſſe, & monialibus in ſuis literis apponit in Chriſto. in glo. in verbo in Chriſto. nu. 2. fo. 6.

Papa ſcribens Regibus, & Reginis in ſuis literis apponit verbum in Xpo, in glo, in ver. in Xpo. nu. 3. fo. 6.

Papa vocat Iuſtinianum Chriſtianiſſimum, & glorioſiſſimum. in glo. in verbo catholici. nu. 6. fo. 6.

Papa quādo ſcribit minoribus Epiſcopo dicit ĩ literis diſcretioni veſtre, in glo. ĩ ver. diſcretioni. nu. 1. fo. 46.

Papa condendo legem ĩ qua diſponeretur q̄ delinquēti imponatur pena mortis, an incurrat irregularitatē, in glo. in verbo vltimiq; ſupplicij. nu. 2. fo. 60.

Papa habet liberam poteſtatē in beneficialibus, in com. conſtitu. Romani Pontificis. nu. 2. fo. 61.

Papa eſt ordinarius tocius mundi, in com. conſtitu. Romani Pontificis. num. 2. fo. 67.

Pater maior ē filio, ĩ glo. in ver. dilecto filio. nu. 8. fo. 5.

Pater licet duas poſſit filiū vendere propter neceſſitatē famis, non tamen poteſt vendere filium clericum, in glo. in verbo priuilegio. nu. 90. fo. 16.

Pauperes litigātes, an teneātur ſoluere ſportulas. ĩ glo. in verbo priuilegio. num. 63. fo. 13.

Pauperes qui dicatur. in glo. in ver. priui. nu. 73. fo. 14.

Pauper litigans cum diuite an diues cogatur ſubminiſtrare expenſas litis, in glo. ĩ ver. priui. nu. 76. fo. 14.

Pauperibus non tantum fauere debemus q̄ ceteris iniuſtitiam faciamus, in glo. in ver. priuile. nu. 78. fo. 15.

Pauper qui alimenta, & litis expenſas, ĩ caſu permiſſo conſequitur, an debeat cauere de reſtituendo ſi in aū ſubcūbuerit in glo. in verbo priui. nu. 79. fo. 15.

Pauper habet plura priuilegia, in glo. in verbo priuilegio. num. 82. fo. 15.

Paupertas an ſit iuſta cauſa clericis deferendi habitum incondecentem, in glo. in verbo habitū. nu. 21. fo. 51.

Peccata venialia an remictantur per benedictionē poſitam in literis apoſtolicis, in glo. in verbo benedictionem. nu. 1. fo. 6.

Peccata venialia quot modis remictantur, in glo. in verbo benedictionem. nu. 1. fo. 6.

Pecunia peruenta in poſſe prelati p̄ paucos dies ante mortem; an veniat appellatione ſpoliorum, in com. cōſtitu. Romani Pontificis. nu. 44. fo. 70.

Pendente diſcuſſione q̄ inceſſit ſiue non inceſſit in habitu, & tonſura, an clericus interim debeat remicti ad iudicem eccleſiaſticū, in glo. in ver. foro. nu. 8. fo. 58.

Pena in clerico an poſſit cōmutari de pecuniaria in corporalē, in glo. in verbo. priuilegio. 245. fo. 35.

Pena augetur propter frequentiam delictorum, in glo. in verbo grauiori. num. 1. fo. 44.

Pena ſanguinis an imponatur de iure canonico, in glo. in verbo manſuetudo. num. 2. fo. 45.

Pena propter ſcandalum poteſt cōmutari, in glo. in verbo ſcandalum. num. 8. fo. 45.

Penitentia ſollemnis an poſſit imponi in clericis, in glo. in verbo priuilegio. num. 273. fo. 38.

Percutiens clericum non incedentē in habitu, & tonſura, an ſit excommunicatus, in glo. in verbo ſecularis. num. 1. fo. 60.

Perhemptorium vnum an ſufficiat pro omnibus, in glo. in verbo perhemptorio. nu. 1. 2. 3. fo. 47.

Periculoſum exemplo reuocandum etiam ſi alias non eſſet malum, in glo. in ver. pernicioſum. nu. 1. fo. 44.

Permutatio beneficij. an poſſit fieri ſine auctoritate ſuperioris. in com. conſtitu, quanta eccleſie. nu. 3. fo. 78.

Perſona mutata mutatur rei ſtatus. in glo. in verbo priuilegio. nu. 149. fo. 22. & nu. 185. fo. 26.

Pileum an poſſint portare clerici. in glo. in verbo habitum. num. 6. fo. 49.

Pileum propter frigus, an liceat clericis portare. ĩ glo. in verbo habitum. num. 23. fo. 51.

Pius quartus fecit conſtitutionem decens eſſe cenſentes ſuper ſpolijs clericorum decedentium, in com. conſtit. Romani pontificis. num. 6. fo. 67.

Pius quintus vere pius qui fecit conſtitutionē hanc Romani Pontificis ad tollendum rapinas collectorum, in com. conſti. Romani Pontificis. num. 7. fo. 67.

Poſſeſſio pro qua preſtatur pſonale munus ſi ad eccleſiam perueniat an ad illud eccleſia teneatur, in glo. in verbo priuilegio. nu. 120. fo. 19.

Pragmatica quid ſit, in glo. in ver. pragma. nu. 6. fo. 8.

Pragmatice edite a Rege, & principe ſeculari, ā ligēt clericos. in glo. in ver. pragmaticam. nu. 7. fo. 8.

Pragmatice que ſe cōformāt cū iure canonico an ligent clericos in glo. in verbo pragmaticam. nu. 9. fo. 8.

Practica impetrandi beneficium vacaturum per renunciationem, in com. conſti. quāta eccleſie. nu. 7. fo. 78.

Predio alienato pro quo ſoluebātur fiſcales functiones poſſeſſor qualicunq; prerogatiua munitus etiam ſi fuerit eccleſia debet pro eo ſoluere functiones fiſcales in glo. in verbo priuilegio. num. 123. fo. 19.

Predia que prius erant tributaria, & ſemel aſcripta in collectis an tranſeant cum onere ſuo ad eccleſiam, in glo. in verbo priuilegio. num. 128. fo. 20.

Predia italica nō ſunt tributaria. in glo. in verbo priuilegio. nu. 144. fo. 22. & num. 167. fo. 24.

Predia italica ſi hēnt anneſſū cēſū emphiteoticū, vel aliam ordinariā pſtationē an tranſeant cum onere in eccleſiam, in glo. in verbo priuilegio. num. 168. fo. 24.

Prelati male faciunt qui dant eotam prouentuum vicariis, in com.conſtitu. Romani Pontificis. nume.22. fo.68.
Prelatus ſi aliquid de proprio dedit eccleſie, an protāto de bonis eccleſie poſſit teſtari, in com conſtitu. Romani Pontificis. nu.43. fo.70.
Prelato mortuo, cuſtodia bonorum ad quem ſpectat, in com.conſtitu.Romani Pontificis. nu.45. fo.70.
Prelati, electores, & alij non debent nutu, nec verbo promictere de aſſumendo aliquem ad beneficia, que quis velit renunciare, in com.conſtitu.quanta eccleſie num.4. fo.78.
Preſcriptio an currat contra clericum in bonis proprijs & eccleſiaſticis, in glo. in ver.priuil. nu.273.fo.38.
Preſcriptio an poſſit allegari per clericū, in minoribus qui longo tempore dimiſſo habitu non ſoluit collectas, in glo.in verbo duorum menſium. nu.3. fo.47.
Preſcriptio curris contra negligentes, in glo. in verbo neglexerint. num.5. fo.57.
Preuentus clericus ante reaſſumptionē habitus, á gaudeat priuilegio, in glo.in verbo habitū.nu.35.fo.52.
Preuentio an dicatur facta per ſolam citationem, ī glo. in verbo habitum.nu.46. fo.54.
Principis delegatus maior eſt ordinario in cauſa ſibi cōmiſſa, in glo.in verbo Hieronymus.nu.3. fo.3.
Priuilegia clericorum, & ordini clericali conceſſa plura ſunt, in glo.in verbo priuilegio.nu.4. fo.8.
Priuilegiū cōceſſum clericis in ſpiritualibus vt quodcunq; ligaueris ſuper terram, erit ligatum in celis, in glo.in verbo priuilegio.nu.5. fo.8.
Priuilegium clerici in primitijs, & oblationibus, in glo. in verbo priuilegio.num.7. fo.8.
Priuilegio fori clericus etiam cum iuramento renunciare non poteſt, in glo.in ver.priui.nu.13. fo.9.
Priuilegium conceſſum officialibus, videtur conceſſum ſubditis, in glo.in verbo priuile.num.22. fo.9.
Priuilegiatus ſi non poteſt gaudere ſuo priuilegio niſi includatur familia tunc familia gaudet priuilegio, in glo.in verbo priuilegio.num.38. fo.10.
Priuilegia plura pauperum, in glo.in verbo priuilegio num.83. fo.15.
Priuilegiatus ſuccedens non priuilegiato nō vtitur priuilegio, in glo.in verbo priuilegio.nu.105. fo.18.
Priuilegia plura quis cōſequitur ex perſona alterius, q̄ ex ſua conſequi non poteſt, in glo.in verbo ſecularem. num.2. fo.43.
Procurator ſecularium clericus eſſe non poteſt, ī com. coſtitu.Romani Pontificis. num.29. fo.68.
Proprietas bonorum, & vſufructus a fratribus minoribus, an ſit ſublatus & bona ſint in communi ponenda, in conſtitu.adextirpandis. fo.71.

Q

Qualitas tribuens iuriſdictionē an primo apparere debeat, in glo.in verbo foro.num.7. fo.58.
Que differentia ſit inter tonſuram, raſuram, & coronas in glo.in verbo tonſuram. num.3. fo.54.
Quod ſit lege permictente penam non meretur, in glo. in verbo priuilegio.num.134. fo.21.
Quod ſemel eſt perditum, an poſſit illud recuperari, ī glo.in verbo habitū.nu.29. fo.51.
Quod ſemel placuit amplius diſplicere non dēt, in glo. in verbo habitum. num.28. fo.51.

R

Raſura reperta in inſtrumento an viciat, in glo. ī verbo integras. num.7. fo.4.
Raſura quando eſt in parte ſubſtantiali, an noceat, in glo.in verbo integras. nu.8. fo.4.
Raſura in reſcripto clauſo, an viciet, in glo.in verbo integras. num.8. fo.4.
Raſura, vel interlineatura in quibus locis indicat ſuſpitionem, in glo.in verbo integras.nu.10. fo.5.
Reges, & alios principes Papa vocat filios, in glo. in verbo dilecto filio.num.5. fo.5.
Reges debent ſe abſtinere ab ebrietatibus, in glo. in verbo honeſte, num.9. fo 55.
Regnum Neapolitanum dicitur citra Farum ad differentiam Inſulæ Siciliæ, ī glo.in ver.Siciliæ nu.1.fo.6.
Regule iuris cōmunis non ſeruantur propter ſcandalū, vel quando mora eſſet periculum allatura, in glo. in verbo ſcandalum.num.9. fo.45.
Relinquens facinus impunitum alijs preſtat exemplum delinquendi, in glo.in ver. prouocatur.nu.1.fo.44.
Remicti non debet clericus cum ignominia alias index punitur, in glo.in verbo priuilegio.num.289. fo.41.
Renunciari beneficio capituli odoardus cum iuramento an poſſit, in glo.in ver.priu.nu.237. fo.24.
Renuntians ſi animo gerit vt conferatur certe perſone beneficiū peccat, in com.conſt.quāta eccl.nu.5.fo.78.
Renuntians an poſſit ſibi aliquid reſeruare pro penſione ſibi ſoluēda, in com.cōſti.quāta eccle.nu.6.fo.78.
Renuntiatio facta ab infirmo, ſi moritur infra viginti dies, an valeat, in com.conſtitu. quanta eccleſie. nume. 10. fo.78.
Renuntiatio facta a procuratore in fauorem alicuius an ſit ſimonia, in com.conſti.quanta eccle.nu.11.fo.78.
Renuntiatio facta per metum, an valeat in com. conſtitu.quanta eccleſie.num.12. fo.78.
Renuntians beneficiū, an poſſit ſtatim penitere, & repetere in com.conſtitu.quanta eccleſie.nu.16.fo.79.
Reſcripti ſani, & integri mentio debet fieri a notario quādo illū trāſcribit, ī glo.in ver.integras.nu.1.fo.4.
Reſcriptum ex quibus detegitur eſſe falſum, in glo. in verbo integras. num.2. fo.4.
Reſcripti tenor an debeat inſeri in citatione a delegato, glo.in verbo tenore. num.4. fo.5.
Reſcriptū ī quo reperitur Epos uocari filios a papa, vel principes fratres redarguitur de falſo, in glo. in ver. dilecto. num.6. fo.5.
Reſcriptū impetratū cōtra laicos cū clauſula generali, nō poſſūt p̄ tale reſcriptū clerici cōueniri ī glo.ī ver. priuilegio.nu.54. fo.13.
Res q̄ peruenit ad eccleſiā q̄ tenebatur pro fūctiōibus fiſcalibus nō efficitur libera ſed pro ea ſolui dēnt fūctiones fiſcales, in glo.in ver.priuile.nu.107. fo.18.
Res emphiteotica tranſit cum onere ſuo, in glo.in ver. priuilegio. num.109. fo.18.

Res onerata tranſit cum illo onere. in glo.in verbo priuilegio.num.124. fo.19.

Reſignatio beneficiorum cum modificatione, & alijs per ordinariũ non admictenda, & in quibus caſibus ſit admictenda, vel non. in com.conſtitu.quanta eccleſie nu.1. fo.78.

Reſignatio debet eſſe libera in manibus ſuperioris alias non valet, in com.conſtitu.quanta eccleſie.num.4. fo.78.

Reuerentia debetur a delegato ſuo ſuperiori, in glo. in verbo reuerentia. num.1. fo.5.

Rex Tuneti deuictus a Carolo quinto Romanorum Imperatore ſubditus, & tributarius Neapolim aduenit, in glo.in verbo Caroli.nu 2. fo.6.

Rex Hyſpaniæ dicitur Catholicus, ſicut & fides noſtra dicitur catholica, ĩ glo. ĩ ver. catholici.nu. 1.6. fo.6.

Rex Franciæ dicitur glorioſus, & chriſtianiſſimus, in glo.in verbo catholici.nu.4. fo.6.

Rex an habeat poteſtatem condendi leges contra eccleſiaſticam libertatem, in glo.in verbo priuilegio.num. 156. fo.23.

Roccheƈtum qbus prelatis liceat portare, in glo.in verbo habitum. num.13. fo.49.

Sacerdos an ſit dignior quolibet principe, in glo.in ver. priuilegio.num.270. fo.38.

Sacerdos quandoq; lenones potentum laicorũ exiſtunt. in glo.in verbo priuilegio.num.272. fo.38.

Sacerdotum honeſtas vitam humanam exornat, in pro.he.num.1. fo.3.

Sacerdotes ſemper Deo ſupplicant, in proh.nu.2.fo.3.

Sacerdos in ſacro ordine conſtitutus, an poſſit beneficium, vel officium reſignare, ſi non habet aliunde unde ſe alat, in com. conſtitu. quanta eccleſie . num.2. fo.78.

Sanctus nemo reperitur, verſutior, in glo.in verbo honeſte.num.19. fo.56.

Scandalum quid ſit, vel deſignes, in glo.in verbo ſcandalum.num.1. fo.45.

Scandalis eſt obuiandum, in glo. in verbo ſcandalum. num.2. fo.45.

Scandali materiam remiſſiue, in glo. in verbo ſcandalum.num.15. fo.45.

Scãna, aree, cathedrẽ, dolia. & alia ſupellectilia domeſtica an veniant appellatione ſpoliorum, in conſtitu. Romani Pontificis. num.10. fo.67.

Scienti et conſentienti non fit iniuria, in glo.in verbo priuilegio.num.127. fo.19.

Scolares qui ſecum portant libros an pro illis teneantur ad gabellam, in glo.in verbo priuile.nu.233. fo.33.

Secretum nullum, vbi regnat ebrietas, in glo. in verbo honeſte.num.9. fo.55.

Semel malus ſemper preſumitur malus in eodem genere mali. in glo.in verbo grauiori. nu.1. fo.45.

Sequeſtrum factum timore ſcandali, an reuocetur preſtita cautione de reſtituendo, & non barattando, in glo.in verbo ſcandalum, num.14. fo.45.

Sequeſtratio fructuum, & diſtributionum lite pendente an fieri debeat, & ſub cuius poteſtate, in conſtitu. cordis nobis fo.76.

Serui, mancipia, ac famuli perpetui eccleſiarum, & clericorum gaudent priuilegio.nu.32. fo.10.

Seruus exiſtens ĩ quaſi poſſeſſione libertatis ſi dominus abſtulit bona vendicando illum in ſeruitutem, bona illa an ſine reſtituenda ſeruo lite pendente, in glo.ĩ verbo priuilegio.num.75. fo.14.

Seruus ſciente domino ordinatus ad clericatum liberatur a ſeruitute, in glo.in verbo priuile.nu.89. fo.16.

Sigilli mentio debet fieri a iudice, in glo.in verbo piſcatoris .num.1. fo.4.

Sigillum an debeat apponi in citatione, in glo. in verbo piſcatoris .num.2. fo.4.

Sigillum alienum, an poſſit poni in citatione, & de eo fieri mentio, in glo.in verbo piſcatoris.nu.2. fo.4.

Sigillum an debeat apponi in teſtamento in ſcriptis, in glo.in verbo piſcatoris .num.3. fo.4.

Sigillum, an pro ſigillo Epiſcopi apponendo in aliqua ſcriptura debeat aliquid ſolui, in glo.in verbo priuilegio. num.62. fo.13.

Simonia eſt illicitus queſtus, in com.conſti. Romani Põtificis. num.12. fo.68.

Spolia a quo deſcendant, & dicta ſint.in com.conſtitu. Romani Pontificis .num.4. fo.67.

Spoliorum appellatione, an veniant libri, ornamenta, calices, & alie res ſacre deſtinate ad cultum diuinũ, ĩ com.conſtitu.Romani Pontificis.nu.8. fo.67.

Spoliorũ appellatione, an veniant ſupellectilia, in com. conſti.Romani Pontificis. num.10. fo.67.

Spolia dicuntur illa que non ſunt ſupellectilia domeſtica, in com.conſtitu.Romani Pontificis.nu.12. fo.67.

Spolia clerici mortui qui dum viuebat eius beneficia non excedebant valorem annuum ducatorum triginta ſex de camera capi non poſſunt in com.conſtit. Romani Pontificis. nu.13. fo.67.

Sportule an debeant ſolui notario pro ſcripturis, in glo. in verbo priuilegio. num.61. fo.13.

Sportule an debeant ſolui per litigantes pauperes in caſu in quo ſolui debent, in glo.in verbo priuilegio. nume.63. fo.13.

Sportule debent ſolui ſecundum conſuetudinem, in glo. in verbo priuilegio.num.85. fo.15.

Sportule an debeant ſolui de iure canonico, & quid de iure ciuili, in glo.in verbo.priuile.nu.84. fo.15.

Statutum laicorum puniens damnum dantes cum animalibus in agris alienis an cõprehendat cuſtodes animalium clericorum, in glo.in ver.priu.nu.47.fo.12.

Statuentes contra libertatem eccleſie, ſeu priores, poteſtates, conſules, & rectores, & alij ſunt excommunicati, in glo.in verbo priuilegio, num.50. fo.12.

Statutum loquẽs generaliter non exprimendo perſonas eccleſiaſticas, ſed ſimpliciter interdicat venditiones aliquibus extra iuriſdictionem, an comprehendat clericos, in glo.in verbo priuilegio. num.52. fo.12.

Statuta que dicantur eſſe cõtra libertatẽ eccleſie, in glo. in verbo priuilegio.num.53. fo.12.

Statutum ſi extat in ciuitate ꝙ omnia predia ſint tributaria tunc ſi predium perueniret ad eccleſiam tenetur eccleſia ad tributum, in glo. in verbo priuilegio. nume. 125. fo. 19.

Statutum factum in fraudem, & indirecte cōtra libertatem eccleſie, an teneat, in glo. in verbo priuilegio num. 126. fo. 19.

Statutum factum cum auctoritate Papæ, an liget clericos, in glo. in verbo priuilegio. nu. 133. fo. 21.

Statuta laicorum, an ligent clericos, in glo. in verbo priuilegio. num. 268. fo. 38.

Subditus litigans contra prelatum debet habere expenſas ab eccleſia, in glo. in verbo priuile. nu. 64. fo. 13.

Supellectiliorum domeſticorum appellatione que veniant, in com. conſtitu. Romani Pōtificis. nu. 11. fo. 67.

T

Tabernas vitare debent clerici niſi neceſſitatis cauſa in glo. in verbo honeſte. num. 15. fo. 56.

Tabernam per alium exercere an poſſit clericus, in glo. in verbo honeſte. num. 16. fo. 56.

Tenor reſcripti an debeat inſeri in citatione a delegato, in glo. in verbo tenore. num. 1. fo. 5.

Teſtari non poſſunt clerici de bonis acquiſitis per eccleſiam, in com. conſtiiu. Romani Pontificis. nume. 1. & 9. fo. 67.

Teſtes in teſtamento in ſcriptis an debeant ſe ſubſcribere, & apponere ſigillum, in glo. in verbo piſcatoris. num. 3. fo. 4.

Teſtis clericus vacillans, an poſſit torqueri, in glo. in verbo priuilegio. num. 261. fo. 37.

Teſtes mutilati, & corpore viciati, an admictantur cōtra clericum in criminalibus, in glo. in verbo priuilegio. num. 263. fo. 37.

Tonſura in clericus quid denotet. in glo. in verbo tonſuram. num. 1. fo. 54.

Tonſura qualis debeat eſſe in clerico, in glo. in verbo tonſura. num. 2. fo. 54.

Torqueri an poſſint clerici per laicum, in glo. in verbo priuilegio. num. 277. fo. 39.

Tributa, & collectas recipiens dicitur collector, in glo. in verbo collector. nu. 1. fo. 4.

Tributum dicitur munus proprie reale, in glo. in verbo priuilegio, num. 162. fo. 23.

Tributum quando eſt perpetuum, & vniforme res tributaria tranſit in eccleſiam cum tale onere, in glo. in verbo priuilegio. num. 163. fo. 23.

Tributum non ſoluitur pro domibus, cimiterijs, & alijs deſtinatis ad diuinum cultum, in glo. in verbo priuilegio. num. 165. fo. 24.

Tributum non ſoluitur pro loco ſeu agro in quo eſt fundata eccleſia, in glo. in verbo priuile. nu. 166. fo. 24.

V

Vaſſallus an poſſit renuntiare priuilegio fori abſq; cōnſenſu domini, in glo. in verbo priuilegio. nu. 29. fo. 9.

Venator nemo reperitur ſanctus, in glo. in verbo honeſte. num. 19. fo. 56.

Venatio beſtiarum, & accipitrum ſeu falconum, an ſit īterdicta clericis, ī glo. ī ver. honeſte. nu. 18. fo. 56.

Vendens, ſeu conducens rem obligatam, & anneſſam oneri tributorum intelligitur vendidiſſe ius quod habet, in glo. in verbo priuilegio. nu. 119. fo. 19.

Venie facilitas incentiuum eſt delinquendi, in glo. in verbo impunitatis. num. 2. fo. 44.

Venter mero extuans facile deſpumat in libidinem, in glo. in verbo honeſte. num. 5. fo. 55.

Verba ne conueniatur vltra ꝗ facere poſſunt, quid importent, in glo. in verbo priuilegio num. 238. fo. 34.

Verberans clericum eſt ipſo iure excommunicatus, in glo. in verbo priuilegio. num. 9. fo. 8.

Verberans clericum in pluribus caſibus nō incurrit excommunicationem, in glo. in ver. priuile. nu. 10. fo. 8.

Verbum ſpolia clericorum decedentium non reperitur in iure ciuili, nec canonico, ſed de iure diuino in com. conſtitu. Romani Pontificis. num. 3. fo. 67.

Veſtis eſt cauſa honoris inter ignotos, in glo. in verbo habitum. num. 2. fo. 49.

Veſtem partitam, an poſſit portare clericus, in glo. in verdo habitum. num. 6. fo. 49.

Veſtibus nimis fulgidis clerici vti non debent, in glo. in verbo habitum. num. 14. fo. 49.

Veſtibus nimis ſordidis clerici vti non debent in glo. in verbo habitum. num. 14. fo. 49.

Virginitas amiſſa an poſsit recuperari, in glo. in ver. habitum. num. 30. fo. 51.

Vita clericorum debet eſse bona, & honeſta, in glo. in verbo honeſte. nu. 7. fo. 55.

Vitium an debeat eſſe in parte ſubſtantiali inſtrumenti vt non habeat exequutionem, ī glo. in verbo integras. num. 6. fo. 4.

Viuere clericaliter qui dicātur, in glo. in verbo priuilegio. num. 297. fo. 42.

Vltimum ſupplicium quid ſignificet, in glo. in verbo vltimiq; ſupplicij. num. 1. fo. 59.

Vnguentis ad redolendum clerici vngi nō debent propter voluptatem, in glo. in verbo habitū. nu. 13. fo. 49.

Vſuras exercere non debet clericus, in com. conſtitu. Romani Pontificis. num. 12. fo. 68.

Vſufructus acquiſitorum per filios familias clericos nō acquiritur patri, in glo. in ver. priui. nu. 100. fo. 17.

Vtilitas publica cuilibet priuilegio preponēda ē in glo. in verbo priuilegio. num. 196. fo. 27.

Vxor clerici, vt ſunt hodie vxores clericorum grecorum, an gaudeat priuilegio fori, in glo. in verbo priuilegio. nu. 46. fo. 12.

Vxori repetenti dotem lite pendente debent preſtari alimenta, & litis expenſe, in glo. in verbo priuilegio. nume. 67. fo. 13.

Vxor clerici coniugati detempti per iudicem ſecularē an poſsit cōſtituere procuratorem pro defenſione mariti, in glo. in ver. priuilegio. num. 290. fo. 42.

Vxor clerici cōiungati, an gaudeat priuilegio quo gaudet eius vir, in glo. in ver. priuilegio. nu. 292. fo. 42.

Vxor ſi timet ne offendatur a marito poteſt petere cautionē a marito, in glo. in ver. ſcandalū. nu. 5. fo 45.

LAVS DEO.

VAI 1533378

180
8
6
32